הארץ

1.40 ש"ח יום ב', כ' בחשון התשמ"ט, 31 באוקטובר 1988 VOL.69/21055 OCTOBER 31 1988

למיחשוב ויעול תוכנות הניהול מבית קום

■ קום ניהולית
מערך תוכנה משולב לניהול עסקי/תעשייתי

■ COM-OFFICE
מערכת תוכנה מוחלרית למשרד הממוחשב

■ INFORMIX
בסיס נתונים טבלאי - מהולל יישומים

קום תעשיות תוכנה
רמת־גן, אהליאב 8 טל. 03-7516434-8

כרוז 28: ביום הבחירות יבחר הישראלי בין שלום למלחמה

"ההנהגה הלאומית": ההתקוממות לא מכוונת להרג יהודים אלא נגד פאשיזם וכיבוש ● פורסם גם כרוז של תנועת ההתנגדות האיסלאמית

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

הכרוז החדש של "ההנהגה הלאומית המאוחדת של ההתקוממות בשטחים", שפורסם אתמול בשטחים וחולק ברשויות קלים בין שתי הגרסאות, קרא לתושבים להסלים את פעילותם לקראת כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית ב־11 בחודש ולקיים מגוון של פעילויות אלימות ובלתי־אלימות, במהלך ימי כינוס המועצה של אש"ף.

יום סיום המושב של המועצה הפלשתינית, בו עתידה להתפרסם הכרזת העצמאות של המדינה הפלשתינית, אמור להיות הראשון בשלושה ימים של הגינות עממיות. התושבים

(סוף בעמ' 2)

הרוג ופצועים בבית סאחור (עמ' 2)

כך קוראת להורים הבחירות (עמ' 3)

מחצית מהחיילים בלבנון כבר הצביעו (עמ' 4)

262 אלף דולר למנסדורף אחרי הנצחון בפאריז (עמ' 7)

בגליון זה 16 עמודים

אדריכל / מהנדס
שרטוט ותיכנון במחשב
במחירים מפתיעים!!!
טלפן אלינו
מקיט טל. 03-5403729

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית וטמפרטורות נמוכות מהרגיל.
ירושלים: 18–11
תל־אביב: 24–17
חיפה: 25–16
באר־שבע: 23–13
רמת הגולן 17–11, צפת 16–10, טבריה 25–16, נמל תעופה בן גוריון 23–15, יריחו 26–17, עזה 24–16, אילת 28–16

זיהום אוויר

ריכוז התמוצות גפרית באוויר שנמדדו ביום 29.10
(ממוצע וחצי שעתי מירבי במיקרוגרם/מ"ק)

	מיקרוגרם למ"ק	שינוי מיום קודם
חיפה	106	–179
אשדוד	359	–181

תקן ארצי קיים: 1560 מ"ג למ"ק
תקן מוצע: 780 מ"ג למ"ק
הנתונים מתחנות הניטור של חברת החשמל

שערי הדולר

	השער	השינוי בש"ח
יציג	1.6049	–
נוסעים	1.9076	–
שטר	1.8600	–
שער הסל		
יציג	1.7172	–

ראש הממשלה סיכם מסע הבחירות של מפלגתו בתל אביב; ממלא מקומו – בבת־ים:

שמיר: איני רוצה ממשלת אחדות; פרס: הוא רוצה ממשלת מתנחלים

שמיר: פרס ניפץ את חלום האחדות על ידי מעשים חתרניים וקנוניות עם גורמים זרים ● פרס: שמיר לא הולך לאחדות עמנו היות שלא קיימנו התחייבויות; וכי לא קיימנו רוטציה?

מאת אורית גלילי
וזוהר בלומנקרנץ

"מור יבריעו אוהדי ישראל בין פוליטיקאים המדברים אחד בפה ואחד בלב, מול פוליטיקאים שמ־ דברים אמת. כראש ממשלה ראיתי את אמינותם של אנשים מרכזיים בקרב ידידינו הפוליטיים, אנשים ללא סייגים ובלמים של אחדות. אלה אנשים שאינם ראויים לשאת בתפקידים אחראיים בצמרת המדי־ נה". דברים אלה אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר בעצרת הבחי־ רות המרכזית של הליכוד בככר מלכי ישראל. לדברי שלמה להט, ראש העיר, ואחד הנואמים בעצרת, היו ברחבת העירייה 30 אלף איש.

"לפני ארבע שנים", אמר שמיר, "ביקשתי בדיוק במקום הזה את

(סוף בעמ' 2)

שעות אחרונות של מסע בחירות: שמעון פרס (מימין) וראש הממשלה יצחק שמיר, סגנו דוד לוי ואריאל שרון בעצרת הליכוד
(צילומים: עדי קרן ודוד אולאר)

לקראת ההכרעה: פרס יופיע בבירה; שמיר ייפגש עם שגרירים בלשכתו

הערב ב־7 מסתיימת תעמולת הבחירות ● המערך יסיע בוחרים לקלפי באופן סלקטיווי; הליכוד יסיע כל דכפין ● סקרים אופטימיים מאד לליכוד ואופטימיים פחות למערך

מאת סופר "הארץ"

אשה ו־3 ילדים נשרפו למוות בהתקפת בקבוקי תבערה

אוטובוס אגד שנסע מטבריה לירושלים הותקף בחמישה בקבוקי תבערה ליד יריחו ● מרבית הנוסעים הצליחו להימלט ● האם נתקפה בהלה ולא חשה לפנות האוטובוס ● ב"הדסה" – 8 פצועים; אחד הפצועים – מחוסר הכרה ● האוטובוס נשרף לחלוטין

מאת אורי ניר ונדב שרגאי
סופרי "הארץ"

אשה ושלושה ילדים – שניים מהם לבטח ילדיה – נשרפו אתמול למוות באוטובוס אגד, שהותקף בבקבוקי תבערה ביריחו. חמישה נוסעים אחרים ניצלו, חלקם באורח קשה. האוטובוס נשרף כליל.

התקרית אירעה סמוך לשעה 8 בערב, כאשר אוטובוס אגד, שנסע מקרית שמונה לירושלים הותקף בכ־ מה בקבוקי תבערה בכניסה ליריחו. הבקבוקים חדרו אל תוך האוטובוס, והלקחו ריצה מלכודת אש. מרבית הנוסעים הצליחו להימלט, אך כמה מהם נלכדו בלהבות, ביניהם היתה אשה, שנסעה עם בעלה ושני בניה. האשה נתקפה, כנראה, בהלה ולא חשה לפנות את האוטובוס. בעלה, שעלה בחורה לאוטובוס, בניסיון לחלצם, נכווה ובעלה של האשה, שעבר מן הצד, ראה כיצד אוחזת האש באשתו ובילדיו.

היא צעקה כל הזמן: מה עם התינוק?

רזן לינוולד בן 21 מקיבוץ רשפים: ניסיתי לסחוב אותה בכוח; הבנתי שאם אני נשאר היא וגם אני הולכים

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ"

רזן לינוולד (21) מקיבוץ רשפים, שנפצע קל מאוד בתקרית, סיפר אתמול בבית־החולים הדסה כהר הצופים: האש אחזה בחצי האוטובוס והתפשטה במהירות לכיוון הנהג. זינקתי את עצמי והוצאה האוטי דקה וחד רותי פניתה עם מטף כיבוי. היה חושך והאוטובוס היה מלא עשן ואש. שמעתי מכיוון אחד המספלים קולות של אשה. הגעתי אליה, תפסתי אותה בראש וצעקתי לה 'בואי'. היא התנגדה. היה לה תינוק בידיים. זו היתה אשה דתיה עם כיסוי ראש. היא התנגדה ולא היתה מוכנה לבוא איתי. היא צעקה כל הזמן 'יש לי תינוק, מה עם התינוק?'

ניסיתי את סיפת הצעיר האחרונה שנותרה בריאותי ניסיתי לסחוב אותה בכוח, אבל היא המשיכה להתנגד. הבנתי, שאם אני נשאר עם עד רגע אחד לא רק היא הולכת, אלא גם אני הולך. ספרתי בתוסף את הכבאות לאחור, עד הדלת וקפצתי החוצה.

האוטובוס בער ונשמעו קולות נפץ של העץ, הפלסטיק והזכוכית הנאכלים. באותו רגע התקבלה הולמה על־ידי המפקדים והבחורות בשטח שאין מה לעשות. ידענו שיש בפנים אנשים אבל זה היה אבוד.

חשש כבד בעבודה: האירוע הטראגי ביריחו עלול להשפיע על הבחירות

המערך: הדבר מוכיח עד כמה קשה האיבה בין העמים ועד כמה נחוץ לעשות כל מאמץ להביא לקו־קץ; הליכוד: האירוע מוכיח בצורה ברורה את עמדת הליכוד כיצד לטפל בבעיה ביו"ש

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

קרלוצ'י יבוא היום למצרים

דן עם חוסיין על המהו"ת והמפרץ

רבת עמון (עי"ת). שר ההגנה האמ־ ריקאי פרנק קרלוצ'י סיים את ביקורו בירדן ויצא אמש לעקבה, משם יצפיע הבוקר בדרכו למצרים.

בביקורו בירדן נפגש קרלוצ'י עם חוסיין, מלך ירדן, ראש הממשלה זייד אל־ריפאעי והמפקד הראשי של הצבא, פילד מרשל זאייד בן שאכר. הוא דן עם האישים הירדניים במצב במהו"ת ובמפרץ וגם ביחסים בין שתי המדינות.

עובדי הבנקים שבים היום לעבודה; עובדי "המזרחי" ממשיכים בשביתה

עובדי הבנקים מאיימים להמשיך בשיבושים ● הוצאו צווים שימנעו השבתת רשות השידור ביום הבחירות ● המורים בבתי הספר העל תיכונים נוקטים בעיצומים ומאיימים בשביתה

מאת אריה לביא

(סוף בעמ' 2)

האוצר מציע לחברת העובדים למכור מניות אבן וסיד כדי לסייע לכור

האוצר מוכן לגייס משקיע שירכוש שיירכוש החברה ● אבן וסיד מוערכת באוצר ב־40 מיליון דולר וע"י חברת העובדים ב־80 מיליון דולר ● עוקלו כבר 150 אלף ש' מכספי הסיוע הבנקאי

מאת יהודה שרוני, מיכל רוזן, אריה לביא וצבי זרחיא

50% מהפניות בכתב למשרדי ממשלה – בלי טיפול כראוי

מאת איתן אבריאל

יש לך כסף פנוי ואתה מתלבט? אינך בטוח מה עדיף לך, להיצמד לדולר או למדד? חשוב לך לשמור את הכסף נזיל?

הבנק הגדול במדינה נותן לך "חבילת נאמנות" המורכבת משתי קרנות נאמנות "מתמחות טהורות". תוכל לבחור בקרן הנאמנות "צבר" המשקיעה בצמודי דולר, בקרן "יערה" המשקיעה בצמודי מדד, או בשילוב של שתיהן.

את הרכב ההשקעה ב"יערה" וב"צבר" תוכל לשנות בכל עת בהתאם לציפיותיך לשינויים במשק. המעבר מקרן לקרן יעשה במחיר הבסיסי בלבד, ללא כל שיעור הוספה.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים

صكدام من الاصل

[illegible]

ראיתי שמעתי

בישיבת הממשלה האחרונה לפני הבחירות נפרד ראש הממשלה, יצחק שמיר, מהשרים, באומרו כי הם ימשיכו לתפקד כרגיל עד אשר תכון הממשלה החדשה ותזכה באמונה של הכנסת. שמיר ציין בסיפוק, שעל אף עיסוקהם של השרים בתעמולת הבחירות התקיימו כל ישיבות הממשלה כסדרן. יצוין כי ישיבת הממשלה אתמול התקיימה לאחר שעה אחת בלבד. סדר היום היה מצומצם מאוד, וכלל את הסקירות השבועיות של שר הביטחון, יצחק רבין, ושר המשטרה, חיים בר־לב, וכן דיון קצר על המשבר באספקת הדלק הכבד.

תואר דוקטור למשפטים לשם כבוד של האוניברסיטה העברית בירושלים, הוענק בסוף השבוע לראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, בטקס חגיגי שהתקיים בלונדון עם פתיחת הכנס הבינלאומי של שוחרי האוניברסיטה העברית, הנערך שם בימים אלה. התואר הוענק לתאצ'ר על־ידי נשיא האוניברסיטה העברית, פרופ' אמנון פזי, ורקטור האוניברסיטה, פרופ' יורם בן־פורת, "לאות הערכה לידידותה העמוקה כלפי האוניברסיטה העברית, מדינת ישראל והעם היהודי". בטקס הוקראו מכתבי־ברכה מאת נשיא המדינה, ראש הממשלה ושר החוץ.

לילי גליל

"הקיץ של אביה", סרטה של גילה אלמגור, נבחר להשלה בבציג הישראלי לתחרות האוסקר הבינלאומי במדור הסרט הזר הטוב ביותר. הסרט הופק על־ידי אלמגור ואילת אבן והבמאי הוא אלי כהן. מככבים בו גילה אלמגור והילדה קאיפו כהן. הסרטים הזוכים בתחרות יוכרזו בטקס המסורתי החגיגי שייערך בלוס־אנג'לס, 29 במארס 89'. יורם בלק, הממונה על עידוד הסרט הישראלי במשרד התעשייה והמסחר, מסר כי את הסרט בחרה ועדה מיוחדת שמונתה על־ידי מנכ"ל משרד התעשייה המסחר לצורך העניין, ובה נציגים מתעשיית הסרטים הישראלית.

איתן אבריאל

שלמה מינץ הכנן לגלות את הערב הצבי הראשון שלו מקונצרטים הקלטות בזוגי, ובהאונה לעמיתו, המנצח יפים ברונפמן, בקונצרט בכרמיאל, אך לתזמורת הקאמרית ולעיריית כרמיאל היו תכניות אחרות: לאחר ההפסקה הולה התזמורת בנגינת הקונצ'רטו לפסנתר של צ'ייקובסקי, שהובילה לנגינת "יום־הולדת שמח". גם עוגה ונרות דולקים הופיעו מאריאן. מינץ המופתע, שאמן מלאו לו 31 שנה, עלה לבמה נרגש, וכל ניסיונותיו לכבות את הנרות עלו בתוהו. היו אלה נרות "בלתי כביים". הערב תימשך במלון בתל־אביב חגיגת יום ההולדת של מינץ, שתשולב במסיבה לכבוד מינוי הדיש כיועץ מוסיקלי לתזמורת הקאמרית.

במינכן הוקמה בשבוע שעבר "האגודה הבוואריה של ידידי אוניברסיטת תל־אביב" בטקס חגיגי. ד"ר פרנץ הייבל, ראש הסנאט של בוואריה, יעמוד בראש האגודה החדשה, שנמנו בה מכובדים רבים ממדינתו, ביניהם פרנץ שטראוס, ראש ממשלת בוואריה, ראש העיר מינכן, נשיא הקהילה היהודית במינכן, נשיא אוניברסיטת לודוויג מקסימיליאן ועוד. היעד הראשון של האגודה הוא הקמת קתדרה לחילופי מרצים בין אוניברסיטת תל־אביב לבין אוניברסיטת לודוויג מקסימיליאן.

עצת ידידי קיבל בסוף השבוע שעבר מנכ"ל "כור", בני גאון, בעת שהיה אורח בארוחת ערב שערך הפרסומאי חיים פלד במסעדה רוסית בתל־אביב. גאון הצטרף לשירה בציבור, אך ידיד שראה זאת ניגש אליו ונתן לו — ספק בצחוק, ספק ברצינות — עצת ידיד: "בני, אל תשיר. עיתונאים יראו אותך ויכתבו שבעוד 'כור' במצב קשה — אתה שר".

אריה לביא

סאפו, זמרת־רוק מרוקאית־יהודיה, מגיעה לישראל להופעות בסוף נובמבר במסגרת סיורה ביוון, בקפריסין, במרוקו ובירדן. סאפו, זמרת מובילה בגל הרוק האתני, שמעולם לא הסתירה את מוצאה, הופיעה בעבר במדינות ערב, בעיקר בצפון־אפריקה, אך ירדן היא המדינה הערבית הראשונה בה תופיע. סאפו לא היססה להתבטא בפרשת נגד ז'אן מרי לה פן, וזכתה שם בכותרות בעיתונות ובטלוויזיה.

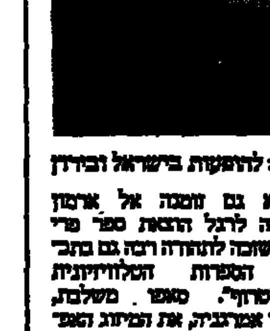

סאפו: להופעות בישראל ובירדן

היא גם זומנה אל ארמון האליזה לרגל הוצאת ספר פרי עטה, שזכה לתהודה רבה גם בתכנית הספרות הטלוויזיונית "אפוסטרוף". סאפו משלבת, לדברי אמרגניה, את המיזוג הפרשי בין התרבויות הן במוסיקה, הן בכתיבתה והן בחיי היומיום.

"קמרון טריביון", עיתון היוצא לאור בקמרון שבאפריקה, דיווח באחרונה על כך שהמשנה ליועץ המשפטי לממשלה, יהודית קרפ, נבחרה לשמש כחברת הוועד הפועל של האגודה הבינלאומית לרפורמה בחוק הפלילי. העיתון מספר כי הגב' קרפ וד"ר דייאן אנג'ה־מרקשר מקמרון הן שתי הנשים היחידות שנבחרו לוועד הפועל של האגודה, המונה 25 נבחרים. הגב' קרפ נחשבת למומחית בינלאומית לוויקטימולוגיה (תורה העוסקת בצרכים ובזכויות של קרבנות עבירה). היא גם סגנית־נשיא האגודה הבינלאומית בנושאים אלה, והוזמנה לשאת הרצאות בכנסים שנערכו באוסטרליה ובניו־זילנד.

גדעון אלון

בעריכת עידית רוזנבלום

הרוג ולפחות שני פצועים במהלך פיזור הפגנה בעיירה בית סאחור

כמה מהפצועים לא פונו לאשפוז מחשש שייעצרו • כ־20 תושבים נפצעו במהומות קשות בעזה

מאת אורי ניר
כתבי "הארץ"

חייל צה"ל ירה אתמול על מפגינים במהלך פיזור הפגנה בעיירה בית סאחור ליד בית לחם. כתוצאה מכך גרמו למות אחד מהם ופצעו לפחות שניים.

מספר הפצועים אינו ברור, כי כמה מהם לא פונו לאישפוז מחשש שייעצרו. עוד שני צעירים נפצעו אתמול במהלך פיזור הפגנה בכפר סאלם שליד שכם — אחד מהם בראשו.

אתמול נודע כי לאחר העימות בין חיילים למפגינים בכפר רוג'ייב של שכם, מצאו תושבי הכפר גופה של צעיר, שבראשו פצע הירייה של כדור. תושבים מהכפר, [illegible], מסרו כי הצעיר, באסל מוצטפא דוויכאת (17), נמצא בלא רוח חיים ליד כמה חביות בכפר. החיילים התירו לקבור אותו באישון לילה.

מצה"ל נמסר, כי במקום נערך תחקיר יסודי על סמך ידיעות שנמסרו מדיווחי העיתונאים, ולא נמצא כל אישוש לידיעה.

עדי ראייה מסרו כי בעיירת בית סאחור התפתח עימות אלים בין מפגינים רעולי פנים לבין חיילים. לדבריהם, הצעירים הערבים השליכו אבנים על החיילים, ואלה ירו עליהם כדורים רבים. אחד מהם פגע בירכו של איאד בשארה אבו־סעדה (20), שהיה בין הצעירים המפגינים. הוא נראה נופל על הקרקע ונראה מת מאבדן דם. נודע כי תושבים מהעיירה הסתירו אותו גם אחרי שנפחה את נשמתו ולא איפשרו לצה"ל ליטול את הגופה לנתיחה שלאחר המוות לצרכי חקירה. במקום הוטל עוצר.

גם גופתו של באסל דוויכאת מהכפר רוג'ייב, שעל מותו מסרו אתמול תושבים מהכפר, נקברה בלי שהובאה לנתיחה פתולוגית, ועדיין לא ברור כיצד מת. היהודים מהכפר, שהיו אתמול מקוטעים בשל הקטע, מסרו כי הצעיר נמצא שלושה בשעות אחר הצהריים בלא רוח חיים, אחר עימות קשה בין צעירים מהכפר לבין חיילים שירו עליהם ופצעו 7 מהם, ביניהם שניים שמצבם קשה. לפי הדיווחים, האיש היה פצוע בראשו. בני משפחתו אספו אותו לביתם, ואחרי שביקשו את רשות הזקנים בכפר, קברו אותו לפנות בוקר.

דיווחים מהכפר מוסרים כי בעת שנקבר, פרצו במקום מהומות. [illegible] ידיעות, מלשכת דובר צה"ל בירושלים נמסר כי דיווחים אלה נבדקו, ולא נמצא להם כל אישוש.

במקומות אחרים בגדה היו אתמול התנגשויות בין חיילים למפגינים. לא נודע על נפגעים.

איתן רבין, סופר "הארץ" מוסר: כוחות הביטחון ברצועת עזה עצרו בימים האחרונים כ־100 פעילים מתנועת החמאס (תנועת ההתנגדות האיסלאמית), וכן פעילים מהחזית העממית.

מקורות בשטחים מסרו כי מרבית המעצרים של תושבים, שבעבר כבר היו כלואים, במטרה למנוע מהומות ביום הבחירות.

אתמול היו מהומות קשות ברצועת עזה. ממקורות ערביים נמסר כי נפצעו אתמול ברצועה 20 תושבים, בשאטי, בנוסיראת, בדיר אל בלח, בג'יבליה.

צה"ל הטיל עוצר בשכונת מאוי. דובר צה"ל ברצועת עזה הודיע אתמול כי נפצעו 6 תושבים בלבד.

(ע). תושב מחנה הפליטים נוסיראת ברצועת עזה נפצע אתמול בבוקר מירי מתנחל, שמכוניתו נרגמה באבנים.

הנשיא הרצוג: "לעקור מהשורש תופעות חריגות בצה"ל בשטחים"

(ע). נשיא המדינה, חיים הרצוג, קרא אתמול, בטקס מינוי שופטים צבאיים, לעקור מן השורש, על ידי הסברה וכפיית החוק, "תופעות חריגות בצה"ל בעת הפעילות ביו"ש ועזה".

הדברים נאמרו בעת מינוי שני שופטים צבאיים בטקס השבעה במשכן הנשיא בירושלים. השופטים הם: סא"ל יעל קולגמן, רס"ן מרדכי לוי, שיהיו בצוות השופטים הצבאיים.

בברכתו בטקס, במעמד שר הביטחון, יצחק רבין, אמר הנשיא: "אין צורך להרבות מלים על חשיבות עליונות החוק והמשפט בישראל. ברור לכולנו, שחברה דמוקרטית חופשית וצודקת אינה יכולה להתקיים כאשר החוק והמשפט אינם במרכז הווייתה. האירועים בשטחים זה שנה הם על סדר יומנו הלאומי. אירועים אלה מציבים בפני הצבא ורשויות החוק הצבאי משימה כבדת משקל".

כרוז 28

(המשך מעמוד 1)

נקראים באמצעות הכרוז להניף דגלים פלשתיניים, לשיר המנונים לאומיים ברחובות, לצייר סיסמאות לאומיות בחומות, לקיים תהלוכות חגיגיות ולפקוד את קברי הרוגי ההתקוממות.

הכרוז החדש, שהוא ה־28 בסדרת כרוזי ההנהגה המאוחדת, כולל כמה התבטאויות חדשות, שבעבר לא נכללו בכרוזי ה"אינתיפאדה". בין היתר, נאמר בכרוז כי יום הבחירות בישראל, שבו נקראים התושבים לקיים שביתה כללית, יהיה "יום שבו יבחר הבוחר הישראלי בין שלום לבין מלחמה". עוד נאמר כי "מפקדת ההתקוממות מבטיחה כי ההתקוממות אינה מכוונת להרג יהודים, אלא נגד ראשי הכיבוש".

ביום שלאחר הבחירות, יום השנה להצהרת בלפור, נקראים התושבים לקיים שביתה כללית. כך גם ב־9 בחודש, לרגל מלאת 11 חודשים ל"אינתיפאדה". החל מן ה־11 בחודש — יום כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית — נקראים התושבים להסלים את פעילות המחאה בשטחים ו"להבעיר את הקרקע תחת רגלי הכובש".

יצויין כי שלשום התפרסם כרוז אחר בשטחים מטעם "ההנהגה המאוחדת", גם הוא מסומן במספר 28, אך אישי ציבור בשטחים אמרו כי מדובר בכרוז מזויף.

בד בבד עם פרסום הכרוז החדש של "ההנהגה המאוחדת" פורסם בימים האחרונים גם כרוז חדש של "תנועת ההתנגדות האיסלאמית" ("חמאס"), הקורא אף הוא לכמה ימי שביתה כללית בשטחים, השונים מימי השביתה הכללית של "ההנהגה המאוחדת", אך אינו מזכיר כלל את כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית או את הבחירות בישראל.

(ע). כוחות הביטחון [illegible] ביום הבחירות כניסת תושבים מהגדה ועזה אל תחומי הקו הירוק, למעט תנועת מעבר לפועלים המועסקים בישראל.

סוויסה הורשע בהדחה בחקירה

נדחה ערעורו על הרשעתו בהדחת כלתו ואמה בעדותן על בנו, דוד

(ע). בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה את ערעורו של מי שהיה בכיר בשירות בתי הסוהר, רפי סויסה, על הרשעתו בעבירת הדחה בחקירה.

הוא הורשע בכך שהדיח את כלתו, זהר, ואמה, חיותה, למסור הודעה כוזבת במשטרה, לפיה שהתה חיותה בחברת בנו דוד, בעלה של זהר, בשעה, בה היה דוד חשוד בביצוע התפרצויות. בית משפט השלום בתל אביב גזר על סויסה ששה חודשי מאסר על תנאי וקנס של 3000 ש"ח.

סניגוריו של רפי סויסה, עורכי הדין ד"ר חיים משגב ואלי כהן, ערערו על עצם ההרשעה. טענתם המרכזית היתה, כי בית משפט השלום שגה בכך שדחה את גרסתו של סויסה, לפיה כלתו ואמה הגו את הרעיון להציג גירסה כוזבת, כדי לחלץ את דוד מן החשד שהוטח נגדו. אולם, כאשר התגלה הדבר, טפלו השתיים על רפי סויסה את האחריות ליצירתה ולהגשתה של ההודעה הכוזבת, כדי להימלט מהעונש.

שופטי בית המשפט המחוזי קבעו בפסק הדין, כי לא מצאו כל הצדקה להתערב בהחלטת שופט השלום, להעדיף את גירסתן המשותפת של זהר ואמה חיותה, לפיה שידל אותן סויסה למסור גירסה כוזבת. "מסקנתו הסופית של שופט השלום מבוססת על התרשמות בלתי אמצעית ממהימנותן של עדות התביעה חיותה וזהר, ועל עמידת גירסתן במבחן ההגיון והשכל הישר", קבעו השופטים.

שמיר: איני רוצה

(המשך מעמוד 1)

אמתכם כדי להקים ממשלת אחדות לאומית, אבל פרס והמערך ניפצו את חלום האחדות על ידי מעשים חתרניים וקנוניות עם גורמים עוינים זרים. לכן לצערי איני יכול לבקש את אמונו של העם להקים ממשלת אחדות. אנחנו מבקשים היום אמון מסיבי לליכוד כדי שנקים ממשלה לאומית רחבה ויציבה ואמינה, שתנהיג את העם באחריות ובתבונה".

פרס בבתים

"הבחירות האלה אינן בין שתי מפלגות. הבחירות האלה הן בין שני דרכים. אני קורא לכל אלה המתכוונים להצביע למפלגות האחרות הקטנות, תנו לנו הפעם הזדמנות מרכזית, להתמודד עם הבעיות הקשות של מדינת ישראל, לשמור על אופיה היהודי, לפתוח דרך לשלום ולהעביר את המשק לצמיחה" — הכריז אמש ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בעצרת באולם "עצמאות" בבתים, אשר חתמה את מערכת הבחירות לכנסת ה־12.

לדברי פרס, "ברור שאם הליכוד יעלה לשלטון, יש לו התחייבויות. שמיר הודיע שהוא לא הולך לממשלת אחדות לאומית, היות שלא ניתן לסמוך עלינו. לא קיימנו התחייבויות. לא קיימנו את הרוטציה, לדוגמא. שמיר יילך עם אנשים שניתן לסמוך עליהם, כמו הרב לוינגר, העצני ופורת. קואליציה זו מתחייבת למחרת הבחירות להתחיל בהתנחלויות נוספות ביהודה ושומרון. מה נתנו לנו ההתנחלויות עד עכשיו? שלום? כבוד בעולם?"

העצרת נפתחה באיחור של שעה וחצי. כמה עשרות אנשים ביניהם פעילים רבים נותרו מחוץ לאולם, בשל חוסר אירגון באתר.

אורדן תפטר 45 עובדים במסגרת תוכנית הבראה

מאת מיכל רוה

חברת אורדן, שבשליטת כלל תעשיות, עומדת לבצע תכנית התייעלות השנה וב־1989, במטרה להקטין את הפסדי החברה ולהעלותה על פסי רווחיות.

אורדן צברה הפסד של 13.1 מיליון שקלים במחצית הראשונה של 1988 והיא תסיים את כל השנה הנוכחית בהפסד. בעקבות ההפסדים הללו, פרש מהחברה המנכ"ל, מיכאל תמרי ושלושה סמנכ"לים וכן מונה מנכ"ל חדש — ברוך בהט.

עיקרי תוכנית ההתייעלות כלולים בתשקיף להנפקת זכויות במבית, שהחברה מגישה היום לרשות לניירות ערך, במגמה לגייס 7.4 מיליון שקל לצורך הון חוזר.

על פי התוכנית — החברה תפטר 30 מבין 90 עובדי המטה שלה בתל־אביב ועוד 15 עובדים במפעליה. בנוסף, החברה תסגור את המפעל שלה באזור [illegible] ותצמצם את מצבת העובדים בסניף בארה"ב.

תוכנית ההתייעלות כוללת ארגון מחדש של מפעלי החברה ב־3 חטיבות: פלדה, ברזל וחטיבה אטומטית. במסגרת התוכנית יבוצע מיזוג של נכסים ע"י חברות הקבוצה, במטרה לשפר את מבנה ההון שלה.

עובדי הבנקים שבים

(המשך מעמוד 1)

21 לנובמבר. הצווים הוצאו לבקשת הנהלת הרשות, עקב הקשיים במשא ומתן לחתימת הסכם שכר.

העובדים הגיבו אתמול בתרעומת על הפניה לערכאה משפטית, כמו גם על החלטת בית הדין לעבודה, בעוד הם עצמם לא איימו להגביל במשדר הבחירות.

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, הבהיר אתמול, כי נקט צעד זה, "על מנת להבטיח את שידורי הבחירות בצורה מניעה, נוכח העובדה, כי עד אמש לא הגיעו לחתימה על הסכם, ונוכח העובדה, שהעיתונאים איימו עוד לפני שבוע בסנקציות, הקשורות לשידורים המיוחדים של ליל הבחירות".

ועד העיתונאים, אמר אתמול בתגובה: "לא איימנו לפגוע במשדר הבחירות. היינו בעיצומו של משא ומתן, שלמעשה ניתן היה להגיע בו לסיכום".

ההיזקקות לבית דין, היא שיטה של הפעלת מרור על העובדים, במקום שיטה של ניהול תוך שיתוף פעולה. העובדים רמזו גם, כי עבודה תחת צוו מניעה, אינה דומה לעבודה עם מוטיבציה אמתית, והתוצאות עלולות לשקף את האווירה שנוצרה.

בתי הספר

גילי מרגלית, כתבת "הארץ" לענייני חינוך מוסרת: חברי ארגון המורים העל־יסודיים, פותחים מהבוקר בעיצומים, במחאה על הקפאון במשא ומתן עם האוצר, על הסכם שכר חדש. הודעה על העיצומים נמסרה אמש על ידי יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים, שושנה באייר, בתום ישיבה של בכירי שני ארגוני המורים עם הממונה על השכר באוצר, יעקב דנון. הסתדרות המורים אינה שותפה לעיצומים.

צעדי המחאה, שינקטו החל מהיום על ידי 22 אלף חברי ארגון המורים העל יסודיים יכללו: הפסקת ישיבות מורים, הפסקת מילוי מקום מורים חסרים, ניתוק מגע בין מנהלי בתי הספר למשרד החינוך. בנוסף לכך, התלמידים לא יקבלו ציונים על מבחנים ולא יתבצעו פעולות הכנה מכניות, הדרושות לקראת בחינות הבגרות.

ביום א' בשבוע הבא, תתכנס הנהלת הארגון להחליט על הרחבת צעדיה ובתוך זה מוצע גם השבתת הלימודים בבתי הספר העל יסודיים.

שדות התעופה

זהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" לענייני תעופה מוסר: המשא ומתן על הסכם עבודה חדש ברשות שדות התעופה, [illegible]. יו"ר מועצת המנהלים, אריה בדר סכאזו, הודיע במפתיע למתכנסים, כי קיבל קריאה טלפונית דחופה והוא נאלץ לצאת לעצרת הליכוד.

בפגישה אתמול אמור היה לידון עניינם של פקחי הטיסה, שהוא הנושא הפתוח שנותר, כדי להשלים את המו"מ על הסכם עבודה חדש ברשות שדות התעופה.

מנכ"ל הקאמרי — איש השיווק של החודש

מאת אבי בנאור

איגוד המפרסמים בישראל בחר בעודד פלדמן, מנכ"ל תיאטרון הקאמרי, לאיש השיווק של החודש.

פלדמן, לשעבר עורך "במחנה" ומנכ"ל "הארץ", זכה בתואר בזכות הצלחתו לשווק את הצגות הקאמרי ל־650,000 צופים בשנה, לעומת 350,000 בשנים הקודמות. מחזור המכירות של התיאטרון הגיע השנה ל־10 מיליון דולר.

אמש בטלוויזיה / הדה בושס

שאלה של אמון

כולם מבקשים את אמוננו ואנחנו בדילמה קשה הרי נוכל לתת את אמוננו רק במפלגה אחת ויחידה — והנה כולם צרים עלינו. כולם מצביעים את האגרסיה, רק משתוקקים שנרגיש טוב עם המתק שלהם.

שמיר נראה לי לפחות כאדם האחרון שהייתי נותנת בו אמון. הפראאידיאולוגיה שלו ושל עמיתיו, החוזרים ומונים את כל חטאי המערך, מתחילה לעלות על העצבים, ואם באמת הוא יודע כיצד לשים קץ "להשתוללות הפראית ביו"ש", או היה זה חוסר אחריות לאומי ממדרגה ראשונה, ששתק חודשים ארוכים והסתיר את הפיתרון עד לאחר הבחירות. בני בגין — אמין פי כמה — אבל כאשר לתבוניות הרגע האחרון של המערך, כפי שהוא מגדיר אותן, הוא אינטליגנטי מספיק, כדי לדעת, שלליכוד אין בעצם כל תבנית והוא דוגל בסטאטוס קוו.

נסים, מרוצה מעצמו, מוצג כמו יעקובי, הרולטה, והכלכלה המושחתת של המערך, באומרו "לא" למערך הרעב לשמונת המיליארדים שיוצאים מכיסנו. את זה רק הליכוד יכול. כמכבת מתוך גייסו את שלמה להם. קשוא במקצת הוא פנה למתלבטים. רק חבל, כיצד מיישב להם את עמדותיו הפוליטיות־יוניות עם אלה של הליכוד ועל סמך מה הוא בטוח כל כך שהליכוד יביא אכן את השלום הנכסף.

המערך מוציא גם הוא את התותחים הכבדים שלו. רבין בהופעה משכנעת, והפעם — בנימה אישית נדירה מאוד אצלו, מציג את הרקורד המרשים שלו ומכריז שהוא נגד מדינה דו־לאומית, נגד ויתור על ירושלים וחזרה לגבולות 67' ובעד מדינה יהודית. פרס, האיש המושמץ ביותר במדינה, מסיים גם הוא את השידורים בהופעה מכובדת, מרשימה ואמינה. הוא מונה את רשימת הישגיו הלא מבוטלת, מציג עצמו כתלמיד נאמן של בן־גוריון ומבטיח מדינה יהודית ומניעת מלחמות.

שולמית אלוני מבטיחה לא לעסוק בערב בהשמצות ופונה לאלה שבמשך כל השנה שמחו על קיומה של רצ ועכשיו הם מהססים להצביע עבורה. היא מונה שורה מפתיעה של הישגים — אם כי לא כולם של רצ — ומביעה את תקוותה שפרס יהיה ראש הממשלה.

כמפס לעומתה מצביע יאיר צבן, האיש הסימפאטי של מערכת הבחירות, רק על ששה חוקים שהעביר בכנסת. מפם עורכת סיכום של כל התשדירים שלה ויוצאת, לפחות אצלי, עם הציונים הגבוהים ביותר.

אמנון רובינשטיין מצביע על כך שתכנית הליכוד פירושה טרנספר ואפרטהייד. שינוי מציגה אנשים בעלי כוונות טובות, שמשום מה לא הולך להם. יש מי שמצביע את רובינשטיין כשר משפטים — ואני בעד.

אצל המפד"ל מתגלה נגה המדינה כר"ר, מתוך האב שכול. לגמלאים — שלא המערך ולא הליכוד קיימו את ההבטחות להם מלפני 4 שנים — יש "קיים". בתחיה מראים לנו את הגלגל הבוער, שכולם שופכים עליו שמן וגאולה כהן מאלצת להפריח את דברי בבה, בתי הנגבי. התחיה מגייסת את השחקן אסי הנגבי. גבר, בחברת מעריצים ובני משפחה, בחיק הטבע, מצהיר: זה לא טרנספר — זה שינוי כתובת.

השבועון טיים:

"אלוף מצנע נזף בחיילי דובדבן על ההרג ביאטה"

"בגלל שפתחתם באש, חשפתם זהותכם"

מאת שלמה שמיר

השבועון טיים מפרסם כתבה על היחידות המיוחדות שהוקמו כדי לחסל פלשתינים בשטחים ומצטט חייל, שנמנה בעבר על יחידה כזאת אשר אמר: "טכסיסים מלוכלכים הם חלק מהמשחק, אך לא רצח".

חיילים שהיו ביחידות אלה אמרו, כי תפקידם הוא להטיל אימה וללכוד את ראשי האינתיפאדה. מקורות פלשתינים סיפרו, כי חיילי יחידות אלה מתחזים לחברי אש"ף, ומכים פלשתינאים יריבים לאש"ף כדי לעורר מלחמה פנימית בין פלגי הארגון. חיילי היחידה "דובדבן" אף התחזו כעתונאים ועצרו פלשתינים באמצע ראיונות. "עשינו יותר מאמרים להחזיר את הסדר על כנו", אמר חייל לשעבר ביחידה מיוחדת, "הם אף פעם לא יודעים היכן נופיע".

השבועון מספר, כי בחודש שעבר הופיעו שישה מחיילי יחידת "דובדבן" בכפר יאטה במכונית שנשאה לוחית הנהגה בשטחים. כאשר פלשתינים ניגשו אל המכונית כדי לזהות את נוסעיה, שניים מהם נקצרו באש מכונת ירייה. שני ההרוגים היו ברשימת המבוקשים של היחידה. החיילים אמרו לאחר מכן כי ירו "לצרכי הגנה עצמית". אלוף עמרם מצנע שחקר את התקרית זעם על החיילים ונזף בהם: "נשלחתם לבצע מעצר ולא מילאתם את המשימה", גער בהם, "בגלל שפתחתם באש חשפתם את זהותכם".

הנה המצב של העולם

אל על

	מטמ' מינימום	מטמ' מקס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	5	8	מ.חלקית	3	9
אתונה	13	17	מעונן	7	18
בוקרשט	3	7	ממטרים	–	–
בריסל	3	9	נאה	1	11
וינה	0	5	נאה	0	8
ורשה	0	4	מ.חלקית	3	10
ז'נבה	4	10	מ.חלקית	9	20
לונדון	2	10	נאה	3	10
ליסבון	16	20	גשם	16	23
מדריד	10	15	מ.חלקית	10	26
ניו־יורק	6	13	מ.חלקית	4	13
פאריס	5	11	נאה	4	10
פרנקפורט	0	5	נאה	–2	12
ציריך	0	5	מ.חלקית	–	–
[illegible]	17	23	מ.חלקית	14	24
קופנהאגן	0	5	מ.חלקית	–4	7
[illegible]	13	20	מ.חלקית	10	22

ELAL אל על

שיחת היום עם אברהם חלילי

על מאזן ההגירה השלילי של באר־שבע

הקמת 3 ערי לוויין סביב ב"ש גרמה נזק לעיר במובן החברתי

לראשונה מאז קום המדינה נרשם אשתקד מאזן הגירה שלילי בבירת הנגב כשר־5,337 מתושבי העיר נטשו אותה. מה הסיבות לכך?

חשבנו שאם תהיה לנו אוניברסיטה גדולה, יהיו לנו אקדמאים ובעלי מקצועות חופשיים. הם יוכלו לבנות את חייהם בנגב. אבל לצערי רבים מהצעירים עוזבים את העיר ועוקרים למרכז הארץ, משום שאינם מוצאים מקורות תעסוקה בבאר־שבע. בנוסף לכך, חיילים משוחררים ששבים הביתה בתום שלוש שנות שירות בצה"ל, אינם מצליחים להתמודד ונודדים למקומות ישוב במרכז הארץ. כמו כן קיימת תופעה תמוהה של "הצנחת" בעלי מקצועות חופשיים כגון מהנדסים ואדריכלים מתל־אביב, בנגב. הם באים לבצע את העבודות שמטילים עליהם וחוזרים לגוש דן.

האם הסטודנטים שלומדים באוניברסיטת הנגב, אינם נשארים בעיר אחרי תום לימודיהם?

סטודנטים רבים ממקומות ישוב בכל רחבי הארץ, מעדיפים לבוא וללמוד באוניברסיטת הנגב, כי מעניקים להם תנאי לימודים נוחים, אבל בתום לימודיהם, רבים מהם עוזבים את באר־שבע וחוזרים למרכז הארץ, בגלל קשיים במציאת תעסוקה מתאימה ולכן מדי שנה אנו מפסידים בוגרי אוניברסיטאות רבים.

אברהם חלילי (73) יקיר העיר באר־שבע, מתגורר בה זה 40 שנה

בעשור האחרון לא הוקמו מפעלים חדשים בבירת הנגב והמה מפעלים קיימים נסגרו. מדוע?

אני יקיר באר־שבע ולכן לא נעים לי לפתוח בביקורת על העירייה. אבל זו עובדה, שהעירייה לא הלכה לקראת היזמים הפרטיים בעיר והערימה עליהם קשיים. יש בירוקרטיה איומה בתחום התכנון, מתן הרשיונות ובתחומים אחרים.

האם הקמת שכונות יוקרה כגון עומר שליד באר־שבע, לא גרמה לבריחתה של האוכלוסיה המשכילה והמבוססת מהעיר?

אין ספק שהקמת שלוש ערי לוויין סביב העיר — עומר, מיתר ולהבים — הסביבים של באר־שבע — גרמה נזק לעיר במובן התרבותי והחברתי, כיוון שהתושבים שהלכו להתגורר בווילות שהוקמו במקומות אלה, בעיקר בעלי מקצועות חופשיים ובעלי יכולת כלכלית, התרחקו מחיי החברה של באר־שבע.

על פי הערכות הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, גם השנה צפוי מאזן הגירה שלילי בבאר־שבע. איך עוצרים את הסחף הזה?

אני מקווה שראש העירייה החדש שייבחר אחרי הבחירות יצליח לעודד יזמות חדשות ותנופה רבה בפיתוח מקורות תעסוקה בעיר. יש להביא משקיעים מחו"ל כמו המליונר שהתבא עוה כדי להקים את הקניון החדש ובמקביל לאפשר ליוזמה הפרטית לפעול ללא בירוקרטיה והערמת קשיים על ידי רשויות התכנון.

גדעון אלון

הגירה שלילית של כ־3000 נפש נרשמה בבאר שבע בשנת 87'

(ע). לראשונה מאז שחרור באר־שבע במלחמת העצמאות נרשמה ירידה במספר התושבים. כך עולה מנתונים חדשים שעיבדה לאחרונה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1987. בשנה זו עזבו את באר־שבע 5,337 תושבים ולפי ההערכות מגמה זו גדלה עוד יותר ב־1988.

ב־1987 נרשמה הגירה שלילית של כמעט 3,000 נפש מבאר שבע.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה סיכמה לאחרונה את נתוני ההגירה לגבי באר־שבע. מהנתונים עולה, שבשנת 1987 ירד מספר התושבים בעיר ל־114,600 תושבים. זהו מספר תושבים קטן ב־400 נפש לעומת שנת 1986. מסתבר, שבשנת 1987 עזבו את באר־שבע 5,337 תושבים ונכנסו אליה רק 2,380 תושבים חדשים.

ההסתדרות מזהירה מאבטלה גואה

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

ההסתדרות תובעת מהממשלה לנקוט צעדים מיידים לבלום את האבטלה הגואה ומזהירה מפני המצב שיווצר בתעסוקה אחרי הבחירות, כאשר למובטלים יתווספו אלפים נוספים, שיפלטו מהמנגנונים המפלגתיים.

בישיבתה השבועית של הוועדה המרכזת תבע מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר להכין תכניות ממשלתיות להקל על האבטלה, להגביר את ניידות העובדים ולהבטיח הכנסה לעובדים בתקופת המשבר התעסוקתי.

עליזה תמיר, יו"ר ועדת התעסוקה בהסתדרות מסרה כי בין ענפי הייצור מורגשת הפגיעה והאבטלה בעיקר בענף הטכסטיל. באותה ישיבה הודיע המזכ"ל ישראל קיסר, וראש האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, כי ההסתדרות תתבע נוהל ברור לבדיקת מאזן של חברות ממשלתיות המודיעות על אי יכולתן לשלם תוספות שכר כמתחייב מהסכם המסגרת.

ההסתדרות תתבע בדיקת מאזנים והעברת חילוקי דעות לועדת מעקב משותפת עם הממשלה. האיגודים המקצועיים האקדמאים הנדרשו בשעתו להסכם המסגרת בשירות הציבורי־ממשלתי בלי שבעיית החברות הממשלתיות הכושלות מצאה את פתרונה בהסכם. כאיגודים ידעו כבר אז ככל הנראה על עיסקת יצוא גדולה של התעשיה האוירית, המתוכננת לאחד המשקים המרכזיים של ההסתדרות המתברטים.

על סמך מידע מוקדם זה, הניחו ראשי האקדמאים שמצבה של התעשיה האוירית ישתפר באורח משמעותי וניתן יהיה לשאת ולתת עם ההנהלה כדי שזו תאמץ את ההסכם השכר במיגזר הציבורי־ממשלתי. אף על פי

"בזק" תשדר 200 שעות־לוויין לחו"ל בבחירות

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת "בזק" תשדר ביממה המתחילה מחר בבוקר, 200 שעות שידור לוויניות, על פי הזמנת תחנות הטלוויזיה בארה"ב, קנדה, אמריקה הלטינית, כל מדינות מערב אירופה, יפן, אוסטרליה ועוד.

ב"בזק" מעריכים, כי שידורי הבחירות בישראל, יגיעו לבתיהם של למעלה מחצי מיליארד אנשים ברחבי תבל.

אגרת אישית מספר 17 - אל ה"קול הצף"

ובכן, מחר הכל נגמר.
או ליתר דיוק, הכל מתחיל -

בוחר יקר, בוחרת יקרה,

כי תוצאות הבחירות תקבענה מי יהיה הכוח המוביל — ומה יהיה הקו המנחה — בממשלת ישראל בארבע השנים הקרובות. ואינני מדבר רק על עמדות שלטוניות, ועל מספר חברי־כנסת והשרים — הפעם באמת קיים הבדל יסודי בין הגישות של שתי המפלגות העיקריות, "הליכוד" ו"המערך" — לפחות בשני הנושאים המרכזיים הבאים:

כלכלה: האם יהיה בארץ משק חופשי, משגשג, מתקדם, מושך עליה ומונע ירידה — כמו בעולם המערבי שאנו רוצים ויכולים להשוות אליו, משק המושתת על צמיחה כלכלית אמיתית, משק המאפשר רמת־חיים גבוהה יחסית — **כפי שמציע ה"ליכוד"?**

או שמא נחזור ונבנה, חלילה, משק ריכוזי, המבוסס, כבימיל, על עקרונות סוציאליסטיים מאורים — אך לאמיתו של דבר, מה שמנחה אותו בעיקר זו תאוות השלטון של מושכי־החוטים; משטר כלכלי המדבר על "שוויוניות" — בעוד שהוא מונע מאזרחיו שוויון־אפשרויות מינימלי; משטר שבו קובע מי אתה, ולא מה אתה עושה; משטר שמימן את ההשקעות העצומות ב"משק העובדים" מכספך ומחסכונותיהם של השכירים — ולבטח יעשה זאת שוב אם רק יינתן לו "צ'אנס"... משטר המצמיח מעצם טבעו בירוקרטיה (כי ללא מנגנון בירוקרטי אי־אפשר לשלוט במשק ריכוזי) — **ובעיקר משטר שללא כל ספק ימשיך לייעד אמצעים כספיים אדירים לשם כיסוי ההפסדים והגרעונות של חברות־העובדים וספיחיה — דבר שיביא לאינפלציה דוהרת (כי הקופה ריקה ויצטרכו להדפיס כסף) ולהכבדה מחודשת של עול־המיסים — זו האלטרנטיבה שמציע "המערך".**

שלום ובטחון: האם תלך ישראל בדרך־לא־דרך של מדיניות שפירושה המעשי הוא, **שנתייאש מן האפשרות להגיע לשלום־אמת;** שנוותר ויותר מוחלט ברוב המשאים — "שטחים", "ישות פלשתינאית" (כינוי יותר נחמד למדינה פלשתינאית) ואפילו ירושלים (וזה לא נאמר בפומבי — כי אם רק בחדרי חדרים); שנאמץ מדיניות ששמה דגש יותר על התהליך (ועידה בינלאומית) מאשר על המטרה עצמה (בטחון, מניעת "הפתרון בשלבים" של אש"ף — כשהשלב האחרון הוא ישראל עצמה); הבטחות וזכויות הצודקות בארץ — **כפי שמציע המערך?**

או שנחפש דרכים לחדש יוזמות מדיניות — כשם שהיה ב־1977־80, כאשר ממשלה ישראלית אמיצה בראשות ה"ליכוד" השיגה שלום עם מצרים, בלמה את הסכנה של ועידה בינלאומית (ועידת ג'נבה) ויצאה לדרך מדינית חדשה — שמטרתה להביא להסדר — שיאפשר לנו לשמור על האינטרסים החיוניים, ובעיקר הבטחוניים, ביו"ש ובעזה — ובו בזמן יסיר מאיתנו את העול המיותר של ניהול חייהם היומיומיים של התושבים הערבים באזורים אלה?

והאם נאמין לשכנועי "המערך" — לפיהם "אין מה לחשוש" — כי "גם הערבים רוצים שלום — וברגע שניסוג מהשטחים הכל יסתדר איכשהו"? חבל שהמערך לא היטה אוזן לדבריו של האלוף (מיל.) שלמה גזית, ראש אמ"ן לשעבר: "הערבים אינם מחפשים שלום עם ישראל. ישראל היא שחותרת לדו־קיום באזור, בעוד שהערבים כלל אינם מעוניינים בו". וגזית ממליץ: "אין פתרון־עכשיו" (כלומר "שלום עכשיו", ז.ש.), יש לחפש פתרונות לטווח הרחוק — ולא לעשות גלים".

אני מוכן להיות פחות פסימי משלמה גזית לגבי סיכויי־השלום — אך לא יהיה שלום אם ניצור במו־ידינו מצב שבו התמריץ לערבים לעשות מלחמה יהיה גדול יותר מהתמריץ לעשות שלום!

כשכתבתי את אגרתי הראשונה אל ה"קול הצף" הבטחתי שאתייחס לכמה מהנושאים העיקריים שבגללם חלק מהציבור ב"מרכז" מתלבט עדיין בין ה"ליכוד" ל"מערך". אני מקווה שקיימתי את הבטחתי. שוחחנו על **מערכת־הבריאות החולה; על האלימות הבלתי־נסבלת בחברה הישראלית;** על כך שמי שתומך **במשק־חופשי אינו יכול להצביע "מערך"; על האמונה של דוד בן־גוריון בכוחו ובעתידו של עם־ישראל** — כמנגד לקטנות־האמונה ודלות־המעש של כמה מאלה המתיימרים לדבר בשמו; על המעות ה"ליכוד" להעלות את **מעמד האישה;** על הצורך החיוני לשנות את **שיטת־הבחירות;** על הבזיון של **שביתות פוליטיות בשירות הציבורי** — והמובן, דנו הרבה הרבה **בנושאים מדיניים ובטחוניים.** כן, ועוד דבר! כבר אמרנו זאת, אך בגלל חשיבות העניין נחזור על־כך שנית: אל תלכו שולל אחר הסברים מתוחכמים ומסובכים־מלומדים, לפיהם קול הניתן עבור מפלגה אחרת ב"גוש הימין" (איני יודע מה זה) אפילו "יחזק" את סיכויי ה"ליכוד". זה נשמע יפה — אבל זה איננו נכון: **כל קול שאינו ניתן ל"ליכוד", מגביר את סיכויי "המערך" להיות הראשון שיוטל עליו תפקיד הרכבת הממשלה** — והאם אני צריך להסביר לכם, שהמפלגות הדתיות, למשל, (6 במספר!) אינן מונחות בכיסו של אף אחד!

אם כן, זהו זה (לפחות למערכת הבחירות הנוכחית). איני יודע אם שיכנעתי את כולכם, או את רובכם. נקווה שכן! אם לשפוט לפי הסקרים האחרונים, זו משהו לכיוון ה"ליכוד" בקרב אלה שהיו עוד לפני שבועיים "קול צף". (או, שאולי אותם כמו אותו אזרח שכתב לי: "אדוני, למרות שהייתי מקורב ל"מערך", החלטתי להצביע הפעם "ליכוד" — אבל לא אתה שכנעת אותי... אלא עזר ויצמן...")

הפוליטיקה, כמו החיים בכלל, אינם מתחלקים בין שחור ללבן; מי שאומר לכם שאצלו הכל טוב ואצל השני הכל רע — אל תאמינו לו, זירקו אותו מהבית! אבל מחר, ב־1 בנובמבר, עליכם לבחור במפלגה ובאישים **שבסיכומם של כל השיקולים** — ישמרו, לדעתכם, טוב יותר על העניינים שחשובים למדינת־ישראל. אני בטוח שמסקנתכם הכוללת תהיה כמסקנתי **והצבעתם "ליכוד".**

להתראות בקלפי
בברכה,
זלמן שובל

הפסק להתלבט - הצבע ליכוד

עם הליכוד לנצחון בבחירות

"כל ויתור הוא עוד בקבוק תבערה ועוד רימון"

הליכוד נעל בת"א את מערכת הבחירות • שרון: אני מתחייב בפניכם... צריך לעקור מהשורש את סרטן האינתיפאדה"

יבצת. אחריו עלה לבמה אריאל שרון: "עקירת המהומות הפלשתיניות מהשורש היא המשימה הדחופה ביותר של הממשלה שיקים הליכוד. אני מתחייב לכך בפניכם, כמי שהתמודד עם מצבים הרבה יותר קשים. צריך לעקור מהשורש את סרטן האינתיפאדה והדרך לכך – ברורה. ראשי העבודה", אמר שרון, "מעודדים את המהומות ומנבעים את רעיונם. כל ויתור שלהם הוא עוד בקבוק תבערה ועוד רימוני יד. שמעון פרס אחראי לכל זה ולכן חובה לסלקו מהשלטון. שר הביטחון היה צריך להתפטר כבר מזמן".

אחרי שרון עלה יצחק מודעי. הוא השווה את מיכה רייסר למשה רבנו, "שהגה, יזם והכין את העצרת, ולא זכה להשתתף בה. אני, אמר מודעי, הייתי הקרבן הראשון של פרס, אבל לאחר הבחירות ידע העולם שמקומו של שמעון פרס הוא באופוזיציה ואני אחזור למשימה של בניית כלכלה איתנה. אבותנו, אמר מודעי, עשו דיאמה לבנו, לסלול בנה ולהבראת העובדים. מזל אחרי מזל, אחרי מזל, אמר מודעי, מבול של מזל יביא אותנו להרכבת הממשלה.

היתה שם קרן לייזר כחולה שביצעה פעלולים על בנין העיריה והיתה מפת ארץ ישראל מטילים אופטיים, שהמחישה בחיצים אדומים ובמילה "סכנה" את גבולות הביטחון שקבע המערך. סבא אחד די מבולבל, שלא ידע איך לחזור הביתה, הוקף על ידי חבורת נערות ויצא איתן במחול סוער לצלילי הג'ינגל. להקים לתחיה סבא כזה, אמר צעיר מלא קנאה, רק הליכוד יכול.

אוהדי הליכוד מניפים כרזות אמש בעצרת שנערכה בכיכר מלכי ישראל בתל אביב. - תצלום עדי קרן

עדות ראיה / אורית גלילי

טיפות הגשם התחילו בסוף נאומו של דוד לוי ומישהו העיר שסגן ראש הממשלה, שהאריך מאד בדבריו לעומת הנאומים האחרים, ראה להבין זאת כך. כשיצחק שמיר עלה לנאום, נפסק הגשם הקל, אבל פתק כחול, שהגיע אליו מהוד ארטוך – גם הוא ישב על הבמה – הציע לו לסיים מהר, לפני שיתחיל. המסר הגותי, האבן בתזמון מדויק, רבע שעה אחרי שהעצרת נגמרה, נפתחו ארובות השמים. כרוזי השיסוי נגד המערך וההסתדרות שיצאו מתוך שלוליות בוץ, שקעו בריצוף הלא אחיד של הכיכר.

הגשם המתקיע הזכיר את הימים שבגין דיבר בכיכרות על גשם הפוקים של מזל היורדים מהשמים ללא הפסק. גם השם הזה, בגין – לא רק מנחם, גם בני – הרעיד באקסטזה את הרחבה הריקה למחצה. שלמה להט, ראש העיר, אמר שהגיעו כ־30 אלף איש. הוא הי' יודע, מי שאמר כי לעולם לא יוכל להגיע ה־400 אלף לעצרת שלום עכשיו.

ראשון דיבר משה ארנס. הכל יראה אחרת, הוא אמר, כשהליכוד

"כך" קוראת להימנע או להחרים הבחירות לכנסת

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

מזכירות תנועת "כך" החליטה אתמול להחרים להלטין את הבחירות ולהכריז על יום הבחירות כעל "יום זיכרון לאומי". מזכירות התנועה אמרה בהודעתה, כי ההחלטה נתקבלה על רקע "שלילת הזכות הדמוקרטית היסודית ביותר מכ־150 אלף בוחרים, להצביע כרצונם והמועד 120 איש להיבחר לכנסת".

"הבחירות לכנסת הי־12" אומרת "כך", "יירשמו בדברי ימיה של המדינה כחיסול הדמוקרטיה בישראל ואימוץ שיטות פוליטיות המקובלות במדינות טוטאליטריות ובולשביקיות, בעלות משטרי רודנות אפלים. תנועת 'כך' לא תהיה שותפה בהצגה המגוחכת הזו."

מזכירות "כך" פירסמה רשימה של הנחיות לחבריה, ובין היתר: החרמת הבחירות כוללת קריאה לפעילי התנועה להצביע בפתקים לבנים או לא ללכת להצביע כלל.

רצ: אלפי תעודות זהות של אברכים בחו"ל יעזרו לחרדים "לנפח" את כוחם

מאת לילי גלילי

תנועת רצ הודיעה אתמול כי עקב הידיעות על הנסיון ארצה של אלפי תעודות זהות של אברכים, השוהים בחו"ל ידרוש נציגה בוועדת הבחירות המרכזית בדיקה של אחוזי ההצבעה באזורים החרדיים.

אם יימצא אחוז הצבעה בלתי סביר באזורים אלה, ידרוש נציג רצ מוועדת הבחירות בדיקה שמית של המצביעים בקלפיות, כדי לוודא אם הם אכן נמצאו בארץ ביום הבחירות.

במידה שיתגלו ברשימות המצביעים שמותיהם של מי שלא נמצאו בארץ, תדרוש רצ פסילת קלפיות באזורים אלה. דרישה זו נעוצה גם בעובדה, כי למפלגות רבות אין כלל מפקחים מטעמן באזורים החרדיים.

14,000 שוטרים וחיילים ישמרו על הסדר בבחירות

(עש"ת, לס"מ). שר המשטרה, חיים ברלב, ומפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, ביקרו אתמול במרכז הדיווח המשטרתי במטה הארצי, ועמדו מקרוב על היערכות המשטרה ליום הבחירות.

כ־7000 שוטרים ואנשי מג"ב יאבטחו את 4,856 הקלפיות ויבטיחו את מהלכן התקין של הבחירות. 7000 אנשי הג"א וצה"ל יעסקו בבדיקות במתחמים בקלפיות.

בקלפיות לא רגישות יוצבו שוטרים רק בשעות הלחץ. במקומות רגישים, כגון 438 קלפיות במיגזר הערבי, תהיה נוכחות מתמדת של שוטר.

השוטרים יעבדו מ־6 בבוקר עד חצות. מדי כמה שעות יוחלף השוטר שבקלפי למנוחה בסייר או בעתודה. הסייר יפקוד כל קלפי אחת לחצי שעה, כדי לוודא שהכל מתנהל כשורה.

שר המשטרה אמר פנה לאזרחי ישראל לממש את זכותם האזרחית ולהצביע ביום הבחירות תוך שמירה על החוק והסדר.

בתשובה לשאלות כתבים ציין כי למשטרה אין ידיעות מוקדמות על איזור שבו עלולות להתרחש הפרעות. עם זאת אמר כי השתתפותם של אנשי כהנא בוועדות קלפי, במיוחד בישובים ערביים, עלולה לגרום הפרות סדר.

אשר לאסירים ועצורים, המשתתפים בראשונה בבחירות, ציין השר כי כל אסיר קיבל איגרת אישית ובה פירוט זכויותיו וחובותיו, אף כי יש אסירים שאינם מעוניינים לבחור ולא דאגו להצטייד בעוד מועד בתעודות זהות. בכל בית סוהר תהיה קלפי, וועדת קלפי חיצונית. הקלפי תגיע אל האסירים הסגורים באגפים מסויימים, אך רוב האסירים יגשו בעצמם אל הקלפי ויצביעו ככל אזרח אחר.

נאסר על אלופי המועצה לשלום וביטחון לפרסם דרגותיהם במודעה

מאת לילי גלילי

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, השופט אליעזר גולדברג, לא אישר אתמול למועצה לשלום ולביטחון לפרסם דרגותיהם של 235 קצינים בכירים במילואים, שעמדו לצאת מחר במודעות בעיתונות, ובהן הסיסמה "לא הפחדתם אותנו: אנו עדיין חושבים, שביטחון ישראל בצה"ל, ולא בשטחים".

מהמועצה לשלום וביטחון, המזוהה עם עמדות המערך, נאמר בתגובה, כי "מגוחך המצב על פיו מתפרסמות במודעה בארץ דרגותיהם של 100 גנרלים אמריקאים המתנגדים לנסיגה, ואי אפשר לפרסם דרגות 235 גנרלים ישראלים, המזדהים אותה".

או שאתה מצביע מערך או שאתה ר"צ לשמיר.

הסקר האחרון של מינה צמח קובע:
שיוויון מוחלט בין המערך לליכוד (40-40);
שיוויון מוחלט בין הגושים (60-60).

במצב כזה אין פשרות, אין חוכמות ואין חילוקי דעות:
מנדט אחד פחות למערך - ויצחק שמיר צוחק ממך ור"צ לראשות הממשלה.

הנשיא יזמין אותו ראשון.

כששמיר ישאג את שאגת הניצחון ושרון יהיה שר הבטחון,
תוכל לספר לחבר'ה שבסך הכל המצפון שלך רצה להגיע הביתה בשלום.

המערך
הדרך לפריצת דרך

ח"כ אמוראי הגיש את התפטרותו

מאת איתן אבריאל

סגן שר האוצר וחבר הכנסת עדי אמוראי הגיש שלשום מכתב ליו"ר הכנסת, בדבר התפטרותו מחברות בכנסת, שתיכנס לתוקף היום. עם התפטרותו יחדל אמוראי לכהן כסגן שר האוצר.

אמוראי פרש מתפקידים אלה לאחר ששר האוצר, משה נסים, הטיל עליו את הטיפול בבעיות הבנקאות שבהסדר, שחלקו הגדול יהיה בבעלות הממשלה לאחר פירוקו, החל מ־1 בנובמבר.

האוצר יטפל בבעיות המניות הבנקאיות דרך החברה הממשלתית, מ.י. נכסים, שאמוראי יעמוד בראשה.

עדי אמוראי כיהן בכנסת במשך 19 שנה, ובארבע השנים האחרונות עשה כסגן שר האוצר. בשעתו היה מרכז מפלגת המערך בוועדת הכספים.

שימוש מוגבל ברכב של ההסתדרות ביום הבחירות

מאת עמוס בירדוד

המערך לא ישתמש ביום הבחירות ברכב של תאגידים כגון ההסתדרות ומועצות פועלים. הבטיח חבר ועדת הבחירות המרכזית עו"ד ישעיהו אונגר, בעקבות פניה בנושא זה של סגן יו"ר הוועדה מטעם הליכוד, ח"כ דן מרידור.

אולם, בהסכמת שני הצדדים יוצא מכלל זה רכב הצמוד בדרך קבע לעובדים שיוכלו להסיע בו בוחרים או להשתמש בו לצרכי בחירות אחרים.

דרעי לחריש: הטלת דופי בפנקס הבוחרים – מעשה חמור

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ"

המפקח הארצי על הבחירות, אמנון שילה, הודיע אתמול למנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי, בעקבות בדיקה שערך, כי הידיעות שהופצו בכלי התקשורת, לפיהן התווספו כביכול לפנקס הבוחרים 5,000 בוחרים, מעבר לבוחרים שנכללו בפנקס בחודש ספטמבר – בשקר יסודן.

לנוכח זאת, ביקש אתמול מנכ"ל משרד הפנים במכתב ליועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, לבדוק את האינפורמציה שהתפרסמה בנושא זה בעיתונות.

בין השאר כותב דרעי לחריש: "הטלת דופי בפנקס הבוחרים, המוכר מיום יסודה של המדינה כאמין ומקובל על כל פלגי העם והמפלגות בישראל – הוא מעשה חמור ביותר ועל שלטונות החוק והתקינה השונים – לעשות כל אשר לאל ידם, כדי למנוע מגמה לקעקע אמינות פנקס הבוחרים."

ח"כים – בעצרת בכפר קאסם לציון 32 שנים לטבח

מאת סופרת "הארץ"

חברי־כנסת השתתפו בשבת בעצרת זיכרון, שנערכה בכפר קאסם לציון יום השנה ה־32 לטבח בכפר. כזכור, הרגו שוטרי משמר הגבול עשרות מתושבי הכפר שחזרו מעבודתם בשדה עם תחילת "מבצע סיני" ולא ידעו על העוצר שהוטל על הכפר.

בתהלוכת הזיכרון השתתפו חברי הכנסת מאיר וילנר מחד"ש, [illegible] מרצ ומתי פלד ומוחמד מיעארי מהרשימה המתקדמת.

הבהרה

הראיון של מוסף "בחירות 88", שפורסם אתמול בגליון "הארץ", הושלם לפני פטירתו של ח"כ מיכה רייסר.

30 קלפיות – בין כתלי בתי כלא ובתי מעצר

(ע). כל מי שייעצר ביום הבחירות יוכל לממש את זכותו להצביע באחת מהקלפיות, שימוקמו בבתי המעצר המחוזיים או בבתי הכלא ברחבי המדינה.

נמסר, כי המשטרה נערכת להסעתם של עצירים להצבעה מתחנות המשטרה לבתי המעצר.

מזכ"ל ועדת הבחירות המרכזית, תמר אדרי, מסרה כי ביום הבחירות יופעלו 30 קלפיות בבתי כלא ובבתי מעצר ברחבי המדינה. בקלפיות אלה יוכלו להצביע גם סוהרים ושוטרים השוהים ביום הבחירות בבתי הכלא. הצבעתם תתנהל על פי הנוהג שנקבע בחוק במעטפות כפולות, כנוהג בצה"ל.

שירות בתי הסוהר איפשר לאסירים ולעצירים לעיין בלוחות המודעות ולאזורים לצפות בתשדירי התעמולה בטלוויזיה. עם זאת מנע שירות בתי הסוהר הפצת קלטות וידאו של תעמולת בחירות לבתי הכלא.

בבתי כלא תופעל קלפי ניידת בין אגפי המיתוק, אך אסירים לא יורשו להצביע בתאים. עם תום ההצבעה יועברו הקלפיות בלווית יו"ר ועדת הקלפי שבכלא ושוטר מאבטח לוועדת הבחירות המרכזית בירושלים.

עסקים יפעלו מחר; חוות דעת: "החוק לא אוסר"

מאת אבי גבאור

עסקים רבים יהיו פתוחים לקהל הקונים ביום הבחירות, מחר, לרבות "קניון איילון" ברמת גן, ורשת חנויות "גלי".

ההנהלות ייפתחו בהסתמך על חוות דעת משפטית של עו"ד בירון הדלין, שבדק את הסוגיה לבקשת איגוד לשכות המסחר בישראל. במסמך חוות הדעת קבע, כי אין בחוק כל איסור על עבודתם או העסקתם של עובדים ביום הבחירות. לדעתו, אין סנקציה על עובדים שיעבדו מרצונם החופשי או עסקים שיופעלו ביום הבחירות יפרו בכך חוק כלשהו ויועמדו על כך לדין.

הדלין מבסס את מסקנותיו על הסעיף 10 בחוק יסוד הכנסת, לפיו יום הבחירות הוכרז כיום שבתון ללא איסור מפורש להעסיק עובדים, עם חוק "שעות העבודה והמנוחה" המתייחס לניהול עסקים לעבודה ולהעסקת עובדים בימי מנוחה שאינם כוללים את יום הבחירות.

טלסקר: הערבים יעניקו 5–6 מנדטים לחד"ש; 6 למערך למתקדמת ולדראושה

מאת לילי גלילי

חד"ש תקבל במגזר הערבי חמישה מנדטים, המתקדמת – 2 מנדטים, הרשימה הדמוקרטית של דראושה – שני מנדטים, המערך – שני מנדטים, רצ בין חצי למנדט ומפ"ם והליכוד – חצי מנדט כל אחת. כך עולה מממצאי סקר שערכה בימים האחרונים חברת "טלסקר", בשיתוף פעולה עם העיתון "כל אל ערב", בקרב האוכלוסיה הערבית בישראל. מממצאי הסקר מסתבר כי הקולות הלא יהודיים יהוו 13־14 מנדטים, בהתאם לשיעור ההצבעה.

הסקר נערך באמצעות ראיונות טלפוניים למדגם של 502 נשאלים, גברים ונשים, בפיזור גיאוגרפי מייצג של ישובים ערביים כולל המגזר הבדואי והדרוזי. עורכי הסקר מציינים, כי כ־18 אחוזים מן הנשאלים לא השיבו ישירות על השאלה למען מי יצביעו ותוצאות התפלגות הצבעתם נעשתה על פי תשובותיהם לשאלות עקיפות.

הסקר מצביע על ירידה בשיעור המצהירים על אי השתתפות בבחירות, בהשוואה לסקר קודם שנערך על ידי "טלסקר" ו"כל אל ערב" בתחילת אוקטובר. הערכת עורכי הסקר היא שהדבר נבע מפניית אש"ף אל הציבור הערבי בישראל לקחת חלק בבחירות.

אריה צוקר עתר לבג"ץ נגד להט על תמיכה כספית ביקב של חרות

מאת חיים הנדוורקר

חבר מועצת עיריית תל אביב, אריה צוקר (מפ"ם) עתר אתמול לבג"ץ נגד ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, על החלטתו של האחרון להעביר סכום של 50 אלף ש"ח לעמותת "המצודה הקטנה" הקשורה לתנועת החרות.

לפני חודשים אחדים עמד להט להעביר את הכסף כתמיכה במועדון היקב של חרות. בבדיקה משפטית התברר, כי העיריה אינה יכולה להעביר כספים למועדון, שאינו עמותה, וכתחליף הוחלט להעביר את הכספים לעמותת "המצודה הקטנה", גם היא של חרות, העוסקת בקידום ענייני התנועה בנושאים שונים כמו תרבות, גיבוש דעת קהל, סמינרים ועוד.

לפני ימים אחדים הורה להט להעביר בכל זאת את הכספים ל"מצודה הקטנה". צוקר טען באמצעות פרקליטו, עו"ד ישראל לבנון, כי "להט איבד את אמות המידה של מה מותר ומה אסור וכי מעשיו נוגדים את החוק."

חברת לופטהנזה
בשיתוף עם מכון גיתה
מודיעים כי
תערוכת הצילום
איזנשטט: גרמניה
תפתח רק
ב־15/11/88
ולא כפי שפורסם

هكذا من الاصل

האשמות הדדיות בין המערך לליכוד בפרשת "מודעת מינכן" במעריב

מאת אילן שחורי

הליכוד והעבודה האשימו אתמול זה את זה בפרשת המודעה שפורסמה בעיתון "מעריב", במסגרתה צולמו תחת הכותרת "ועידה בינלאומית" היטלר, צ'מברלין ומוסוליני, משתתפי ועידת מינכן מ־1938.

במערך האשימו את הליכוד, כי הם עומדים מאחורי פרסום המודעה, "תוך ניסיון נלוז להשוות את ועידת מינכן לוועידה הבינלאומית, לה מטיף שמעון פרס", ואילו בליכוד איימו לתבוע את המערך על הוצאת דיבה בטענה, כי לאיש בליכוד אין קשר למודעה.

מפלגת העבודה תקפה קשות את הליכוד סביב פרסום המודעה אמש גם בשידורי התעמולה. ח"כ חיים רמון פנה אתמול לפני הצהריים ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית, השופט אליעזר גולדברג, בדרישה להוציא צו שיורה לכל מערכות העתונים לא לקבל מודעות נוספות, המקשרות את המערך להיטלר. רמון אמר, כי נראה שיריבי המערך, ובראשם הליכוד, "איבדו את שפיות הדעת ובמדינה של פליטי שואה מנהלים תעמולת זוועה, המקשרת מפלגה ציונית למפלגה נאצית".

דובר הליכוד, דני נוה, אמר אתמול כי לליכוד נודע מי עומד מאחורי המודעה וכי אין לו כל קשר לליכוד.

בליכוד החליטו אמש להגיש תביעת דיבה על לשון הרע נגד מפלגת העבודה שהאשימה אמש בשידורי התעמולה בטלוויזיה את הליכוד כאחראי לפרסום המודעה. בליכוד צויין כי אם עד הצהריים לא יפרסם המערך התנצלות מפורשת, יגיש הליכוד תביעה משפטית על סך של 16 מליון ש"ח. דובר הליכוד דני נוה האשים את המערך בעלילה שפלה נגד הליכוד. "מפלגת העבודה עשתה שימוש מביש בזכרם של ששת המליונים לצורך תעמולת הסתה שקרית נגד הליכוד. המערך הידרדר לרמה של עלילת דם. כל יהודי יזעק הסתה פרועה זו של מפלגת העבודה", אמר אמש דובר הליכוד.

הליכוד: אין די קווי טלפון לוועדת הבחירות

מאת עמוס בן־ורד

טענה שמאות ואולי אלפי אזרחים לא יוכלו להגיע אל מרכזי המידע הטלפוניים של ועדת הבחירות המרכזית, השמיע בסוף השבוע סגן יו"ר הוועדה מטעם הליכוד, רפאל הצבי.

הצבי הציע למנכ"ל הוועדה, תמר אדרי, להציב פקידות מודיעין בנקודות משתנות, למשל, בתל־אביב, כדי לסייע למבקשים לדעת את מקום ההצבעה שלהם. הקצאת 21 קוי טלפון בלבד לעיר תל־אביב היא מעטה מדי – זה מספר הקוים בכל מפעל לארגזים, והמציאות מראה שמספר קוים כזה "תפוס" לזמן רב.

מנכ"ל הוועדה טענה, לעומת זאת, ש־21 קוים לתל־אביב מספיקים. הצבת פקידות מודיעין אינה מעשית, מכיוון שגם אלה יזדקקו לקוי טלפון או לקוי מחשב כדי לקבל את המידע שדרושים מהם.

שרון מציע מתכון למאבק באינתיפאדה: כוחות קטנים לפגיעה במתקוממים

מאת אילן שחורי

השר אריאל שרון פירט אמש בעצרת בחירות, שקיים במשכני הכל לכיש את תוכניתו לחיסול האינתיפאדה, לאחר שמטה הבחירות של הליכוד מנע ממנו לפרט את תוכניתו זו במסגרת שידורי התעמולה של הליכוד בטלוויזיה.

שרון הציע אתמול מתכון לחיסול האינתיפאדה: צה"ל חייב להשתדל לצמצם את כוחות המילואים בשטחים ולהפעיל רק יחידות קטנות ומיוחדות, שעיקר עבודתן יהיה פגיעה בראשי המתקוממים. שרון טען כי יש להחזיר את רוב יחידות צה"ל לשגרת האימונים הרגילה שלהם.

הוא חזר ותקף את שר הביטחון, יצחק רבין ואמר כי "מזמן צריך היה לפטור מהממשלה על שהאינתיפאדה הצליחה לשרוד במשך זמן כה רב". לדבריו, פיטורי רבין לא התאפשרו בגלל הקואליציה בין הליכוד למערך.

פרופ' ליבוביץ מתלבט: להצביע מימ"ד או מפ"ם

מאת לילי גליל

פרופ' ישעיהו ליבוביץ יצביע כנראה בעד תנועת מימ"ד. אם יחליט כך, תהיה זו הפעם הראשונה שיתן את קולו למפלגה דתית. עם זאת שוקל עדיין ליבוביץ אפשרות להצביע מפ"ם.

תקופה ארוכה היה הפרופסור הידוע בעד "קול צפי". ליבוביץ אמר שהירבה בימים האחרונים לעקוב אחר התבטאויות של אנשי מימ"ד, והתרשם כי הם מדברים בכנות על עמדה דתית, שאינה משתלבת במבנה החילוני, ומבינים כי לא יתכן שמדינה חילונית תגויס להגן על הדת.

אמנם ההסתלקות מן השטחים היא הנושא העיקרי, אך בעיניו גם הגישה האומרת, כי הדת אינה משרד של מדינה חילונית, חשובה ביותר. אשר לתפיסתן של המפלגות השונות בנושא פתרון הסכסוך, אמר ליבוביץ כי אף אחת מן המפלגות אינה אומרת דברים ברורים ממש על הצורך להסתלק מן השטחים. אף על פי כן, בעניין זה, קולו של יאיר צבן (מפ"ם), נשמע לו כן ומהימן.

גם מימ"ד אינה אומרת בעניין זה דברים ברורים די הצורך לטעמו, אולם ליבוביץ מדגיש: "העובדה שהם מכירים בכך שארץ ישראל השלמה היא מושג פסול, היא בבחינת התקדמות, וממנה נובעת מסקנה, אותה אין הם עדיין אומרים בפירוש".

אני אתן לליכוד את הקול

רק הליכוד יכול
המחנה הלאומי

עמק מפעלי סריגה בע"מ

הודעה על קיום אסיפה כללית שנתית רגילה של בעלי המניות

נתנת בזאת הודעה כי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות תתקיים ביום 28.11.88 בשעה 15.00 במשרדי החברה ברח' חילזון 5 רמת גן.

בפני האסיפה יובאו לדיון ואישור הנושאים הבאים:

1. דיון בדו"חות הכספיים, במאזן, בדו"ח רואי החשבון ובדו"ח הדירקטוריון לשנת הכספים שהסתיימה ב־31.12.87 ואישורם.
2. מינוי דירקטורים.
3. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו.
4. שונות.

העתקים מהדו"חות הכספיים ומדו"ח הדירקטוריון ניתן לקבל לעיון במשרדי החברה, בשעות העסקים הרגילות עד למועד כנוס האסיפה.

ש"ס: אנשי אגו"י דקרו את תומכינו בתל־אביב במחטים

"דגל התורה": אגו"י מזייפת עתונים שלנו ● אגו"י: מודעות מזויפות של ש"ס טוענות שהרבי מלובביץ' כבר לא תומך בנו

מאת גדעון אלון

האלימות ברחוב החרדי גברה אתמול בעיקר בין של אנשי אגו"י חב"ד לבין פעילי ש"ס.

גורמים בש"ס סיפרו כי ליד דוכני התעמולה של שתי הרשימות בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב החלו אנשי חב"ד להתגרות באנשי ש"ס. לדבריהם, במהלך התקרית דקרו אנשי חב"ד את אנשי ש"ס במחטים שהוציאו מכיסיהם.

פרקיות נפצע נכדו של הבאבא סאלי, משה נוסה. גורמים בש"ס ציינו כי הנכד נדקר ע"י אנשי חב"ד בגופו וליד עינו, ונלקח לטיפול רפואי במגן דוד אדום.

לדברי אנשי ש"ס, הם הבליגו ולא הגיבו על ההתגרויות של אנשי חב"ד. גורמים באגו"י דחו את ההאשמות הללו וטענו כי הם חסרי יסוד.

במקביל האשימו אנשי חב"ד את יריביהם בש"ס ובדגל התורה כי הם מפיצים הודעות מזויפות, המיוחסות למנהיג חסידי חב"ד הרבי מלובביץ', ובהן נאמר כי חזר בו, כביכול, מתמיכתו באגו"י. אנשי חב"ד ציינו כי שכרו בלשים פרטיים לאתר את מפיצי המודעות המזויפות.

פעילי "דגל התורה" באשדוד סיפרו כי יריביהם מנסים להפיץ בשאגים מזויפים ומזהירים את ציבור המצביעים כי זו פרובוקציה של חב"ד שנועדה להטעות אותם. לדבריהם, יופצו היום ברחוב החרדי שני עתונים מזויפים: גיליון מזויף של היומון החרדי של ש"ס ודגל התורה "יתד נאמן", ובו הודעות כי בוטלה רשימת דגל התורה, ובן גליון שיופץ בירושלים ובבני ברק ובו מכתבים של גדולי התורה הקוראים לתמוך באגו"י.

ראשי אגו"י האשימו אתמול את חסידי בעלז (התומכים ב"דגל התורה") כי הפיצו תזר פנימי מיוחד הכולל דברי השמצה נגד אגו"י.

פרס לעתונאים מצריים: אשמח לפגוש בחוסיין, לא בערפאת

"בטוח בנצחון המערך" ● הליכוד בנה על הפחדת ההמונים"

מאת איתן רבין

"השאלה היא לא רק מי הנציג הלגיטימי של הפלשתינאים, השאלה היא גם מה הוא מייצג, האם הוא מייצג תהליך של שלום או תהליך של אלימות. לעת עתה, אש"ף מייצג תהליך של אלימות, שלא פסקה לרגע. לא חשוב מה אש"ף אומר, חשוב מה שאש"ף יוזם", כך השיב אתמול שמעון פרס ל־2 עתונאים מצריים שנלוו אליו בסיום מערכת הבחירות בנגב.

העתונאים סיפרו לפרס כי סיירו בשטחים, שוחחו עם תושבים ושמעו מהם שרק אש"ף הוא הנציג הלגיטימי של העם הפלשתיני.

"אותנו מעניין לא רק מי מייצג, ומה מייצגים. אנחנו שופטים לא רק לפי מלים אלא לפי מעשים. אני אהיה מוכן להיפגש ברצון עם חוסיין, אך לא עם יאסר ערפאת", השיב פרס.

בעת סיורו בנגב אמר פרס כי ההסברה של המערך כוונה בעיקר לקולות הצפים, בדרך כלל בין הליכוד למערך. הקולות הצפים האלה היו שקועים בעיקר בנושאי חוץ וביטחון, וזו הסיבה מדוע לא התמקדנו בנושאים החברתיים־הכלכליים. עבדנו לפי אסטרטגיה זו באופן מאוד נמרץ, וגם השגנו תוצאות".

פרס אמר כי הוא בטוח בנצחון המערך.

"הליכוד בנה על סטטוס קוו, על הפחדת ההמונים, מה יהיה כשיבואו אש"ף וערפאת, וגם ניסה לצאת בהתקפות אישיות קשות. הליכוד ניסה לייחס לעצמו דברים ממש לא נכונים, כמו למשל שדוד לוי בנה את הקטנצים. הליכוד השתמש בפעלולים שאינם מקובלים במדינות דמוקרטיות, כמו עיוות פנים, ציטוט דברים שלא אמרתי, כולל הפעלת ציור אלקטרוני של רולטה כאילו אני משחק ברולטה. ראש הממשלה הבטיח להפסיק את זה, אבל לא הפסיק".

רדיו אש"ף: מותר להצביע – אך רק בעד מי שמכיר בנו

מאת עמאללה מנצור

קריאת אש"ף לבוחרים הערביים בישראל להצביע בבחירות לכנסת עבור המפלגות התומכות במו"מ עם אש"ף ומכירות בזכות ההגדרה העצמית של הפלשתינים שודרה אתמול פעמים אחדות ברדיו אש"ף, המשדר מבגדד, אבל הדבר לא מנע חוגים ערבים קיצוניים לקרוא בכנות להחרמת הבחירות ל"כנסת הציונית".

תנועת "אבנאא אל בלד", הרואה עצמה כבעלת זיקה ל"חזית העממית" של ג'ורג' חבש, הפיצה כרוז, המבוסס על המאמר הראשי של השבועון שלה "אל ראיה". הכרוז קורא להחרמת הבחירות.

גד יעקבי: הקיפאון – מירשם להמשך ההידרדרות

מאת עדנה ארידור
כתבת "הארץ"

"אני מקווה שתהיה הכרעה ברורה של העם בקלפי, מאחר שמצב של קיפאון הוא מירשם ברור להמשך ההידרדרות במצב המדינה. מה שצריך הבוחר הוא לקרוא נכון את המפה על דרך דעות המדינה. מצב של סטטוס קוו לא יאפשר הכרעה על דמותה ומדיניותה של המדינה.

הפיתרון בשטחים הוא לא צבאי אלא מדיני, בהכרעה ברורה של הדרכה של המדינה" – אמר אתמול שר הכלכלה והתכנון, גד יעקובי, בסיור במרכז המסחרי ברחוב סאנגר בשכונת רמת אביב.

"התנדבו" להביא אוכל לקשישים וללחוץ עליהם – לקראת הבחירות

מאת א. קרן
סופר "הארץ"

מנכ"ל עיריית בני־ברק, אברהם טננבוים, אמר אמש, כי בעירייה התקבלו תלונות של קשישים הנהנים מארוחות חמות המסופקות להם על ידי העירייה בבתיהם, באמצעות קבלן, כאילו כי האנשים שהביאו את האוכל לביתם איימו עליהם שאספקת המזון תופסק, אם לא יצביעו בעד "דגל התורה".

בירור העלה, כי מספר אנשים "שכנעו" את נהג המכונית המובילה את האוכל (שאינו עובד העירייה) להישאר במכוניתו בעת שהם "התנדבו" להביא את האוכל לדירות, בנצלם עובדה זו כדי לאיים על הקשישים.

מחצית מהחיילים בלבנון כבר הצביעו

מניית קולות החיילים המצביעים במעטפה כפולה כמו אסירים וימאים יסתיים ביום ו'

חייל צה"ל המוצבים בלבנון הצביעו אתמול בבחירות לכנסת הי"ב. (צילום: דובר צה"ל)

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

מחצית החיילים המשרתים באזור הביטחון בדרום לבנון הצביעו אתמול, ביום הראשון להצבעת החיילים המשרתים בלבנון. קצין הבחירות בפיקוד צפון, סגן־אלוף עזריה מרי, אומר, כי הבחירות עברו ללא תקלות וכי החיילים בלבנון יוכלו להצביע עד יום שלישי.

צה"ל מאבטח את כלי הרכב בהן נעות הקלפיות – קלפיות ניידות מגיעות אל חיילים המשרתים במקומות המרוחקים בלבנון וקלפיות נייחות בחיזרות הקבועות. כדי להבטיח שכל חייל בלבנון אכן מימש את זכותו להצביע חייב כל מפקד יחידה, לחתום על טופס ובו שמות החיילים המשרתים ביחידתו כי אכן כל החיילים הצביעו.

אורי ניר, סופר "הארץ", מוסיף: הקלפיות בבסיסי צה"ל בצפון נפתחו אתמול בשעה 8 בבוקר ונבעלו בשעות אחר הצהריים. מספר החיילים שהצביעו לא נמסר מנימוקי ביטחון, אך נמסר כבראות בכמה עשרות.

חיילי צה"ל מצביעים במעטפות כפולות, והשלוחות כן הקלפיות הצבאיות אל ועדת הבחירות המרכזית בסיומו של יום הבחירות, מחר, ושם ייספרו. בכל יחידה תוצב לפחות קלפי אחת, והחיילים יצטרכו להציג רק תעודת זהות כדי להצביע. החיילים יורשו להצביע גם בבסיסים שאינם בסיסי הקבע שלהם, או במשרדי קצין העיר ברחבי הארץ, או בקלפיות האזרחיות במקומות מגוריהם, לפי נוהל ההצבעה הזה על אזרחים רגילים.

תהליך מניית הקולות של חיילי צה"ל, שייספרו ביחד עם אזרחים המצביעים במעטפות כפולות (אסירים, ימאים), אמור להסתיים רק ביום שישי.

החיילים יישמרו בצה"ל מאת עשרות בדרוד קולות החיילים שיצביעו לפני יום שלישי בדרום לבנון ייספרו בידי צה"ל ולא יועברו לידי ועדת הבחירות המרכזית להזה, נודע ממקורות מוסמכים.

יחידה מיוחדת של חיילים תפסה אתמול את מקומה בקומה של ועדת הבחירות המרכזית, בפיקודה של אלוף־משנה המשמשת כנציג קצינת הבחירות של הצבא. כאשר יספרו יציגו קולות החיילים המצביעים במעטפותיהם מחר, יועברו התוצאות מכלן יחד לועדת הבחירות המרכזית. בצורה זו ניתן יהיה לשמור על סודיות מירבית, ולא יוודע מספר החיילים המצביעים בלבנון.

מכתב גלוי לשמעון פרס:

אל תנסה לסכן את בטחון ישראל תמורת כסא לארבע שנים בממשלה

לכבוד שר החוץ
מר שמעון פרס
אדון נכבד מאוד

בעוד 24 שעות תושבי ישראל אמורים להצביע לכנסת ה־12, לכן מכתבי זה אליך.

אתה, מר פרס, בעל עבר בטחוני, שיש לו חלק בלתי מבוטל בהקמת התעשיה הבטחונית, שלא הסתפק ב"מפא"י" המתונה, ועבר ל"רפי" האקטיביסטית, הולך לתת אמון בידי שני רוצחים עם דיפלומה.

המלך הזה, שעד מלחמת ששת הימים שלח רוצחיו לשטח מדינתנו לזרוע הרס ומוות, ורצח באמצעות הלגיון שלו מדי יום ביומו יהודים בירושלים. כל זה כאשר יהודה ושומרון עוד היו בידיו.

וכאשר נאצר הכריח אותנו לצאת למלחמה התנפל עלינו כדי לזרוק אותנו לים.

ואם זה עוד לא מעיד על טיבו ומוסריותו של האופציונר הירדני, הוא גם רצח בספטמבר השחור כ־25,000 מבני עמו בחודש אחד.

האם המלך הזה הוא אופציה לבטחון ישראל!!

על הפרטנר השני ערפאת, אין לי צורך להרחיב בדיבור כי את זה יספרו לך ההורים של ילדי מעלות שנרצחו ונטבחו בדם קר בפקודתו.

האם מתאימה לך שותפות עם אדם מתוסכל שהיה פעם מפקד חיל האויר, שמוכן לחסום מחנה לאומי בעזרת תלמידי ה־ק.ג.ב ואש"ף !! הוא מזכיר לי מרשל צרפתי זקן שחתם חוזה שלום עם אויבי צרפת.

זאת התדמית למדינה שאתה רוצה לעמוד בראשה!!

ואתה מר פרס, האמור להיות איש נבון ושקול מספר לעם שרוצחים אלה הם אופציה לשלום.
"אוי לאדם שזקנתו מביישת את צעירותו".

נכון ששלום עושים עם אויבים ולא עם חברים, אבל תזכור שצבאות בנות הברית ב־1945 לא רצו לעשות שלום עם הפירר של גרמניה, כי הוא היה רוצח, וגם אנחנו לא נעשה שלום עם רוצחים.

אל תנסה לסכן את בטחון ישראל תמורת כסא לארבע שנים בממשלה.

הערבים לא רוצים את יהודה ושומרון, הם רוצים את ירושלים, רמלה, יפו, לוד וטבריה ובסוף גם את תל אביב.

ההצבעה לכנסת היא אקט לטובת המדינה בשני מישורים:

כלכלת המדינה: לאחר האירועים הטרגיים של כ־200 חברות כלכליות שלמערך יש שליטה מלאה עליהן מיותר להוסיף דבר על יכולת המערך בענייני כלכלה כי למרות שהמערך הוא תנועה זקנה, לא השכיל ללמוד עד היום את ה"א'–ב'" של הכלכלה החופשית.

בטחון המדינה: עבור בטחון ישראל אני מצביע לרשימת "ה ת ח י ה" כי היא יודעת מה טיבו של הצד שכנגד ועם מי ומתי לנהל שיחות שלום.

בכבוד רב
א. אלוני, גבעתיים

סוחרי סמים ערביים: ארגוני המחבלים מפיצים הרואין זול

"יש הוראה להפיצו בין יהודים" ● המשטרה: המידע מפוקפק

מאת ראובן שפירא

הרואין זול במיוחד, שלפי טענת מפיציו "מסובסד" בידי ארגוני המחבלים ומיועד להפצה בתחומי הקו הירוק, עובר באחרונה מיד ליד בברחובות הסמים, בעיקר מרצועת עזה.

הרואין זה נמכר בעיקר לסיטונאי סמים הפועלים במיגזר הערבי ויש להם קשרים עם סוחרי סמים ישראליים. הוא נמכר לצרכן הנרקומן במחיר כמעט רגיל, והרווח נופל בחלקם של הסוחרים וסיטונאי הסמים.

לפי מידע, שהגיע למי שמעורים בנעשה בשוק הסמים, טענו באחרונה כמה ספקים גדולים במיגזר הערבי כי ההנחיה של ארגוני המחבלים היא להשתדל להפיץ את ההרואין הזול בקרב צרכנים יהודיים.

בשנים שחלפו הגיע כמה פעמים לגורמי המודיעין של המשטרה ורשויות הביטחון מידע על כוונות של ארגוני המחבלים להגביר את הפצת הסמים וצריכת הסמים בישראל. עם זה, גורמי המודיעין מפקפקים בנכונות המידע.

על אף הצלחות שהיו השנה למשטרה בלכידת כמה עשרות קילוגרמים הרואין, גורמים מוסמכים במשטרה סבורים כי לארץ הוכנסו השנה כ־1500 קילוגרם הרואין, שמהם ניתן להכין כ־15 מיליון מנות לנרקומנים. הגידול בצריכת הסמים הקשים, בעיקר הרואין, נמשך.

קבוצת חברות ביטוח הקימה חברה לאספקת חלפים למוסכים

המקימות: הפניקס, דולב, אריה, ציון והדר ● איגוד המוסכים מאיים: חברינו יפסיקו לתקן כלי רכב, המבוטחים בחברות אלה

מאת יעקב נבו
סופרת "הארץ"
לענייני תחבורה

חברות הביטוח הפניקס, דולב, אריה, ציון והדר הקימו חברה לשירות אספקת חלפים למוסכים — של"ח — במגמה להוזיל לחברות הביטוח עד 10% על המחיר לחלפים, ובטווח היותר רחוק אף להוזיל את דמי הביטוח למבוטחות.

ראשי איגוד המוסכים מאיימים כי חבריו יפסיקו לתקן כלי רכב המבוטחים בחברות אלה, בדומה למה שעשו לפני שנה לכלי רכב שהיו מבוטחים בחברת הסנה.

חיים בקר, מנכ"ל של"ח, אומר כי חברתו אינה עוסקת ביבוא, אלא קשורה לסוכני חלפים מקוריים, תחליפיים ומשומשים. את החלפים היא מספקת למוסכים לפי הזמנת המוסך, כאשר זו נעשית על סמך הבחירות השמאי. לדבריו, חברתו תצליח להוזיל המחירים הן משום שבזכות גודלה תקבל חלפים במחירים יותר זולים מן המוכרים, והן משום שבכך יעברו החלפים מן היבואן ישר למוסך, ללא תיווכי ביניים.

מאחר ששל"ח, לדברי בקר, תסתפק ברווח מינימלי, תיחסך היתרה לטובת חברות הביטוח. "אנחנו נותנים למוסכים עמלה על החלפים בשיעור 10 — 20 אחוז, בהתאם להיקף הרכישות, כפי שהם מקבלים כיום מן הספקים, ולכן לא ברור לי על מה הם כועסים. אנחנו אף חוסכים למוסך את מימון החלפים. מימון זה מהווה אצלם עד 70% מהמחזור, כך שאנחנו גם מקטינים להם בצורה משמעותית הן את עלות המימון והן את המס על המחזור" אומר בקר.

מנכ"ל איגוד המוסכים צבי פיק טוען, כי היום הם אמנם נותנים עמלות על החלפים כמקובל, אבל בקרוב יטענו, כי מאחר שהמוסכים אינם נושאים בנטל המימון, אין הצדקה לעמלות. "העמלות על החלפים נלקחו בתחשיב שעת העבודה במוסך. מוסך הרוכש חלפים בכמות גדולה נהנה משיעורי עמלה גבוהים יותר, כמקובל במסחר. פיצול הרכישות ששל"ח מחייב אותנו כדם מקטין בצורה משמעותית את העמלות שלנו מהספקים האחרים, ופוגע בפרנסתנו".

ראשוני כלי הרכב עלו אתמול על קטע כביש חדש בתל אביב: נתיבי איילון בקטע שבין גשר ההלכה לשדרות רוקח בכיוון שמדרום לצפון. עם פתיחתו לתנועה של קטע זה נוצר קשר רצוף ללא רמזור ממבואות היציאה מירושלים ועד השכונות שמצפון לירקון בתל אביב. תצלום: פוקס

4 הרוגים בתאונות דרכים ליד רמת הכובש, בחולון ובערד

(עת). שני אנשים נהרגו אתמול וחמישה נפצעו בתאונת דרכים שאירעה בכניסה לקיבוץ רמת הכובש שליד כפר סבא. שני הרוגי התאונה הם באסר קאסם, בן 33, ועבדול עזיז, שניהם מהכפר טירה. עוד שני בני אדם נהרגו אתמול בתאונות שאירעו בערד ובחולון.

חמישה אנשים נפצעו קשה בתאונה: בת 5, בן 35 ועוד נוסע. שני נוספים נפצעו פצעים בינוניים: בת 17 בהריון ובת 15. כל הפצועים מאושפזים בבי"ח מאיר.

התאונה היתה ב־6 בערב. טנדר שסטה שמאלה התנגש בטנדר "סובארו" בכביש הכניסה לקיבוץ. עקב ההתנגשות נלכד אחד הנוסעים, שנפצע קשה, במכונית ה"סובארו". אנשי מד"א נתנו לו טיפול החייאה בן 40 דקות, אך בבית החולים "מאיר" בכפר סבא נקבע מותו.

נער נהרג בחולון

בתאונת דרכים קטלנית שאירעה אמש במרכז חולון נהרג צעיר בן 17 מבת ים בעת שנסע במושב האחורי באופנוע של חברו.

סמוך לשעה 5.30 בערב הבחין חברו של ההרוג, שנהג באופנוע ברחוב וייצמן בחולון, כי נהגה של מכונית שנסעה לפניו בלם לפתע את רכבו.

על מנת להימנע מהתנגשות עם המכונית שלפניו סטה שמאלה וכתוצאה מכך הועף הנוסע שישב מאחור ונחבט בעוצמה בשולי הכביש. לצוות מד"א שהגיע למקום לא נותר אלא לקבוע את מותו של הנוסע ולהעביר את הגופה לביה"ח וולפסון. נהג האופנוע נחבל באופן קל. המשטרה פתחה בחקירה לבדיקת נסיבות התאונה.

הולך רגל נהרג בערד

(עת). הולך רגל נדרס אמש בערד ונפטר כעבור זמן קצר על שולחן הניתוחים בבית החולים.

ההרוג הוא שריקי עיד אילת, בן 38, מהשבט הבדואי אל־ג'נבייבי שליד ערד.

סמוך לשעה 18.00 בערב ירד הנער מאוטובוס באחד מרחובות העיר והחל בחציית הכביש. בתוך כך עברה במקום מכונית פולקסווגן נהוגה בידי תושב העיר שלא הבחין בהולך הרגל והוא חצה את הכביש ופגע בו.

הפצוע הועבר במצב אנוש למרכז הרפואי "סורוקה" בבאר שבע ונפטר מפצעיו על שולחן הניתוחים. נהג המכונית הפוגעת נעצר לחקירה במשטרה.

הותר פרסומה של פרשת אונס קבוצתי של חיילת בבאר שבע

לאחר האירוע ניסתה החיילת להתאבד ● מעצר 2 חשודים הוארך

מאת איתן רבין, כתב "הארץ"

פרשת אונס אכזרי של חיילת הותרה אתמול לפרסום, לאחר ששניים מהחשודים באונס נעצרו אתמול בבית משפט השלום בבאר שבע.

משטרת באר שבע הקימה צוות חקירה מיוחד, החוקר את פרשת האונס הקבוצתי וצפויים מעצרים נוספים. המקרה אירע בראשית אוקטובר.

מהפרטים שהותרו אתמול לפרסום עולה, כי על פי החשד, החיילת, המשרתת באחד מבסיסי צה"ל בדרום, חיכתה לאוטובוס מס' 9 בתחנה המרכזית בבאר שבע. למקום הגיע צעיר, תושב באר שבע, בן 21, ששוחח עימה, הכניס אותה בכוח לתוך מכונית טראנספורטר ובאיומים לקח אותה לביתו, שם חיכו לו שני חברים נוספים, שאנסו את החיילת בזה אחר זה.

לאחר מכן הורידו אותה בכוח לרכב והסיעו אותה לעיירה אופקים, שם נאנסה החיילת באכזריות פעמיים על ידי שני החשודים נוספים. היא הוחזרה לדירה בבאר שבע ונכלאה בלא אפשרות לעזוב את המקום. שניים מהחשודים הופקדו לשמור עליה.

בשעה 4 לפנות בוקר של היום שלמחרת הצליחה החיילת להימלט מהדירה, לאחר ששומריה החשודים נרדמו. היא טלפנה מיד לביתה וסיפרה על המקרה.

בהגיעה לבסיס, כעבור כמה שעות, החליטה להתאבד ובלעה 30 גלולות. היא אושפזה בבית חולים בתל השומר ויצאה מכלל סכנה.

שני החשודים, שנעצרו עד כה, הובאו אתמול לבית משפט השלום ונציג המשטרה ביקש לעצרם ל־10 ימים.

החשודים הכחישו בבית המשפט, כי אנסו את החיילת וביקשו לערוך עימות עמה.

הם טענו כי החיילת באה לדירה וקיימה יחסים עם מספר גברים באופקים ללא התנגדות.

השופט נעתר באופן חלקי לבקשת המשטרה והורה לעצור את החשודים, כאמור, לחמישה ולשבעה ימים.

נעצר בעל דוכן פיס שהעלים זכיה במכונית — ב"חיש גד"

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" בבת־ים

בעל דוכן מפעל פיס בבת־ים, בן 57, חשוד שניסה להעלים מצעירה בת 17 כי זכתה במכונית, לאחר שרכשה בדוכנו כרטיס חיש גד. הוא נעצר ושוחרר בערבות.

ממשטרת מחוז תל־אביב נמסר אתמול כי ב־28 באוקטובר, שילמה הצעירה בעד כרטיס. בעודה מתלבטת באיזה כרטיס תבחר, הציע לה בעל הדוכן כרטיס. "יש לי יד טובה", אמר לה והושיט לה את אחד הכרטיסים. הנערה גירדה. בעל הדוכן לקח את הכרטיס, בדק אותו ואמר לה כי לא זכתה בדבר. חברתה, שהיתה איתה, התעקשה ודרשה כי ישוב ויבדוק את הכרטיס. התברר כי הכרטיס זכה במכונית. "אני שותף", טען בעל הדוכן. הנערה לא ויתרה והזעיקה בטלפון את הוריה. אלה הגיעו למקום והזעיקו את המשטרה. הכרטיס נתפס. החשוד נחקר בנסיון לקבל דבר במרמה ושוחרר בערבות.

"סיפור רכישת מערת המכפלה יכול לחזק טענת זכותנו לא"י"

מאת בילי מברלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

מורים יכולים לנצל את סיפור רכישתה של מערת המכפלה בחברון, מידי בני חת, על ידי אברהם, כדי "לחזק בתלמידים את טענת זכותנו על כל ארץ ישראל". באמצעות הסיפור אפשר ללמדם, כי גאולת הקרקע מידי זרים חייבת להיעשות על בסיס מסחרי ובעבור כסף מלא.

דברים אלה מובאים באחת האפשרויות להוראת המקרא במסגרות להכשרת מורים, במאמר בגיליון האחרון של כתב־העת "דפים", היוצא לאור על ידי משרד החינוך. ההצעה אינה מיועדת דווקא לסטודנטים המכשירים עצמם להוראת תנ"ך, אלא היא דוגמה לאופן בו ניתן לתת פרשנות לתכנית לימודים.

מהמאמר עולה, כי הרעיון לקוח מתוכנית, שמגמתה להעמיק החינוך היהודי בבתי הספר הממלכתיים ואשר הוכנה ב־1986, על ידי משרד החינוך ובית הספר לחינוך באוניברסיטת תל אביב.

על פי ההצעה, יש ללמד את סיפור מערת המכפלה בהקשרים האקטואליים. אברהם נראה בעיני בני חת, זר ותושב "ממש כפי שהערבים רואים אותנו היהודים בארץ ישראל". לכן, "זות שבני חת קיבלו את אברהם בזרועות פתוחות ובכבוד מלכים".

עוד טוען ההצעה, כי יש הקבלה בין עצמתנו הנבואות "הזוקה במיוחד" של אברהם, הכוונת הבוררה על ארץ ישראל, הזרות ל"הבטחות מפורשות של הקדוש ברוך הוא", ובין עצמתנו הנבואות "הבלתי רגילה" ל"הכמיות הפוליטיות, הלאומיות הדתיות הבוררות על ארץ ישראל". כל ההבהרות הללו, אינם צריכים לגרום לנו "להסתוטר" ואמנר שגאולת הקרקע, שהיא "חשובה כל כך לעתיד עמנו הזוכיח להיעשות", תתוקן במסגרת של "עיסקות מסחר רגילות על פי כל הכללים ובכסף מלא".

ההצעה ממליצה להדריש בתלמידים את הצורך ביחסי רעות וכבוד הדדי בין היהודים לערבים, על בסיס שויון זכויות אזרחיות.

מעכבים החלטה אם להאשים את מנכ"ל משרד המשפטים לשעבר

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, מעכבים זה כשנה את ההחלטה, אם להעמיד לדין את עו"ד יוסף קוקיה, שהיה בעבר מנכ"ל משרד המשפטים.

קוקיה (72) שימש כמנכ"ל משרד המשפטים במשך 15 שנה, בין השנים 1953—69. במרכן שימש כממלא מקום היועץ המשפטי לממשלה. לפני שנתיים החשד בית משפט השלום בתל־אביב בביצוע עבירות פליליות. המשטרה החשידה אותו בקבלת דבר במרמה ובשבועת שקר. נטען נגדו בבקשת המעצר, כי באוגוסט 1982 חתם בשם לקוחותיו על הסכם לרכישת מקרקעין בירושלים ושנה לאחר מכן חתם על הסכמים והצהרות, שמהם השתמע כאילו הם המסמכים האמיתיים וכי לא היו כלל מסמכי מכירה קודמים. על פי החשד, טענה המשטרה, לא דיווח עו"ד קוקיה שהמכירה נעשתה ב־1982, כדי לאפשר ללקוחותיו להשתמט מתשלומי מס כחוק. החשוד הובא בשעתו בפני שופט שלום ושוחרר בו ביום בערבות.

בפרקליטות המדינה היו בעבר דיונים בעניינו של עו"ד קוקיה ואף מונה פרקליט שילווה את התיק. סופר "הארץ" מציין, כי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי ההחלטה הסופית, במקרה שמדובר בעורך דין החשוד בביצוע עבירה פלילית הקשורה לעיסוקו, נתונה בידי היועץ המשפטי לממשלה.

בתשובה לשאלה אמרה דוברת משרד המשפטים, אתי אשר, כי בשבועות הקרובים יכריע היועץ המשפטי לממשלה אם להעמידו לדין.

6 עתירות בעניין גיור — ביום ה'

(עתים). ביום חמישי ב"ג בבוקר ידון בית הדין הגבוה לצדק בירושלים בשש עתירות, כולן בעניין גיור. כך נמסר בהודעה לעיתונות, מהתנועה ליהדות מתקדמת.

שתי עתירות הן של תנועה זו. עתירות אחרות — של גאנסי ורד מקנה, של הנג אורנשטיין, של המפ"ל ושל ש"ס.

קרן אשראי לציוד מקומי תחדש פעילותה

מאת איתן אבריאל

קרן האשראי לציוד מקומי, שסיפקה אשראי ליצרני ציוד לשוק המקומי, תחדש בימים הקרובים את פעולתה, זאת לאחר שפעילות הקרן הוקפאה לפני חצי שנה, בגלל ניצול מלוא מכסת האשראי.

הפעילות תחודש, לאחר שהבנקים הגדולים, הסכימו להעמיד ממקורותיהם את האשראי הנדרש להפעלת הקרן. בשלב ראשון יעמידו הבנקים לרשות הקרן סכום כולל של 90 מיליון דולר.

משאל העם הוא מחר!

אחרי ועידה בינלאומית, שכבר החליטה לכפות על ישראל נסיגה ולנקוט נגדה בסנקציות כלכליות ובטחוניות – משאל העם הוא בדיחה.

מחר מתקיים משאל־העם האחרון, שבו זכותך וחובתך להחליט, חופשי מלחצים:

- בין ממשלת מערך בתמיכת מפ"ם־ר"ץ־חדראושה־המתקדמת, שתוביל לנסיגה לגבולות '67 והקמת מדינה אש"פית.
- לבין שלום אמיתי מתוך עוצמה ובטחון, במשא ומתן ישיר, כפי שרק הליכוד יכול.

הצבע הליכוד

למשפחות עייני
לדוד להולדת הבן
לשלמה להולדת הנכד
הרבה הרבה מזל טוב
מאחלים
פרסום יוזמה בע"מ

משרד הבינוי והשיכון
ועדת מחקרים

המשרד מבקש לקבל הצעות מחקר בנושא תחזית ביקוש וצרכים למגורים ולכלל הבנייה לתקופה 1990 עד 2000.

גופי מחקר המעוניינים להציע מועמדותם לביצוע מחקר זה יתקשרו למרכז למידע ולנתוח כלכלי, משרד הבינוי והשיכון, ת.ד. 18110, ירושלים, 91180, טל' 02-277596.

הצעות תוגשנה תוך 30 יום מפרסום זה.

כל הצעות המחקר שתוגשנה יהיו רכוש המשרד.

אין המשרד מתחייב לקבל הצעה כלשהי.

صحف من الاحتلال

כלי התקשורת בקובה קיבלו אור ירוק לדווח על מחדלים

מאז נאומו של קאסטרו שקרא לעיתונות לגלות יחס ביקורתי יותר התרבו תחקירים על חוסר יעילות במערכת השלטונית

הוואנה (ע"ח). כלי־התקשורת בקובה החלו בעת האחרונה לפרסם ידיעות ומאמרים על חוסר יעילות ומחדלים ביורוקרטיים במערכת השלטונית.

"כיום רוצה הממשלה שנשמיע לא רק תרועות, אלא גם שריקות", אמר עיתונאי קובני העובד בעיתון רשמי. "קיבלנו אור ירוק לגנות מחדלים, ביורוקרטיה, בזבוז, חוסר רגישות שלטונית לצרכי האזרח, שחיתות ועבירות לקיומים אחרים, עמם נאלץ כל קובני לחיות מדי יום ביומו", הוסיף העיתונאי שביקש לשמור על עילום שמו.

מאמרים בכלי־התקשורת, הנתונים לפיקוח ממשלתי, החלו להביע על ההטבות המיוחדות המוענקות לראשי השלטון והפקידות הבכירה והעלו סימני שאלה בקשר למספר החלטות ממשלתיות, לרבות הלבושת האחידה עליה החליט משרד החינוך. עם זאת, הדגיש העיתונאי שכלי־התקשורת לא רשאים עדיין למתוח ביקורת על העקרונות הבסיסיים של המשטר הקומוניסטי, מדיניות החוץ שלו ומעשי המנהיגים.

בראיון לעיתון צרפתי ב־1987 אמר שליט קובה, פידל קאסטרו: "על העיתונות שלנו לגלות יחס הרבה יותר ביקורתי ולהעמיק לנתח בעמקות בעיות ציבוריות". בנאום שנשא כמה חודשים לאחר־מכן, הוסיף: "שגיאות? כן, עשינו שגיאות. אולם יש לנו האומץ והיושר להכיר בכך".

מאז החלו להופיע דברי ביקורת על מחדלי המשטר בכלי־התקשורת ועל העיתונאים אף הוטלו משימות תחקיר לחשיפת מחדלים. הדברים נכתבים בדרך כלל בנימה של "ביקורת בונה", על פי הנחיית קאסטרו מלפני 25 שנים: "הכל בתוך המהפכה, דבר לא מחוץ למהפכה".

מצרים מפסיקה מסע התעמולה נגד לוב

קאהיר (ע"צ). עיסמת עבד אל מאגיד, סגן ראש ממשלת מצרים ושר החוץ, הודיע אתמול לנציגי העתונות, כי מצרים החליטה לשים קץ למסע התעמולה, שניהלה בעתונות נגד לוב, לאחר העברה שגם טריפולי נקטה בצעד מקביל בעל אותו אופי.

שר החוץ הטעים, כי "מצרים קיימה יחסים עם לוב ועם עמה" אך הוסיף כי קיימים "חילוקי דעות" בין שתי המדינות. עתה הוחלט להגיב בחיוב על ההודעה שפורסמה על ידי לוב, שבה נאמר כי היא מפסיקה את מסע התעמולה נגד מצרים, הוסיף אמר עבד אל מאגיד.

הוא הכחיש את הידיעות לפיהן פעלה מארוקו כמתווכת כדי להביא לשיפור היחסים בין קאהיר לטריפולי.

מארקוס תישפט בניו־יורק על חשד במעשי הונאה בפיליפינים

הונולולו (ע"ח) אימלדה מארקוס, רעיית נשיא הפיליפינים המודח, פרדיננד מארקוס, יצאה מהונולולו לניו יורק, שם תתייצב בפני שופט בחשד של מעשי הונאה בהיקף גדול בפיליפינים.

מארקוס יצאה ועמה עשרה בני לוויה, לרבות שתי אחיות ורופא, בטוס פרטי מסוג בואינג 757, ובו 18 מושבים, שהעמידה לרשותה לטיסה זו ידידתה, דוריס דיוק. אימלדה תשהה במלון "וואלדורף אסטוריה" בניו יורק ואנשי מקורביה אמרו כי ידידיה ישלמו את החשבון.

לטענתה, מאז נאלצו היא ובעלה לעזוב את מאנילה בפברואר 1986, רק בזכות לבם של ידידיה איפשרה להם לשרוד בכבוד.

שופט פדראלי בניו יורק דחה לזמן בלתי מוגבל, מסיבות בריאות, את הופעתו של מארקוס בפני בית המשפט בחשד של מעשי הונאה, לרבות מעילה ביותר מ־100 מיליון דולר מאוצר הפיליפינים, לצורך קניית בתים בניו־יורק. עם זאת הורה לאימלדה להתייצב היום למשפט, לאחר שהואשמה באותם מעשים.

ביציאתה לניו יורק ליוותה אותה, יושב בכיסא גלגלים, בעלה בן ה־71, שממנו לא נפרדה זה שלוש שנים.

בריה"מ מודה בקיומה של מאפיה

מאת אליהו זהבי
כתב "הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן (מיוחד ל"הארץ"). סוכנות "נובוסטי" פרסמה השבוע ראיון עם קצין משטרה בכיר, אלכסנדר גורוב, שאמר כי ברחבי ברית המועצות פועלות 200 קבוצות מאפיה הקשורות זו בזו במסגרת פשע מאורגן.

לארגוני המאפיה היררכיה רבת־ראשים, מערכת ממוסדת של העברת פקודות, ריגול וריגול נגדי, משטרה פנימית להענשה והפחדה, בריכות במנגנון המדינה. יותר ממחצית הכנסות המאפיה מיועדות לשיחוד פקידים בכירים.

בין קבוצות יריבות במאפיה התנהלו קרבות בראשית שנות ה־70. בשנת 1975 התקיים "קונגרס" בצפון קאווקאז והוחלט על חלוקת אזורי השפעה. ראשי הפשע המאורגן הם מי שהיו אלופי ספורט, פושעים מקצועיים, אנשי מנגנון המפלגה והמדינה בדרג בינוני עד גבוה (מזכירי מפלגה).

המשפט המתנהל נגד חתנו של ברז'נייב, יורי צורבאנוב, חושף את אחד המגזרים של הפשע המאורגן: מבצעי המאפיה ברפובליקה של אוזבקיסטן.

"סכסוך השגרירות" בין בריה"מ לארה"ב – להכרעת בורר שוודי

ארה"ב תובעת מבריה"מ 29 מיליון ד' פיצויים לאחר שבשגרירות שנבנתה למענה במוסקווה, נשתלו מיקרופונים והיה צורך להרסה

מאת אליהו זהבי

בשטוקהולם פורסם כי לשכת המסחר בעיר תמנה שופט לבורר בסכסוך שהתעורר בין ארה"ב לבריה"מ בגין טענת ארה"ב כי בשגרירות החדשה שבנו הסובייטים במוסקווה עבור ארה"ב נשתלו מיקרופונים, ולפיכך יהיה צורך להרוס עד היסוד את השגרירות.

ארה"ב הגישה תביעה לתשלום פיצויים בסך 29 מליון דולר. בריה"מ דוחה את התביעה ובהתאם להסכם שנחתם בשנת 1977 בין ארה"ב לבריה"מ הסכימו שתי המדינות כי בכל סכסוך שיתגלה בכל הקשור לבניית השגרירות יבקשו את לשכת המסחר השוודית בשטוקהולם למנות בורר.

לשכת המסחר השוודית טרם קבלה פניה רשמית, אך הביעה נכונות עקרונית למינוי שופט כבורר. שני הצדדים, ארה"ב ובריה"מ, ימנו מצידם נציגים.

כמה מאות מיקרופונים התגלו במהלך 1987 גם בבנין שגרירות שוודיה במוסקווה ובמעונות סמוכים של השגריר ועובדי השגרירות. במקרה זה לא תבעה שוודיה את הריסת השגרירות ומשרד החוץ השוודי הסתפק בהגשת תלונה.

יובל ל"ליל הבדולח": רוב בתי הכנסת שנהרסו בגרמניה לא שוקמו

מאת מארק הייניך
כתב רויטר בגרמניה

בית הכנסת הישן של קירכהיים הוא אחד מאות בתי תפילה יהודיים לשעבר במערב גרמניה, שבהם נעשו שינויים מפליגים או שהתפוררו, יובל שנים לאחר שרובם הועלו באש ונהרסו, בפוגרום הנאצי ב"ליל הבדולח".

בערים מערב גרמניות גדולות ספורות, בהן חי הרוב הגדול מבין 30,000 היהודים הנמצאים במדינה, שוקמו בתי כנסת בקרנות ותרומות [illegible] בהם התפילות. אולם בערים קטנות ועיירות אין ספק, סבלו בתי הכנסת לשעבר מגרשות של האוכלוסיה הגרמנית ובכן התעלמות של הקהילה היהודית.

בכמה עיירות שבמערב גרמניה, משמשים בתי כנסת לשעבר שלא נהרסו בליל ה־9 בנובמבר 1938 בלילה, כמחסנים, אורוות ומיגבלות. לרוב נותרו החלונות ללא זכוכית.

תושבי העיירות הללו, בייחוד אלה שמתחת לגיל 50, הסתכלו בתדהמה לעבר עתונאי שביקש מהם להראות להם את אתרי בתי הכנסת הישנים. רובם לא ידעו היכן שכנו בתי תפילה אלה.

על הבניינים הללו בדרך כלל אין לוחות זכרון, אם כי לאחרונה הותקנו כאלה, לקראת יום השנה ה־50 ל"ליל הבדולח" הידוע לשימצה.

רוב הערים והעיירות במערב גרמניה מתכוננות לטקסים מקומיים לזכר "ליל הבדולח"; היובל הקרוב גם המריץ עיירות מסויימות לשים קץ לעשרות שנים של הזנחה כלפי בתי הכנסת לשעבר.

גורל פינושה: האופוזיציה מסכנת את חייו

איקיק, צ'ילה (ע"צ). נשיא צ'ילה, הגנרל אוגוסטו פינושה, אמר אתמול, כי חייו נתונים בסכנה. הוא האשים את האופוזיציה בכך, שהיא מנהלת נגדו מסע תעמולה ומציגה אותו כמכשול העומד בדרך לדמוקרטיה בצ'ילה.

"מסע תעמולה זה עלול להוביל לחיסולי הפיסי", אמר פינושה בארוחת ערב שערכו לכבודו תומכיו.

פינושה הפסיד במשאל עם, שנערך ב־5 באוקטובר. אולם על פי החוקה שנקבעה על ידי משטרו של פינושה, ייבחר הנשיא החדש רק בדצמבר 1989.

האופוזיציה, שניצחה במשאל העם, דורשת לבצע מספר רפורמות בחוקה, במטרה להחיש את החלפת הנשיא. בין דרישותיה בחירות דמוקרטיות והגבלת זכות הווטו של הצבא.

ועידה במרוקו מציעה להקים כוח בינ"ל למלחמה בארבה

פס (ע"צ). הוועידה הבינלאומית למכת הארבה, שפתחה ביום שישי שעבר את דיוניה בעיר פס, בהשתתפות של כ־30 משלחות, הציעה להקים כוח בינלאומי למלחמה בארבה, בחסות האו"ם.

המלצה זו, שנעשתה ביוזמת חסן, מלך מרוקו, תוגש בקרוב לעיון למזכיר האו"ם.

באי הוועידה גם קראו לארגון המזון הבינלאומי להקים קבוצת עבודה, בהשתתפות נציגים מהמדינות שנפגעו מנחילי הארבה, כדי לגבש בהקדם האפשרי תכנית מפורטת.

13,000 אנשי כת ה"מונים" התחתנו בסיאול

סיאול (ע"ח). יותר מ־13,000 חברי "כנסיית האיחוד" השנויה במחלוקת התחתנו ביום ראשון ביונגין, בדרום סיאול, ויתכן כי היה זה טקס החתונה הגדול ביותר בעולם.

הכומר מון סון־מיונג, 69, מטיף יליד קוריאה ומנהיג כת ה"מוניס", ניצח על הטקס של 6512 זוגות, ובירך את בני הכת בקוריאנית, בטרם החליפו טבעות.

דוברים של הכנסיה אמרו, כי היה זה הטקס הגדול ביותר שלהם, אך הם לא ידעו לאשר אם היה זה הגדול ביותר שנערך מעולם. ספר השיאים גינס רשם את טקס הכלולות הגדול ביותר בדרום קוריאה באוקטובר 1982, כאשר 5837 זוגות מ־83 מדינות נישאו באמצעות "כנסיית האיחוד".

269 אלף דולר שילמה מיכלית על מעבר בסואץ

מאת יורם המזרחי
שליח "הארץ" במצרים

קאהיר (מיוחד ל"הארץ"). תשלום של 269 אלף דולר – זהו הסכום ששילמו בעלי מיכלית הדלק הענקית "אגו מריטוריין" שעברה את תעלת סואץ עם מטען של 457 אלף טון דלק המיועד למקסיקו.

זהו אחד מתשלומי אגרות המעבר הגבוהים ביותר בתולדות התעלה והוא שולם לאחר הנחה של 15% שנתנה רשות התעלה לספינות גדולות במיוחד.

הנהלת רשות תעלת סואץ אמרה, כי תעלה את דמי המעבר ב־8%.

בון: לא נוכל למנוע מכירת מטוסי טורנאדו

מאת דניאל דגן
מוסר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת בון נטשה את תוכניותיה, להעניק לירדן אשראי לרכישת מטוסי "טורנאדו", אך לא תתנגד לכך שבנקים פרטיים מערב־גרמניים יתנו לממלכה ההאשמית את ההלוואה הנדרשת – אמר אמש, בתשובה לשאלות, דובר של משרד הכספים.

בון טוענת, כי אין לה אפשרות להתנגד לעצם מכירת המטוסים, המיוצרים במשותף על ידי בריטניה, מערב גרמניה ואיטליה. מכירת המטוסים תתבצע באמצעות חברה שמקום מושבה בלונדון.

עיתונים מערב גרמניים אחדים תקפו אתמול את הממשלה, וטענו שמדיניותה בתחום מכירות הנשק היא דו פרצופית. מצד אחד טוענת בון שהיא נגד מכירות נשק לאויבי ישראל, ומצד שני היא מאפשרת מכירות כאלה בחסות אנגלית או אחרת.

החלקים של מטוסי הטורנאדו מיוצרים בחלק גדול במערב גרמניה. לפי ידיעות בעיתונות כאן, סוג המטוסים שתקבל ירדן הוא זה שנמצא בשירות חיל האוויר המערב גרמני.

הודעה לציבור הגימלאים

לפי סקרים מעודכנים, רשימת הגימלאים של אבא גפן לא תעבור את אחוז החסימה. אל תחזקו בעקיפין את הליכוד.

אמת
המערך

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב יפו
מודעה בהתאם לסעיף 149

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לתכנית לצרכי רישום לאחוד וחלוקת קרקע בהסכמת המשתמשים שבת. ב. ע. 1892. לגבי חלקות 358–369, 371, 372, 375, 379, 380, 382, 384–386, 389–418, 425, 430־432, 447, 448, 747, 748, 753, 771, 902, 904, 906 בגוש 6625. השטח שבין הרחובות: גליקסברג, שלונסקי ודרך הרצליה מגרשים מס' 244. למי שיש התנגדות להצעת האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בשד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

בכבוד רב,
י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו.

מדינת ישראל
ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתים עשרה

זו הפעם הראשונה

ייפתחו מרכזי מידע ממוחשבים טלפוניים לציבור.

אם אינך יודע/ת היכן להצביע

חייג(י) בערב יום הבחירות 31.10.88 בין השעות 18:00־22:00
וביום הבחירות 1.11.88 בין השעות 07.00־21.00

עליך לציין את מספר הזיהוי שלך ואת שמך ותקבל/י פרטים מדוייקים של מקום הקלפי בו הנך מצביע/ה.

להלן מספרי הטלפון לפי אזורי מגורים:

העיר	מס. הטלפון	מס. קווים	העיר	מס. הטלפון	מס. קווים
ירושלים	02- 780988	(45 קוים)	נתניה	053- 623977	(9 קוים)
חולון	03-5037733	(14 קוים)	באר שבע	057- 39939	(15 קוים)
תל-אביב	03-5414787	(21 קוים)	חדרה	06- 341371	(8 קוים)
רמת גן	03-5744307	(17 קוים)	עפולה	06- 526881	(6 קוים)
פתח תקוה	03-9248613	(13 קוים)	טבריה	06- 790807	(6 קוים)
חיפה (העיר)	04- 335777	(14 קוים)	צפת	06- 930906	(4 קוים)
חיפה (קריות)	04- 708599	(14 קוים)	רמלה	08- 252612	(8 קוים)
עכו	04- 916871	(17 קוים)	רחובות	08- 491665	(9 קוים)
אשקלון	051- 34836	(8 קוים)			

בצער וביגון קודר
אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

משה בילוזרסקי ז"ל

הלוויה תתקיים היום, יום שני, כ' בחשוון תשמ"ט בשעה 10.30 לפנה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה. נפגשים ליד השער הראשי

המתאבלים:
אשתו: דינה
בתו וחתנה: שרה ויהואי שריד
ויתר בני המשפחה

ליוסי לינור

איתך באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

מיכפל מיקרו מחשבים
ההנהלה ועובדי החברה

דחפון
03-611001

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות

אבל במות חבר הכנסת

מיכה רייסר ז"ל

חבר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת

ומביע תנחומים למשפחה

איגוד ערים אזור דן

לעובד האיגוד **אריה רייסר**

תנחומים והשתתפות בצער במות אחיו

ח"כ מיכה רייסר ז"ל

יצחק כספי
יו"ר מועצת האיגוד

לאודי וירון עוז

אתכם באבלכם הכבד על מות

האב

מי יתן ולא תדעו עוד דאבה

רחל ודני לובין
שרה ואלי קליין

לאמנון בדיישי

איתך באבלך על מות

אביך ז"ל

מחבריך
באינטל אלקטרוניקה

ליצחק גולדשטיין ומשפחתו

תנחומינו הכנים על מות הבת

שושנה יוגב ז"ל

חברה ימית חיפה בע"מ
דרור אלה, דרור אביבי

בית הקונפדרציה הציונית
מרכז תרבות ירושלים

מתאבל על מותה של

יהודית אפשטיין ז"ל

נשיאת הדסה לשעבר
מנהיגה ציונית דגולה ורבת פעלים.

קלמן סולטניק, יו"ר

יקירנו

פרופ' **אריה רב־און** (רייבנבך)

איננו

ההלוויה תתקיים היום יום שני כ' בחשון תשמ"ט 31.10.88 בשעה 2.00 אחר הצהרים בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
נפגשים ליד השער החדש.

המתאבלים:
אשתו: דליה, עמיר, ותומר פלד
אחיו וגיסתו: ד"ר נח וציפורה רייבנבך וב"ב
יושבים שבעה בבית המנוח רחוב הרצוג 11 ב', גבעתיים.

את מותו של היו"ר המשותף
של לובי חברי הכנסת למען ענף הבניה

ח"כ מיכה רייסר ז"ל

כואבים קבלני ישראל

ושולחים תנחומים למשפחה.

מרדכי יונה — נשיא
חברי הנשיאות והחברים בכל חטיבות וסניפי
מרכז הקבלנים והבונים בישראל

למשפחת הרשקוביץ

משתתפים בצערכם הכבד על מות ראש משפחתכם וחברנו היקר

אליעזר הרשקוביץ ז"ל

מעמודי התווך של אגודות "היהלום" ו"קרן עזר".

היהלום אגודה שתופית לטיפוח הדדי
של חברי בורסת היהלומים הישראלית בע"מ
קרן לעזרה הדדית ע"ש פ. הולנדר ז"ל

למשפחת הרשקוביץ

אתכם באבלכם הכבד בהלקח מכם ראש משפחתכם וחברנו היקר

אליעזר הרשקוביץ ז"ל

מוותיקי ופעילי הבורסה וחבר הנהלה לשעבר

הנשיא, ההנהלה, החברים והעובדים
בורסת היהלומים הישראלית בע"מ

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של ראש משפחתנו היקר

אליעזר הרשקוביץ

ב"ר בנימין הכהן ז"ל

ההלוויה תתקיים היום יום שני כ' חשון תשמ"ט 31.10.88 בשעה 12.00 בצהרים בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.

אוטובוס יצא בשעה 11.00 לפני הצהרים מבית המנוח רחוב קריניצי 26, רמת־גן.

אבלים: אשתו: ז'נט
בתו וחתנו: אסתי ומאיר ורשהיים
נכדותיו: וכל בני המשפחה

ספורט

בעריכת יחיאל ארדי

כוכב עליון עם רבע מיליון

בגמר היוקרתי ביותר בקריירה גבר אתמול עמוס מנסדורף 6–3, 6–2, 6–3 על בּרד גילברט בפאריס, הוסיף לרווחיו 262 אלף דולאר וקידם את מעמדו בדירוג העולמי. יוצא היום לאנטוורפן כדי להתמודד עם לנדל בסיבוב הראשון

כדורסל / ליגה לאומית

חולון במדרון

במישחק מבריק הנחיל לה אמש הפועל ת"א הפסד לִיגה חמישי ברציפות (89–102)

מאת אילן פרש

ברעש מחריש אוזניים – מלווה בקריאות "ליגה א', ליגה א'!" – התפרץ הבלון. וזה כאב. תשאלו את ישראל אלימלך, הלב של הקבוצה, שמצא עצמו מול רמטה על המספל. הפועל חולון סיים את חלק הנפילה. אתמול זו כבר היתה התרסקות. ה"אשם" העיקרי היה הפועל תל־אביב, שהעניק רגעים יפים של כדורסל גדול לקהל החולוני.

הפועל תל־אביב – חוויה. את הקרדיט צריך להעניק קודם כל למאמן יעקב ארלר, שניהל את המישחק בצורה מושלמת. לרשותו של ארלר עמדה חמישיה שנשאה בעול כל 40 הדקות. עמוס פרישמן גיזל היסב את חבריה, גם אם איבד פה ושם כדורים. בייטס פרי העניק לראשי חולון יותר מכעס ומחשבה. פרי, שהופיע בעונה שעברה בחולון, קלע 16 נקודות, קלט 11 ריבאונדים ועשה עבודה מצויינת. האחר לאספן, הגם שלא הבריק, תרם את חלקו למאמץ הקבוצתי.

שניים היו משכבם ומעלה. ליבמן טאונס ודניס ויליאמס הגבירו רגעים רבים של כדורסל גדול. ליבמן עם 36 נקודות (15 מ־17, 6 שלשות) ידע לקלוע את הנקודות החיוניות, כל אימת שחולון ניסתה לדביק את יתרון תל־אביב, שלא הטיל במספק. וויליאמס היה זה שתרם את החלק המלהיב והמרגש של הערב, עם ללעג את שחקני חולון, ליהנות, מסר אסיסטים רבים לחבריו, שמר היטב וקלע 28 נקודות – חלקם בסיבובים עוצרי נשימה. אין פלא שזכה לאהדה רבה מצד הקהל החולוני. דניס סיפק כדורסל וירטואוזי כמותו לא נראה מאז ימי בארי לייבוביץ' – הסמל של הפועל תל־אביב בעבר. הכוחות בין השניים היתה קשה. טאונס נהנה מנכסיו, בגלל התרומה המקצועית למישחק.

הפועל חולון – הניגוד הגמור מתל־אביב. זה החל במאמן איוון דאנק, שניהל את המישחק בצורה תמוהה. מי שהיה בחולון הבין מדוע, בהרכבתו, נחתה הקבוצה בארבעה מישחקי ליגה רצופים (בסך הכל חמישה, ועוד אחד בגביע). רק לחשוב שאת מאווין קסלר צ'ק אחרי שהעין להפסיד להפועל גליל־עליון, אחרי שני ניצחונות ליגה. דאנק הירבה בחילופים ולא איפשר להכירו להתארגן כראוי. כה רבים היו החילופים עד שנראה היה, שכוונתה רבבות התגובה אישית יותר. לדאנק היתה שיטה להחליפו המקצועית.

הפועל תל־אביב – הפועל חולון 89–102 (41–48)

● המצטיין: ליבמן טאונס.
● קלעו לתל־אביב: טאונס 36, דניס ויליאמס 28, פרי 16, פרישמן 14, לאספ 8.
● קלעו לחולון: זינו 26, בורוסקי 20, אלימלך 15, בוכין 11, רלול 11, אריל ויליאמס 6.
● שופטים: רמי פישר ומנשה הרמן, 2400 צופים, בחולון.

כשמוטי זינו הצליח להוריד לבדו את יתרון הפועל מ־12 נקודות ל־3 בלבד, הורה לו דאנק את הדרך לספסל. זה לא היה רק עם זינו. אגב, על הספסל ישבו, מישחק שני ברציפות בלי לשחק, אבי מאור ושמואל זיסמן. די תמוה.

מישחק עלוב היה לבן מקדונאלד. אפס נקודות, וכך גם תרומתו למישחק הכבד. וזה שחקן שעולה כמו ארבעה שחקנים בהפועל תל־אביב. לא רק מקדונאלד היה חלש. כולם, במעט. חוץ ממוטי זינו המצויין. הגבה מעודדת, שעודדה בעבועים לימי קסלה התוקפה מצוירת, עם אחרים נמוכים, היו מירשם ברוק לתבוסה. ואכן כך היה.

הפתיחה של חולון היתה מעודדת. יתרון 6–8. אבל תרועות התצבורה ביציע נמוגו מהר מאוד. הפועל תל־אביב החל לשלוט במישחק ויתרונו צמח בהדרגה – 12–24 (דקה 7). עד סיום המחצית ירד היתרון ל־41–48. במחצית השניה רדפו החולונים אחרי ידיהם. ללא הועיל. הכדורסל המלא של האורחים, שהגדל בהתפרצות, העלה את הפער עד ל־15 נקודות, 87–102 ולבסוף 89–102.

טניס

פאריס (שירות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף עשה זאת. לראשונה בקריירה זכה כאן אתמול בטורניר גראנד־פרי גדול. ועם כל הכבוד לשלושת הטורנירים בהם ניצח בשלוש השנים האחרונות (יוהאנסבורג ב־86, רמת השרון ב־87 ואוקלנד בתחילת שנה זו) – אין מה להשוות ל"אליפות הפתוחה השלישית של פאריס".

את הפרופורציות הנכונות אפשר לקבל מסכומי הכסף. ניצחונו של מנסדורף אתמול על בּרד גילברט 6–3, 6–2, 6–3 הכניס לו 262 אלף דולאר, יותר מהמחצית ההחזר ממשתי כריים בכל הקריירה שלו עד עתה במקצוענות. רק לשם השוואה: כשגילברט ניצח בגמר ברמת השרון לפני כשבועיים את אורן קריקסטיין הוא לקח הביתה 18,680 דולר.

העובדה היא, שמנסדורף זכה בכיבר הון היוקרתי ובסכום הכסף העצום תודות לשילוב נדיר של טניס מצויין, מישטח סינטטי מהיר המתאים לסגנון מישחקו כמו שקע לתקע ("אני אוהב את המישטח הזה", אמר ללואקים הצרפתי) והרבה מאוד מזל. זה התחיל כמובן עם פרישתו של מאטס וילאנדר, המדורג הראשון בעולם, שאמור היה להיות יריבו בסיבוב הראשון. וילאנדר שותק בשעת פרש מן המישחק 30 דקות לפני שאמור היה להיפגש. עמוס הודה שלשם, לאחר ניצחונו בחצי הגמר על יעקב לאסק, כי "אם וילאנדר היה משחק, סביר להניח שהוא היה עולה לגמר ולא אני".

לאחר מכן פגש טניסאים טובים, אך לא ברמה העולמית הגבוהה ביותר: רוסטאגנו (20 בעולם), קריקסטיין (19), לאסק (25) ואתמול בגמר גילברט (23). כל הפייבוריטים הודחו בשלב זה או אחר, בלי שעמוס נפגש עמם פנים אל פנים: סיים מאיוס (8 בעולם), אנרי לקונט (10), תומאס מוסטר (13), מילוסלאב מצ'יר (12), אנדריי צ'סנוקוב (16) ואמילו ג'ון מקנרו (18).

עמוס מנסדורף מחייך עם הפרס שקיבל (ועם 262 אלף דולאר בכיס), לאחר ניצחונו על בּרד גילברט אתמול בגמר טורניר הטניס הבינלאומי של פאריס. (צילום אי־פי).

אבל אסור להמעיט בערך ההישג הארי, ללא כל ספק הגדול ביותר של עמוס. מנסדורף הוכיח כי הוא חיגר, כי אין הוא מתרגש עוד בגמר ישנות המובים בעולם, כי אין לו פחד שקל (15 אלף צופים מילאו עדב עדב את האולם המפואר ברסי) ולמרות מיקומו הנוכחי, 33 בעולם, הוא נמנה עתה רשמית ומבטאלית עם הטנסאים בטניס העולמי.

ניצחון מוחץ

מישחק הגמר מול גילברט, הטניסאי היהודי מארה"ב, היה מפתיע במהלכו. איש לא ציפה לניצחון מוחץ כזה של הישראלי בן ה־23 על האמריקאי הפייבוריט, שגם בשנה שעברה הפסיד בגמר הטורניר הזה, לבן ארצו טים מאיוס.

מנסדורף היה שקט, מרוכז ובמעט שלא שגה. גילברט לעומתו היה עצבני מאוד והירבה להתווכח עם השופטים והקווים. מנסדורף ניצח בשלוש מערכות – למעשה לא הפסיד מערכה במהלך הטורניר כולה – 6–3, 6–2, 6–3.

אנשי הטניס הצרפתיים התרשמו מאוד מביצועיו של מנסדורף והם תשׂשים מאוד מהתוצאות המישחק בין ישראל לצרפת בסיבוב הראשון בבית העליון בגביע דייויס, בתחילת פברואר 1989 בישראל. בראיון שהעניק מנסדורף בסוף השבוע ללואקים אמר: "יש לנו סיכוי טוב לנצח, אם יאניק נואה לא יתאושש מהפציעה שלו ולא ישחק. נגד לקונט ופורז'ה יש לישראל סיכוי לנצח".

ניצחונו של מנסדורף הוסיף לו 1,000 נקודות בדירוג המחשב, ויקדם אותו בערך למקום ה־25. גילברט, שקיבל 700 נקודות (וגם 131 אלף דולר), יתקדם גם הוא במספר שלבים בדירוג העולמי ועשוי להיכנס לטורניר המאסטרס בניו יורק.

המאזן בין מנסדורף לגילברט הוא עתה ל־3–3. בפעם האחרונה שנפגשו, ניצח האמריקאי בחצי גמר טורניר רמת השרון.

יהלומים באנטוורפן

היום יוצא מנסדורף לאנטוורפן, כדי להשתתף בטורניר יוקרתי אחר: אליפות השוק האירופי המשותף. בסיבוב הראשון הגורל לשחק נגד לא אחר מאשר איוון לנדל, המדורג שני בעולם, החוזר לפעילות לאחר חדשיים של פגיעה. לנדל נפצע בטונא בספטמבר באליפות ארה"ב הפתוחה הנוצה על ידי מאטס וילאנדר. לנדל זכה בטורניר של אנטוורפן ארבע פעמים בעבר ולקח גם מחבט משובץ ב־1488 יהלומים, שניתן לו לאחר זכייתו השלישית.

השנה הטורניר הלא מבעבה, אך הפרס למנצח גדול כבעבר – 220 אלף דולאר. המנצח בגמר יקבל 150 אלף.

ויטאנדר, כמו גם בן ארצו סטפאן אדברג, בחר לשחק בטורניר הגראנד־פרי של שטוקהולם הפותח גם הוא היום. שם הפרסים בו הוא 642,500.

אצל מיקי גורדוס מול הטלוויזיה

אבא מנסדורף צילצל לאמא: הילד לקח הכל

מאת יהושע שגיא

בסוף השבוע צילצל עמוס מנסדורף מפאריס לביתו. אמר לאבא מנכ"רוזף שהוא מרגיש טוב, יש לו תחושה בטוחה. אל תדאג, אבא, גם אני לא דואג. יעקב מנסדורף שמע את בנו ו"דיבתי לנסוע לפאריס למישחק הגמר, אבל זה לא הסתדר". במקום לפאריס נסע לתל אביב, התיישב מול מסך הטלוויזיה של קשבנו מיקי גורדוס, ניסה לבלום את התרגשותו.

מרקבי הטלוויזיה – גורדוס קלט את השידור הישיר לארצות הברית – חנה ודיבר על "המרס הכספי הגדול ביותר בתולדות הטניס" (לא מדוייק בווימבלדון קיבל השנה המנצח השוודי ארבעה קרוב ל־300 אלף דולאר). "אני לא מבין לפי מה הם קובעים זאת", מילמל יקי מנסדורף והאושר נקבר בסכום לזכה, 262 אלף דולאר, הלוואי על כולנו, החוויר פניו. במערכה הראשונה שבר עמוס את הגשת ההגשה של יריבו בגד גי־לבדוק פעם אחת. בכדור הניצחון של המערכה קם אבא־מנסדורף וטילפן לביתו. "הילד ניצח, אמר לרעייתו שרה, שהעדיפה להישאר בבית ולא לעבור את המתח העצום של צפיה במשחק הגמר".

אבל מיקי גורדוס הראה במסך אחד את עמוס מוביל על גילברט בפאריס ועל מסך שני את שפסי גראפי מנצחת בלי מאמץ את מנואלה מאלייבה בבריטון. עמוס שקט, רגוע, מרוכז. גילברט עצבני, מתוח, לא מנוּלל, מתווכח עם השופטים, עם עצמו, עם הכדור. רוזן כל הזמן, ממלמל בלי הרף. כלהה, רעייתו של מיקי, מגישה קפה הם החזיקים לבביים. אבא־מנסדורף מרוכז במסך. טוב שעמוס משחק נגד גילברט. הוא יריב נוח יותר מאשר טים מאיוס. קיויתי שישחק נגד גילברט, כיוון שכבר ניצח אותו בעבר.

מערכה שניה. עמוס שובר לגילברט פעמיים את הכנת ההגשה. מבצח קל 6–2. יקי מנסדורף קם, מצלצל הביתה. הילד ניצח גם סט שני, אמר לרעייתו. התיישב הנבגס ללחוץ. עכשיו הוא צריך לנצח מערכה אחת משלוש. עכשיו גילברט בלחץ.

גם במערכה השלישית עמוס מתעלה על עצמו. מן היציע נשמעות קריאות בעבריות: קָח אותו, אל תיתן לו המצלמה מראה צעירים מנופפים בדגלי תכלת־לבן. ועמוס משחק מצויין. אבא־מנסדורף: זו הטאקטיקה שהכין עמוס נגד גילברט מאמנו פיטר פישבאך, כבר למישחק ביום ברמת השרון. אבל בגמר עמוס היה עצבני, לחוץ, ולא הצליח. עתה הוא מבצע את הטאקטיקה נכון. עמוס שולט וגילברט כל הזמן נאלץ לרדוף אחריו. עד שמגיעים למק"ץ־פוינט, אבל עמוס מחמיץ את ההזדמנות בפיזור דעת. שוויון ושוב מק־פוינט. עכשיו גילברט בלחץ, מוציא כדור בשלכות, עמוס מניף ידיו, אבא קם, מטלפן לאמא: יש, הילד ניצח, רבע מיליון דולאר בדרך לבנק.

מה הוא עושה עם הכסף?

אבא־מנסדורף יודע שמבקשי כל בית ישראל שואל: מה עמוס יעשה עם הכסף? איפה הוא משלם מס הכנסה ועוד שאלות הסטוריות. אבא־מנסדורף: זה כלל לא מטריד אותי. שיעשו כולם חשבונות, עמוס הרוויח כחוק, ביושר, בעבודה קשה. אנשים חושבים שהוא עולה למגרש ועושה רבע מיליון בשעתיים. זו טעות. שכחנו 13 שנים של עבודה קשה ומרתישה, שעות על גבי שעות מדי יום, וכבר הוא יוצא לאנטוורפן: מלון חדש, מיטה אחרת, מגרש אחר, מישחה שונה, והכל מתחיל מתחילה. צריך להתרגל, והלחץ עצום, כיוון שמצפים ממנו להישגים ולהצלחות.

הפרשנים מדברים על הצ'ק הגדול ועמוס, חיוך רחב שפוך על פניו, לוקח את המיקרופון ואומר בטבס הסיום בגביע: לשחק כאן בפאריס, אני מודה לצופים, מודה למאמני פיטר פישבאך. דומה שמבעד למסך הטלוויזיה הוא מסתכל בעיניו של אבא־מנסדורף העוקב אחר בנו בגאווה. ביציעים מניפים דגלי ישראל, ע־מוס, ע־מוס – נשמעות צעקות בעברית.

גיבור הטקס בשל רמת השרון בראה מאושר. הפרשנים האמריקאים מדברים על הטבור הכספי שהביא לטניס בישראל. עמוס מקבל לידיו את הפרס הגדול, פסלון ירוק דמוי עמוד־שיש עשוי חוליות, ובראשו גולת זהב ופרס הפרי עם. עמוס הולך אל רבוקת השופטים המצולמות אחריו. תוכיים רהבים. אחר כך יקירינו קטע זה שבית בטלאוויזיון, עמוס השופטים, כמו רוזנן אהבה בלתי צפוי.

מיקי גורדוס מעניק לאבא־מנסדורף את קלטת המישחק הבלתי נשכח. הביציאה עושה יקי את החשבון: הניקוד הגבוה הזאי יעלה את עמוס לאיזור העשרים ומשהו בדירוג העולמי.

שעתיים ושלושה רבעי, ועמוס לקח את כל הקופה. גם כבוד, גם נגדוזח, גם צ'ק שמן. יש בוזת עתנה.

כדורגל / ליגות אירופה

אכזבה כפולה בטורינו: יובנטוס 0, מילאן 0

רומא (שירות "ספורט הארץ"). המישחק המרכזי בין יובנטוס לאלופה מילאן הסתיים בתיקו 0–0 מאכזב. 70 אלף צופים באיצטדיון "קומונאלה" בטורינו, שהכניסו לקופות כמיליון דולאר, ראו שתי קבוצות שלא הצליחו למצוא פירצה בהגנות הצפופות.

מאמן מילאן אריגו סאקי הוליס לזמר הכלל כהרכב הפותח את הכוכב ההולנדי רוד חוליט, על חשבונו של מלך השערים של הליגה, פייטרו פאולו וירדיס (4 שערים בשלושת המחזורים הראשונים). אבל חוליט המשיך לאכזב ובדקה ה־69 יצא, כאשר וירדיס נכנס במקומו. אבל זה היה מאוחר מדי בשביל המלוץ כנוף השיער.

התיקו הוריד את מילאן מן המקום הראשון לרביעי, עם 6 נקודות, כאשר את הבכורה עם 7 נקודות תופסת עתה בת עירה אינטר, שניצחה את רומא ב"סאן סירו" 2–0. את שני השערים הבקיע אלדו סרנה בדקות 14 ו־84. הוא עלה לראש טבלת מלך השערים עם חמישה כיבושים.

גם לסמפדוריה 7 נקודות והיא במקום השני, לאחר ניצחון 1–0 על אסקולי משער של הבינלאומי ג'אנלוקה ויאלי. באמפולי, שבוע לאחר הניצחון המרהים 2–3 על פסקארה, חגגה לדיינו מראגונה את יום הולדתה ה־28 בניצחון חוץ 1–0 על צ'זנה. אנדראה קרנבולה כבש גם הפעם, לאחר בישול של המאסטרו מראדונה. שוקבי צ'זנה טענו כי השער נכבש מעמדת נבדל, והמישחק הופסק לכמה דקות, אך השער אושר.

לנאפולי 6 נקודות, כמו גם למילאן ופיורנטינה שניצחה את פּ... יגו 1–2. בדרבי בין שתי העולות ניצחה אטלאנטה את בולוניה 2–0 והכוכב הניצחון היה הברזילאי אבאיר (זה שנרכש במקומו של אלי אוחנה). הוא הבקיע שער אחד והבין את השני.

יתר התוצאות: לאצ'יו – קומו 1–1, פסקארה – וֶרונה 0–0, לֶצֶ'ה – פיזה 1–0.

תיקו בנוטינגהאם־פארק

● אנגליה. אוהדות ומנבצ'סטר יונייטד סיימו בתיקו 1–1 מישחק ליגה דחוי, שהועבר בשידור ישיר בטלוויזיה האנגלית. החלוצי הבינלאומי מארק יוז כבש שער יתרון ליונייטד בדקה ה־68, אולם שלוש דקות לאחר מכן השווה טוני קוטי. 27 אלף צופים חזו במישחק.

"קלף משוגע" לרוזן

● ספרד. אין חדש בצמרת: שתי הראשונות ניצחו. ריאל מדריד ניצחה את מורסיה 0–3 בחוץ וברצלונה את אוסאסונה 1–0. ריאל מוליכה בתום המחזור העשירי עם 15 נקודות, לפני ברצלונה 14.

לרזן אטקינסון הולך בינתיים "קלף משוגע". מאז בא לאמן את אתלטיקו מדריד מצויה הקבוצה בתנופה ואתמול ניצחה בפעם השלישית ברציפות, 2–0 מול האלנסיה החזקה. למאמן אנגלי אחר, הוואדר קנדל, אין מזל. ביום רביעי שעבר הפסידה קבוצתו אתלטיקו בילבאו 5–1 בטורינו ליובנטוס בגביע אופ"א, ואתמול ספגה מהלומה נוספת, הפסד ביתי 4–1 לג'ירונה.

יתר התוצאות: סוויליה – אוסאסונה 0–1, לוגרונס – ריאל סוסיאדד 1–1, סלטה ויגו – בטיס סוויליה 0–0, קאדיז – אלצ'ה 2–1, מלאגה – אספניול 1–0, הארקולס – אובידו 1–0.

אינדהובן בורחת

● הולנד. לאחר הקונצרט המלהיב נגד פורטו בגביע האלופות (0–5) חזרה אלופת אירופה פ.ס.וו. אינדהובן לליגה וניצחה באופן מוחץ את מנהיגת בטבלה, טוונטה אנסחדה, 3–0. את השערים הבקיעו יול אלונסיה, ג'ראלד ואננבורג ורונאלד קומאן. לאינדהובן 19 נקודות לאחר 11 מחזורים, לפני טוונטה והולנדאם (15 כ"א), שניצחה את דן בוס 2–0.

איאקס אמסטרדאם סיימה באורסבט 1–1 ומדורגת שמינית עם 12 נקודות. פיינורד הביסה את וילם 2 5–0 ומדורגת שישית, עם 12 נקודות מתשעה משחקים. תוצאות נוספות: רודה – ד.ק.ס. 4–1, הארלם – ספארטה רוטרדאם 2–0, כרונינגן – זוולה 3–0, פורטונה סיטארד – תלבורג 1–2.

טורניר בריטון

גראף ניצחה בגמר טורניר ברייטון

ברייטון (ע"ר). הטניסאית מספר 1 בעולם, הגרמניה שטפי גראף, זכתה בגמר הטורניר ברייטון כשהביסה בגמר את הבולגריה מנואלה מאלייבה 6–2, 6–3.

קבוצת טניס־השולחן של בית"ר ראשל"צ על־שם מיכה רייסר

מאת סופר "ספורט הארץ"

קבוצת טניס־השולחן של בית"ר ראשון־לציון תיקרא על שם הל"כ מיכה רייסר, שנהרג בשבוע שעבר בתאונת דרכים. כך הוחלט אמש בישיבת הנהלת הקבוצה.

יו"ר המועדון מריאן גרינוד סיפר כי מיכה רייסר, תושב ראשון־לציון, נחשב לאוהד הקבוצה וזוהה ברבים ממישחקיה. ב־15 בנובמבר תהיה עצרת לזיכרו של הח"כ המנוח.

כדורגל

דאסאייב לסוויליה ב־2 מיליון דולאר

מוסקווה 30 (ע"ר). שוער נבחרת הכדורגל הסובייטית וקבוצת ספארטאק מוסקווה, רינאט דאסאייב בן ה־31, חתם חוזה לשנתיים עם סוויליה תמורת שני מיליון דולאר.

השוער, שניהל מו"מ ממושך עם סוויליה, אמר כי רתה הצעה של הקבוצה הספרדית לחתום על חוזה לארבע שנים.

קטרגל

פאראגוואי אלופה

הנחילה לברזיל הפסד ראשון ב־920 מישחקים

מלבורן (אי־פי). פאראגוואי ניתקה אתמול סידרה מרשימה בת 920 מישחקים ללא הפסד של ברזיל, כאשר גברה כאן על יריבתה 2–1 בגמר אליפות העולם בכדורגל. ברזיל לא הפסידה אף לא פעם אחת מאז החזל במישחקי כדורגל בעולם ב־1957. ברזיל זכתה בטורניר הראשון, ואילו פאראגוואי היתה שלישית באליפות 1985 בספרד.

במישחק על המקום השלישי בדירוג ניצחה ספרד את פורטוגל 5–1.

כדורעף / נשים

בריה"מ שוב גברה על פרו בגמר

הנגב קונג (אי־פי). האלופה האולימפית ברית המועצות הביעה כאן את פרו 3–1 בגמר טורניר הכדורעף הבינלאומי לנשים, ונטלה את הפרס הראשון בסך 50 אלף דולאר. הפרואניות הפסידו כמבד לרוסיות גם בגמר האולימפי בסיאול. קובה דורגה שניה, אחרי ניצחון 2–3 על סין, וקיבלה 25 אלף דולאר.

כדורסל / מחזור שביעי

הערב סוף המחזור

מאת אילן פרש, סופר "ספורט הארץ"

כשמישחקי הליגה הלאומית מתפצלים, זה את להשתתפות קבוצות ישראליות בגביעי אירופה השנים. זה מה שקרה למחזור השביעי, שהחל בשבת בכפר־בלום, נימשך אמש בחולון ויסתיים הערב בירושלים, בחיפה, בירושלים ובנתניה. הכל בשל יציאת הפועל גליל־עליון להונגריה (ישחק מחר נגד בטאיאס בגביע מחזיקות גביע), הפועל ירושלים לצ'כיה (ישחק מחרתיים נגד סלובנאטס בראטיסלווה) ומכבי תל־אביב לבלגיה, למישחק ביום חמישי עם אוסטנדה.

אבן פגש שמישחקי השיא של המחזור הוכרע כבר מאתמול. האלוף מכבי תל־אביב נותר ללא הפסד אחרי שגבר בחוץ את הפועל גליל־עליון 66–70 בתום מאבק צמוד ומרתק. הפועל תל־אביב ליטר את הפועל חולון כי עדיין רחוקה הדרך לחוף המבטחים, אחרי שהנחיל לה הפסד ליגה חמישי רצוף והוכיח כי אין די בשחקנים טובים. צריך קבוצה טובה. את זה יש להפועל חולון, שהפסיד 89–102.

אמנם, עיקר העניין כבר מאחור. אולם אין להסיק שליתר מישחקי הערב אין את הכלים להעניק רגעים מעניינים לשוחרי הכדורסל. מכבי ראשון־לציון, עם הזר הטרש טורי באורס (החליף את קארל דייויס), ישחק ברמלה נגד אליצור המצוי בבעיות כספיות ומקצועיות. הפועל ירושלים מבכי רמת־גן ינסה, על פי הערכה מוקדמת, קרב שקול ומתוח. אליצור נתניה יבקש להפתיע באולמו את מכבי חיפה, כפי שעשתה זאת במישחק הבית הקודם נגד הפועל גליל־עליון. רק להפועל חיפה, שמיסר החזיר את המאמן יריב ודי שינקר, צפוי מישחק קל ביותר נגד ה־אחרון בדירוג, הפועל איזרגבות, שעדיין לא ניצח העונה.

סיבה למסיבה: כדורסלני הפועל תל־אביב (משמאל) בייטס פרי, דניס ויליאמס ותבריהם חוגגים את הניצחון 89–102 על חולון. (צילום: עודי קרן).

גביע קוראץ

הפועל ת"א במוראל גבוה היום לצ'כיה

מאת אילן פרש, סופר "ספורט הארץ"

עם מטען כבד של מוראל גבוה יוצאים הבוקר כדורסלני הפועל תל־אביב לצ'כיה, שם יתמודדו מחרתיים עם סלובנאטס בראטיסלבה, במישחק הראשון בסיבוב השני בגביע קוראץ'. אולם היציאה מלווה בחשש רב, שכן עדיין אין בידים אשרות הכניסה לצ'כיה. לפרות הקשיים, מקווים שהאשרות יינתנו בכניסה לצ'כיה, לשם יגיעו משוויץ.

הפועל תל־אביב ויזכה לשיכ"א על העיכוב. שני אוהדים של הקבוצה, הנושאים שם צ'כי, לא יוכלו לצאת עם הקבוצה. שלטונות צ'כיה, שקיבלו לידיהם את רשימת האנשים שתגיע מישראל, הודיעו כי לשניים לא תינתן אשרות כניסה. הצ'כים הודיעו כי גם עיתונאים מישראל לא יוכלו לבוא.

המאמן יעקב אילר אמר אמש בסיום המישחק בחולון, כי אין בידיו מידע על הקבוצה. אילר הוסיף כי אין ספק שמדובר בקבוצה טובה, והראיה: הניצחון שהשיגה באיטליה על ליוורנו. הצ'כים ניצחו גם בטמלין שהיה בארצנו.

כדורסל

גם דוידסקו לא יאמן את רמלה

מאת פרדי בירית, סופר "ספורט הארץ"

אריה דוידסקו לא יאמן את אליצור רמלה – כך הוגדר בתום פגישה שהיתה אתמול בין מנהלת הקבוצה לבעמי פורת למאמן. הדרישות הכספיות הגבוהות של דוידסקו מנעו התהמנות.

לאחר שמעמדותו של דוידסקו ירדה מהפרק, פנתה פורת למאמן הפועל גבעתיים גרשון דקל. אם ישיב דקל בשלילה, עלול אליצור רמלה למצוא עצמו הערב ללא מאמן, במישחק נגד מכבי ראשון־לציון. מאמן הנוער והנשים של האגודה, בני קליין, שהדריך את הקבוצה בשני המישחקים האחרונים, יינשא הערב ולא יוכל כמובן להדריך את השחקנים.

שני הזרים של הקבוצה, דיויד ת'ודיקה'ל וזרנון סמית, שהודיעו את האימונים האחרונים בקבסר ב־500 דולאר כל אחד.

טוטו

15 ניחוש 14

15 משתתפים ניחשו את תוצאות כל 14 המישחקים וכל אחד יקבל 46,665 שקלים. 259 ניחשו 13 וכל אחד יקבל 940 שקלים; 2,837 ניחשו 12 וכל אחד יקבל 85 שקלים; 21,486 ניחשו 11 וכל אחד מהם יקבל 11 שקלים.

בגלל ריבוי מנחשי 10 יועבר הפרס החמישי למחזור הבא. המינימום לפרס הראשון יהיה 800,000 שקלים.

שיט / פרשת הטורנטים

השופט המחוזי אלוני בראש ועדת החקירה

מאת סופר "ספורט הארץ"

שופט בית המשפט המחוזי, שאול אלוני, יעמוד בראש הוועדה הקרואה של התאחדות לספורט לבדיקת התנהגותם של האחים דן ורן טורטן ביום הכיפורים, בעת המישחקים האולימפיים בסיאול. כזכור, שיטו האחים טורטן ביום הכיפורים בתחרות האולימפית ברגם 470, בניגוד להוראות מפורשות שאסרו השתתפות ספורטאים ישראלים בתחרויות המתקיימות ביום זה.

הנהלת התאחדות לספורט אישרה אתמול בישיבה מיוחדת את הצעת הנשיאות להקים ועדה לבדיקת התנהגות האחים טורטן. כחברי ועדה ישמשו עו"ד טבריה דואל וצבי דיבלס, איש שיט חזיק.

כן אישרה ההנהלה את הגדרת התפקיד וסמכויות הועדה. הוחלט כי לוועדה תהיה סמכות ענישה, על פי התקנון המשמעת של ההתאחדות, וההחלטה תהיה סופית ולא ניתנת לערעור.

עודד מכנס בדרך לסיכום חיובי עם הפועל טבריה

מאת פרופ' איתן, סופר "ספורט הארץ"

עודד מכנס ייפגש הבוקר עם ראשי הפועל טבריה במטרה לסכם את העברתו לקבוצה. אם יושג סיכום, יוכל מכנס להופיע בשבת במישחק החוץ מול שמשון. בציבור של השוק, עודד הורין ירין מכנס, אמר אמש, כי "הפגישה עם טבריה היא בהחלט כדי לסגור דברים".

מכנס התאמן לפני שבועיים בהפועל תל־אביב, והיה אמור לחתום בקבוצה, אולם התל־אביבים הישוו את החלטתם וכך נסללה דרכו לעיר הכנרת. עודד הביע את רצונו לשחק בקבוצה לאחר שקודם לכן התלבט מחמת הפרחה.

אתמול בתום ישיבת הנהלת הקבוצה, אמר יו"ר האגודה, יובל חורש, כי טבריה רואה בחיוב בירור מאמנה היחיד, ולא צפויות התפתחויות הקשורות להמשך העסקתו. בנושא מכנס ציין חורש, כי חולון ישתכר בטבריה סכומים המותרים בתקנון.

מכרזים

רשות הנמלים והרכבות
Ports & Railways Authority
נמל חיפה

הנדון: השכרת שטח באזור מפרץ חיפה

לרשות הנמלים והרכבות שטח באזור מפרץ חיפה, העומד להשכרה למטרות שונות.
להלן פרטים על השטח:

1. כ־200.000 – 150.000 מ"ר מגודר בגדר גבוהה + תאורה, תאורת גדר ושערי כניסה.
2. בשטח מחסן בגודל 15.000 מ"ר (כולל אזוקט).
3. בנין משרדים.
4. השטח מפותח, ושימש כמסוף המכלה ודיקון למכולות ("המסוף העורפי" של נמל חיפה).

השטח אמור להתפנות בקרוב וניתן להשכירו בשלמותו או בחלקו למטרות שונות.
בירור פרטים נוספים, נא לפנות לעודד שרון – ראש מחלקת נכסים בנמל חיפה, טל. 04-518281.

מ. אמר
מנהל נמל חיפה

משטרת ישראל

המטה הארצי / אגף האפסנאות

1. מוזמנות בזה הצעות מחיר להספקת הטובין ו/או השירותים המפורטים כדלהלן:

מכרז מספר – 116/88 – מערכת בדים + ציוד גלמים.
מכרז מספר – 117/88 – להב שוהוה + מכליות לניפוי דלק.
מכרז מספר – 118/88 – מגדף מעבדה.
מכרז מספר – 119/88 – מערכת חקן ואריך + מגהצים + משאבת מים + הגאים שונים.
מכרז מספר – 120/88 – גנרטור K.V.A 500 ואלכוהות לעבודה ומתאמות כלל והתקנה.
מכרז מספר – 121/88 – בין מציל + אצים + בגים + דסקות + מסמרות.
מכרז מספר – 122/88 – מזבים כדרים וגלילים ומכונות מיקב.
מכרז מספר – 123/88 – מנוף שמן אחד ודלק לרכב.
מכרז מספר – 125/88 – אגול מנוהה מס' 2.
מכרז מספר – 126/88 – המרים שונים: חריסים לרכב, שרלק לטמנות, חומרי פלולוטרקת, דבקים, משקאות, בד שמיר.

המועד האחרון, לקבלת ההצעות, הוא 17.11.88 שעה 12.00.
2. פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה הרכישות והמכירות בת"א־יפו, רח' אמנון 4, טלפון: 03-5124453, בשעות המשרד המקובלות.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר אישור שינוי תכניות מפורטות

[illegible]

מרדכי בתבאו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

[illegible]

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית וחלוקת
דירות על גגות בבניינים קיימים.

[illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטות

[illegible]

מרדכי בתבאו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

صكرتير الاحل

חדשות כלכלה

הגרעון המסחרי קטן ב־12% במחצית הראשונה של 1988

מאת איתן אבריאל

ירידה של 12% בגרעון המסחרי של ישראל במחצית 1988, לעומת המחצית הראשונה של 1987. כן נרשמה בתקופה זו ירידה, בשיעור דומה, בהעברות החד־צדדיות מחו"ל. הגרעון בחשבון השוטף ירד ל־600 מיליון דולר. ירידה של 15% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלו עולים מסיכומי מאזן התשלומים לששת החודשים הראשונים של השנה, שנערכו ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מהנתונים עולה עוד, כי במחצית 1988 הסתכם יבוא הסחורות והשרותים ב־10.1 מיליארד דולר, כ־7% יותר מהמחצית המקבילה אשתקד. סכום זה כולל יבוא במתנני ישיר בסכום של 980 מיליון דולר, אשר קטן ב־25%.

הגרעון בחשבון הסחורות והשירותים, ללא היבוא הבטחוני, היה דומה במחצית הראשונה של 1988 למצב במחצית הראשונה של 1987.

יבוא השירותים הסתכם ב־3.4 מיליארד דולר, גבוה ב־10% מנתוני 1987.

יצוא הסחורות והשירותים הסתכם ב־7.6 מיליארד דולר, במחצית השנה. זו עליה של 16%. כן עולה מהנתונים, כי במחצית הראשונה של השנה, חלה עליה בחובות המשק לחו"ל. עליה זו הסתכמה ב־300 מיליון דולר ונרשמה במלואה, כמעט לזמן קצר. בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מציינים, כי עלייה זו בחוב אינה כוללת את השינויים בחובות לחו"ל, הנובעים מתנודות בשערי החליפין. תנודות אלו גרמו לירידת החובות לחו"ל ב־700 מיליון דולר.

עליית החובות לחו"ל לוותה בעליית נכסי החוץ של המשק הישראלי, ב־400 מיליון דולר. בסוף חודש יוני השנה, הסתכמו חובות המשק לחו"ל, ב־18.7 מיליארד דולר.

חמש קבוצות שונות מבקשות לרכוש השליטה בבנק איגוד

מאת יהודה שרוני

חמש קבוצות שונות מתמודדות על רכישת השליטה בבנק איגוד מידי בנק לאומי. מרביתם קשורים לקבוצות משקיעי חוץ.

85% ממניות השליטה בבנק איגוד מוחזקים על ידי בנק לאומי ובשבוע שעבר הגדיל בנק לאומי את חלקו בהון ל־42.3%, זאת לאחר שנמנע ממימון חלק במניות "הנוסטרו", שברשותו. הגדלת ההון על ידי בל"ל, נועדה לאפשר לו להערך לקראת התוכנית להשוואת זכויות ההצבעה במניות הבנקים. תוכנית האמורה להכנס אל הפועל בחודשים הקרובים.

לשתי קבוצות מועמדים, שדבר כוונתם לרכישת השליטה בבנק איגוד כבר פורסם, יש סיכויים קלושים בלבד להשגת השליטה. המדובר בקבוצה בראשותו של איש העסקים יעקב נמרודי, שביקש לרכוש את השליטה באיגוד, יחד עם קבוצת משקיעים מאוסטרליה. קיים רק סיכוי קטן, שהאוצר ובנק ישראל יאשרו לנמרודי לרכוש את השליטה בבנק. בבדיקת גופי הפיקוח, הובאו בחשבון השינויים התכופים, שנעשו בבעלות על הכשרת הישוב, מאז העברת השליטה בה מבנק לאומי הסוכנות לנמרודי. באחרונה מכר נמרודי 50% ממניות חברת "נמרודי לנד דיוולופמנט", (בעלת השליטה בהכשרת היישוב), למשקיעים האוסטרליים יוסף ברדנר וסם מוס, ברווח נאה.

גם הסיכויים לאישור המכירה לקבוצת ארמונר ספרא הינם קלושים, שכן קבוצה זו מבקשת לשלב את בנק איגוד, במסגרת הפעילות העיסקית של בנק הבינלאומי, (שעל פי הערכות כבר נמצאת בשליטה עקיפה של קבוצת ספרא).

גופים עיסקיים מעריכים, כי בנק איגוד ימכר לפי שווי של 80 מיליון דולר בקירוב. באוצר מנהלים מגעים עם מועמד שסיכויו לרכישת הבנק מוגדרים כטובים ביותר.

"לחייב מאיר הלוי לפרוע הלוואה חריגה שניתנה לו ע"י השר שרון"

מאת צבי זרחיה

ח"כ דן כהן (רצ) עתר אתמול לבג"ץ, בבקשה למתן צו על תנאי, שיורה לשר המסחר והתעשיה אריאל שרון ולמנכ"ל משרדו, יורם בליזובסקי, לנמק מדוע לא תפרע הלוואה בסכום מיליון דולר, שניתנה למאיר הלוי. ההלוואה ניתנה קרן השיווק לחו"ל, בשנת 85', והבק מבקש, כי ההלוואה תחזור בצירוף ריבית והצמדה.

כמו כן, כוונה העתירה נגד מפכ"ל המשטרה וראש אגף החקירות, שנדרשו להסביר, מדוע לא יורו על חקירת היבטיה הפליליים של הפרשה.

בעתירתו טען ח"כ כהן, כי ב־1985, פנה הלוי אל משרד התעשיה, בבקשה לקבלת הלוואה בתנאים משופרים, לסיוע ברכישת אוניה בשם "ישראליה". זו היתה אמורה לשמש כיריד ישראלי צף, שינודד בין נמלי העולם.

על פי כתב העתירה, דאג השר שרון, כי ההלוואה בסכום מיליון דולר, תועבר לכיסו של הלוי, בניגוד מוחלט להמלצותיהם השליליות של הנוגעים בדבר.

תדיראן: "תעשיית מחברים" ניהלה משא ומתן עימנו, שלא בתום לב

מאת אבי גנדר

חברת תדיראן טוענת, כי חברת "תעשיית מחברים בינלאומית" ומנהלה, דן זרמי, ניהלו עימה משא ומתן, שלא בתום לב וקיבלו ממנה כספים במצג שווא. טענות תדיראן מובאות בכתב הגנה ותביעה נגדית, שהגישה לבית המשפט המחוזי בתל אביב. זאת בעקבות תביעה של תעשית מחברים ומנהלה, נגד החברה לכבלים וחוטי חשמל של תדיראן ושלושה מנהלים בתדיראן.

תדיראן אומרת, כי ב־1985 רכשה מחברים אלקטרוניים מ"תעשיית מחברים", לאחר שמנהל החברה, דן זרמי, פנה אליה, והציע, כי הוא מצוי בקשיים כספיים וזקוק לכספים באורח דחוף. תדיראן התנתה את רכישת המחברים, בכך, שהכסף אותו שילמה, יקנה לה זכות בעיסקה לשיתוף פעולה בין החברות. במקביל, התנהו תדיראן וזרמי דברים וניהלו משא ומתן לכניסה לעיסקה המשותפת.

בא כוח תדיראן, עורך דין שמעון גוספריה, אומר כי דרישות מופרזות של דן זרמי, להמשיך ולהבטיח לו תנאי אישי בתנאים טובים, כמנהל המפעל היו בין הגורמים לכשלון המשא ומתן. עוד נאמר, כי כמחווה של רצון טוב, מחקה כבלים וחוטי חשמל תביעה קודמת בבית הדין, שחבה לה תעשיית מחברים.

תדיראן מכחישה, כי היתה פגיעה כלשהי בתעשיית מחברים ומצהירה, כי ניהלה את המשא ומתן בתום לב. עוד מכחישה תדיראן מכל וכל את הטענה, כי קיבלה במהלך המשא ומתן חומר סודי כלשהו — טכנולוגיות, תהליכים או פתרונות ייצור וכי מידע כזה היה קניינם של זרמי או של תעשיית מחברים.

תדיראן אומרת עוד, כי זרמי הוליך אותה שולל: הזכויות שבידיו הן לסוכנויות ויצוג של חברות זרות והן ניתנות לביטול. אם נגרמו למפעל שבניהולו נזקים — אין זה באחריותה. המשא ומתן מטעם תדיראן נוהל על ידי שלושה ממנהליה הבכירים. זרמי טען נגד מנהלים אלה, כי העבירו לחברת כבלים נתונים על חשבונות הבנק שלה, שאפשרו לכבלים הטלת עיקולים בגין תביעתה נגדה. מנהלי תדיראן טוענים, כי היתה זו זכותם המלאה לעשות כן.

ש.ה.כ.
S.Z.A.
שרות חקירות כללי
מקבוצת "השמירה"
כל אשר רצית לדעת
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם
לשרותך
כל סוגי החקירות, באמינות, ביסודיות, ובסודיות מוחלטת
ש.ה.כ.
דרך פתח־תקוה 19
תל אביב 183 66
טל: 623084; 621975; 614636
FAX: 623995

רשתות השיווק מאריכות האשראי עד ה־2 לינואר

מאת אבי גנאור

רשתות השיווק מאריכות את האשראי לצרכנים עד ל־2 בינואר. מרשת הקו־אופ, נמסר אתמול, כי כל לקוח, שסל קניותיו יעלה על 100 שקלים, יזכה לאשראי עד ל־2 לינואר 1989. המבצע יחול ב־2 לנובמבר.

גם מרשת השופרסל נמסר על הארכת האשראי, באותם התנאים ולאותו המועד, תוך ציון העובדה, שהמבצע יחול גם על מבצעי "פסטיבל אמריקה". זהו מבצע מכירות של מוצרים מיובאים מארה"ב, שיחל במחצית נובמבר וימשך עד למחצית דצמבר.

חברה בינלאומית מבקשת להשקיע במניות "דלתא"

מאת מיכל רוזה

חברה בינלאומית מנהלת מגעים מתקדמים עם חברת דלתא, במטרה להשקיע במניות החברה. מדובר במניות דלתא בערך נקוב של 0.3 שקלים, שירכשו על בסיס שווי 50 מיליון דולר.

מנכ"ל דלתא, דב לאוטמן, מסר בהודעה לבורסה, כי גם לאחר הקצאת המניות לחברה הבינלאומית, הוא יוסיף להיות בעל שליטה בדלתא.

אתמול הודיעה דלתא לבורסה, כי דירקטוריון החברה החליט להגדיל את ההון הרשום של החברה מ־10 מיליון שקל ל־16 מיליון שקל.

על פי הערכת לאוטמן, העיסקה עשויה לצאת אל הפועל בתוך השבועות הקרובים.

דלתא סיימה את המחצית הראשונה של 1988 ברווח של 4 מיליון שקלים. הרווח של החברה ב־1987 הסתכם ב־8.4 מיליון שקלים.

האוצר לוחץ לשילוב שוהם ופוגל בדירקטוריון בל"ל

מאת יהודה שרוני

גורמים במשרד האוצר מפעילים, בימים האחרונים, לחץ על חברי ועדת המינויים של אוצר התיישבות, לשבץ ברשימת המועמדים את דוד שוהם, מנכ"ל בנק כללי לשעבר וכן את אהרון פוגל, לשעבר הממונה על התקציבים באוצר, לדירקטוריון החדש של בנק לאומי.

עמדה זו של האוצר קיבלה חיזוק בדברי נגיד בנק ישראל, שביקש למנות לדירקטוריון החדש של הבנק, אנשי מקצוע.

שוהם מוכר בזכות ניסיונו הבנקאי העשיר, שעשוי לתרום רבות לבנק לאומי בעתיד. שוהם אף הוזכר בסבב המינויים הקודם לדירקטוריון בנק לאומי, אולם מועמדותו ירדה, בגלל איזכורו בדו"ח ועדת בייסקי.

גם רואה החשבון עוזי שטיינברג, מוכר כמועמד לדירקטוריון, בעיקר בזכות כישוריו המקצועיים.

דירקטוריון בנק לאומי מתכנס היום לישיבתו האחרונה, כשעל הפרק יהיו נושאים שוטפים, וכהם המשבר בקבוצת כור.

מועצת אוצר התיישבות היהודים תתכנס ביום ד' לישיבה נוספת, ואפשר שברשימה המשופצת של דירקטוריון בנק לאומי, ישובצו גם מועמדים שלא הוזכרו עד כה.

ירידה ברווחיות הבינלאומי עקב הפרשה בשל חובות כור

מאת אריה לביא

רווח הבנק הבינלאומי ירד ב־9% בתשעת החודשים הראשונים של 1988, בעקבות הפרשה גדולה מהרגיל לחובות מסופקים, בגין חובות קבוצת כור לבנק. הבנק סיים תקופה זו עם רווח נקי של 34.2 מיליון שקלים, (20.8 מיליון דולר), לעומת 37.8 מיליון שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

ירידה חדה של 21% נרשמה ברווח של הבנק ברבעון השלישי של השנה, לעומת הרבעון בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה בגין חובות כור, בסכום 20 מיליון שקלים, מוגדרת בהודעת הבנק, כ"אירוע מיוחד". קבוצת כור חייבת לבנק הבינלאומי 27 מיליון דולר, כך שהבנק הפריש כבר כמחצית מהחוב.

תוצאות בבל"ל

בנק ערבי ישראלי מקבוצת בל"ל, סיים את תשעת החודשים הראשונים של 1988 עם רווח של 15.5 מיליון שקלים לעומת 9.7 מיליון שקלים לפני שנה. זהו גידול של 61%. התשואה על ההון מגיעה לשיעור הגבוה של 85%.

נכשל נסיון קבוצת מושביץ־יגלום לשנות הניהול בדובק

מאת מיכל רוזה

קבוצת גוזל סיכלה את מאמצי קבוצת המיעוט לשנות נוהלים בחברה. האסיפה הכללית של חברת דובק דחתה אתמול, ברוב קבוצת גוזל, את תביעות קבוצת המיעוט מושביץ יגלום, לבצע שינויים בניהול החברה ובתקנותיה. התביעות הובאו לדיון באסיפה כללית, שלא מן המניין, שכונסה מיד אחרי האסיפה הרגילה. העילה לדחיית מרבית הדרישות היתה, שלאסיפה אין סמכות לדון בהן.

קבוצת המיעוט תבעה להכניס לדובק דירקטורים מטעם המיעוט, לשנות את הסדרי רכישת הטבק הגולמי בחברה ולשנות את התקנות. זאת כדי שלחברה תהיה חסינות מפני תביעות פליליות, שעלולות להיות מופנות כלפיה, עקב מעשים של מנהלה לשעבר, זרח גוזל, שנבחר מנהלה הקודם.

בנק ישראל מתכוון לחייב את הבנקים להחליף רואי החשבון

מאת יהודה שרוני

הבנקים המסחריים בישראל יחויבו להחליף את רואי החשבון שלהם כל שש שנים — כך מוצע בתיקון מיוחד לפקודת הבנקאות, שמכינים בימים אלה בבנק ישראל. ההחלפה נועדה למנוע יצירת תלות בין הבנק לבין רואי החשבון. במיסגרת הנוסח המחודש של פקודת הבנקאות, יוגדר מחדש מעמדו של המפקח על הבנקים, בכל הנוגע למינויו או להחלפתו של רואה חשבון בתאגיד בנקאי, וכן תקבע סמכותו של המפקח למינוי רואה חשבון נוסף.

עוד יופיעו בתיקון לפקודה, המקרים שבהם יהיה חובה על רואה חשבון בתאגיד בנקאי, להעביר ישירות מידע למפקח על הבנקים ודוח"ת על הנעשה בבנק.

תעריפי הדואר יתייקרו מחר בשיעור של 5 עד 10 אחוזים

מאת צבי זרחיה

תעריפי רשות הדואר יתייקרו מחר בשיעור ממוצע של 10־5 אחוזים. החלטה זו התקבלה באחרונה על ידי הנהלת רשות הדואר וקיבלה את אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

ההתייקרות תהיה בשיעורים שונים לגבי שירותי הדואר השונים. דוגמאת שיגור מכתב בארץ, שיגור מכתב לחו"ל, מברקים, שירותי פקסימיליה ועוד.

ועדת הכספים של הכנסת, תתבקש בימים הקרובים לאשר את העלאת תעריפי התקשורת של חברת "בזק". על פי אחת ההצעות, יועלו תעריפי שיחות הטלפון בתוך הארץ ב־7.1%. המחיר האסימונים יועלה ב־20%. הייקור האחרון של תעריפי בזק בוצע בפברו' 1988.

חוגים כלכליים טענו אתמול, כי ההכנות לקראת ייקור שירותי הדואר והתקשורת הוחלו לפני זמן רב, אולם, הייתה כוונה לדחות את ביצוע ההתייקרויות, עד אחר הבחירות.

דובר "בזק" מסר, כי החברה הגישה, לפני זמן מה, בקשה לשינוי תעריפים, למשרדי האוצר והתקשורת. הדובר סירב למסור פרטים על גובה ההתייקרויות המבוקשות.

דובר רשות הדואר סרב להגיב על הדברים אלה.

נחתמה תכנית ההבראה ב"שמן" שבמרכזה פיטורי 65 עובדים

מאת מיכל רוזה

בתום משא ומתן, שנמשך כמה חודשים, חתמו אתמול עובדי מפעל שמן של כור על תכנית הבראה. במרכז תוכנית זו — פיטורי 65 עובדים וקיצוצים בפרמיות ובשורה ארוכה של הטבות סוציאליות, שהיו נהוגות במפעל.

הפרמיות יקוצצו ב־5% משיעורן כיום, כ־40%. הפרמיות הנהוגות בשמן נקבעו לפני עשרות שנים וכעת הוחלט למדוד אותן מחדש ולשלם פרמיות מעודכנות בהתאם למדידה המחודשת. בנוסף הוחלט על ניידות עובדים בין כל תחנות העבודה. העובדים הסכימו גם לעבוד 2 ימי שישי, בכל חודש, ללא תמורה.

סעיפים נוספים בתוכנית ההבראה קובעים צמצום מצבת כלי הרכב, הצמודים לבכירים, צמצום השתתפות בהוצאות טלפון הא־ש"ל לבכירים, ביטול הסבסוד בדינות הרווחה לעובדים והורדה דראסטית של סבסוד מוצרי המפעל לעובדים.

מנכ"ל קבוצת המזון של כור, שלמה אילת, מסר ל"הארץ", כי על פי הערכה, יביא יישום תוכנית ההבראה לחסכון של 4 מיליון שקלים לשנה.

בזק מגישה לבחירות בישראל

- 4 לוויני תקשורת מעל לאוקינוס האטלנטי וההודי
- שיא של 200 שעות לוויין תוך יממה אחת, אל ארבע יבשות, ואל מאות מליוני צופים, על פי הזמנת תחנות הטלויזיה בכל העולם
- מחר לראשונה: שידור של בזק אל לוויין - השידור האירופי יוטלסט
- אלפי קווי טלפון מיוחדים, מסופי מחשב, קווי העברת נתונים ותקשורת ממוחשבת, ציוד-קצה מגוון למערכות רב-קוויות, פקסימיליות וכיר"ב - לשירות הכנסת, ועדות הבחירות האיזוריות, מרכזי המודיעין לציבור, מרכזי הארגון והאבטחה.
- קווי שידור מיקרוגל וטלפונים לטלויזיה, לקול ישראל ולעתונות.
- גיוס מלא של עובדי בזק בארבעת מחוזות החברה ברחבי הארץ לתפעול, בקרה ותחזוקה.

דובר חברת בזק

תודתנו נתונה
לחברת "נתיבי אילון"
ולמנכ"ל דני הולצמן
על פועלם הדב
בפתיחת מסוף 2000 (רכבת מרכז).
לנוחיות המשתמשים בתחבורה הציבורית.

הארץ

יום ב', כ' חשון התשמ"ט
31 באוקטובר 1988

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 טלקס 810812, 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 224245-02, ת"ד 273 י-ם 91002, פקס' 224249-02
חיפה: רחוב נורדאו 30, טל' 661166-04, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 470715-04
המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: חנוך מרמרי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel. P.O.B 233, Tel. 5121212

עת לעשות לבתי הסוהר

בתי הסוהר בישראל עולים על סדר היום הציבורי לעתים רחוקות. בדרך כלל, כאשר אסיר מפורסם דוגמת הרצל אביטן מצליח להימלט ולהעסיק משך ימים ספורים את המשטרה בחיפוש אחריו. האסיר הנמלט נתפס בסופו של דבר, או אף מסגיר את עצמו, והכל שב למקומו. גם מערכת בתי הסוהר שבה למקומה הקבוע: לעמקי השכחה הציבורית ולתחתית סולם העדיפויות של המוסדות הממלכתיים האמורים לטפל בבעיותיה.

בסדרת כתבות מאת רן כסלו, שפורסמה ב"הארץ" בשלושת השבועות האחרונים, הצטיירה תמונה קודרת של המצב השורר בבתי הכלא הישראליים. כ־9,000 אסירים, מהם כ־5,300 פליליים והיתר ביטחוניים, כלואים בתנאים שאינם תואמים מושגים של חברה נאורה. הצפיפות – פחות משלושה מ"ר שטח מחיה לאסיר, לעומת שישה מ"ר באירופה ו־12 מ"ר בארה"ב; מבנים מיושנים שהוכשרו באלתורים אינספור; התקציב היומי המיועד לתזונתו של אסיר הוא 2.24 ש"ח; רמתם הנמוכה של הסוהרים. כל אלה מסכמים את התוצאה הבלתי־נמנעת: כישלון כל מאמץ לשקם את האסיר בתוך בית הסוהר. הרופא האחיד של הסמים לתוך בתי הכלא, וההערכה המפחידה לפיה 85 אחוז מהאסירים הפליליים הם נרקומנים (חלק מהם הפכו למכורים בשבתם בכלא), משלימים את התמונה.

אין זה פלא, לכן, שתוך ארבע שנים בלבד התחלפו שלושה נציבים של שירות בתי הסוהר. יש סימוכין לטענה כי הפעם, לאחר ניסיונות כושלים, התמנה לתפקיד איש מתאים. אך יהיה האיש העומד בראש השב"ס אשר יהיה, הוא אינו מסוגל, בתנאים הקיימים, להוציא את העגלה מהבוץ שבו שקעה במשך ארבעים שנות הזנחה. כדי שהמצב ישתנה, דרושה תפישה חדשה של הבעיה בכל המוסדות הממלכתיים.

לא מדובר רק בכסף, קשה להניח שבקופת המדינה יימצאו מיד 120 מיליון דולר, סכום שלפי תכנית המתאר דרוש לבניית בתי־כלא חדשים. אין ספק שגם מבחינה תקציבית יש צורך בהערכה מחודשת של מיקום בתי הסוהר בסולם העדיפויות. אך ראוי לעיין גם ברוויזיה יסודית בדרכי הענישה. ייתכן שקיימת אפשרות לדלל בתי־סוהר שמורים ביותר ולהעביר חלק מיושביהם לבתי־סוהר שמורים פחות; ייתכן שיש להרחיב את נושא העבודות הציבוריות. קיימות דרכי ענישה מועילות חלופות לאלה הנוהגות. באקדמיה ובצמרת שירות בתי הסוהר הועלו הצעות רבות לשינויים במערכת הענישה. צריך רק לבדוק אותן וליישם אותן.

דבר אחד ברור: המצב כפי שהוא היום אינו יכול להימשך זמן רב. בציבור קיימת רתיעה מלהתעסק בעבריינים, לאחר שאלה נתפשו ונכלאו. ייתכן שזוהי נטייה מובנת, אך היא גם מסוכנת. כמו התמונות הבעיה בכל תחום שהוא, אנשים אלה אינם נעלמים רק משום ששוכחים אותם. גם הבעיה לא תיעלם, היא רק תחריף.

הספירה התחילה עוד ב־1985

אין לשוב לממשלת אחדות – למעט, אולי, לצורך שינוי שיטת הבחירות

מאת א. שווייצר

אם הסימנים אינם מטעים, הבחירות שייערכו מחר לא יהיו שמחות. במקום לנסות להגדיר אילו בחירות ראויות לתואר שמחות, נזכיר כאן שתיים: 1959, שבהן הציבור גמל למפא"י של בן־גוריון על הורדת אימתם של המצרים והפדאיון, ועל השגשוג הכלכלי; ו־1977, כאשר בניצחון של מנחם בגין חולל גח"ל מהפך סיסטמי. הפעם, כפי שמעידים הסקרים, התוצאה תהיה תיקו בפועל. וכדי להקדים את המאוחר, תיבחן כאן השאלה השפעת התיקו על הממשלה שתקום ועל מרחב הפעולה שלה.

בנקודה זו יש מקום להתרחבות מבני של שני הגושים – מהנות בעגה השגורה – המתמודדים על הבכורה. גוש הליכוד – ימין הדתיים – נהנה מיתרון הלגיטימיות: הוא עשוי על טהרת מפלגות יהודיות, אף כי לא בהכרח ציוניות. אם יזכה לרוב, ולו זעיר, יוכל יצחק שמיר לכונן ממשלה צרה, אך בלתי בעייתית בעיני בוחריו. מה שאין כן במערך: תיקו פירושו הישענות, לצורכי חסימת החלופה, על מרכיב ערבי־אנטי־ציוני סיסטמי, בשיעור של כ־7% מכלל המצביעים. כנגד זיהוי זה עומד יתרון המוצקות: בעוד שהליכוד צריך לחשוש, במקרה של תיקו אמיתי, מבריחות היסוד הדתי, חלקו או כולו, אל צד יריביו, הרי השותפים בגוש המערך נשלים לתוך המסגרת. רוצה לומר, פירושו המעשי של תיקו 60:60 עשוי להיות ממשלה צרה בראשותו של שמעון פרס.

לא כמו ב־1984

השאלה העשויה להעסיק ממחר בלילה את הפוליטיקאים, וכך את העומדים מסביב, היא, אם במקרה של תיקו תקום שוב קואליציה של שתי הגדולות. התשובה המתבקשת הקצרה: ממשלה כזאת לא תקום. הכל נתפס את העיסוק בתיעוב ההדדי שעוד החורף במערכת הבחירות: פוליטיקאים – שלא כבשריהם רגילים – שכחום למעות היום את שהטיחו בפני יריביהם ערב הבחירות. אלא שהפעם, בניגוד ל־1984, לא רק שאין נושאים לעשייה משותפת (לבנון ואינפלציה) אלא שיש מחלוקת בריאה ומהמשכת בעניין ששימש מוקד למערכת הבחירות.

לפני יותר משנתיים – עוד בטרם יוצאה הרוטציה לפועל – נאמר במקום זה, כי למעשה מיצתה הקואליציה הגדולה את הסיבה שלה בהוציאה את צה"ל מלבנון והבכשה את האינפלציה הדוהרת. את תהליך פירוקה בפועל יזם פרס, שעה שהניע, באמצע בעצרת האו"ם בסתיו 1985, את הקדמי תהליך השלום: שמיר לא סמל על ידיכו אשמתי־שוא באשר האשימו בוגלה בממשלת האחדות. שהרי מעבר לכל ההתחכמויות, ברור היה מיום סיכום קווי היסוד, כי הליכוד לא ישלים עם הגנבת חלוקתה של ארץ־ישראל אל תוך תוכנית הפעולה של הממשלה שבה נטל חלק כשותף למחצה.

אילו בחר פרס להיות מסקי, להבדיל מגולדמן, המדקדק בקיום דיבורו, היה צריך עוד ב־85' להביא לפירוק הממשלה ולעריכת בחירות סביב נושא הפשרה הטריטוריאלית: מה שלא עשה אז הוא נאלץ לעשות במשך השנתיים שחלפו, ובנסיבות פחות נוחות. בשל המחלוקת על עתיד השטחים פעלה הממשלה כגוף שבמקרה הטוב מסוגל רק להגיב. יוזמות מדיניות, לכאן ולכאן, לא היה בהישג ידה, לא של הליכוד ולא של המערך. ואם כך היה עד כה, כך יהיה גם מעתה, אם יוצא מתוך הבוחר פסק דין הדומה במהותו למה שפסק ב־84'.

שינוי השיטה כיתרת עיסוק

בימים שבהם התנהל הוויכוח סביב הרוטציה כאמצעי להמשכת קיומה של הקואליציה מערך־ליכוד, טענו מבקריה כי אפשר לעקוף את הנושא המדיני ולהעסיק את הממשלה בפתרון בעיות אחרות, לחובות גם הן, כמו תחומי הכלכלה והחברה. היתה זו קונסטרוקציה מלאכותית, כפי שהתבררה בעליל בשנתיים שחלפו מאז. פוליטיקאים סולדים מהכרעות ונמנעים מהן כל אימת שנסיבות אינן כופות אותן עליהם. מאז התקבלו החלטות על היציאה מלבנון ובלימת האינפלציה הדוהרת, לא נוצרו נסיבות כאלה: הציבור הגיב באדישות להשחתה בפועל של מערכת הבריאות במשך חצי שנה ויותר, וגם האינתיפאדה לא הביעה את רוב הציבור אלא למשיכת־כתף לאה. וכפי שהדברים נראים עכשיו, אין מה שיופיע בעתיד הקרוב כגורם המחייב בחירות חדות בין חלופות בלתי־נמנעות.

רוצה לומר, קואליציה של שתי המפלגות הגדולות, אשר מעצם מהותה תמנע הכרעה בשאלה המדינית המרכזית, תתגוון, אם אמנם תקום, מחוסר מעש. עיסוק הממשלה שתיכון על גבה של קואליציה כזאת, יתמצה באדמיניסטרציה שגרתית של עניינים שוטפים. בפועל, היא תבזבז את הזמן עד שייווצרו נסיבות חיצוניות – מלחמה עם סוריה, פעולה משותפת של המעצמות על־מנת לכפות הסדר, מפולת כלכלית עולמית, וכיוצא בהן – אשר יחייבו את ההנהגה המדינית, תרצה או לא, לקבל החלטות חדות ובלתי־הפיכות.

יש רק נושא אחד, אשר בתנאי תיקו בפועל עשוי להצדיק כינון קואליציה של שתי הגדולות. התיקו עשוי לקרב את ראשי המפלגות הגדולות לדעה, שלא בהכרח תוכח כנכונה, כי כדי לפרוץ את המבוי הסתום אין מנוס משינוי שיטת הבחירות (ואולי, באותה הזדמנות, מהעמדת מספר חברי־הכנסת על 119 או על 121). מוסכם שזו לא תהיה מלאכה קלה, גם משום שמטרתן המרכזית של הבחירות לא תהיה עוד צילום מדויק של החלוקה המפלגתית אלא חיזוק כושר השליטה של המפלגה שתשיג את הרוב היחסי של הקולות. את עבודת ההכנה החוקיקה לא יוכל לעשות אלא צירוף של שתי המפלגות הגדולות: קווי יסוד סביב ציר הרפורמה בשיטת הבחירות, יכולים לספק תעסוקה מועילה לתקופת־כהונה מקוצרת, שבסיומה תתפזר הכנסת וייערכו בחירות במתכונת החדשה. החלופה היא ניוון נוסף של החיים הפוליטיים, המשך לניוון של השנתיים האחרונות. נקווה שיינצל מעונש זה.

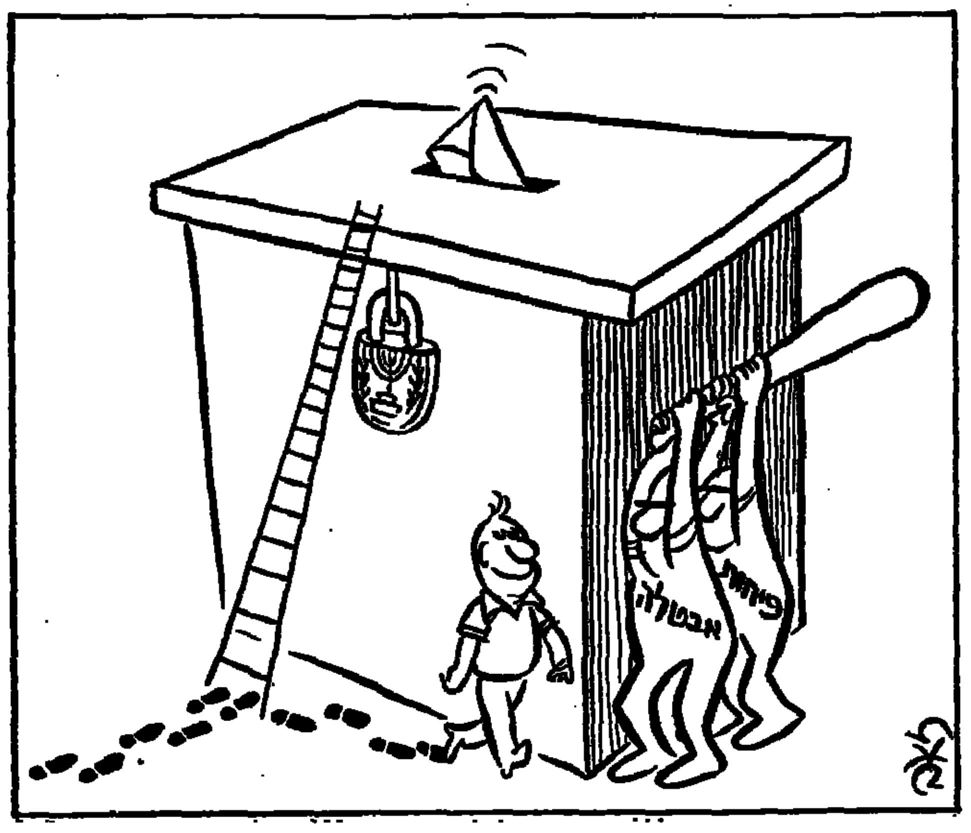

הבלוף, הפחד, השכל והתכסיס

מאת גדעון סאמט

מדוע כל־כך קשה הפעם לנחש את תוצאות הבחירות ומדוע גם העצה הפשוטה איך להצביע אינה פשוטה

קשה לזכור מתי התגרו מעטים כל־כך להתערב על תוצאות הבחירות. גם לי התוצאות לא נראו אף פעם כה מקומקמות. הסיבות רבות, ומעליהן מרחפת העובדה הפוליטית הנהדרת של ארבע השנים האחרונות: הגדולות לא יכלו להסתדר זו בלי זו. רק סימבול באשליית אחדות ציבור שרצה לקבל ביטוח צד שלישי מפני פיצול וקיטוב. אבל לתוצר הבחירות מה יקרה מחר תרם עוד גורם אחד. יש בו עניין למי שעדיין תוכך בדעתו איך יצביע.

אף כי אלה בחירות שקיבלו כותרת של חשיבות היסטורית, שתי המפלגות הגדולות לא אמרו את האמת על הנושא המרכזי במערכה: שטחים והסדר. המערך לא אמר שהסדר לא ייתכן על־פי התנאים שקבעו האלופים בתוכניתם (אין פלא שהוא עפה לה מהמרקע החוזה, יחד עם יאגוס, למגירה). המערך לא אמר – ומבחינת הפוליטיקה של מערכת הבחירות אולי אינו יכול לומר – שהסדר עם הפלשתינאים וידרון יחייב בסופו של דבר נסיגה כמעט מלאה לגבולות 67'; סידורי הביטחון לא יוכלו להיות טריטוריאליים, אלא טכנוקציונליים (למשל, הפקרה קיבוצית על פירוז).

האמת היא, שהמערך נמנע מלהבהיר דברים אלה לא רק מפני שהם מסוכנים לבריאותו לקראת הקלפי, אלא בעיקר משום שהוא אינו יכול להשיג להם רוב בבית פנימה. אבל העומדים בראשו, אנשים בעלי ניסיון בנושא, יודעים היטב שהם הציגו לציבור תוכנית שקריה זה כבוראה המקסימום שהרוב הישראלי, המסתובב באחורי המרכז הפוליטי וימינה ממנו, יוכל לבלוע מבלי להקיא.

גם הליכוד רימה. הנוירשות השולטת שלו איננה כל האמת־מארץ־ישראל שהוא נושא אתו. אפשר לומר כל מיני דברים על הפיגורות המרכזיות בליכוד, אבל לא שהקיצוניות תסמא את כולן, כל הזמן, בכל תנאי. בלי להכין רשימה שמית, יש די בצמרת הליכוד ובין צעירי המפלגה – שלא לדבר על אופורטוניסט מוזהל כמאיר שרון – שילכו בדרך של ויתורים אם ייווצרו תנאי ולחץ הדרושים לכך. הם לא גאולה כהן או חנן פורת או בני קצובר הרומיים, שיילד על בריקות עד טיפת קסאמם האחרונה.

האבי. בלי בושה

התוצאה היא שגם אצל המשקיף האינטליגנטי צריך להתקבל רושם משנה כשהמדובר בירכיות הגדולות: שתיהן אינן מגלות את מלוא נכונותן לוויתורים. בעוד החוכמה הקונבנציונלית אומרת שהליכוד קיצוני לפחות כפי שהוא מתאר את עצמו בנושא המדיני והמערך פחות חורץ ממה שנדמה, ההיפך הוא הנכון. שניהם מוכנים לוותר על יותר ממה שנוח להם להודות. כיוון שכך, אותו משקיף־בוחר בעל בינה מתקבלת על הדעת, המתגורר משני צדיו של האמצע, יתקשה לעתים להצביע בין המערך לליכוד בנושא שעל־פיו אכן צריך לסמן את ההעדפה ביניהם.

הבושה הגדולה של מערכת הבחירות אינה ברמה שלא הגיעה את רעת הכול, אלא בעובדה הזאת עצמה: בנושא החשוב ביותר לא קיבל הציבור דיבר־אמת משתי האלטרנטיבות השלטוניות. לא לפי תוכניתן של זה ולא לפי מצגו של זה אפשר להתקים במו"מ על הסדר. התרפה גדולה שבעתיים כיוון שכל אחת מהן גם יודעת שלא אמרה לבוחרים את האמת.

לכן, מי שחושב שבאמת לקראת הסדר הוא העניין החשוב ביותר על הפרק, צריך לשקול את הצבעתו כפי שהיה נוהג בכל נושא אחר: לחזק את המפלגה שאומרת בסעיף הזה את הדברים הברורים ביותר המתקבלים על דעתו.

זה נכון באותה מידה בכל תחום. מי שרוצה, יותר מכל דבר אחר, בירוש ערבים כתנאי לשלום אמת, שיתמוך באבי הזה בלי בושה. מי שרוצה דת ומסורת, אבל בלי משיחיות, יש לו רשימה. למי שרותו אינה עניין לפשרות, לא יכול להיות ספק. התנאי הוא רק שהקול לא יבחבו על רשימה שסיכוייה קלושים לעבור את החסימה.

הנסיבות המרכזיות של הפוליטיקה הישראלית בשנים האחרונות הן כאלה שמקשות על חידוד עמדות אצל שתי מפלגות הגדולות. אבל ישראל איננה בינגל ההכרעות שלה אמור שיפול על־פי הרגלי ההשתוש שרכשו במפלגות בתקופת החיזור אחר הבוחר. חידוד עמדות יכול לבוא רק מהתנועות הקטנות יותר. אבל אם המערך והליכוד נוטות לפשרות יותר מכפי שהן מוכנות לספר לנו, הרי בידינו יותר עם המפלגות הקטנות התומכת משתנה: המערך יותר עם המפלגות הקרובות אליו יקבל באמת כיוון התולם את נטייתו יותר מאשר הצטייד בתעמולת הבחירות. לעומת זאת, הבילומים של הליכוד יימשכו אותו ימינה עד הסוף.

את הבלוף המורכב הזה של המפלגות בעקבת התעמולה אפשר לנטרל רק בתכסיס נגדי. מי שרוצה את הליכוד שלפני הסיפר, אל יצביע ליכוד אלא ימינה ממנו. מי שרוצה אותו סוג של מערך שמפלגה זאת מאלצת לטשטש, שיצביע שמאלה משם. מי שנוח לו עם טשטוש כלשהו ועם הסיכוי שקטעל יסייע להיווצר ממשלת האחדות, שישים ליכוד או מערך. אבל מה שמונע ממני, בפעם הראשונה, לדעת איך לנחש את התוצאה היא התחושה, הברורה חזקה, שהשיקולים האלה נמצאים בבלו של המניע החשוב ביותר במערכה הזאת: חרדה, פחד. ועם פחד בראש, השכל בורח למקום אחר.

שכנים בציפייה דרוכה

בניגוד לעבר, סבורים היום מרבית תושבי השטחים כי יש הבדל בין הליכוד לבין המערך, ומעדיפים שהאחרון ירכיב את הממשלה הבאה

מאת אודי ניר

ערביי השטחים מגלים הפעם התעניינות רבה מאי־פעם במערכת הבחירות לכנסת הישראלית. דריכותם ברוכה גם בפתח לקראת כינוסה של המועצה הלאומית הפלשתינית, וציפייה לקראת הבחירות לנשיאות בארצות־הברית. עיתוני מזרח ירושלים מלאים מאמרים וסקירות – מרביתם תרגומים מן העיתונות הישראלית – העוסקים בהכנות לבחירות. תושבים רבים עוקבים בעניין אחרי שידורי התעמולה של המפלגות, ומתמקדים דווקא בשידורים בשפה העברית, המיועדים לציבור הבוחרים היהודי, ולא כל־כך בהתעוששות בין הרשימות הערביות, המתנהלות על המרקע במסגרת השידורים בשפה הערבית. כל עיתוני מזרח־ירושלים מבאר לגבון בשבועות האחרונים לפרסם פיקים גרוגים ממצעי המפלגות השונות (גם אלה של המפלגות הדתיות ושל רשימות השוליים). רוב מאמרי המערכת בשבועיים האחרונים הוקדשו לענייני הבחירות.

[illegible]

[illegible] קח ממערכות־הבחירות קודמות, בנוסח "המערך והליכוד הם שני צדדים של אותו מטבע". אולם הרוב המכריע של הציבור הפלשתיני אינו יכול להתעלם יותר מן ההבדלים המהותיים הקיימים בין שני הגושים העיקריים בזירה הפוליטית הישראלית, ומן הגישה הבסיסית שלהם לתהליך השלום.

בעבר רווחה בקרב רבים מבין המשכילים בשטחים תפישה אשר לפיה, דווקא ממשלת ליכוד עדיפה בעיני הפלשתינים. ההנמקה, על דרך הדיאלקטיקה: ממשלת־ימין תקצין את העימות הישראלי־פלשתיני, המצב בשטחים יהפוך לבלתי־נסבל, המעצמות יתערבו כדי לכפות הסדר שלום שיתבסס על נסיגה ישראלית. הציבור בישראל יתמוך בפיתרון, הן משום המתיחות האלימה והבלתי נסבלת, הן משום שממשלת־ימין תוכל להשיג קונסנזוס לכל פיתרון שהוא, והן בגלל תחושת האיום־בחירה מול מכבש הלחץ האמריקאי.

לתפיסה הזאת יש עדיין מחלכים בקרב רבים בשטחים (בעיקר בשורות גורמי השמאל), כפי שניתן למצוא רבים בישראל המאמינים בכך. אולם ניתן לומר בבירור, כי ברחוב הפלשתיני יש היום תקווה לכינונה של ממשלת מערך, שמפלגות השמאל, הדוגלות במשא־ומתן עם אש"ף ובהגדרה עצמית לפלשתינים יתנו את דרכה לקראת פיתרון בדרך של הידברות.

ברור היום למרבית תושבי השטחים, שיש הבדל בין הליכוד לבין המערך. את העמדה השלטת בציבור הפלשתיני סביב הבחירות בישראל ביטא לאחרונה בבליה (?) חרדה מפני הזרוח של גוש הימין, ומנגד – סימפטיה מסוימת להלך הרוח השורר בגוש השמאל. סימפטיה זו מהולה במידה רבה של כעס על הנהגת המערך, שאינה מדברת בלשון ברורה בשאלה הפלשתינית, ואינה דוגלת בפיתרונות הפוליטיים הרצויים מבחינת הפלשתינים.

מתחרה "מערכית" פנימית

ביטוי בולט לכך אפשר למצוא במאמר המערכת של היומון הנפוץ ביותר בשטחים, "אל־קודס", בעקבות העימות הטלוויזיוני בין שמיר לפרס. שמיר, אומר העיתון, קבע מפורשות, כי פיתרונו לבעיה הפלשתינית אינו מבוסס על ויתורים טריטוריאליים. "והוא יודע היטב, כי אף גורם ערבי לא יקבל עמדות שכאלה". פרס לעומתו, אומר העיתון, "השקיע כל מאמץ להבהיר את תקוות מפלגתו להשיג שלום באיזור, ואף חזר על דברי המנהיגים בדבר 'דחיית העיקרון של שליטה על עם אחר'. אם אכן דוחה פרס את עקרון השליטה על עם אחר, הרי משמעות הדבר שהוא מקבל את עקרון זכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית ולבחירות בנציגיו. אלא שהמצע הפוליטי של מפלגת העבודה דוחה את העיקרון הזה, ופרס מצא את עצמו במיצר".

אי־העקביות בדבריהם של ראשי המערך מבלבלת ומרגיזה את הפלשתינים בשטחים. העיתון "אל־פג'ר", המזוהה עם אש"ף, יצא לפני שבועיים במאמר־מערכת נזעם. מצד אחד, כותב אל־פג'ר, אומר מנהיג מפלגת העבודה בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כי מי שקורא למו"מ עם אש"ף נהג בטפשות, ומצד שני, מפרסם ראש מטה הבחירות של המערך, עזר וייצמן, מודעות בשפה הערבית, המופנות לציבור הבוחרים הערבי בישראל, שבהן נאמר, כי השנה הבאה תהיה שנת פלשתין. [illegible] אלית הזאת ומפלגות אחרות לדבר בלשון אחת".

ברור, אפוא, כי אל האכזבה מעמדתו הבלתי־ברורה של המערך סביב השאלה הפלשתינית, מתלווה בשטחים גם תקווה ממשית לשינוי עמדתו אחרי הבחירות, אם וכאשר יעלה לשלטון. תקווה זו נובעת מן האמונה, שרק ממשלה בראשות המערך תאפשר לתרגם את הישגי האינתיפאדה לשפת המעשה הפוליטי, במסגרת קונסטלציה פוליטית, שתתגבש בעקבות שני האירועים החשובים הצפויים בשבועיים הקרובים: הבחירות לנשיאות בארה"ב, וכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר.

אוזניהם של מעצבי דעת הקהל בשטחים כרויות היטב לדבריהם של ראשי אש"ף, שלאחרונה נקטו עמדה מפורשת בעניין הבחירות בישראל, ולא הותירו ספק בדבר ההעדפות שלהם. ההתבטאויות המפתיעות של דמויות באש"ף כגון חאלד אל־חסן וצלאח חלף שמזו את מחנה הציבור הפלשתיני של אנשי הציבור בשטחים כלפי הבחירות לכנסת, והגבירו את אוזניות התקווה שהחלטות הפסגה באלג'יר, בעקבות היוודע תוצאות הבחירות בישראל ובארה"ב, יאפשרו פריצת־דרך מדינית.

כמובן, יש לזכור שכל האמור לעיל אינו נוגע לדור התנית והלוחמני של הדור הצעיר בשטחים, ההולך וקונה לו אחיזה והשפעה ככל שנמשך המצב הקיים. צעירי ההתקוממות המשולהבים, שיכורי האלימות ותאבי העימות, אינם תולים כל תקווה בתוצאות הבחירות בישראל. גם לא בהחלטות המועצה של אש"ף, לדידם, רק המשך המאבק האלים ישיג את מטרותיהם, ויוריד את רגלי הצבא הישראלי מן הגדה והרצועה. כתובת גרפיטי, שנמצאה שלשום בבוקר על אחד הקירות בבית־לחם הטיבה לבטא זאת: "הבה נשרוף אותם ביום הבחירות שלהם".

יחסים ארעיים

משלחתנו מתמקמת בבריה"מ. השגרירות ריקה

מאת דניאל דגן

מוסקווה

מלון "אוקראינה" במוסקווה, שבו מתאכסנים חברי המשלחת הקונסולרית הישראלית כאן, הוא אחד מבנייני גורדי־השחקים במבנה מונומנטאלי בבירת בריה"מ. הבניינים הוקמו בשנות החמישים, בתקופת שלטונו של סטאלין. המוכר שבהם הוא זה שבו שוכנת אוניברסיטת מוסקווה.

סטאלין הספיק להניח יסודות לבניין נוסף באותו סגנון, אך כשעלה כרושצ'וב לעמדת המנהיגות הבכירה השתנה טעמם של השליטים והבניין השמיני לא הוקם. על יסודותיו, סמוך מאוד לקרמלין, נבנה מלון "רוסיה" [illegible] על בניינים של תחנות טלוויזיה (מפורסמת החורים בשקף הקרמלין כאילו "על פי הדי", וזה רקע מצויין לדיווחים ופרשנויות על הנעשה במרכז השלטון בבריה"מ).

חדרי המשלחת הישראלית נמצאים בקומה השביעית של מלון "אוקראינה". אחרי עלייה במעלית יש להלך במבוך של מסדרונות רחבים כדי להגיע למרכז העצבים של המשלחת – סלון גדול מלבני ושולחן עגול במרכזו. בהמשך הסלון נמצא חדר לא גדול שבו מוצבים שולחן עבודה ורהיטים נוספים אחרים. זה המשרד.

אין במקום קו טלפון המאפשר חיוג ישיר לחוץ לארץ, והמתנת שיחות אורכת זמן – בין עשרים דקות לשש שעות. בעיה מיוחדת היא קבלת אורחים ומבקרים סובייטיים. כשבא מבקר נאלצים אנשי המשלחת לרדת לאולם הכניסה כדי להזמינו. כמקובל לגבי אורחים סובייטים, המבקר חייב להפקיד את דרכונו בקבלה ולהסביר את מטרת בואו.

קבלת הקהל נעשית בדרך־כלל בשגרירות ההולנדית, שממנה למעשה פועלת המשלחת הישראלית. כאן צר המקום והדיפלומטים הישראלים נודדים מחדר לחדר, או מצטופפים באולם אחד עם מזכירות ופקידים הולנדים. תפקידי הישראלים מצטמצמים לביקורת וסיוע. "אין לנו סמכות לחתום על מסמכים", אומר ראש המשלחת גידון גורדון, המסיים בקרוב את תקופת שירותו כאן.

תחלופה גבוהה

הישראלים נמצאים במוסקווה ללא בני משפחותיהם, והתחלופה ביניהם גבוהה. התנאים הקיימים בוודאי אינם מעודדים שירות ממושך. ככל הנראה ישתנה המצב רק לאחר שייקבעו יחסים על בסיס קבע, והרוסים יקצו לישראלים השוהים כאן דירות מגורים.

איש המשלחת צבי מגן מספר, כי באחרונה חל גידול בהיתרי היציאה שמעניקה בריה"מ – ובמקביל לכך במספרי הפניות אל המשלחת. ביום ממוצע מגיעים לשגרירות ההולנדית 150 עד 200 אנשים המעוניינים באשרות כניסה לישראל. רוב האשרות המונפקות הן לתיור וביקור קרובים, ורק חלקן לעולים־בכוח, שרובם נושרים בתחנות המעבר.

על תופעת הנשירה אומר גורדון, כי היא משקפת גורמים אחדים: מידע תעמולתי על ישראל, היעדר תודעה יהודית, נטייה כללית לנסוע למערב. בעיני אזרחים סובייטים רבים ארה"ב מצטיירת כארץ חיובית ביותר. על כל אלה יש להוסיף פעילות ענפה של ארגונים יהודיים מארה"ב, מאנגליה וגם מאוסטרליה.

חברי המשלחת כאן יצרו קשרים עם ציבור יהודי רחב ועם חלק מקהילת האמנים, עם גורמים [illegible] מגע מסודר, ולא היה ניסיון כלשהו להשפיע על הקהילות. העיתונים בדרך־כלל, כלי התקשורת הסובייטים התעלמו כמעט כליל מנוכחות המשלחת הישראלית, ודיווחו עליה בקצרה ותוך הדגשת תפקידיה המוגבלים.

גורדון חוזר ומדגיש, שהוא ואנשיו לא נפגשו עם אנשי הדרג המדיני במשרד החוץ הסובייטי, אלא רק עם פקידים העוסקים בעניינים קונסולריים. דברים אלה אושרו כאן גם על ידי גנאדי גראסימוב, דובר משרד החוץ הסובייטי. גראסימוב הוסיף, כי ככל הידוע חברי המשלחת הישראלית גם לא ביקשו פגישות עם אנשי הדרג המדיני – "ובוודאי לא אתי אישית".

העיתונות הסובייטית איננה מרבה לפרסם דיווחים על הסכסוך הישראלי־ערבי, אבל כמעט כל מה שמתפרסם מצטיין בנימה אנטי־ישראלית ברורה, אף כי מרוככת במקצת. גורדון רואה ניצנים אפשריים להתפתחות חיובית, אך אינו מייחס אותם לשהות של משלחתו במוסקווה אלא לניסיון סובייטי כללי להפגין גישה יותר מאוזנת ואחראית. אפשר לומר שעצם הנוכחות של המשלחת במוסקווה הוא ביטוי מסוים של הגישה הזאת.

ארגזי צלחות וסכו"ם

חברי המשלחת אינם מצוידים במפתחות לבניין השגרירות הישראלית ברחוב בולשאייה אורדינקה, אבל יש להם אפשרות לבוא למקום כדי לבדוק את מצבו של הבית. חלק מן הריהוט בבניין יצא מכלל שימוש, ולא ברור אם מערכת החימום פועלת. בבניין מונחים ארגזים סגורים שלא נפתחו, כנראה, מאז נותקו היחסים הדיפלומטיים בין מוסקווה לירושלים. גורדון מנחש שבארגזים יש צלחות וסכו"ם, ואולי זהו רמז לתקווה רחוקה לקיים אי־פעם בעתיד קבלת־פנים ישראלית במוסקווה.

ככל שהבנתי מגראסימוב, היום הזה רחוק למדי. דובר משרד החוץ אמר לי, שמוסקווה לא תתיר לחברי המשלחת לשוב ולהשתמש בבניין השגרירות. נראה שמוסקווה מתנה זאת בהתפתחות נוספת של הקשרים – אולי בכינון של קשרי יחסים דיפלומטיים מלאים. בינתיים ברור, לדברי גראסימוב, שלא יהיו קשיים בהארכה נוספת של אשרות השהייה לדיפלומטים הישראלים. תוקף האשרות הנוכחיות יפקע בסוף השנה.

בבניין השגרירות יש כיום רק קו טלפון אחד, והוא מחובר אל ביתו של השומר. כדי לפעול בבניין, ולו באופן חלקי, צריך יהיה להתקין קווי טלפון נוספים, לתקן את מערכת החשמל ולבצע שורה של עבודות ניקיון, סיוד וסידור.

במבט מן הקומה השביעית ב"אוקראינה" לא נראית מוסקווה רק כפוטיוטית עויינת. מכאן נמתחים קשרים חשובים לחוגים שונים בחברה הסובייטית. שיחות עם נציגים מקבוצות תרבותיות מגוונות מבהירות, שלמרות הביקורת [illegible] של אהדה. הרוסים מודעים כמובן לפעילותם של הדיפלומטים הישראלים כאן גם בתחומים שאינם קשורים במישרין לעיסוק הסכמי בהנפקת אשרות כניסה לארץ. מן הסתם הם מרגילים את עצמם למחשבה שפעילות זאת עשויה להתרחב בעתיד.

לסבסד את הפרסטרויקה

מאת אליהו סלפטר

עשרות ההסכמים על הלוואות, אשראי, השקעות, מפעלים משותפים ושיתוף פעולה כלכלי וטכנולוגי שנחתמו בעת ביקורו של קנצלר מערב גרמניה, הלמוט קוהל, במוסקווה, יצרו את הרושם שהסיוע המערב־אירופי לבריה"מ הפך לשטף של ממש, שהסובייטים מבקשים היטב לנצלו. יש מדינות, למשל, בריטניה, שבהן ההצעות מבוססות על שיקולים עסקיים. ויש מדינות, כמו מערב גרמניה, בהן הדחף העסקי משתלב בשיקולים הפוליטיים, ולעתים נדמה כי הרצון לסייע לגורבצ'וב מהווה גורם מכריע. איטליה היא, אולי, דוגמה שלישית.

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, מזהירה את בעלות בריתה האירופיות מלהיות המסבסדים, אם לא המממנים של הפרסטרויקה. זה יהיה כרוך בכך, כל עוד מצטיין המשטר הסובייטי בחוסר יעילות כלכלית מוחלט. רוסיה, גם, היא מן הארצות העשירות ביותר בעולם, והיא מסוגלת לממן את פיתוחה הכלכלי בטכנולוגיה מערבית על בסיס עסקי, שיבטיח גם תוצאות כלכליות אמיתיות.

תאצ'ר והוגי המשל בוואשינגטון, השותפים לגישתה, סבורים, שאם המערב ימהר להעניק לבריה"מ שפע של הלוואות, יפתח בכך את הדרך לממן את שיקום הכלכלה על ידי קיצוץ ההוצאות הבטחוניות הסובייטיות. מאחורי עמדת תאצ'ר והנשיא רייגן, יש גם השיקול, שרצוי לבחון היטב מה יהיו התוצאות הפוליטיות והצבאיות של הבראתה הכלכלית וההתעצמות של בריה"מ: לבדוק אם אילו תנאים יכולים להבטיח שרוסיה חזקה יותר מבחינה כלכלית ובטחונית, לא תתגלה כאויב מסוכן יותר למערב.

9 מיליארד דולר הלוואות

לפי העיתון "ניו יורק טיימס" מסתכמות ההלוואות והאשראי שכבר הציעו לבריה"מ מוסדות ציבוריים, או בנקים פרטיים באמצעות ארצות אירופיות (גרמניה המערבית, אנגליה, צרפת ואיטליה) לכדי 9 מיליארד דולר, שהם הסכום השווה לסך ההלוואות שנטלו הסובייטים בשלוש השנים האחרונות, וכשליש מכלל חובות החוץ הסובייטיים. בין ההלוואות והאשראי, למרות עמדת תאצ'ר, הוצע סכום של כ־2.7 מיליארד דולר מבנקים בריטיים, מהם ה־1.8 מיליארד שכבר סוכמו סלפני השמועות אלו אושרו על ידי האוצר הבריטי, השאר עדיין במשא ומתן. האשראי ינוצל לרכישת ציוד ופיתוח שירות הסעודה, תיירות ובתי מלון, עיבוד עצים, עיבוד ואריזת מוצרי מזון. האשראי יזכה לערבות מס"ח כיוה עסקית יצוא הממשלה הבריטית.

פרטים על האשראי הצרפתי לא פורסמו, אבל חוגים בפאריס ציינו לפני שבועות אחדים שמירנט מחזיקי אגרות חוב של הממשלה הצארית מתכוון לנקוט בצעדים משפטיים למימוש זכויות חובם, אם וכאשר יוקצו כספים ממשלתיים להלוואות לבריה"מ. הלוואות, השקעות ומפעלים משותפים מערב גרמניים־סובייטיים נידונו (ובחלקם נחתמו) על ידי נציגיהן של כעשרים חברות מערב גרמניות שנלוו אל הקנצלר קוהל בביקורו במוסקווה. לפני כן סוכם כבר עם קבוצת בנקים מערב גרמניים, בראשות "דויטשה בנק" להעניק לבריה"מ הבילת אשראי בסך כ־1.7 מיליארד דולר. ממשלת בון לא העניקה ערבות ממשלתית לאשראי זה, אבל ספק אם הוא היה ניתן בלי עידוד ממשלתי.

בעקבות הממשלה האיטלקית

הדוגמה לכך מאורע המדינות איטליה, הסכום שהיא העניקה עד כה מסתכם אמנם "רק" בכ־770 מיליון דולר, אך הוא נושא אופי רשמי במידה: האשראי ניתן מערכות ממשלת רומא. כיוון שזה אשראי ממשלתי לכל דבר, נחשבת העסקה האיטלקית – שמיועדת אך ורק לקניית ציוד תעשייתי איטלקי למפעלים למוצרי צריכה – ההלוואה הממשלתית הגדולה ביותר לבריה"מ.

יתר על כן, ראש ממשלת איטליה, צ'ריאקו דה מיטה, בביקורו במוסקווה בתחילת אוקטובר, דן עם גורבצ'וב על "תוכנית מארשל" מערבית לשיקום הכלכלות הסוציאליסטיות של מדינות הגוש המזרחי. לא זו בלבד, שתוכנית כזאת לא אושרה על ידי שום פורום מערבי, היא אף לא נידונה לגופה. כאשר שמעה עליה תאצ'ר, היא דרשה משני ראשי הממשלה שעמדו לצאת למוסקווה, שלא להעלות אותה בשיחותיהם, ולהתנגד גם להזמנת מוסקווה לעריכת "ועידה על זכויות האדם", כל עוד הסובייטים לא מקיימים במלואם ובקפדנות את כל סעיפי אמנת הלסינקי. הקנצלר קוהל הבטיח להתנגד, אך עמיתו האיטלקי הביע במוסקווה את תמיכתו הן ב"תוכנית מארשל למזרח אירופה", והן בוועידת זכויות האדם בבריה"מ.

בפגישת מיניסטרי החוץ של השוק האירופי המשותף, שהתכנסו כדי להכין את הפסגה החצי שנתית של הקהילה שנועדה לחודש דצמבר, היתה התפלגות דעות הן בנושא התמיכה הכלכלית בפרסטרויקה והן בשאלת הוועידה לזכויות האדם.

כפי שחוששו גם אנשי הגוש הנוצרי־דמוקראטי בקואליציה המערב־גרמנית, הצטרף מיניסטר החוץ מנהיג הליבראלים, דיטריך גנשר, אל המצדדים בסיוע, וטען שצעדי גורבצ'וב מצדיקים "תמיכה מערבית מיידית". לא במפתיע, שרי החוץ של איטליה ויוון היו בין התומכים הבולטים ביותר של גורבצ'וב הזקוק להושיט לו עזרה כלכלית.

המסתייגים מסיבסוד הפרסטרויקה מודאגים במיוחד מהיעדר סימנים שהאטת קצב החימוש הסובייטי, כפי שטוען גורבצ'וב. תאצ'ר מנצלת כל הזדמנות להזהיר מפני "הזלפת עזרות בתקוות" להצדקת "סיבסוד הצבא האדום". אך אופייני ביותר להלך הרוחות הנוכחי במערב אירופה הוא, שלמרות הספקות הקולניות של תאצ'ר, והשקעות יותר של קוהל – הבנקים הבריטיים המערב גרמניים מעניקים את סכומי האשראי הגדולים ביותר למימון השקעות ויצוא לבריה"מ.

ראשי נאט"ו ממשיכים אף הם להזהיר, שאין שום סימנים בשטח שבריה"מ אכן מבצעת את המעבר מאיסטרטגיה (דוקטרינה) התקפית לאיסטרטגיה הגנתית, כפי שהכריז גורבצ'וב. בנאט"ו מדגישים גם, שקיצוץ בנשק גרעיני הדדי, שהחל להתבצע, אינו משמעותי ביותר מבחינת צמצום ההוצאות הצבאיות לטובת פיתוח הכלכלה האזרחית. רק קיצוץ ניכר בנשק ובכוחות קונבנציונאלים יוכל להביא לחסכונות הגדולים הדרושים.

אל ציבור הנכים

ב-19 בספטמבר 88' התחמה נציגות של הנכים בישראל בראשותו של יהודה דורון, עם מפלגת העבודה, על הסכם לשיתוף פעולה רחב ומקיף למען ציבור הנכים בישראל. המערך נטל על עצמו אחריות ברורה ומקיפה לייצג את עניני הנכים בנושאים רבים כגון:

1. למנוע הרעות וגזרות אשר הליכוד מתכנן ומתכוון להטיל על ציבור הנכים לאחר הבחירות.
2. לעגן את זכויות הנכים בחקיקה ולשפר את כל ההליכים הנוגעים למימוש זכויות הנכים.
3. להפסיק את טרטורי הנכים לוועדות רפואיות ולקבוע וועדות רפואיות בלתי תלויות.
4. לפעול למען שינויים שיביאו לשיפור בנושאי הניידות, התעסוקה, ההשכלה, הדיור ולשילובו של הנכה בחברה הישראלית.

תאים של פעילים רבים נפתחו בכל רחבי הארץ.

נכה יקר - זכור. זוהי ההזדמנות שלך לעזור לעצמך.

תן למפלגת העבודה את הכוח לשנות ולעזור לך.

פרטים נוספים בטל: 053-335912, 053-347113
053-342005, 053-333602

אמת
המערך

סקטור הנכים במפלגת העבודה

صكزا من الاهل

مكذا من الاهل

סודות הקרמיקה הכחולה

"אני מתייחסת בציורי לפלא הלידה ולכל מה שהולך וסובב במעגל החיים", אומרת מיקה גינצבורג, אחות בית חולים וציירת, שעבודותיה מוצגות בבית האמנים בירושלים

מאת אסתר בלוזה

תינוקות רבים נולדו ביחידה להפריית מבחנה של בית החולים "השרון" בפתח־תקווה בשנים האחרו־נות. אצל מיקה גינצבורג, שעמדה בראש צוות הקמת היחידה, "נולדה" סדרת ציורים, שהיא קוראת לה "החיים". זוהי סדרה המורכבת מארבע תמונות, והיא מוצגת באחרונה בבר ציורים אחרים ב"בית האמנים" בירו־שלים. בציורים מושם דגש על תהליך הלידה מתחילתו ועד סופו.

תהליך הלידה – סדרת תמונות של מיקה גינצבורג

"כאישה, כאם וכאחות בית הח־לים במשך שנים, היה חשוב לי להראות את פלא הלידה", אומרת מיקה. "אני מתייחסת בציורי לא רק ללידה, אלא לחיים כולם, לכל מה שהולך וסובב במעגל החיים".

הציורים צבועים בצבעי מים, שמן, טוש ופחם, בטכניקות שונות, והם מעידים על כישרון, ידע ובקיאות. המתבונן בהם רואה מאורעות ומצבים בחיי אנשים בתקופות גיל שונות, החל מהבריאה וכלה בזיקנה.

אצל מיקה ציור ולימודים כלליים הלכו תמיד יד ביד. "החיים בבית אבא איפשרו לי ללמוד מוסיקה וציור, לנסוע בכל חלקי הארץ, לעבוד בגני־לות, לטייל ממצרים ועד לבנון. "שום מקום לא נעלם ממני", אומרת האחות־הציירת ילידת 1932, דור שמיני בארץ.

מאז 1952 היא אחות מוסמכת. לא הסתפקה בכך, הלכה ללמוד תולדות האמנות, ארכיאולוגיה, פרהיסטו־ריה ואנתרופולוגיה פיסית לתואר בוגר ומוסמך באוניברסיטת תל־אביב. היא למדה ציור ופיסול אצל ציירים בארץ ובחו"ל, קיבצה תערוכות יחיד וקבוצה, וקנתה לה שם. בשל עבודתו של בעלה הגיאופיסיקאי, נדדה בעולם, ובכל מקום שבו שהתה המשפחה – התוודעה מיקה גינצבורג אל האמנות. באיראן, למשל, הצטרפה אל קבוצת גברים, ולמדה את סודות הקרמיקה הכחולה. בפרו, אצל יושבי הרי האנדים, רכשה את טכניקת האריגה והציור. באוסטרליה נכנסה בסוד הציור הפרימיטיבי על קליפות, ואצל בני שבט הנבאחו, האינדיאנים בארה"ב שלפני 30 שנה, למדה את אמנות ציורי החול.

במקביל, נמשכה מיקה גם אל הפסיכותראפיה. בעקבות פגישה עם חייל הלום בבית חולים פסי־כיאטרי בארה"ב, נקשרה אל הנושא, עברה קורסים שונים, והשתלמה בתר־אפיה באמנות בארץ ובחו"ל. את הדו־קטורט בנושא עשתה בברזיל.

עין מסמלת רדיפה

"צבע, מיקום ומוטיבים שונים בציור מרמזים על מצבו הנפשי של האדם", אומרת מיקה. "כך יודע שבים עין ושורשים תלושים מעידים על בעיות מין. עין מסמלת רדיפה. דף מלא שורות כתובות מעיד על פחד מפני ריקנות. עבודת הדוקטורט שלה התבססה בחלקה האחד על ציורים של פגועי נפש בחו"ל. בחלקה האחר היא מתייחסת לציוריהם של ציירים כואן־גוך ומונק, ציירים חולים ובריאים שמוטיבים אלה ואחרים מופיעים בציוריהם. ציוריו המבהילים של ואן גוך מעידים על בדידות ועליבות, על ילדות בצילו של אב דומיננטי ואם בזיונית. להבדיל ממומחים אחרים, היא חושבת שואן גוך לא היה סכי־זופרני. הוא סבל ממחלת האפילפסיה (נפילה) שבה לקה. הוא גם חלה בעג־בת, שבשלב מתקדם שלה גורמת להפרעות במוח.

לדבריה, האמנות הפסיכותרפו־טית באה לעזור לרופא המטפל ולא להחליף דיאגנוזה רפואית. מניסיונה הרב כתראפיסטית באמנות היא מעלה שני מקרים:

"באחד הימים הגיע אלי נער בן 13, מלווה באחות המחלקה. מסתבר שהוא אושפז לאחר ניסיון התאבדות ובציוריו לא היו ברורים. עוד בטרם ראיתי את ציוריו, שוחחתי אתו כ־10 דקות. במשך השיחה הוא הזכיר את אמו פעמים רבות. היה ברור לי, שבאם טמונה הבעייה. בציור המשפ־חתי הוא צייר ילד במרכז הדף – את עצמו: גוף צר, ועליו נקודות בצורת צלקת ארוכה. בתחתית הדף במרכז צייר מבוך. בימין הדף – צייר גשם על הבית, סמל לחרדות. דמות האם גדולה, בוקעת הגידמת יד ימינה. מת־תניה צרים ומעוותים. את האב בקושי ניתן לראות. מן הציור הבנתי, שהילד נפגע על ידי אמו. הצלקת רמזה על כך שהילד עבר ניתוח. המתניים הצרים והמעוותים של האם הפנו אותי לחלק זה של הגוף. קראתי לציור "אימא קלאפטה, אבא סמר־טוט". התברר, שהילד נולד עם אשכים טמירים. תופעה שכיחה למדי אצל ילדים. הוא עבר ניתוח בגיל שנה וחצי, ומן התופעה המשפחה עשתה צחוק. במשך השנים נכנס לו לראש שהוא לא גבר. גם ניתוח שבר בגיל מאוחר יותר העמיק את תדהמתו. הרטבת לילה בודדת העלתה את זעמה של אמו. את ניתוח ציורו של הילד העברתי לרופא המטפל, ובעצה אחת עם בני הבית ועובדת סוציאלית, הועבר הילד לפנימייה.

"מקרה אחר מתייחס לחולה שסבל מהלם קרב, שכתוצאה ממנו לא היה מסוגל להירדם. הוא האשים את עצמו שנשאר בחיים, בעוד שחבריו נהרגו. ברגע שניסה להירדם – תקפו אותו סיוטים. הוא ירד במשקל, והיה במתח נפשי עצום. בהלומותיו קיבלו הפחדים והחרדות צבע שחור. גם ממני, שאהבתי ללבוש שחור, פחד. נתתי לו לצייר על ריבועי בריסטול בצבע גואש שחור את פחדיו. הוא צייר מפלצת איומה, וכל פעם מחק אותה באגרסיביות. לאט־לאט זו נעלמה, והמפלצת נעשתה ידידותית יותר. הטיפול ארך שנתיים. בסיומו הלך הצעיר, שנראה סתום וחושש, להתקבלה ונרדם למשך יומיים".

את הידע והמיומנות בתחום הפסי־כותראפיה מבקשת מיקה גינצבורג להעביר לאגודת "אנוש", המטפלת בפגועי נפש. את הכישרון והרגישות היא מקיפה בציור, והיא מאמינה שתמשיך לעסוק בו תמיד.

אופנת "מאבי" יוצאת העונה עם מערכות של "ביזיק" קלאסי לצעירים־כבלגיל. לה – חולצת בהתנה (62 ש"ח) ומכנסי ויסקוזה מכותנת (74 ש"ח); לו – מכנסי ג'ינס (74 ש"ח) ומקטורן ג'ינס (96 ש"ח). בהשראת שנות החמישים. הדוגמנים הם גיא רפאלי ואורלי וייגרמן כיתוב: שלומית קיסרי צילום: גדי דגון

שתי טירות על גדות המולדבה

רשמי ביקור בפראג, "אבן החן היפה ביותר בכתר אבני־החן של העולם"

מאת ד"ר חיים גלאון

חמישה ימים תמימים ששהיתי חו־פשי (כך לפחות הרגשתי, כיון שאיש לא עקב אחרי, או אם היה כזה – הוא לא הורגש כלל) ברחובותיה, ארמונו־תיה וכיכרותיה של פראג והפתעה היתה למצוא עיר אירופית יפה ומעניינת.

פראג, שמספר תושביה מגיע למי־ליון וחצי, נחשבת, מאז ימי הביניים, לאחת הערים היפות בעולם. המשורר הגרמני גתה כינה אותה: "אבן החן היפה ביותר בכתר אבני החן של העו־לם", ואילו ברטולד ברכט ותושבי־ה כינו אותה "עיר הזהב בת מאה המגדלים". תיאור זה, נדמה לי, קולע יותר למטרה.

יסודה של פראג מיוחס דוקא לאישה בשם ליבוסה, שהיתה הנסי־כה האגדית הראשונה של בוהמיה. על גדות נהר המולדאבה, הזורם בפראג, קמו שתי טירות, שקבעו את היקף גדולה של העיר: וישהראד והר־דצ'ין. טירות אלו משקיפות על העיר ונותנות לה צביון מיוחד.

בין האטרקציות האחרות של פראג מומלצת לתיירים הופעה מיוחדת במינה: זהו שילוב יחיד במינו של תיאטרון, באלט וסרט עם אפקטים אופטיים וקוליים מיוחדים במינם, תחת השם "לטרנה מאגיקה". אסור להחמיץ חוויה זו בשום מחיר, מה גם שהמחיר הוא נמוך – כ־3 דולר לכרטיס. הצופים מתרשמים כאילו השחקנים נכנסים מהבמה לתוך הסרט ולהיפך. זוהי הבמה המפורסמת ביותר של פראג.

בפראג מופיעות לא פחות מ־25 להקות תיאטרון. בתיאטרון הלאומי מוצגות מיטב ההצגות. ערבי אופרה ותיאטרון מתקיימים בתיאטרון סמי־טאנה ובתיאטרון הלאומי בבארוקי דיאוולו. בתחום המוסיקה, האירוע המפורסם מתקיים באביב. יש גם תזמורת פילהרמונית צ'כית, הידועה גם מחוץ לגבולות ארצה, וכן קיימים מספר מועדוני לילה, המציגים תו־כניות בעלות גוון בינלאומי.

נעליים בכיכר ואצלאב

מי שרוצה לערוך קניות בפראג, צריך להתרגל לאורח המחשבה המז־רח־אירופי. אחת החוויות שלי היתה קניית זוג נעליים בחנות הגדולה בכיכר ואצלאב. בכיכר זו היו המהומות והמרד הגדול באוגוסט 1968. חיפשתי נעלי ספורט גב־רות, שהיו מוצגות בחלון ראווה בתוך החנות, מעין ויטרינה. הצבעתי על הנעליים, והמוכרת שאלה למספר שאני נועלת. אחרי שניגשה למחסן שבחלק האחורי של החנות, לחפש את הנעליים, חזרה כעבור חמש דקות ואמרה "ניימה" (אין, בצ'כית).

זו המלה החשובה ביותר שיש ללמוד בצ'כית, כי היא מלווה את האורח או התייר לאורך כל הביקור. שוב הצבעתי על נעל אחרת והסיפור חזר על עצמו. לבסוף, מקפה שכלנותי הראיתי לה את הנעל שנעלתי ואמרתי: "הבאי לי נעל כזו במספר 44". כעבור עשר דקות נוספות היתה הנעל בידי וקניתי אותה. כשרציתי את הנעל השנייה – השנייה – נוצרה בעייה מסובכת. אין נוהגים לתת את שתי הנעליים למוכרת בבת אחת, והיתי חייב להחזיר את הנעל הראשונה, כדי לקבל את הנעל הנוספת. אגב, איכות הנעל היא מעולה ומחירה הוא כ־40 שקל.

קניות בצ'כוסלובקיה לתיירים או לבעלי מטבע חוץ, נערכות בחנויות מיוחדות בשם "טוזקס". כאן ניתן לרכוש הכל, לכן שוקולד שווייצרי מאיכות מעולה ועד למשקאות חרי־פים, תוצרת חוץ. כמובן שיש מבחר של כלי הבדולח (קריסטאלים) המפורסמים מתוצרת צ'כוסלובקיה. אלה הם פאר תוצרתה של המדינה, ומי התייר שלא יתפתה לרכוש מזכרות מקסימות ברמות צבעוניות, או קערות בדולח במלל צבעים. לדעת הבקיאים בדבר, אין זו אותה איכות מעולה שלפני מלחמת העולם הש־נייה.

מרכזו הקניות החשוב של פראג נמצא באיזור שמסביב לכיכר וא־צלאב, כאן יש להזכיר את בית הכל־בו לילדים "דיאטסקי דום", וכן חנו־יות לאמנות מקומית, "אובה", המז־כירות את החנויות "משכית" שלנו.

הרחוב הראשי, נא פריקופה, הוא מדרחוב להולכי רגל בלבד ובו חנ־יות בעלות וחלונות ראווה מרשימים, המזכירים חנויות מערביות.

בחנויות המיוחדות לתיירים מ־חו"ל קונים במטבע זר, או בתלושים תמורת מטבע זר. הקנייה די מסובכת, כיון שהחישוב נעשה בקרונות צ'כיות, ובקופה משלמים במטבע חוץ לפי שער מיוחד של 5.3 קרונות לדולר. בשוק הרשמי בבנק השער גבוה יותר ומקבלים 9 קרונות לדולר, ואילו בשו־ק השחור מחליפים את הדולרים בתוספת בגובה מיוחד של 36%. השער השחור הוא מעל 30 קרונות לדולר. אני עצמי הייתי עד לעיסקת חליפין של הצעת מסחרית להמרת מטבע זה, כש־מישהו לוחש לתוך אוזני "צ'נג' מאני" (רוצה להחליף כסף).

לעיניים מערביות בולטים התורים הארוכים המשתרכים במחוז החנויות. מצרכי מזון יש בשפע. זהו התורש־מת הכללית, ואין כמעט בעייה להשיג דברי מזון בסיסיים. בעיקר מפורסמים הצלעים בשיפורי יתקעות. תצוגה של קופסאות הנקניקים הכבושות מלאות בכבירים, מלפפונים, עגבניות ופלפלים בממלאות את חלונות הראווה של חנויות המזון, המחירים ממש מגוחכים – מחצי שקל ועד לשקל וקומה.

מהו הגיל האמיתי

ולסיום – שני סיפורים קטנים על המדריכות הצ'כיות. בסיור באחת הטירות המפוארות בפראג קיבלה קבוצתי מדריכה צ'כית זקנה ומר־גזסקת. חברי הקבוצה התחרו ביניהם ב"סוסר" מי ינחש את גילה האמיתי. אחדים אמרו את גילה כ־90 ואחרים, ה"נדיבים" יותר, הסכימו לגיל 80. במורד הטירה נפלה המדריכה, והתקיתה ברצפת האבן הקשה. היא נתמלה בראשה המפצעת והבריכה בלשה מיד נפיחות גדולה. בדיעות שהחלפנו קודם על חשבונה התחלפו לדאגה כנה. ברור היה לכולם, כי על המדריכה הוטלה לנוח מעט כדי להירגע. היא המשיכה בדרכה כמו מהתטמנה, והסבירה לאחר מכן, שהיא עשויה לאבד את מקום העבודה שלה. כאישה פנסיונרית, היתה מקבלת ולה, היתה ההדרכה שניתנה לה באותו יום מקור למחייתה.

גם כשהיה עליה לומר למשרדי חברת הנסיעות הצ'כית "צ'דוק" להח־זיר את התלושים שאספה, עשתה זאת המדריכה הטובה ללא תלונה.

הסיפור השני קשור למדריכה אחרת שהביאה אותנו לסיורה שתיקה, סיורה קצוצטית – לשעבר התיאטרון של הקהילה היהודית. זוהי סיורה שזמן הקצר האמיתי, שבנה בה־דינג, גר בה בשנות אשתו־אהבתו הצ'כית. היא עצמה היתה חובב ציור, ואסף 300,000 פריטי שלל צ'ייז, שמהם מוצגים כ־3,000 במקום וכו' שרידים מלבנות. פרידינגר נרצח, כי־דוע, בנסראיי, וגרם בעסקות המה־נעשות בחיוו לפרוץ מלחמת העולם הראשונה. כשהגענו לטירה, הזה־לגרדת גשם סוחף, ואוטובוס הרו־לנו את המבראים הנציגה, ומש־תמלנו לרוץ לעבר הטירה, מרחק של מספר מאות מטרים, במעלה הגבעה התלולה. המדריכה חסרה את געליה ורצה יחפה. לשאלתי ענתה: "אין לי זוג נעליים אחר, והכל לי להרטיב ולקלקל את זוג הנעליים היחי־דות הטובות שלי". כשהגענו לשער הטירה – היא נעלה את נעליה בשנית.

מראה כללי על אחד מגשרי המולדבה בפראג.

תעסוקה בשכר ריאלי

מאת יהודית קנולר

אם היה דבר מקומם בגיוסינות השיקום של נכים ומוגבלים, הוא נגע להעסקתם בשכר מיוחד במפעלים מוגנים – שכר שהוא לעג לרש. ד"ר מרים ברנזון ומיה הלצמן מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניבר־סיטת תל־אביב על שם בוב שאפל, הציגו בכנס הארצי לשיקום, שנערך בימים אלה, פרוייקט ניסיוני, בשיתוף עם דליה גורדון מהמוסד לביטוח לאומי. הכוונה בפרוייקט זה להכין את המשתקמים לעבודה בשוק החו־פשי בתנאי תעסוקה רגילים.

המודל אינו קל. סימה בר היה מבית חולים פלבה דיווחה על מעקב של ארבע שנים אחרי 30 חולים ששו־חררו מבית החולים לחולי נפש ממושכים, ועברו תהליכי שיקום. רק 10 מהם נקלטו בשוק העבודה כב־ניין, מסעדות, בתי אבות ועבודות פקידותיות. שבעה נמצאים עדיין בתהליכי שיקום והשאר לא נקלטו, או שנקלטו ונפלטו.

המעקב הוכיח, עם זאת, כי סיכויי הצלחה בשיחזורים של חולי נפש ממושכים וקליטתם במגורים עצ־מאיים בקהילה גדלים, כאשר החולים יוצאים לעבודה בעזרה מאורגנים, ונ־מצאים בקשר מתמיד עם אנשים בריאים.

באותו כנס הוצגו שני פרוייקטים מעניינים נוספים, אם כי לא חדשים. האחד בשימוש בקופי קפוצ'ין, כעוז־רים שיקומיים לנכים משותקי ארבע גפיים. הכוונה אינה להחליף את המלווים הקבועים של הנכים הללו, טוענים אנשי הפרוייקט, ד"ר משה בשמיץ, כרמלה בירק ושרון הרשקו, אלא לשחרר את הנכה מהתלות המוחלטת במלווה, לאפשר לו עצמאות מרובה יותר ולתת לו כמה שעות של פרטיות במהלך היום.

הפרוייקט השני הוצג על ידי ד"ר דוד שגיא, מבית לוינשטיין ברעננה, שמסר, כי בקיבוץ גבעת חיים איחוד מופעלת זו השנה השלישית תוכנית לרכיבה טיפולית על סוסים, במסגרת החינוך המיוחד. מטרת התוכנית – העלאת הדימוי והביטחון העצמי, שיפור משקל, קואורדינציה, גירויים תחושתיים שמיעתיים וראייתיים ועוד. ההשפעה של הרכיבה בתחומים השונים דומה לעקרונות טיפוליים בריפוי בעיסוק ובפיזיותראפיה – בילד העוסקים בשיטת טיפול זו.

מן התוכנית מפיקים המטופלים אושר וחוויות חיים. עוד טוענים המטפלים כי הרכיבה מעשירה את תנועות הילדים בתחומים רבים השונים לתיפקוד.

לקט

דור ההמשך לאידיש

מאת עדנה לוינשטיין

מי אמר שאבד הכלח על השפה האידית הזה, הגיע לידינו הדו־ח שנשלח מטעם המועצה העולמית ליידיש ותרבות יהודית, דור ההמשך, וזה לשונו: "לחובבי יידיש יש, סוף סוף, כתובת חדשה. סטודנטים, צעי־רים ורבים מבני דור הביניים ימצאו אצלנו מסגרת תרבותית חמה ואוהדת, שבה יוכלו לתת ביטוי לרחשי לבם. אנו מעניקים לחברינו מידע שוטף על אירועים, מסיבות, דיונים, מפגשים וערבי תרבות, ומנוי חינם על "יידיש וועלט" (ביטאון המועצה)".

להודי מצורף ספח, שבו מוזמן הנמען להצטרף כחבר באגודה. בין התוכניות שמציעה האגודה: הצגת "המגילה של איציק מאנגער", פורום רעיוני בנושא "תרבות היידיש בחברה הישראלית", בהשתתפות אברום בורג. מפגש מקהלת ההמשך, ערב המוקדש ל"יידישע פאלקס לידער" וחגיגת יום הולדת לחיים בביין בהג־יעו לגבורות. ●●●

דפי זהב לגיל הזהב. בילדותנו היינו בטוחים, שמי שמגיע לגיל זיקנה מתחיל לדבר אוטומאטית יי־דיש, כמו סבינו וסבתינו. היום אנחנו יודעים שיש גם זקנים המדברים עברית, כמו אבינו ואמנו, הגם שהפכו לסבא וסבתא. להם, ולעוד רבים שכ־מותם, הוציאה חברת דפי זהב את "דפי גיל הזהב" – מדריך השרות הח־סבות לבני 60 ומעלה, בתל־אביב והמרכז. מדריך דומה הופיע כבר בחי־פה, ובקרוב ייצא גם הירושלמי. צבי אורנשן, מנכ"ל חברת דפי זהב אומר, שהמדריך נושא מסר חברתי, שמט־רתו לעורר תשומת לב מיוחדת של החברה לבעיות הספציפיות של אנשי גיל הזהב. המדריך מכיל בחלקו המסחרי כ־4,000 בעלי עסקים ונותני שירותים שמתחייבים להעניק מגוון הנחות, ובחלקו מידע שימושי מקיף על שירותים קהילתיים ומוס־דיים, כללי הזכויות לביטוח, המאר־מרים בתחומי תזונה, בריאות, תחביבים לשעות הפנאי, טיפוח ועוד. ●●●

ערב ריקודי פלמנקו. במלון "דן כרמל" בחיפה ייערך במוצאי שבת, 5.11, הערב של ריקודי פלמנקו של להקת סילביה הוראן, הוא בחסות ראש העיר חיפה, אריה גוראל. משפ־חת פרדמן מארחת את הערב ללא תמורה, וכל ההכנסות מן הערב הן קודש לטיפול, חינוך ושיקום ילדי מיח"א, הלוקים בשמיעתם. כרטיסים במחיר 75 ש"ח ליחיד ניתן להשיג במשרדי מיח"א חיפה, טל. 528924־04. ●●●

לעבור את החורף בשלום (א). ארגון בתי חולים פרטיים לחולים כרוניים בישראל פרסם באחרונה עלון, שבו משיא מומחה לרפואה פני־מית וגריאטרית מספר עצות לציבור הקשישים – איך לעבור את החורף בשלום. ד"ר אברהם מוסק, מומחה לרפואה פנימית וגריאטרית מבית החולים הגריאטרי "חוות הורים" טוען, כי סבילותם של הקשישים לקור קטנה, ולכן יש צורך בהתאר־גנות מתאימה לימים קרים. קודם כל – יש חשיבות רבה לביגוד הנכון. קשי־שים רבים, לדעת הכותב, מתלבשים בחורף בצורה לא נכונה הרבה שכבות בגדים, שגורמות סירבול בתנו־עה, בייחוד בעלייה ובירידה מאוטו־בוס, ולהזעת יתר. כלל חשוב לא לחימום באות של הדירה. תנורי חימום עם אש פתוחה מפזרים את ריכוז החמצן בחדר, ועלולים לגרום הרגשה כללית לא טובה ולכאבי ראש – תופעות שהקשישים רגישים להן במיוחד. לכן יש להשאיר בדירה חלון פתוח, או חריצי תריסים פתוחים. הכותב מרחיב את הדיבור גם על מדי־לות, חימומים והסיכון שבכריות ושמיכות חשמליים. ●●●

לעבור את החורף בשלום (ב). חברת פז מביאה לידיעת הציבור, לקראת החורף, צרור עצות והמלצות לטיפול נכון בדוד ההסקה ולחיסכון בהוצאות הסולר לחימום. בין העצות: כדי לעמוד בגילוי גזילות ואיבודים אחרים – עקוב אחר צריכת הסולר פעם בשבוע; הקפד על ניקוי המים הנוזלים שהצטברו במיכל הדלק ודאג למניעת חדירת מי גשמים לתוך מיכל האיחסון; רצוי לסגור את דלתות החדרים שאינם בשימוש; יש להקטין את עוצמת הבעירה בתנור עד למינימום, בשעה שאין איש בבית; יש לדאוג לבידוד ולאיטום הדירה; יש לשמור על ניקיון המקרן (רדיאטור). לכלוך ואבק המצטברים עליו מפריעים להעברת החום, ובכך מגדילים את הוצאות ההפעלה – ועוד. ●●●

שפירא, מנהלת שיווק

מנהלת שיווק. מנהלת השיווק החדשה של מכון ארם לאיבחון ויעוץ במשאבי אנוש היא דפנה שפירא (אלוף), בוגרת החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב. בעבר היתה שפירא קצינה בצה"ל ועסקה במכירת מוספי פרסום מיוחדים. ●●●

למה לא ויברטורים? התנועה הפמיניסטית בישראל בוחרת אחת לחודש מפרסם מצ'אוביסטי, שרואה באישה אובייקט מיני – ומוקיעה אותו. החודש שמה התנועה על הכוונת חברה המפיצה מוצרי חשמל (מה שמה), המקראת להם בשם "קינג". "לגביהם מוצרי החשמל הם מלך, ואילו את – מלכה בביתו. חברה זו משכבעת, שהנשים נשואות למוצרי החשמל שבביתן. אם כבר, או למה החברה הנבזבזה אינה מוכרת ויברטורים?" שואלות הפמי־ניסטיות. ●●●

דרושים סקרנים. תחת הסיסמה "דרושים סקרנים" יוצאת האוניבר־סיטה העממית בתל־אביב במסע פר־סום לקראת פתיחת שנת הלימודים. בין הנושאים הקבועים הנלמדים בה, נפתח השנה מחזור חדש בשם "לימודי המשפחה", שבו מוצעים קורסים בתח־ומים שונים, המיועדים להורים או לזוגות, ובמסגרתם – ניתוח בעיות, הדרכה ועיון בנושאים הנלמדים, כלים להתמודדות ועוד. בין הקורסים: "יחסי גומלין במשפחה", "כיצד להי־טיב את החיים במסגרת חיי המשפ־חה", סדנה לתקשורת בינאישית, מיניות האדם ועוד. בין המרצים: ד"ר אביטל אינבלה, ד"ר יוסי זיירה. פירוט: אלי זאב האחרים. ●●●

הבדידות מקצרת את החיים

מאת דיאנה לרנר

חסך בידידים והיעדר בני מש־פחה מכפילים את סיכויי האדם הבודד לחלות ואף למות – טוען ירחון המדע "דיסקבר מגזין" מניו־יורק.

הסוציולוג ג'יימס האוז, מ־המכון למחקר חברתי באוניבר־סיטת מישיגן, קובע, כי לבידוד חברתי יש השפעה על תמותה כשם שיש לעישון, ליתר לחץ־דם, לרמת כולסטרול גבוהה בדם, ול־היעדר תנועה – על מחלות לב.

בעוד שסיכויי המעשן לחלות במחלות שונות גבוהים פי אחד וחצי מסיכויי הלא־מעשן, הרי סי־כוייו של האדם הבודד לחלות גבוהים פי שניים. הבודדים אינם צריכים להיבהל מפרסום זה, שכן החוקר מציין, כי לא החיים לבד מסוכנים אלא הבדידות והיעדר המגע החברתי. הסיכון הבריאותי הגבוה ביותר הוא של אלה שאין להם עם מי לחלוק את רגשותיהם.

חשיבות הפרסום היא בכך, שכיום יותר ויותר אנשים נוטים לחיות לבד, אינם נישאים, אינם מקימים משפחה, נמנעים מלהש־תייך למסגרות חברתיות כלשהן ומלבקר חברים, בהשוואה למה שהיה מקובל לפני 20–38 שנה. הבידוד החברתי מזיק יותר לגברים מאשר לנשים, מוסיף החוקר, ומדגיש, כי די בנוכחות של אדם נוסף מוכר להקטין את המתח והחרדה. שיעור התמותה של נשים בודדות הוא רק פי אחד וחצי לעומת נשים לא־בודדות, וההנחה היא שהפער לטובת הנ־שים הוא בגלל יכולתן ליצור ביתר קלות יחסי אנוש.

ומעניין לציין: מחקר אחר באותו ירחון מציין, כי שיעור התקפי־הלב אצל גברים מעל גיל 65 קטן בחצי בזכות פעילות גו־פנית, לאחר שהתעוררה המודעות להשפעת הפעילות הספורטיבית המאומצת על הבריאות.

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתים־עשרה

הודעה על חופש הבחירות וחשאיותן וטוהרן

בהתאם לסעיף 16 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) התשי"ט 1959, הנני מבהיר בזה לציבור הבוחרים, את זכותם לבחור באורח חופשי ולפי מצפונם, בעד אחת מרשימות המועמדים שאושרו לבחירות לכנסת השתים־עשרה.
ההצבעה בבחירות היא חשאית. ועדת הבחירות המרכזית נקטה בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח זאת.
האמצעים שננקטו הם, בין היתר:
מעטפה בה מכניס הבוחר את פתק ההצבעה שלו, אטומה לחלוטין, והבוחר גם רשאי להדביקה, אם רצונו בכך;
בכל מקום קלפי נמצא פרגוד המסתיר את המצביע מעין כל; הבוחר עצמו, ורק הוא, רשאי לשים את פתק ההצבעה לתוך מעטפת ההצבעה. רק הבוחר רשאי לשים את מעטפת ההצבעה כשבתוכה פתק ההצבעה, אל תוך תיבת הקלפי, בה מתערבבת המעטפה עם יתר המעטפות של הבוחרים המצביעים באותו אזור. רק מי שמחמת מחלה או מום אינו מסוגל להצביע לבדו, רשאי להסתייע בהצבעה באדם אחר שהביא איתו.
החוק קובע עונשים חמורים על מעשי שחיתות בקשר לבחירות, על הפרעות בחירות ועל הצבעה שלא כחוק. בכלל זה: לכל הנותן או המציע שוחד לבוחר בקשר להצבעה; המקבל או המסכים לקבל שוחד למטרות הצבעה; המבטיח לבוחר עבודה או המונע ממנו עבודה או הטבה אחרת כדי שיצביע בעד רשימת מועמדים מסויימת; המפריע את המהלך הסדיר של הבחירות; המפריע לבוחר בהצבעה או המונע אותו מהצביע; המשתמש לצורך זיהוי בתעודת זהות שאינה שלו; וכן המצביע יותר מפעם אחת.
בטוחני כי הוראות החוק והאמצעים שנקטה ועדת הבחירות המרכזית לקיומן, יש בהם כדי לאפשר לכל אזרח הצבעה לפי הכרתו ומצפונו בלבד.
הנני קורא איפוא לכל בעל זכות בחירה לממש את זכותו ולהצביע כאזרח חופשי.

השופט אליעזר גולדברג
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה־12

הודעה
ניתנת בזה הודעה כי
אסיפה כללית שלא מן המניין של אורדן תעשיות בע"מ
תערך בתאריך 20 בנובמבר 1988 בשעה 09.00 במשרדי החברה בנתניה
על סדר היום:
1. הגדלת הון המניות של החברה ב־1,000,000 ש"ח.
2. בחירת ה"ה אורי בר־רצון ויצחק זמיר כחברי מועצת המנהלים של החברה.
יעל שניצר, עו"ד
מזכירת החברה

משטרת ישראל
מרחב חיפה
בתאריך 10.11.88 תתקיים
מכירה פומבית של רכוש ללא תובעים
ע"י מרחב חיפה
הרכוש שימכר: אופניים, טרנזיסטורים, כלי עבודה, דברי אופטיקה, תכשיטי זהב, שעונים ודברי לבוש ועוד.
המכירה תיערך בחצר תחנת זבולון בקרית חיים כשהמשטרה אינה אחראית על טיב הנמכר. המכירה תחל בשעה 09.00 בבוקר.
בתיה כספי
ראש משרד אבידות ומציאות מרחב חיפה

חברת החשמל לישראל בע"מ
אגף האספקה והאחסנה
מח' רכש שוקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000, טלפון 04-646475
מכרז למכירת מכוניות משומשות
מכרז מס' 2103
החברה מכריזה בזה על מכירת כלי הרכב המשומשים הבאים:

סעיף	שם הרכב	שנת ייצור
1.	משא – תומך (סמיטריילר) תוצרת מ.א.ג. דגם DF 26320	1973
2.	משא – תומך (סמיטריילר) תוצרת מ.א.ג. דגם DF 26230	1973
3.	משאית רגילה תוצרת "אורד" דגם D – 1210	1978
4.	טנדר סובארו 1781 סט"ק הנעה 2 4	1981
5.	טנדר סובארו 1781 סט"ק הנעה 4 4	1981
6.	טנדר פיג'ו 404	1979
7.	טנדר פיג'ו 504	1982
8.	פורד טרנזיט – 100	1982
9.	פורד טרנזיט – 100	1982

טפסי מכרז ופרטים נוספים ניתן לקבל במח' רכש שוקים ומכרזים מתה"כ חיפה, טלפון: 04-646475 או ביחידת המכירות רח' החשמל 7 תל־אביב טלפון: 03-625036 בימים ובשעות העבודה המקובלות וכן במקום הצגת המכוניות.
המעוניינים יוכלו לראות את המכוניות וגם לקבל את טפסי המכרזים במגרש המכירות החדש הנמצא ברמת החייל – סוף רח' הברזל בשטח תחנת הטרנספורמציה (מיתוג) לא רחוק ממגרש החניה של קואופרטיב "דן" ליד מאפיית "אחדות", בימים ג', ד', בתאריכים: 15.11.88, 16.11.88 משעה 9.00 עד שעה 12.00
(ניתן להגיע בתחבורה ציבורית באוטובוסים מס' 28 ("דן") או 75 ("אגד") מהתחנה המרכזית בתל־אביב).
על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשיעור של 10% מערך הצעתו למכרז.
על ההצעות להגיע למשרדנו בחיפה במעטפות המיועדות לכך לא יאוחר מיום 24.11.88 עד השעה 13.30
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

דחפון
03-611001

מכרזי השלטון המקומי
פרסום מס' 393/88
להלן תקציר מכרזי הרשויות המקומיות
תנאי התשלום: כמפורט בגוף המכרזים. נוסח מלא של כל מכרז נמצא לעיון ברשות המקומית המפרסמת. מסמכי ומפרטי המכרזים ניתן לרכוש ברשות המקומית בסכומים הנקובים בטבלה. נוסח הפרסום – באחריות הרשות המקומית המפרסמת.

שם הרשות המקומית	מספר מכרז	מחיר מכרזים	שם המכרז	מועד אחרון להגשה	טלפון המען לפרטים	ראש הרשות המקומית
ע. חיפה	46/88		אספקת 210 מכולות אשפה ממונים שונים	15.11.88	רח' יפו לוי 24, 04-725756	א. גוראל
ע. חיפה	47/88	210	עבודות סלילה ותיקון במפרץ חיפה	15.11.88	טל' 04-725756	א. גוראל
מ.מ. מגדל העמק	26/88		מכירת דירת שרת בבי"ס הארי	30.11.88	מזכירות העיר, 06-540730	ש. עמבר
מ.מ. מעלות–תרשיחא	12/88	500	בניית אולם ספורט בבי"ס אורט מעלות	10.11.88	מח' הנדסה, טל' 04-975646	ש. גרונוביץ
מ.מ. כפר סבא	6/88	400	ביצוע עבודות ביוב (סיור ביום 3.11 שעה 10)	10.11.88	משרדי המועצה, 06-660730	ע.מ. חלולים
מ.א. שפיר			סילוק אשפה בישובי המועצה	10.11.88	יצחק אהרון, טל' 08-582201	מ. אברהמי
מ.מ. קרית מלאכי	12/88	30	שרותי הסעות	8.11.88	מזכירות המועצה, 08-581534	י. ראובני
מ.א. בקעת בית שאן	12/88	500	הקמת מבנה כיתות ומקלט בבי"ס משותף בשדה אליהו	15.11.88	אגף הנדסה טל' 06-539866	י. שחר

משרות פנויות בשלטון המקומי

שם הרשות המקומית			שם המשרה	מועד אחרון להגשה	טלפון המען לפרטים	ראש הרשות המקומית
ע. עכו			דרוש/ה סגן/ית מנהל/ת מח' גביה	15.11.88	כביש, 04-910251	א. הזקסנר
מ.מ. קרית עקרון			דרושים גננים/ות מטפלים/ות למועצה	15.11.88	מזכיר המועצה, 08-414922	י. קנובי
מ.א. אלונה			דרוש עובד/ת נוער וקהילה	10.11.88	מזכירות המועצה, טל' 06-388935	א. אזולאי
מ.א. ברנר			דרוש עובד/ת סוציאלי/ת חצי משרה ע"ס כללי/ת עם אוריינטציה קהילתית דכבירוכה	8.11.88	מזכירות המועצה ברנר, דאר נ. ברנר	ח. דורפר

החברה למשק ולכלכלה של השלטון המקומי

דליפת ההון מישראל מחמירה

מאת ג'יימס הנרי

הכותב הוא כלכלן ועורך־דין שהירבה לכתוב על הכלכלה השחורה. הקטעים המובאים מתורגמים מגיליון הזה של השבועון האמריקאי "ניו ריפבליק" ומובאים ברשות עורכיו

כאשר כלכלנים מדברים על בריחת הון – העברת כספים שניתן היה להשקיעם מבית לחו"ל, לא אחת מתנות לשלוחן – הם בדרך־כלל מתייחסים למדינות מתפתחות, שאינן יכולות לספק למשקיעים הרמטיות רבות לעשיית רווחים. אבל בריחת הון יכולה להיות גם בעיה רצינית למדינה מודרנית כישראל, המוקפת אויבים, תלויה במימון חוץ ונלחמת בהתקוממות מבית. ישראל כבר תלויה במקורות "לא כלכליים", כגון סיוע חוץ ותרומות, המהווים כמעט ארבע־חמישיות מתוך החוץ שלה. מבחינת ישראל זה מדאיג, מכיוון שהמיסה משמעותית מכספי זה מושקעת בסופו של דבר לא בתל־אביב או בירושלים אלא במקומות כלוגנו וניו־יורק.

מה היקף בריחת הכספים מישראל? בנקאים פרטיים ועורכי־דין מקבלים שכר טרחה טוב מבריחים שישאירו עקבות. אבל אפשר לאמוד את ההיקף בעקיפין, בחיבור "מקורות המימון" הזרים של המדינה – סחר, השקעות חוץ, סיוע חוץ, תרומות פרטיות – וחיסור השימושים שניתן לזהותם. נתונים של מורגן גארנטי טראסט מספקים אומדן של חובות החוץ השנתיים, כרונו, של המדינה ב־20 השנים האחרונות, והנתונים הסטטיסטיים של מאזן התשלומים של קרן המטבע העולמית מספקים מידע על השקעות חוץ ושימושיהן החשובים ביותר – מימון גרעונות סחר, תשלום ריבית ודיבידנדים לבנקים ומשקיעי חוץ, קניית יבוא נטו של "שירותים אחרים", כמו תחבורה ונסיעות, ובניית מאגרי מטבע חוץ. לאחר שמביאים בחשבון שימושים אלה, מייחסים כלכלנים את מה שנותר ל"הון בורח" – הצטברות השקעות חוץ, שאינן רשומות, של הסקטור הפרטי במדינה.

החל מ־1970 ועד 1986 היה מקור כספים מרכזי אחד של ישראל מילוות זרים, שסיפקו יותר מ־36 מיליארד דולר. למעשה, במהלך שנות ה־70 היו המילוות הזרים מקור המימון הזר החשוב ביותר, וסיפקו כמחצית מהמקור הכולל שלו. לעומת זאת, מאזן השקעות החוץ הישירות נטו בישראל היה, למעשה, שלילי במהלך תקופה זו בכללותה, ואפילו בשיאו בשנות ה־70 המאוחרות, הן סיפקו פחות מ־5% ממימון החוץ של ישראל. המילוות הזרים החלו להידלדל בשנות ה־80 ואת מקומם תפס סיוע החוץ, בעיקר מארה"ב. במשך כל אותה תקופה סיפקו "העברות כספים פרטיות" ו"העברות רשמיות" – בעיקר תרומות פרטיות וסיוע חוץ – הראשונות כ־17 מיליארד דולר והשניות כ־29 מיליארד. אבל סיוע החוץ לבדו היווה כ־48% מסך מימון החוץ של ישראל ב־86'–1980, ויותר מ־63% ב־86' בלבד.

סיכונים גבוהים

איזה שימוש נעשה בכספים אלה? מבין 82 מיליארד הדולרים שסופקו ב־86'–1970, על־פי הנתונים הסטטיסטיים של קרן המטבע העולמית, מומנו כ־50 מיליארד יבוא סחורות נטו, ובכלל זה נשק ומוצרים אחרים הדרושים להגנת המדינה. כ־9 מיליארדים שילמו ריבית ורווחים נכור על השימוש בהון זה, בעיקר לבנקים זרים, וכ־4 מיליארדי דולר הוקצבו ליבוא נטו של "שירותים" אחרים, בעיקר תובלה ונסיעות. מאגרים כדי לים של מטבע חוץ היו הסיבה לבליעת 5 מיליארדי דולר נוספים. גם כשמנכים יחדיו כל אותם שימושים, חסרים כ־10.5 מיליארדי דולר. אפשר שחלק מאותו כסף שימש ליבוא נשק או לתשלומים אחרים שאינם רשומים בסטטיסטיקות מאזן התשלומים הרשמיות, אולם ראיונות עם בנקאים פרטיים בלוגנו ובניו־יורק מעלים, כי שיעור משמעותי של הכסף החסר

המפותחות רשאים להשקיע את חסכונותיהם בחו"ל. מדוע אין לעודד גם את הישראלים לנהוג כך? הכל טוב ויפה, אך אלה מבינינו התומכים בישראל מודאגים, פורעים בסופו של דבר חשבונות רבים, בעוד הסקטור הפרטי שלה ממשש השקעות – או בלשון פחות עדינה, מבטיח את ישבנו. תרימות הכספים החוצה שהתחברו כאן הן סכום המקביל לסיוע החוץ לישראל במשך ארבע שנים, או לעשר שנות תרומות פרטיות.

בהנחה ש־11 מיליארד הדולרים החסרים אכן ברחו לחו"ל, מה יהיה שווי המלאי של הון זר זה כיום? אם נניח כי השימושים השנתיים הבלתי מוסברים מושקעים בפיקדונות בנק רגילים על־פי שער הריבית השוטף, ונניח גם שהריבית שהורווחה נותרת בחו"ל – עשוי מלאי ההון הזר של הכספים הבורחים מישראל להסתכם בכ־26 מיליארד דולר. זה סכום קטן רק במעט מחובות החוץ של ישראל, הנאמדים ב־31 מיליארד דולר. על בסיס חוב חוץ ברוטו לגולגולת, ישראל היא כמובן אחת מבעלות החוב הגדולות בעולם. אבל אם מביאים בחשבון את הנכסים מעבר לים, המצב שונה בתכלית.

בריחת ההון מישראל חייבת להדאיג את ידידיה מסיבה נוספת. אחד מקווי ההגנה הקלאסיים ביותר של מקלטי־ההון־המוברח הוא, שהסייעו רבות למיעוטים נרדפים. בנקאים שווייצים עדיין מגינים דרך שיגרה על מקלטי־ההון שלהם, בהעלותם את הסיוע שניתן ליהודים שברחו מהשואה. אך כפי שהראה העיתונאי הבריטי ניקולאס פיית, בנקים שווייציים הועילו בכללותם יותר לנאצים מאשר ליהודים. חקיקת חוקי הסודיות הבנקאית בשווייץ בשנות ה־30 לא נועדה כלל להגן על מיעוטים. הנראה כי חלק גדול מההון שאכן היה שייך ליהודים ולקבוצות נרדפות אחרות שמתו במלחמה, הופקע בכיבושה על־ידי "הנאמנים" של ציריך ורנומה בסוף המלחמה, בהתאם לחוקי המדינה הפדרליים־בנקאיים באשר לרכוש ללא בעלים.

מה ניתן לעשות כדי לבלום את יציאת ההון מישראל? אין פתרונות פשוטים. כמה מדינות ניסו להטיל הגבלות הון, אבל הצלחתן מעורבת. ישראל בוודאי חייבת להקפיד על ניהול שער החליפין ושיעורי הריבית הפנימיים. חלק חשוב לא פחות מהבעיה הוא ה"פער" בין המס הפנימי, הגבוה, על ריבית ורווחים למעמדים המצטבר בדרך־כלל ממס של פיקדונות בבנקים זרים בשווייץ, מקלטי־מס אחרים ואפילו ארה"ב. פתרון בעיית מיסוי זו טעון מידה רבה יותר של שיתוף פעולה בינ"ל בנושאי מיסוי ואכיפת מס. ולבסוף, ישראל חייבת לעשות כמיטב יכולתה כדי להגדיל את כוח המשיכה של השקעות חוץ בתחומה.

מלאי ההון הזר של הכספים הבורחים מהארץ מסתכם בכ־26 מיליארד דולר, מעט פחות מחובות החוץ של המדינה, העומדים על 31 מיליארד דולר

נבע, ככל הנראה, מבריחת הון של הסקטור הפרטי בישראל; השקעות מחוץ למדינה שהמניע להן אינו דווקא רווחים גדולים יותר, המניבים בחו"ל, אלא הסיכונים הגבוהים יותר הכרוכים בהשקעות בישראל. עיתוי הזרימה החוצה תואם פרשנות זו. למשל 1973, שנת מלחמת יום הכיפורים, היתה שנת השיא לזרימה נטו החוצה. ב־1986, השנה האחרונה שעליה יש נתונים מלאים, יצאו את המדינה יותר מ־1.1 מיליארד דולר – סכום גדול יותר מ־885 מיליון הדולרים שגייסה ישראל בחו"ל מתורמים פרטיים, וכשליש מסכום סיוע החוץ של 1986. כך, איפוא, אם לשפוט על־פי הנתונים הסטטיסטיים של מאזן התשלומים של קרן המטבע העולמית והנתונים של מורגן גראנטי, נראה כי תומכיה של ישראל בקהילה הבינ"ל מחד וחברי הסקטור הפרטי שלה מאידך נוקטים אורחות התנהגות סותרים.

מה רע בבריחת הון? ככלות הכל, משקיעים פרטיים במרבית המדינות

שאריות של קרקס גדול, יקר ומבזבז

תצלום: עליזה אורבך

מנקים בבוקר שלמחרת

מחרתיים, עם אור ראשון, ואולי עוד בחשכת הלילה, יתחיל אחמד בתור הארוך ליד מחסום ארז. אם לא יהיה עוצר, אם תרשה התנועה לישראל. אחמד, נער או גבר, אולי יידה אתמול אבנים ביהודים. מחרתיים הוא יצא עם אלפי ערבים אחרים לנקות את הלכלוך שהותירו אחריהם היהודים, במה שנחשב לאקט הגדול של הדמוקרטיה.

אחמד הזה, תחת השגחתו של קבלן יהודי, שרק אתמול היה פועל ניקיון, יקרצף כתלים, יסחוב פירמידות של ניירת־מודפס, יביא הכל ברוחו האחרונה למזבלה העירונית.

הטור שלי / נתן דונביץ

הראו אותו, את אחמד, בהרבה תשדירים. בעור הנבר. מניף את הדגל, לעיני המיליונים הצופים בטלוויזיה. אותו דגל עצמו שאסור לו לתלות בכפרו מעל חוטי החשמל, או על עמוד כלשהו. מה שאסור לו, מותר ליהודים, במלחמותיהם עם אויביהם. המטרה מקדשת את כל האמצעים. אסור לרשימה המתקדמת, שהכול יודעים שהיא מייצגת את אש"ף, להראות את ערפאת בתשדירים שלה. מותר לליכוד להקרין את תצלומו, עם נשקו האישי, פעם אחר פעם.

לא רק אחמד אינו מבין זאת. גם יהודים רבים מתקשים להבין.

הם גם מתקשים להבין את רצונם של ראשי המפלגות הגדולות להשלים עם נוכל עסקי בסרין לבן, שאב המים הקדושים מבארות "מקורות". ההליכה אל המקורות, נוסח 88'.

אמש נגמר הקרקס הגדול בטלוויזיה וברדיו. קרקס גדול, יקר ומבזבז. קרקס, שבו בן קורא לבוחר שלא לשמוע בקול אמו. יוצא נגדה. צווי נגר גאולה.

זה מעלה בזכרוני זכרונות נוראים, מתקופה קודרת מאוד. דווקא בן בוחר המפלגה לצאת נגד אמו. הכל הולך. כמו ההשמצות הישנות שהוצאו מקופסאות הנפטלין, כמו שליפת אלמנת מלחמה, והתשובה של אב שכול. שום דבר אינו קדוש. מלבד המים ההם, מנתיבות.

מחר אתה הולך אל הקלפי. מחר אינו רק אחד בנובמבר. מחר גם היום הראשון של יתרת חייך. ושל המדינה.

בבוקר שלמחרת אולי, רק אולי, נדע מה תהיה דמותו של המימשל בשנים הקרובות. אולי, שוב שיתוק, אולי משהו אחר. אבל, ברי לי שיהיו התוצאות אשר יהיו, האיכות של מימשל זה לא תהיה טובה יותר. אין שום סיכוי לכך. לא האנשים הללו, העומדים מחר לבחירה, עשויים להעלות את הרמה, לתקן את אשר תוכה לתקן מיד, לעצור את התמוטטות המערכות. הם לא עשו זאת בשנים שחלפו, ומאותה סיבה לא יעשו זאת גם בשנים הבאות. לא לפי כחם הדל. במסע הבחירות יכול כל אחד לזעוק שהוא "יכול". האיש לא שאל אותו: אם אתה באמת "יכול", מדוע לא עשית זאת בשנים שחלפו?

מחר שבתון. ישראלים ילכו לקלפי, יצביעו כפי שיצביעו, ייכנסו למכוניותיהם, הם ובני משפחתם, עם צידניות מלאות. רוב ישראל יתמלאו בעשן המנגלים. הכבישים יתמלאו במכוניות. יהיו גם, לכאב הכל, תאונות קשות. הרדיו ישמיע מהדורות של נעימות ישראליות.

בשבוע הבא יוזנו, ככל הנראה, בחלוקת מסכות־גז. הרבה לפני מסכות פורים. החיים יחזרו למסלולם הרגיל. המשובש.

סמוך מאד ליום־הקלפי יוזרו ראשי המפלגות אל זירה אהובה עליהם, משום מה – אל השווקים. פרס בא לשוק בחיפה, מוקף כרזות וססמאות, מברכים אותו מכל צד, וכעבור זמן מה, בא לשם שמיר. את הססמאות של המערך הספיקו להוריד, תלו את אלו של הליכוד. מתקבל יפה מאוד. כמו שהתקבל פרס.

מה הם מחפשים בשווקים? יורדים אל העם? כן, בין ערימות הפירות והירקות וזעקות הרוכלים, פותחים כל מסע בחירות, לא רק מסיימים אותו. רוכלים לא מכירים את בתי הסוהר מבפנים.

מדוע, אני שואל את עצמי, לא ראיתי אפילו אחד מן הפוליטיקאים הבכירים, מן הצמרת או מן השורה השנייה, בביקור שלפני היכל התרבות. זה עתה יצאו מן האולם הגדול כמעט שלושת אלפים אנשים, לא פחות תרבותיים או משכילים מן הרוכלים בשוק. יתכן שהיו בהם אלה שנחשבו קולות צפים. ואיש לא בא לומר להם שלום, ללחוץ יד.

הרוכלים דווקא באים לשם למכור בעבים או פרחים. הפוליטיקאים הולכים לשוק. אולי מתוך הכרת ערך עצמם.

נאמן והעצני. אחרי חוק ירושלים והגולן — בכנסת הבאה חוק יש"ע

למי יצביעו המתנחלים?

מאת נדב שרגאי

ספק אם בכל רחבי הגדה המערבית ורצועת עזה מתגוררים כיום מספר בעלי זכות בחירה ישראלים המצטרפים לכדי מנדט אחד. 75 אלף נפש, עם ממוצע של ארבעה ילדים למשפחה, נותנים בקושי 20 אלף בעלי זכות בחירה, המגזר המשתנן למנדט. ואף־על־פי־כן מייחסות מפלגות הימין חשיבות מרובה להדוך הצבעתם של תושבי ההתנחלויות, משתי סיבות עיקריות.

ראשית, הציבור היושב כיום באזורים אלה מוערך על־ידי הימין כבעל ערך סגולי, הבעל משקל העולה על חלקו היחסי בציבור הבוחרים. ציבור מיוחד, מגושם, המוכן בזמנו להקריב קורבן אישי למען אידיאה. שנית, מפלגות הימין חולק בלתי מבוטל מציבור הבוחרים שלהן רואה בהתנחלויות האלה את דגלו. לליכוד, לתחיה ולמפד"ל חשובות "העטרות שבכתר" – היישובים, האמורים לסייע לכוונות של סיפוח בעתיד. כל אחת מהן היתה רוצה להניף את הדגל הזה לבדה, בלי להזקק בו עם אחרים.

"נקודה", ביטאון היישובים היהודיים ביהודה, שומרון וחבל עזה משמש בגיליונותיו האחרונים ביטוי לוויכוח ציבורי עקב בתוך "המחנה הלאומי". אליקים העצני, שהתנגש רק בשבוע שעבר עם ראש הממשלה יצחק שמיר, זרק עוד לפני חודשים את הכפפה לליכוד. העצני, כמו חבריו האחרים בתחיה, חושש עדיין מ"סכנת ממשלת האחדות". "כל מטרת אנשי שמיר במערכת הבחירות היא להשיג רוב מספיק גדול, כדי ששמיר יוכל לעמוד בראש ממשלת אחדות ארבע שנים רצופות, ללא רוטציה".

התיאוריה של העצני אומרת, כי "המערך יאות לכל כשותף זוטר בממשלת רוב בראשות הליכוד תמורת 1–2 מיליארד דולר, שבלעדיהם נגמר על משק המפעלים להיסגר על־ידי כונסי נכסים ומפרקים (...) התפתחות כזו היתה מוחקת כל סיכוי להזיז את ההגמוניה של תנועת הפועלים אי־פעם בעתיד", כותב העצני.

"תוכנית הממשלה", סבור העצני, "תתרכז מסביב למה שהליכוד מכנה 'אוטונומיה', המערך – 'פתרון פונקציונלי' והאמריקאים ואש"ף – 'הסדר ביניים'. התסריט הזה – הליכה משותפת ליכוד־מערך לאוטונומיה פלשתינית – ייתכן רק אם מן הבחירות ייצאו ליכוד גדול ומערך קטן, וגם מפלגות ימין קטנות. לעומת זאת, מערך גדול לא ישתף בשלטון ליכוד קטן". הפתרון: "על מצביעי המחנה הלאומי לתת לליכוד מספר קולות אשר יקנו לו רוב רק ביחד עם המפלגות המצויות ימינה ממנו בקשת הפוליטית". בסיום המאמר מבקש העצני כי מישהו מצמרת הליכוד ינסה להפריך את דבריו.

עם הרוב המבוייש

בגיליון הבא של "נקודה" הרים משה ארנס את הכפפה. הוא אמנם לא נקב בשמו של העצני, אך התייחס לדבריו. הליכוד אינו נסוג מתוכנית האוטונומיה, אבל "למדינת ישראל יש זכות ותביעה לריבונות על יהודה שומרון וחבל עזה". ארנס פונה במישרין לאנשי יש"ע: "לפי דעתי, דווקא אתם אנשי יש"ע מסוגלים להבחין במגמות החשובות המסתמנות כיום בחברה בישראל (...) ומשום כך דווקא מכם נדרשת כיום תמיכה חד משמעית במחנה הלאומי, תמיכה שמשמעותה התקשרות ויציבה משרעת עם הרוב המכריע בחברה הישראלית, ולא התכנסות במסגרות אקסקלוסיביות וסקטוריאליות של מפלגות קטנות". למפלגות התחיה ומפד"ל תיאורטית להיות גשר בין חלקי העם, מזכיר ארנס כי "בוני גשרים חייבים להימצא משני צדי הגשר ולהיות שותפי אמת עם כל שדרות הציבור. רק כך אפשר לבנות גשר של אמון והבנה. בליכוד הדעות האלה מבוטאים ואין כל צורך במסעבלים כדי להדגישם (...)

"חשיבותה של מערכת הבחירות הקרובות היא בכך, שנוצרה אפשרות אמת להכריע בשאלות המרכזיות (...) הליכוד שואף לזכות בבחירות את התיישבות ביש"ע כאשר שתי ידיו פנויות לעשות כן, ללא השיתוק שכפה עליו המערך..." רק מלים ספורות ישירות מפנה ארנס "לידידינו מהתחיה": "כפי שכבר נוכחתם לדעת, מי שמוכן נדר לשתף עצמו בבניין ארץ־ישראל לא יכול להסתפק בהטחת ביקורת, בהגשת שאילתות, בניסוח עצומות ובהדגשת חצי הכוס הריקה של העשייה ביש"ע. עם כל הזיקה שאני חש לכם – הרי אתם יודעים היטב שכל מה שנעשה ביש"ע, ונעשה רבות, עשה הליכוד. כדי לעשות יש לאייש תפקידים ביצועיים ולא להשתעשע באופוזיציה ובסיסמאות".

עמיאל אונגר, תושב תקוע ומרצה למדע המדינה באוניברסיטת בר־אילן, מסייע לארנס באותו הגיליון: "התרומה של שעת חירום היתה צריכה להוביל אותי להצביע תחיה, אולם ישנן מספר בעיות עם תנועה זו. היא לא הצליחה לאחד את הכוחות, שאיבדו את סבלנותם עם הליכוד, ויעידו על כך הפעפוע הנפרדת המצערת של 'צומת' ו'מולדת'.

"מבחינה פוליטית עקרונית, הדבר נוגע מיכולתה של התחיה לשמש צד לליכוד (...) מבחינה פסיכולוגית, התנועה מצביעה על החולשה המבנית של התחיה. אי־אפשר לתלות את כל האשמה לפיצול רק בשיקולים אישיים. חלק מהבעיה נגזר מאופיה של התחיה: זו מפרידה אנשים שצמחו בתוכה הולכי אותה בברית חדר. היא חוששת מכובדים מוותקי היוקר. בחירתם מחדש של כל ארבעת הדרכים למקומות הראשונים, למרות שלא כולם התבלטו בעשייה פרלמנטרית, היא סימפטום לבעיה. ההשוואה בין התחיה לרץ מבחינת יעילותם בתפקיד של אופוזיציה לוחמת, איננה מחמיאה לתחיה, אפילו אם נפחית את היתרון של רצ ביכולת הביטוי של אנשיה, ועורונם הארגון התקשורתי שלו הם זוכים". מבחינה פרלמנטרית, פוסק אונגר, התחיה היא סיעה חלשה.

אונגר מתייחס לתיאוריה של העצני, שלפיה הליכוד שיקפוץ היישר לזרועות המערך, לסירוב נוסף של אזרות מוגיטת, יעסוק ב"מעשים טובים" רק כאשר שוט התחיה יונף מעליו. "סליחה, אבל אינני קונה יותר את שקמת המצב, מיסמת המשכה שכסיוה בליכוד בעדה תמידית במה הוא נדגם – אמנם יכולה לבצע טאלטה למטרת בקריאת 'שמע השיטער'. היכולת להשפיע על הליכוד בבחירה של איפה חיצוני איננה ריאלית, כשם שפרשת מבוד־מורשה היתה ריאלית. בסופו של דבר, בנושא שלמות הארץ, החלוה שלנו בליכוד איננה בתרזגזו, ואם ייכשל הליכוד, כבר לא יהיה טעם או מקום להעציע אחר".

לקריאת חוק יש"ע

יובל נאמן, לעומת זאת, מצייר את התחיה כרמות שלושת הענפים העיקריים של הציונות: תנועת העבודה הציונית, התנועה הלאומית והציונות הדתית. הליכוד, אומר נאמן, אכן דוגל בשלמות הארץ, אך עמדה זאת לא מנעה ממנו לוותר על כל סיני ועל יישובי ימית, ולהתחייב לאוטונומיה ביש"ע "בתנאים העושים אותה שלב־מעבר קצר בלבד בדרך אל המדינה הפלשתינית".

הטרנספר אינו אלא בעיית ניסוח. "הדיבורים על טרנספר בנוסח 'כך' או 'מולדת' מזיקים ומסוכנים. תוצאת דיבורים אלה היא גיבוש התנגדות מוסרית לכאורה, אבל גם התנגדות מוסרית אמיתית, שמופן – מגיעת הטרנספר, גם אם ייתכנו פעם תנאים מדיניים או ביטחוניים המחייבים אותו". ועוד באה בוסטת נאמן: "אין תביעה הוגנת וצודקת יותר מאשר יישובם מחדש ושיקומם של הפליטים הערביים בארצות ערב". נאמן מזכיר את הקמת התיישבות ומעניק לתנועתו ציון לשבח על ארבע שנות האופוזיציה שגזרה על עצמה בשל "הדבקות בעקרונות". "רק התחיה תובעת בחודות את החלת ריבונות ישראל על כל יש"ע. התחיה יזמה את חוק ירושלים ואת חוק הגולן, ותצליח להעביר בכנסת הבאה גם את חוק יש"ע".

"כל מטרת הליכוד במערכת הבחירות היא להשיג רוב גדול דיו, ששמיר יוכל לעמוד בראש ממשלת אחדות ללא רוטציה. הליכה של ליכוד־מערך לאוטונומיה תיתכן רק אם ייבחרו ליכוד גדול ומערך קטן – וגם מפלגות ימין קטנות"

המערכה על אימוץ ג'בליה

העיר ברקלי בקליפורניה עוסקת בתיקון עולם. לאחר דרום־אפריקה ומרכז־אמריקה ייתנו תושביה את דעתם על פלשתין. השדולות השונות פועלות במרץ

מאת בני לנדאו

ברקלי

את הקידמה אין לעצור. ב־8 בנובמבר אמורים 107 אלף תושבי עיר האוניברסיטה הקליפורנית ברקלי להביע את דעתם לא רק בשאלת המועמדים לנשיאות ארה"ב אלא גם על הרעיון המסעיר לאמץ את מחנה הפליטים הפלשתיני ג'בליה כעיר־אחות. אם אכן תזכה "תקנה ג'" ברוב קולות המצביעים, יצורף המחנה לחמש ערי־מפתח אחרות שאומצו במהלך השנים על־ידי ברקלי, באזורי הסערה של דרום־אפריקה, מרכז־אמריקה [illegible], במסגרת מדיניות החוץ שמנהלת העיר הרדיקלית. ב־1979 ניערה ברקלי את חוצנה מדרום־אפריקה, הוציאה ממנה את השקעותיה וקבעה תקנים. לפני ארבע שנים הביעו תושבי המקום הצבעת־תמיכה פרו־סקטיווית שנועדה לתבוע מנשיא ארה"ב לקצץ את סיוע החוץ לישראל בסכום זהה לזה שמשקיעה ממשלתה בהתנחלויות בשטחים. השנה נקלעה העיר למאבק דומה המעיד על התחכמו ההיקש של מאמץ התעמולה הערבי בחוצי ארה"ב.

ברקלי לא תיאלץ להקדיש אפילו סנט אחד מתקציבה כדי לשפר את חייהם של תושבי ג'בליה העלים. רעיון מתוכנן כזה היה מחולל פה מהומת־מרד. לא, המערכה הניטשת בבוקות שטח השיפוט נועדה בסך הכל למקד את תשומת־לבם של האמריקאים לסבלם של תושבי המחנה, להטיל את האשם בישראל, לזרוע פירוד בקרב אוהדיה ולהחליש את תומכיה. לכאורה, אמורים תושבי העיר להשיב על שאלה אחת פשוטה – "האם יש לכסם את ג'בליה כעיר־אחות לברקלי?" אבל הטקסט המלא מפרט את תנאי חייהם המתפוררים של תושבי המחנה, משווה בינם לבין תושבי סואטו שבדרום־אפריקה וטוען כי "20 שנות הכיבוש הישראלי הן שחוללו את הנזק".

"להראות שאיכפת"

בחומר ההסברה שמפיצים אנשי "הוועד לסולידאריות עם פלשתין" בקרב הבוחרים, במתכונת השוואה: גמה בין דרך הטיפול בשחורי דרום־אפריקה לבין התייחסותה של ישראל לפלשתינאים בגדה המערבית וברצועת עזה. אחד ממצדדי ההצעה, הפרופסור למתמטיקה ג'ון קלי, הודה כי האנאלוגיה נועדה "לספק מידע רב – ומהר".

20% מתושבי ברקלי הם שחורים ומאבקם בדרום־אפריקה זוכה כאן לתמיכה רחבה. אבל הסכסוך הישראלי־פלשתיני הרבה יותר מורכב ושנוי במחלוקת. "הבעיה מעניינת אותנו לא רק משום שאנו מעניקים לישראל 10 מיליון דולר ליום", שיפר מצדדי ההצעה רמז גם, "אלא משום שאנו מבקשים להראות שאיכפת לנו". מתנגדי היוזמה – וביניהם ראש העירייה לוני הנקוק, חבר המועצה תום בייטס והסנטור פוליטי עולה ושמו וילי בראון, שחור המבקש כיו"ר בית הנבחרים הקליפורני – אינם קונים את הטיעון. "אם זו באמת הבעת אהדה", התגונן פה עו"ד ישראלי לשעבר, יהושע בר־לב, מראשי מסעי־הנגד, "מדוע אינם מגנים את תקיפות הטרור נגד ישראל? הם מנסים להטיל עלינו את האשמה. הם מתעלמים מהעובדה שמדינות ערב הן שהקימו את מחנות הפליטים ושאש"ף מונע מתושביהם לנוע. כך עובדת התנועה נגד ישראל".

כפי שקורה פה, שוגר למשרדי "הקואליציה לשלום וצדק במזרח", המנהלת את המערכה בעד תקנה ג', סכומי כסף צנועים מאילינוי, מאריזונה ומקרוליינה הצפונית. הסכום המלא שגויס עמד לפני כחודש על 26 אלף דולר. אנשי הקואליציה מכחישים כי השדולה הישראלית בוואשינגטון הולשת על הביצוע, אבל דוברת הארגון לא הכחישה את העניין שגילה איפאק בהבעת היוזמה.

במקביל, מנהל המחנה הפרו־ישראלי אלי בארה"ב מאבקים דומים גם בסאן־פרנסיסקו ובערים קמברידג' וניוטון שבמדינת מסצ'וסטס. בשלוש ערים אלה נקראו הבוחרים לאשר יוזמות המעודדות הקמת מדינה פלשתינית עצמאית לצדה של ישראל. רק מסיבה אחת לא הוצבה קריאה דומה גם בפני מצביעי ברקלי: מועצת העיר כבר אישרה אותה.

תעמולה ריקה

הפתעת העונה אינה מלחמת התעמולה הניטשת עתה בעיר אלא אדישותה הגדירה של הקהילה היהודית. אפילו שמאלני הדני "ג'ואיש אג'נדה" יצאו נגד התקנה (הגם שאימצו ללא היסוס את היוזמה העומדת להצבעה בסאן־פרנסיסקו). "הכל במטרה למנוע מהעם היהודי את זכותו לפינה משלו בעולם, למקום שבו יוכל להתקיים כאומה ולפתח את מורשתו התרבותית", טען פה מדען ישראלי ושמו גד יגיל במאמר שפירסם ב"דיילי קליפורניין". "התישבה היהודית היא משאת־נפשנו הגן", כתב גם בעל הטור אריל ראב במאמר שפירסם ב"ג'ואיש בוליטין" המקומי. "לא תעמולה ריקה מתוכן והודעת פירוד".

ריטה סמל, העומדת בראש מחלקת יחסי הציבור של הפדרציה היהודית באזור המפרץ, טענה בראיון לעיתונות כי אסור למדיניות חוץ להיות מנוהלת ברמה המקומית. "לסאן־פרנסיסקו", קבעה, "יש די והותר בעיות עם תושביה שלה גם בלי שתיכנס לנושאי חוץ". ואילו ראש העירייה הנוקע טענה כי יוזמת האימוץ לא תקדם את נושא השלום במזרח התיכון. "תקנה ג' יכולה להצטייר בנקל כנקיטת עמדה חד־צדדית", אמרה. "אני סבורה שאנו זקוקים לקבוצת שוקלים נוספת הניצבת בשולי המגרש ותומכת בצד זה או אחר". בהזדמנות קודמת עשתה ראש העירייה שימוש מיומן בדימוי שונה. "מבחינתנו, אימוץ ג'בליה דומה לשני הורים המתקוטטים ביניהם ללא הרף ומחליטים ללכת ולאמץ ילד. זה לא יעבוד".

ג'בליה. תנאי חיים מתפוררים

עסק של דתיים

נקודת מבטו של אורי אליצור, מראשוני עפרה, לשעבר מנכ"ל אמנה, יו"ר התנועה לעצירת הנסיגה מסיני ומראשוני התחיה, מעניינת במיוחד. אליצור עזב את התחיה יחד עם חנן פורת לטובת המפד"ל, והוא מכהן כיום בראש מחלקת ההסברה של המפד"ל.

"זה שנים", כותב אליצור, "אנחנו משקיעים מאמץ מיוחד ומודגש לשתף את 'כלל ישראל' במעשה ההתיישבות, והבוחה לתולדות. האמת היא שלא הצלחנו. למרות כל המאמצים הישים המגוחכים (...) אני יודע שרוב מתיישבי יש"ע הם היום דתיים. השבורה הזאת כבר מרוסמה עשרות פעמים, אבל שאל את האנשים בת"א, מהמפרסמים ועד נהגי המוניות – ויאמרו לך שלפחות 90% מן המתיישבים הם דתיים. אם נבדוק – ביושר – מי הם הגרעינים המבוליקים? איזה הם היישובים הקטנטנים? מי האנשים המשפיעים את העגלה אם בלך לגוש־אמונים, לאמנה, ליש"ע, ל'נקודה', בחיה היילים לקרוא שהאנשים בת"א טועים בעובדות, אבל צודקים בעניין.

אליצור. רואה במפד"ל מבנה

"ההתיישבות ביש"ע היא עסק של דתיים (...) לא רק התיישבות, (...) גם המאבק על הגולת ימית, המאבק למען יהודי ברית־המועצות, מאמצי העלייה והקליטה מארה"ב, בכל העניינים קראנו 'לכלל ישראל' לבוא, אך רק הדתיים התייצבו (...) לאט לאט מיגזון שלם של נושאי הנשמה ציוניים הופך להיות עסק של דתיים (...)". המסקנה של אליצור: לשם כך צריך חבורה דתית־לאומית.

אליצור מייחד גם מספר מלים למפד"ל ורואה בה מבנה "תופעת הרב עמיטל היא שלילית מן הבחינה הפוליטית, אבל משמעותית מאוד מבחינה רוחנית וחינוכית. בדיעבד נוצר מצב, שבו יש התמודדות על גוש הציבור הדתי־לאומי בין המפד"ל האמונית לבין מימד השמאלית. אם לא יובס הרב עמיטל בהפרש נקודות גבוה מאוד, תהיה לזה השפעה גדולה על הלכי הרוח בבני־עקיבא. העיתונים יכתבו שהציבור הדתי־לאומי 'מתהפך', ותיווצר אופנה בקרב הנוער הצעיר של הצובים לשמר אלפת. מי שמקשיב לרחשים ולזרמים בקרב בני־עקיבא של היום יודע שהתהליך כבר התחיל. ירידה של המפד"ל והוסה מול עלייה של מימד, תיתן להליך הזה את הכוח לפרוץ את הסכרים (...) הלך הרוח בציבור הדתי־לאומי הוא בעל השפעה גם על הליכוד וגם על המערך. חולשה בציבור זה תגרור חולשה בליכוד ותחזק את רוח היונים במערך".

הודעה על סדרי התנועה בקוי אגד ביום הבחירות לכנסת ה־12, 1.11.1988

באישור המפקחים על התעבורה

ביום הבחירות לכנסת ה־12 יפעלו קוי השרות של "אגד" החל משעה 6.00 בבוקר. גמר השרות כבימי חול רגילים.

ביום הבחירות לא יפעלו הקוים הבאים:

קוים בינעירוניים ופרברים לפי אזורי מוצא ויעד:

קוים בינעירוניים ופרברים באזור מרכז / שרון ודרום שלא יפעלו:

112, 144, 156, 161, 162, 165, 167, 168, 169, 202, 203,
204, 205, 207, 211, 213, 214, 224, 226, 229, 238, 239,
244, 245, 246, 256, 264, 267, 274, 300, 313, 315, 316,
320, 323, 333, 354, 364, 376, 386, 391, 402, 406, 410,
421, 425, 427, 428, 434, 435, 447, 452, 453, 465, 466,
467, 468, 472, 473, 476, 478, 502, 504, 507, 508, 526,
532, 551, 552, 562, 563, 565, 566, 568, 569, 571, 572,
573, 574, 575, 576, 600, 602, 604, 621, 627, 642, 692,
703, 705, 708, 721, 758, 772, 808, 815, 816, 817, 819,
820, 827, 828, 829, 832, 833, 834, 843, 854, 855, 857,
867, 873, 874, 876, 877, 879, 922, 981, 992, 996.

קוים בינעירוניים ופרברים באזור צפון שלא יפעלו:

121, 125, 160, 162, 164, 166, 168, 169, 170, 171, 172,
193, 222, 248, 249, 250, 253, 254, 255, 258, 260, 263,
264, 270, 293, 296, 298, 325, 326, 336, 341, 351, 355,
357, 367, 375, 403, 405, 406, 409, 414, 420, 432, 433,
437, 442, 502, 503, 505, 533, 541, 820, 827, 828, 829,
832, 833, 834, 836, 843, 846, 874, 876, 877, 879, 922,
948, 949, 952, 953, 955, 964, 966, 971, 981, 995.

(900, 901 מהקריות ופרברי חיפה בלבד לתל־אביב לא יפעלו).

קוים בינעירוניים ופרברים באזור ירושלים שלא יפעלו:

153, 156, 164, 402, 406, 410, 419, 421, 425, 427, 428,
434, 435, 447, 468, 473, 948, 949, 952, 953, 955, 964,
966.

קוים עירוניים באזור דרום/שרון/מרכז שלא יפעלו:

זכרון־יעקב קוים מס' 1א, 11, 12.
פרדס־חנה קוים מס' 24, 42.
חדרה קוים מס' 2, 40, 53, 58, 77, 78.
נתניה קוים מס' 5, 10, 12, 17, 23א, 24, 30, 49.
כפר־סבא קוים מס' 1, 2, 12.
הרצליה, רעננה קוים מס' 1, 1א, 2, 10, 12, 17, 30, 032.
חולון / בת־ים קוים מס' 1, 4, 020, 73, 74, 75, 94, 97.
לוד קו מס' 2.
רמלה קוים מס' 3, 4, 4א, 5, 11, 15, 016.
ראשון־לציון קוים מס' 1, 3, 6, 10, 020, 33.
רחובות קוים מס' 5א, 6, 7, 18, 24, 25, 31, 32, 033, 37, 038, 49.
אשדוד קוים מס' 2, 3, 4, 012, 33.
קרית מלאכי קו מס' 1.
אשקלון קוים מס' 2, 8, 020, 022, 023, 30, 038.
קרית גת קוים מס' 10, 10א, 20.
באר־שבע קוים מס' 2, 4, 30, 37, 038, 040, 048, 52, 54, 55, 059.

קוים עירוניים ופרברים באזור צפון שלא יפעלו:

חיפה רבתי קוים מס' 2, 9, 12, 27, 30, 31, 36, 38, 045 אקס', 48, 49, 50, 054, 55, 58, 074, 76, 77, 083.
עכו קוים מס' 57, 58, 60, 61, 65, 67, 69, 73.
נהריה קוים מס' 19, 47.
צפת קוים מס' 8, 9, 10, 42, 043.
קרית שמונה קוים מס' 1, 14, 016, 18, 027, 051, 055, 057, 58.
טבריה קוים מס' 1+4, 2, 017, 018, 022, 24, 35, 40, 50, 51, 53, 54, 055, 56.
קרית נצרת קוים מס' 3, 10, 10א, 16, 20, 22, 030, 34, 45, 47.
עפולה קוים מס' 1א', 4, 5, 20, 23, 024, 26, 31, 32, 47, 55, 59.

קוים עירוניים ופרברים בירושלים רבתי שלא יפעלו:

5, 16, 17א, 18א, 24, 25א, 26, 28, 29, 30, 33, 41, 42, 43, 44, 46, 99.

פרטים נוספים ולוחות זמנים, מפורטים בדפי זהב האזוריים לאחר מפתח הסיווגים.
בלשכות המודיעין בכל תחנות אגד ברחבי הארץ, ובמרכזי המידע לפי טלפונים כדלקמן:
תל־אביב 03-432777 חיפה 04-549121 ירושלים 02-304304 באר־שבע 057-74341

הנהלת "אגד" מאחלת לציבור הנוסעים נסיעה נעימה

אגד התנועה של המדינה

مكذا من الاهل

מרכז המחול ההולך ונבנה. שימור ושחזור המבנה המקורי של בית־הספר אליאנס. תצלום: עוזי קרן

נווה־צדק תצא במחול

מאת חיים הנדוורקר

בימים אלה נמצאות בעיצומן העבודות להקמת מרכז המחול החשוב במדינת ישראל – בשכונת נווה־צדק בתל־אביב. כך תהפך השכונה ההיסטורית המוזנחת למרכז התרבות השני בחשיבותו בעיר.

זה יהיה ביתן של להקת בת־שבע, להקת ענבל ההדור וקבוצת התיאטרון, שכבר היום פועלים כאן. אבל בעוד חודשים אחדים, כפי שמבטיח חנן בן יהודה, מנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח המקימה את הפרוייקט יחד עם העירייה, יהיה האיזור כולו לפנינה. בסך הכל יעלו ארבעת שלביו הראשונים של כחמישה מיליוני דולר.

סיפורו של מרכז המחול מתחיל בשני בתי־הספר הוותיקים של נווה־צדק – "יחיאלי" ו"כל ישראל חברים" – שירדו מגדולתם עם הידלדלות נווה־צדק והשכונה הסמוכה מנשיה מתושביהן. בתי־הספר הללו נותרו ריקים, ומצבם הפיסי הלך והידרדר.

לפני כעשר שנים הוכנסה לאגף בבית־הספר "יחיאלי" קבוצת התיאטרון בראשותו של עודד קוטלר. הצגותיה שימשו סיבה לרבים לבוא לשכונה. במקביל, הוכנסה להקת ענבל לאולם ההתעמלות הרעוע, כיוון שלא היו לה תנאים נאותים לביצוע חזרות.

לפני כחמש שנים הוחלט, בפגישה בין אנשי משרד החינוך והתרבות לעיריית תל־אביב, על הקמת מרכז מחול גדול יחיד מסוגו בארץ. אנשי קרן תל־אביב החלו בחיפוש אחר תורם מתאים, ובסופו של דבר מצאו את ג'ק דלל, יהודי אמיד המתגורר בלונדון. דלל ביקש להנציח את זיכרה של בתו שהיתה רקדנית. הוא התחייב לממן מחצית מעלות הפרוייקט. התכנון הוטל על אלישע רובין ושלמה ארונסון.

בשלב הראשון שופץ אולם ההתעמלות של ביה"ס "יחיאלי", שנעשה לביתה של להקת ענבל. במקום הוקם סטודיו בן 150 מקומות, ובן סטודיו נוסף. שלב ב' של הפרוייקט היה הקמת סדנאות ללהקת בת־שבע בקומה הראשונה של ביה"ס "יחיאלי". להקת בדאר היתה הראשונה שהשתמשה בסדנאות אלה, ואנשיה התרשמו מרמתן.

בתוך חודשיים עומד להסתיים השלב השלישי של הפרוייקט – הקמת אולם המחול הגדול במבנה השייך לבית־הספר כי"ח. בן־יהודה מגדיר את האולם, אולם מעולה ברמה בינלאומית. עיריית תל־אביב והנהלת כי"ח חתמו על הסכם, שלפיו תקבל העירייה את בניין בית־הספר למטרה ציבורית, ותמורת זאת תתאפשר הקמת 40 קוטג'ים בחצר בית־הספר.

התחלה היתה להקים במקום אולם בן 400 מקומות. באולם זה מושם דגש על שימור ושחזור של צורתו החיצונית המקורית של בית־הספר. האולם ישמש למחול, אבל גם לתיאטרון. קבוצת התיאטרון תקבל במסגרת זו 70 ימים בשנה להעלאת הצגות במקום. בר בבר, ימשיך לשמש את הקבוצה אולם ירושלמי, הנמצא במרכז והמופעל על־ידה כיום.

השלב הרביעי הוא השלב הפיתוח הסביבתי, שיסתיים לדברי בן־יהודה בחודש אפריל. רחוב יחיאלי יבוטל והחומות של בתי־הספר יהרסו. בין שני בתי־הספר תיווצר פיאצה, שבמרכזה יתקיימו מיצגים, תערוכות ועוד. תפותח גם הכיכר הקטנה בין בית־הספר יחיאלי לבין אולם ההתעמלות. תוספת זו תעלה כמיליון דולר ותתחלק בין העירייה לבין התורם.

השלב החמישי יהיה הקמת גלריות וסדנאות לאמנים. עדיין לא ברור מתי יבוצע חלק זה.

הטכניון דורך במקום

מאת ירדן טל

מכלל האוניברסיטאות מצבו הכספי של הטכניון הוא אולי מן המשופרים ביותר (ביחד עם מכון ויצמן). למרות זאת הצטרף הטכניון לכלל המוסדות להשכלה גבוהה ושבת בדרישה לתוספת משאבים מהממשלה.

את שנת התקציב הקודמת סיים הטכניון בגרעון מוערך של 0.741 מיליון דולר, השווים ל־0.9% מסך כל ההוצאה (בהשוואה לגרעון שוטף של 3.7% שנה קודם לכן). התקציב המקורי לשנים 87'–1986 כלל גרעון של 2.757 מיליון דולר, אולם לאחר תחילת שנת התקציב התקבלה מן הועדה לתכנון ולתקצוב הקצבה מיוחדת בסך 2.6 מיליון דולר, שאפשרה לצמצם את הגרעון עד למינימום. גם הגרעון הצבור של הטכניון פחת, ועמד בסוף שנת התקציב הקודמת על 10.4 מיליון דולר. השתתפות הממשלה בהוצאה הכללית בתקציב השוטף גדלה אף היא, ועומדת כיום על כ־63%, לעומת 52.7% ב־'86–'85.

הטכניון ממשיך במדיניות של בניית קרנות עצמיות, ואלה גדלו מ־134 מיליון דולר בסוף 1986 ל־157 מיליון בסוף 1987. בנוסף לתקציב שוטף של כ־100 מיליון דולר קיים תקציב פיתוח נפרד, ובשנת התקציב הקודמת השקיע הטכניון כשישה מיליון דולר בפרוייקטים שונים של בנייה בקמפוס.

מה אם כן הביא את הטכניון להצטרף בכל־זאת לשביתה הכללית שהוכרזה באוניברסיטאות? האם רק סולידריות עם שאר המוסדות להשכלה גבוהה, שחלקם, כמו האוניברסיטה העברית, אכן נתונים במשבר כספי קשה ביותר? או שמא זה שוב ניסיון ללכת בדרך הקלה, דהיינו פנייה לקופה הציבורית במקום ייעול מבפנים, ולהגדיל את נתח ההכנסות העצמיות?

גרעון אקדמי

פרופ' זקי ברק, המשנה לנשיא הטכניון לעניינים אקדמיים ומראשי הפקולטה לטכנולוגיה של המזון, גורס כי הטכניון, חרף נתוניו הכספיים הטובים בהשוואה לאוניברסיטאות אחרות, נתון במצוקה אקדמית. השביתה בטכניון היתה לדעתו מוצדקת. לדבריו, העובדה שהטכניון שמר פחות או יותר על המסגרת התקציבית שלו באה על חשבון פיתוח וקידום. מוסדות אחרים, מדגיש פרופ' ברק, כמו פתיחת מחלקות חדשות וצירוף חברי־סגל חדשים על חשבון הגרעון הלאומי, ואילו הטכניון נשאר בקיפאון אקדמי. "אנחנו אולי לא נמצאים בגרעון תקציבי גדול, אך הגרעון האקדמי שלנו גדל משנה לשנה, ומאיים על עתידו של המוסד ועל עתיד הטכנולוגיה בארץ", הוא מטעים.

ברק מונה שלושה תחומים עיקריים שבהם מורגשת פגיעה מוחשית. ראשית, היכולת לקלוט "דם חדש" לסגל האקדמי. מעל 5% מחברי הסגל האקדמי בטכניון (המונה כ־700 איש ועוד 100 נספחים האחראים להוראת כ־8,000 סטודנטים לכל התארים) נמצאים בגיל של מעל 50, ובמהלך שנות התשעים תחל פרישה מאסיבית לגמלאות, כאשר לא יהיה בנמצא סגל צעיר שיחליף את הפורשים. על מנת להבטיח מפני מחסור במרצים, על הטכניון לצרף בכל שנה במשך חמש השנים הקרובות 25–20 חברי־סגל חדשים. הדבר לא מתבצע בגלל העדר תקציבים.

מרבים לדבר על תופעת "בריחת המוחות" מן הארץ, אבל, לדברי פרופ'

פרופ' זקי ברק, משנה לנשיא הטכניון: מועמדים מחו"ל ל־30 משרות פנויות הסכימו להתפשר על השכר הנמוך – אך לא על התשתית ועל רמת הציוד המחקרי

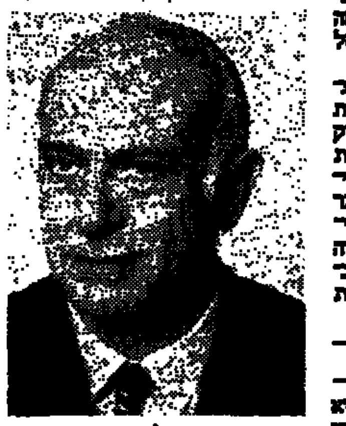

ברק: ארגון, לא אינתיפאדה

ברק, יש אבל רבים מהמרצים הישראלים שירדו רצון עז לחזור ולהיקלט בארץ, אלא שהאוניברסיטאות אינן יכולות להבטיח להם תנאים מינימליים, והכוונה לאו דווקא למשכורות. כדוגמא מביא ברק פנייה שפרסם הטכניון באחרונה בעיתונות מקצועית בחו"ל, שבה הזמין אנשי־מדע להגיש מועמדותם לארבע משרות. הדואה בפקולטה לכימיה, שהתפנו עקב פרישה של חברי־סגל ותיקים. התקבלו כשלושים פניות של ישראלים יורדים ויהודים מן השורה הראשונה של המדענים בתחום, אולם איש מהם לא הגיע כמשרה של דבר, והמשרות עודן בלתי־מאוישות.

על השכר שהוצע להם, הנמוך לאין־שיעור בהשוואה לשכר ששולם להם בארה"ב, היו המועמדים מוכנים להתפשר, אך לא על התשתית, ועל רמת הציוד המעבדתי והמחקרי האחוקתו. רמת הציוד בטכניון סבירה, מודה המשנה לנשיא הטכניון, אולם נבצר מן הטכניון להיכנס לתחומי מחקר חדשים, במיקרואלקטרוניקה והביוטכנולוגיה למשל, שכן המחיר הכרוך אינו מאפשר לרכוש ציוד־מעבדה יקר. גם הציוד הקיים נפגע בשל תחזוקה לא נאותה, מחמת הקיצוצים התקציביים. פרופ' ברק מציין כי ניתן גם לייעל מבפנים, למשל על־ידי הקמתן של קבוצות־מחקר בין־תחומיות, שיעשו שימוש מועדף בציוד־מעבדה, במקום איים בודדים הקיימים כיום, והמייקרים את העלויות.

התחום שהקיצוצים פגעו בו אולי יותר מכל הוא הספרייה. כאן הפגיעה אנושה ממש, לעדותו של פרופ' ברק. הטכניון נאלץ לבטל חתימה על כתבי־עת מקצועיים ולצמצם במידה ניכרת רכישת ספרות מקצועית מחו"ל.

לא בגלל האינתיפאדה

השאלה היא, האם הדרך היחידה לצאת מן המצוקה הכספית היא באמצעות פנייה לקופה הציבורית המדולדלת. האם מיצתה הנהלת הטכניון את כל הדרכים האחרות העומדות בפניה כדי לאושש את תקציבה והמדובר בתרומות מהארץ ומחו"ל, במחקר ממומן ובהכנסות משכר־לימוד. ההכנסות משלושת המקורות הללו בתקציב הטכניון הם פחות מ־40%, ופרופ' ברק גורס דווקא כי ניתן להגדיל, ואפילו מרחיק לכת וקובע כי ניתן להגיע למצב שבו לא תידרש כלל השתתפות הממשלה בתקציב הטכניון. זאת בתנאי שיתאפשר לטכניון לגבות שכר־לימוד ריאלי, באופן שיגדיל את ההכנסות מסעיף זה מכ־10% כיום לכ־25%, ובתנאי שיגדל משמעותית המחקר הממומן על־ידי גורמי חוץ שונים. תנאי נוסף ועיקרי הוא הגדלת נתח התרומות באמצעות אגודות ידידי הטכניון הפזורות ברחבי העולם.

פרופ' ברק מדגיש כי הקשיים להגדיל את התרומות ולהשיג מחקרים ממומנים מחו"ל אין מקורם באינתיפאדה ובשאר הבעיות הפוליטיות הפוגעות כיום בתדמיתה של ישראל בעולם, אלא בארגון לקוי. לדעתו, חרף הבעיות הפוליטיות, יהודים רוצים לתרום, חברות, גופים ומדינות מבקשים להזמין מחקרים, אך לשם כך נדרש שיתוף־מערכות הן במערך המגביות וביזום התרומות והן בקידום המכירות, אם אפשר להתבטא כך, של הפוטנציאל המדעי־מחקרי הצבור בטכניון. אלא שגם לשם כך נדרשים תקציבים, וכאן המלכוד המובנה, לדברי פרופ' ברק, את פריצתה של טבעת החנק התקציבי הסמיכות לשולחן הממשלה.

שדולה של איש אחד

ספר של כתב פרלמנטרי שהדיר רגליו מהמזנון

"אותי הזדעזעתי, בכנסת במשכבי" מאת צבי ישראלי, הוצאת כרמל, ירושלים. 182 עמודים ונספחים.

לפני שבועות ספורים, כתב עמיתי צבי זרחיה בעיתון "הארץ" ידיעה על הופעה מוזרה של ח"כ אהוד אולמרט במשרד האוצר. אולמרט השתדל שהאוצר ירכוש בניין במיליוני דולרים מהקבלן מתי ליפשיץ. "אינני מייצג את ליפשיץ, ואינני עורך־דינו", אמר אולמרט כתשובה על שאלת זרחיה, "נכחתי במקרה בפגישה, והמלצתי שהאוצר ירכוש את הבניין".

נזכרנו בידיעה זו ושלפנו אותה מהארכיון עקב הופעת ספרו של צבי ישראלי, שהיה במשך 10 שנים הכתב הפרלמנטרי של "קול ישראל". בספר יש סיפור מנובמבר '86, והנפשות הפועלות בו הן מי אם לא פקיד האוצר, ח"כ אולמרט והקבלן ליפשיץ.

ספר חדש / עמוס בן־ורד

יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ אברהם שפירא – מספר ישראלי – הציע בסוף ישיבת הוועדה לדון בסעיף שלא היה על סדר היום: לאשר סיוע מיוחד של 6 מיליון דולר לקבלן ליפשיץ. איש האוצר, פרקליטו של הקבלן וח"כ אולמרט ביקשו ממנו לזרז את הטיפול, אמר שפירא. "אני חיכיתי בחוץ, ומי הסתובב בפרוזדור?" שואל ישראלי, "אולמרט". הוא השיב על שאלתו של מחבר הספר מדוע פעל לזרז את הסיוע: "סתם כידיד של ליפשיץ, לא כעו"ד... זה תפקידי כחבר־כנסת". מוסיף ישראלי: "סופו של הסיפור היה, שליפשיץ בנה את חווילתו של אולמרט זמן קצר אחרי האירוע בוועדת הכספים". ישראלי אינו מזכיר בספרו את שמו של נציג האוצר שגם מטעמו נמסרה לוועדת הכספים הבקשה לסיוע, אך על שאלה מסוקרנת של כותב שורות אלה השיב: "זה היה החשב הכללי".

חביבי התקשורת

בעצם, לא מכוון הקטע הנ"ל בספרו של ישראלי נגד אולמרט. מטרתו היא לחשוף תופעה, שבכנסת ישנם "חביבי התקשורת", שתיעוד מעשיהם על־ידי העיתונאים אינו עומד בכל יחס שהוא לעבודתם בכנסת. "ח"כ הזוכה לאמון של עיתונאי או כמה עיתונאים... גם מועד לעתים ונכשל, ואז הוא לוחץ על חבריו העיתונאים לצמצם את הנזק שנגרם לו", כותב ישראלי.

הספר מתקדם בשני אפיקים שונים זה מזה. מצד אחד תאור של עבודת צבי ישראלי ככתב בכנסת, תוך ציטוטי עמודים שלמים מן הפרוטוקול וגם מן המדור הקבוע שהיה לו ברדיו, שנקרא "השבוע בכנסת". הוא גם מלמד את חבריו, חדשים כוותיקים, כיצד להתייחס לעבודה. אחרי שהוא קובע, שהמזנון הוא "ליבה של הכנסת, המקום החשוב ביותר בבניין", הוא מסביר מדוע הדיר משם את רגליו: "כדי להעמיק, צריך לצאת מן המזנון, לנטוש את הבדיחה בחדר העיתונות". יותר מכל מורגשת בספר נימת הכנה שאותו רוחש ישראלי להבהיר למקצוע. נדמה, שחוץ מעוזי בנזימן, שהיה כתב פרלמנטרי של "הארץ" לפני שנים, אין איש הזוכה להתייחסות חיובית.

יוזמות הכתב

האפיק השני של הספר דן במעשים הפרטיים שעשה צבי ישראלי בכנסת, לקידום נושאים אחדים. באי המשכן ידעו, שפעל ברצינות למען החוק האוסר על הח"כ עיסוקים נוספים. כאשר התקבל החוק סופית, תוך דחיית הסתייגויות רבות שבאו לרכך את המכה, התרעם במליאה ח"כ דן תיכון: "זה רק בגלל העיתונאי הזה מקול ישראל". הכל גם ידעו, שהוא היה הרוח החיה מאחורי ההחלטה להנהיג הצבעה אלקטרונית. הוא עצמו מודה, שאלה דברים חריגים לגבי עיתונאי: "תוך התעלמות מתפקידי העיתונאי ואולי אף תוך ניצול המעמד שתפקידי הקנה לי, התגמתי בתוך שעה על הפניה (להנהיג הצבעה אלקטרונית) כעשרים חברי־כנסת".

מה שלא היה ידוע לכל המצויים בכנסת, הוא תפקידו של ישראלי במתן דחיפה מכרעת להצעת החוק שכוננה מועצות מקומיות מיוחדות לתעשייה. "מועצות תעשייתיות" כאלה הוקמו ברמת חובב בנגב ובאזור תפן בגליל. על הצעת החוק הפרטית בנושא זה חתום ח"כ עובדיה עלי מן הליכוד. מחבר הספר מתאר איך עקב אחרי הצעת החוק על שלביה, בוועדות ובוועדות־משנה, לחץ פה ושכנע שם, ואף נכח בתוך הוועדה כדי לוודא שאכן הצעה עוברת את השלבים כדי להיהפך לחוק. זה קרה השנה. חודשים ספורים לאחר מכן חדל ישראלי לשמש כתב פרלמנטרי של קול ישראל, והחל לעבוד במפעליו של התעשיין סטף ורטהיימר, אשר כידוע יש לו אינטרס באיזור תפן. האם גם על כתבים פרלמנטריים צריך להחיל כללי צינון כמו על עובדי רשויות ציבוריות אחרות?

בסך־הכל יש בספר פרטים רבים, וציטוטים ארוכים והתייחסויות לנושאים לא כל־כך חשובים. מעטים הדיונים על בעיות גדולות כגון היחסים בקואליציה, מעמד הכנסת מול הממשלה, התדמית הציבורית, ועוד. חסרה ההתמקדות, הריכוז. אין השוואות עם הנעשה בעולם – למשל, נושא העיסוקים הנוספים של חברי פרלמנטים אחרים (בצרפת, לדוגמה, יכול שר להיות גם ראש עיר ולקבל שתי משכורות), או שאלת "המליאה הריקה": כמה חברי קונגרס אמריקאים מצויים באולם הישיבות בעת דיון שגרתי. או השדולות, שאותן מתאר ישראלי בלי לשים לב שהוא עצמו מצטייר בעיני הקורא כשדולה של איש אחד.

כאשר הוא קובע, כי "הכנסת במשבר", שוב יש לשאול, בהשוואה למה – כלום רק הכנסת במשבר, או שמא גם הממשלה, המשק, חיי הרוח, המדינה כולה? האם התיקון הנדרש צריך לבוא רק מן הכנסת עצמה ודי באמצעים טכניים כמו רישום נוכחות, או שמא המצב ישתפר ממילא עם שינוי בנושאים יסודיים: לדוגמה – שיטת הבחירות. בלי השוואות כאלה, בלי פרספקטיבה, והיעדר מבנה מסודר של תצפית, תיזה והוכחה, יש להטיל ספק בהבנה הבסיסית הנובעת משמו של הספר.

פוליגרף יכול לשמש ראיה החלטית

בעלי דין יכולים להסכים שבית־המשפט יפסוק לפי תוצאות בדיקת גלאי־שקר

משפט / חיים ברנזון

האחים שלמה ויוסף ביאזי רכשו מאבוהם לוי ב־1980 יבול של בצל יבש במחיר של 500,000 ל"י. החוזה בוטל והבצל נמכר לאדם שלישי. הצדדים היו חלוקים בגרסותיהם: מי ביטל את החוזה? האם הקונים שילמו כטענתם את מחיר החוזה האם, כטענת המוכר, הוחזרו להם כספיהם?

בבית־המשפט הסכימו ביניהם המתדיינים להיבדק בגלאי־שקר (פוליגרף) וקיבלו על עצמם את תוצאות הבדיקה. התוצאות קבעו כי הקונים משקרים והמוכר דובר אמת. בית־המשפט נתן תוקף של פסק־דין להסכם בדבר קבלת ממצאי הפוליגרף כראיה החלטית ודחה את התביעה על יסוד ממצאים אלה בלבד.

בערעור בבית־המשפט העליון נחלקו דעות השופטים. השופטים אליעזר גולדברג ומנחם אלון אישרו את פסק־הדין ודחו את ערעור הקונים, ואילו השופט גבריאל בך הסתייג מפסק־הדין. וזו תמצית נימוקי השופטים:

השופט גולדברג פסק כי חוק החוזים קובע ש"תוכנו של חוזה יכול שיהיה כבל שיסכימו הצדדים" ורצונם של הצדדים כבודם. יש ובית־משפט יסטה מעקרון חופש החוזים ויפסול הסכם אם הוא בלתי־חוקי, או אם משום תיקון עולם. על כן בית־משפט לא יאשר הסכם בין בעלי דין שלפיו יוכרע הליך שיפוטי בזריקת מטבע או שהדין ייקבע לפי הימור או מעשה כשפים.

אולם טובת הציבור אינה מונעת מבעלי הדין להגיע להסכמה על סטייה מדיני הראיות, להכשיר ראיה פסולה, להצהיר על עובדות בלי להוכיחן, וכיו"ב הסכמות שבסדרי דין ובמהות. על כן גם אין פסול בהסכמתם שהדין ייפסק על־פי תוצאות מכשיר הפוליגרף.

השופט אלון פסק כי כאשר בית־המשפט מתבקש לתת תוקף של פסק־דין להסכמת בעלי הדין, עליו לבדוק אם בעלי הדין הבינו על מה הם הסכימו, שאין כאן טעות או הטעיה, שההסכם ניתן לבצוע ושהפשרה אינה נוגדת עקרונות יסוד בדיני החוזים, כגון שהוא נוגדת את החוק, המוסר, תקנת הציבור וכו'. משהתמלאו דרישות אלה, צריך השופט לתת תוקף של פסק־דין להסכמת הצדדים. בכך ממלא בית־המשפט תפקיד ראשון במעלה בהביאו לסיום את הדין־ודברים שבין הצדדים, בהסכמתם.

מטרת ההליך השיפוטי במשפט אזרחי היא פתרון הסכסוך וסיומו. בירור האמת אינו אלא אמצעי להבטחת יעד זה. כאשר בעלי הדין מגיעים להסכם על דרך הסכסוך, בירור האמת כבר אינו מטרה עליונה מבחינת תקנת הציבור. אדרבה, בקשה לביטול הסכם פשרה היא הפוגעת בתקנת הציבור של כיבוד הסכמים ושל סיום הליכים משפטיים.

השופט גבריאל בך, בדעת מיעוט, סבר אחרת. השופט בך אינו חולק על האפשרות החוקית להתיר קבילות של תוצאות פוליגרף במשפטים אזרחיים (אף שאמינות הפוליגרף טרם התקבלה כקבילה במשפטים פליליים). אולם הוא מתנה זאת בשלושה תנאים:

● הצדדים הסכימו באופן מפורש לעריכת הבדיקה ולהגשת תוצאותיה כראיה, תוך מודעות לספקות באמינות התוצאות ו/או לאפשרות של רשלנות בבדיקה.

● ההחלטה הסופית איננה של הצדדים אלא כפופה לשיקול דעת ולהכרעה של בית־המשפט בכל נסיבות המשפט ומצב שאר הראיות.

● מהימנות העדים וקביעת העובדות מסורים לסמכותו הבלעדית של השופט, לאור התרשמותו מהעדים ושקילת כל הגורמים הרלוונטיים. על כן תוצאות הפוליגרף יכולות להיות רק אחת הראיות שהשופט ישקול, אך לא ראיה יחידה, מכרעת וסופית.

בית־המשפט אינו צריך לתת ידו להסכם בין המתדיינים השולל מהשופט מראש את מילוי תפקידו היסודי לתת פסק־דין לאחר בדיקת כל הראיות הרלוונטיות, שקילת מהימנותן ועיבון על־פי תחושתו ועל־פי ההגיון והשכל הישר.

(ע.א. 61/84)

בימה חופשית

ערפאת בשירות הליכוד

מאת ד"ר יהיעם וייץ

הכותב הוא מרצה באוניברסיטה הפתוחה ופעיל מפ"ם

אחד הכוכבים הראשיים של מערכת הבחירות לכנסת בכלל, ושל שידורי התעמולה בטלוויזיה בפרט, הוא יאסר ערפאת. ערב ערב הוא מופיע בתשדירי הליכוד כאות אזהרה לצפוי לנו אם חלילה יזכה המערך בבחירות וירכיב את הממשלה הבאה. מדוע הליכוד משתמש בסמל זה בתשדירי בחירות שבועתו? מדוע הוא הופך אותו ל"שמעון פרס בן ולא" הספירי־בליני מ־1984? מדוע הוא מחריד שדים מרבצם? לכאורה, הליכוד היה צריך להסתפק בהבדלים בינו ובין המערך בנושאים כמו התנחלויות, ועידה בינ"ל ושאלת הגבולות, ולהתקיפו בסוגיות אלה. אולם הוא בחר להתקיפו דווקא בתחום שבו יש הסכמה בין שתי המפלגות – הרי התנגדות המערך למו"מ עם אש"ף אינה פחות נחרצת מהתנגדות הליכוד למו"מ כזה.

כמה סיבות לכך. הראשונה היא הצורך במינון גבוה במיוחד של תחושת חרדה, כדי ליצור הרגשה שהמערך מאיים ומסוכן. השימוש בסמלים קונוונציונליים, כמו התנגדות לזיות או תוכנית אלון, אינו מספיק ליצירת תחושות אלה. דומה כי אילו עמיר פרץ ואלי דיין לא היו מעלים את השקעות העתק בגדה – הליכוד היה מעדיף להצביע ככל האפשר מה שעד לאחרונה נתפס כגולת הכותרת של פעולתו. כדי ליצור איזון לנפגעים הריאליים עד כאב של תקופת שלטונו, הוא אנוס להשתמש במי שהפוליטיקה הישראלית הפכה אותו לסמל הרע, אפילו לשטן. שימוש בסמלים מתונים יותר לא די בו כנראה ליצור איזון זה.

אולם לא זה הנימוק המרכזי. ערפאת ואש"ף הם הכלי העיקרי בניסיון הליכוד להפוך את המערך ואת שמעון פרס לדמונים. לתהליך הדמוניזציה שלושה שלבים: הראשון, הגלוי, אומר כי אם יעלה המערך לשלטון הוא יישא וייתן עם ערפאת. הכשל העיקרי בשלב זה הוא טשטוש גמור בין הערכה לעובדה ובין הסתברות לודאות. הליכוד אינו מעלה טענות נוסח "המערך אמנם מתנגד לכל מו"מ עם אש"ף, אך אם יעלה לשלטון בכל זאת יישא וייתן עמו" או "מו"מ עם אש"ף הוא פועל יוצא מתוך מצע המערך והצהרות ראשיו".

מוכן אש"ף

הוא אינו מתייחס למו"מ זה כאל משהו שאפשר שיתרחש בעתיד אלא כאל עובדה נחרצת – כאילו ערפאת צפה עם פרס בפרס הערבי של יום שישי וג'ורג' חבש דן עם רבין בשימוש יעיל בכדורי פלסטיק ובגז מדמיע. מבחינתם, "תמריס ערפאת" הוא תמריס אפשרי יחיד. האפשרות שהמערך, שיותר משני עשורים דבק באורח מעורר תמיהה באופציה הירדנית שלו, ישאיר את ערפאת לאויבי נתן, כלל אינה מועלית על־ידם. תוך עיוות גמור של כללי החשיבה הבסיסיים ביותר הם אינם מתווכחים עם אפשרות אלא "יוצרים" ממשות ותוקפים אותה.

עניין נוסף שכלל לא עולה בתשדירי הליכוד הוא השאלה, מה מקור אותו דחף שאינו בר־כיבוש של המערך. הליכוד כלל אינו מעלה את הסברה, שהמערך רוצה במו"מ זה (שלו הוא מתנגד, כידוע, לא פחות מהליכוד) מתוך נימוקים, מוטעים ומופרכים, אך בכל זאת פטריוטיים. הליכוד רוצה להעביר את המסר, כי מקור הרצון הוא בזרון הרשע. כאן משתמש הליכוד ב"הוכחה מעגלית". מצד אחד, רצון זה נובע מזדון בסיסי המאפיין את המערך, ומצד שני הוא ההוכחה המרכזית, הסופית, לקיום הזדון הזה.

השלב השני בתהליך הוא הטענה, שהמערך הוא הוא סוכן אש"ף. אהוד אולמרט, מנציגיו הבולטים של מה שאמור להיות הליכוד הרספקטבילי, שואל את שמעון פרס, תוך ציטוט מ"ידיעות אחרונות" המסתמך על עיתון אמריקאי, מדוע מעוניין אש"ף בניצחון המערך. הוא אינו תוהה מדוע זו עמדת אש"ף, וגם אינו מנסה להוכיח מדוע דווקא יצחק רבין הוא המתוק בחלומות ערפאת. תוך התייחסות לטקסט נידח כאל תורת משה מסיני, הוא שואל שאלה רטורית, שהמסר היחיד שלה הוא שפרס אינו אלא סוכן אש"ף והאינטרס האמיתי שהמערך משרת הוא האינטרס האש"פי. אולמרט מתייחס להיפותזה לא הכנה במיוחד לא כאל אחת האפשרויות ואפילו לא כאל הסתברות אפשרית יחידה, אלא כאל עובדה חד־משמעית. מתבנה זו של הדברים הדרך לזיהוי האינטרס של המערך עם האינטרס של אש"ף היא קצרה למדי.

השלב השלישי הוא הניסיון לזהות בין אש"ף ובין המערך. זיהוי זה נעשה אך ורק תוך שימוש באמצעים ויזואליים ואסוציאטיביים, ללא התייחסות לתבונה ולרמה המודעת. הכאפייה שהושמה על ראשו של עזר וייצמן היא דוגמה לפנייה לצד הרגשי. ברמה הגלויה הכאפייה היא סמל גס ולגלגני להיותו של וייצמן "אוהב ערבים"; ברמה הסמויה זה ניסיון ליצור זיהוי ויזואלי בין וייצמן ובין ערפאת. השימוש התדיר במלים "אש"ף" ו"מערך" זו לצד זו, מכוון ליצור זיהוי אסוציאטיבי ביניהן. המטרה – להביא לכך שבמערכת האסוציאטיבית, ללא קשר לתוכן הריאלי והמודע שהן מייצגות, מלים אלה ייתפסו כמלים נרדפות.

מזלזלים בבוחר

זה שיאו של תהליך הדמוניזציה והדיסקרדיטציה שהליכוד מנסה לערוך למערך. מסרי התהליך מועברים בשתי רמות – המסר הגלוי, הגס, האלים והשקרי, בכל זאת על גבול הלגיטימיות, והמסר הסמוי, שאינו אלא שטיפת־מוח. מסר זה פונה רק אל הרבדים האוטומטיים והאינסטינקטיביים בתודעה. הוא אומר: "הכל מותר, בתנאי שלא יעבור תהליך של ביקורת רציונלית".

הדרך שנוקט הליכוד אינה חדשה. זו וריאציה נוספת לטענה שהעלתה גאולה כהן ערב הבחירות ב־1981, כי בעולמו הלשוני של מנחם בגין קיימת חלוקה דיכוטומית לידיד ואויב, לטוב ורע, ל"אנחנו" ו"הם", וכי בעולם כזה אין מקום ואפשרות להבחנה בין יריב פוליטי לבין אויב: היריב הפוליטי, כמו האויב, שייך לקוטב הרע, ל"הם".

הדרך שנוקט הליכוד היא של שבירת כל קוד של אתיקה והגינות ציבורית. הוא מנסה לזהות גוף פוליטי מרכזי ומכובד עם מי שנתפס בעיניו (בעיני הליכוד) כגרוע באויבי ישראל – עם גוף שניתן (להערכתו) להשוותו לנאצים. הוא עושה זאת תוך שימוש באמצעים פסולים וזלזול באינטליגנציה של הבוחר, אך בעיקר בכבודו ובאוטונומיה שלו כאדם ריבוני הבוחר וחייב להכריע הכרעה פוליטית חופשית, רציונלית ומודעת.

מחל
הליכוד
הליכוד
המחנה הלאומי

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"

הודעה

(לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965).

ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי מקושי יצחק בקשה להקלה / בגוש 10676 חלקה 22 (חלק) ברחוב שש ימים טירת הכרמל שם ומספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה ג/ 1056 מהות ההקלה/ההקלה להגבהה עלייתנג המותרת מסה מספר הקומות המותר לפי תב"ע, במסגרת אחוזי הבניה המותרים.

ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות העבודה הרגילות. המעוניין להגיש התנגדות יגישנה לועדה בכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

עובדיה שלמה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל".

קבלת מודעות "לוח העיר" ומשפחתיות
885־885
לבעלי כרטיס אשראי

מינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז ירושלים

הצעה להחכרת מגרש לבנית יחידת דיור אחת במבשרת זאב, בירושלים

מכרז מס' ים/66/88

מינהל מקרקעי ישראל מזמין בזה הצעות לחתימה על חוזה פיתוח מהוון בגין השטח כדלהלן:

תב"ע מספר	מגרש מספר	שטח במ"ר בערך	*סה"כ שטח לרישוי	מחיר מינימום נדרש בש"ח (לא כולל מע"מ)	**הוצאות פיתוח בש"ח (לא כולל מע"מ)	גובה פקדון בש"ח
מ/3441	120	444	170	39,565	39,222	2,000

* סה"כ שטח לרישוי הינו 170 מ"ר ברוטו + 30 מ"ר מבנה עזר.

** הוצאות הפיתוח צמודים למדד 8/88 ישולמו ישירות לחברת שיכון ופיתוח בהתאם לתנאי התשלום הנהוגים בחברה.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל, תמורת הסך של 50 ש"ח במאגמן (כולל מע"מ) במינהל מקרקעי ישראל בירושלים, ברח' בן יהודה 34, (קומה 12) טל 224121־02, בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הוא בתאריך 24.11.88 שעה 12.00 בצהרים. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים – מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז ירושלים

הצעה למכירת בית וזכויות בניה ברח' תל חי 13 בירושלים – מכרז מס. ים/67/88.

מינהל מקרקעי ישראל מבקש הצעות לחתימה על הסכם מכר בגין בית וזכויות בניה אשר פרטיו בעת פרסום המכרז הן כדלהלן:

גוש מספר	חלק מספר	שטח החלקה במ"ר	*שטח הבית במ"ר (בערך) וזכויות הבניה	מחיר מינימום נדרש בש"ח (לא כולל מע"מ)	סכום הפקדון בשקלים חדשים
30009	76	2,126	298	1,504,350	50,000

* הערות:
1. על החלקה חלה תב"ע 2878 המגדירה את החלקה כאזור מגורים 1 וכב' ניתן לבנות עד 84% משטחה בשלש קומות.
2. הבית כיום אינו מותאם לשמש למגורים ויש לבצע בו עבודות שונות על־מנת להכשירו למגורים.
3. הבית מוגדר כבית לשמור ועליו חל סעיף 10 (בנין אופייני) שעיקרו: שאין אפשרות להרוס המבנה ואין אפשרות לפגוע בצורה המבנה ובאופיו האדריכלי. גם הגדר והשער הם לשימור ולא תותר הריסתם.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל תמורת הסך של 50 ש"ח במאגמן (כולל מע"מ), במינהל מקרקעי ישראל, רחוב בן יהודה 34, קומה 12, בימים ובשעות העבודה המקובלות.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הוא 24.11.88 שעה 12.00. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים, מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז מרכז

הצעה להחכרת מגרש להקמת מבנה מסחרי בקרן הרחובות בוסל ושמואל דיין, בשיכון וותיקים, בנתניה

מכרז מס' מ/68/88

מינהל מקרקעי ישראל מזמין בזה הצעות לחתימה על חוזה פיתוח מהוון בגין השטח כדלהלן:

תב"ע מספר	גוש מספר	חלק מחלקה	שטח במ"ר בערך	סה"כ אחוזי בניה	*מחיר מינימום נדרש בש"ח (לא כולל מע"מ)	גובה פקדון בש"ח
נת/366/11	8217	376	894	30%	81,354	4,000

* ערך הקרקע נקבע במצבו ובפיתוחו הקיים להיום.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל, תמורת הסך של 50 ש"ח במאגמן (כולל מע"מ) במינהל מקרקעי ישראל, דרך פתח תקוה 88, תל אביב. טל 335211־03 בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז הוא בתאריך 24.11.88 שעה 12.00 בצהרים. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים – מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

מינהל מקרקעי ישראל
מחוז דרום

הצעה להחכרת מגרש לבנית מבנה תעשיה ומלאכה זעירה בדרך חברון פינת הנגרים, בבאר שבע.

מכרז מס' בש/69/88

מינהל מקרקעי ישראל מזמין בזה הצעות לחתימה על חוזה פיתוח בגין השטח שפרטיו כדלהלן:

זכות ההשתתפות במכרז למועמדים שאושרו ע"י משרד המסחר והתעשיה בלבד.

תב"ע מספר	גושים מספר	חלק מחלקות מספר	מגרש מספר	שטח במ"ר בערך	*קיבולת בניה	**מחיר מינימום נדרש בש"ח (לא כולל מע"מ)	גובה פקדון בש"ח
5/03/104/28	38014 38046	20 4	15	4500	ראה הערה	158,260	8,000

* בהתאם לתוכנית מותר לבנות 60% בקומת קרקע + 40% בקומה א' ובסה"כ 2 קומות.

** על המגרש קיימים מבנים, סככות, משטחי אספלט ובטון ריקים, על הזוכה לפנותם על חשבונו.

את חוברת מסמכי המכרז ניתן לקבל תמורת הסך של 50 ש"ח במאגמן (כולל מע"מ). במינהל מקרקעי ישראל במחוז, ברחוב רח' בן צבי (מעל אולמי יהלום) טל 32202־057 בימים ובשעות העבודה המקובלים.

המועד האחרון להגשת בקשות המלצה למשרד המסחר והתעשיה הוא 24.11.88 והמועד האחרון להגשת הצעות למכרז הוא 21.12.88 שעה 12.00 בצהרים. הצעה שלא תימצא בתיבת המכרזים ביום ובשעה האמורים מסיבה כלשהיא – לא תדון.

אין מינהל מקרקעי ישראל מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהיא.

מינהל מקרקעי ישראל מחוז צפון | שיכון ופיתוח לישראל בע"מ | מועצה מקומית שלומי | משרד הבינוי והשיכון מחוז הגליל

בנה ביתך – בשלומי

מינהל מקרקעי ישראל בשתוף עם שיכון ופיתוח, משרד השיכון והמועצה המקומית שלומי מכריזים בזה על הרשמה לתוכנית הנ"ל, אשר במסגרתה יוקצו 17 מגרשים לבניה 17 יח"ד חד משפחתיות.

ההרשמה תתקיים במשרדי מינהל מקרקעי ישראל במחוז צפון, בקרית משרדי הממשלה בנצרת עילית טל 558211־06, בימים א – ו, משעה 08.30 – 12.00, פרט ליום ג'.

בעת ההרשמה יש להפקיד 500 ש"ח בהמחאה בנקאית לפקודת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ וזאת כמקדמה על חשבון הוצאות הפיתוח.

ההרשמה תחל ביום רביעי 2.11.88 בשעה 09.00 ותסתיים ביום ב' 2.12.88 בשעה 12.00.

פרטים נוספים ופרוספקט מפורט ניתן לקבל במשרד המינהל, בכתובת הנ"ל.

"אין לדעת אם הפרס הוא ברכה או עונש"

ביקור אצל נגיב מחפוז. לפלשתינאים הוא אומר: "המשיכו את המאבק עד לשלום הצודק", ולישראלים: "אל תשכחו את עקרונות המוסר העתיק והנעלה שלכם"

מאת יורם המזרחי

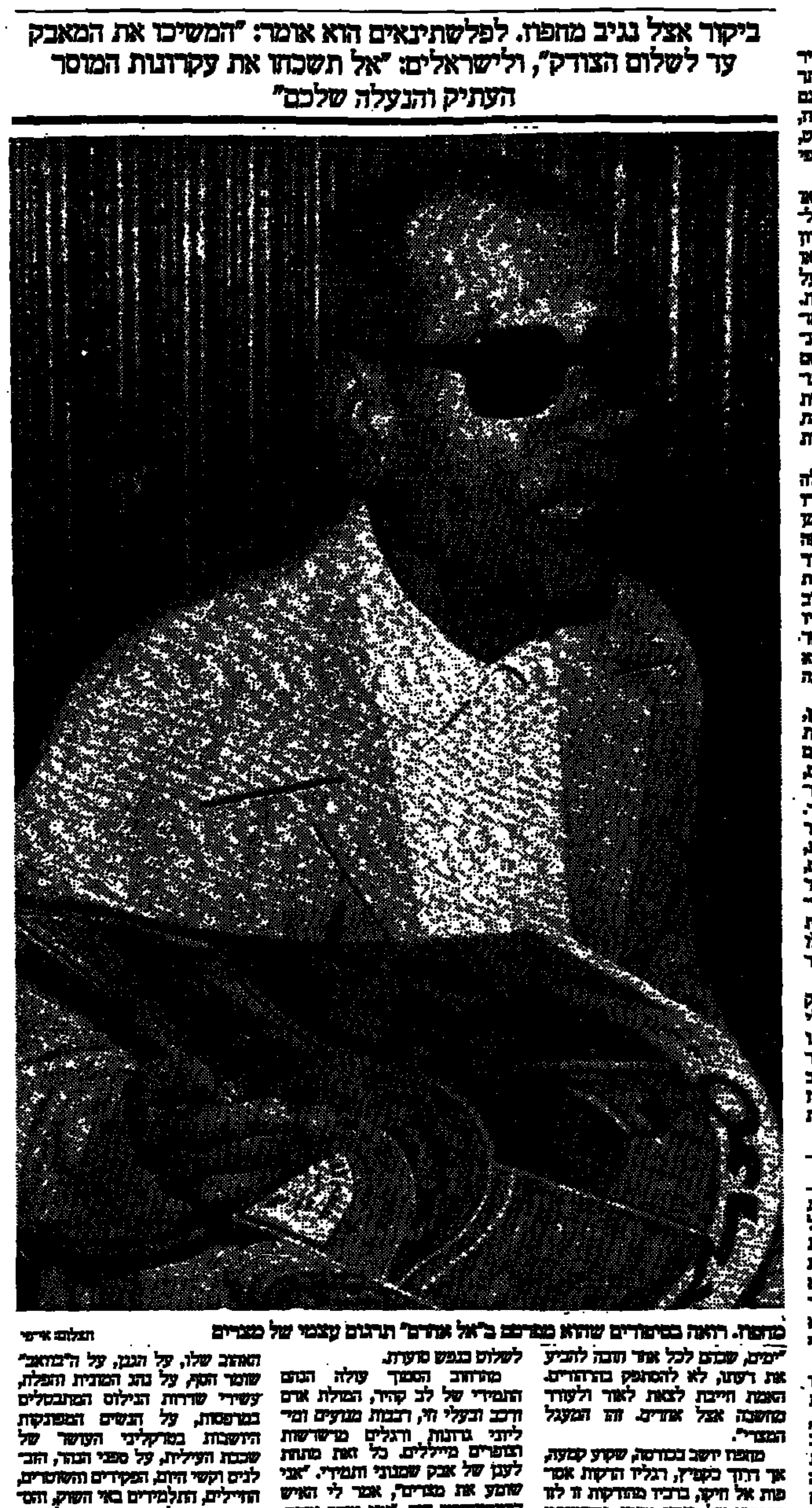

מחפוז. רואה בסיפורים שהוא מפרסם ב"אל אהרם" תרגום עצמי של מצרים
תצלום: אי־פי

קהיר

"ההומור הוא המפתח הטוב ביותר ללב האדם. מי שיודע לצחוק מבין גם את הבכי והצער", אמר נגיב מחפוז, איש קשיש צנום, קטן קומה ושקט, הנראה כמתחבא מאחורי משקפי השמש הכהים שלו.

צלמי טלוויזיה יוונים שנמצאו במשרד בקומה השישית של "אל־אהרם" הקאהירי, סיימו את הראיון שערכו עמו, אספו את ציודם, ויצאו את החדר המרוהט בצניעות כשעל פניהם הבעה של תמיהה משועשעת. "הוא לא אומר הרבה, שזה רק תמונה", לחשה על אוזני הכתבת השכנה, הלכה אל חדר ההמתנה, שם שוחח אחד מעוזרי הסופר עם עיתונאים וצלמים, שבאו לכאן ממקומות שונים, כדי לראות, לצלם ולראיין את האיש שחשף את הספרות המצרית לקורא העולמי.

מחפוז, בחליפת ירכיה כחולה ומכתונת בגוני קפה שחור, ששרד הליל אסוף לאחור ומשוח בשמן שיער מבהיק, ישב מכונס על הספה הרחבה, מתחת לשעון קיר עגול הצורה אבסטרקטי צבעוני, פניו מדרמות בהבעה אופיינית של מי שלא מיטיב לראות ולשמוע, ואילו על שפתיו ריחף צל חיוך סרקסטי. "אי אפשר לדעת אם הפרס הוא ברכה, או שמא עונש", אמר אל עוזרו. "כמה ממתינים עוד?"

פתחי אל־עשרי, הצעיר הנמרץ, מלוהו הכביד של מחפוז, המנהל את לוח פגישותיו, אמר לי "שבכל יום באים המבקרים, ורבם עיתונאים, המתישים את מחפוז בשאלות טריוויאליות ומעייפים אותו שלא לצורך". ואילו עוזר אחר, גבר בהיר שיער וחייכן, בקיא ומנוסה בדרכי התקשורת, ואולי בתאוות הכבוד של עיתונאים, הציע "לצלם אותך כשאתה יושב ליד מחפוז", והתלונן מייד אחר כך, "שרבים הבאים לכאן פשוט אונסים את מחפוז לדבר, ואינם מבינים שאפילו כל משפט מילולי אורכו מיליסטר אחד בלבד".

מחפוז לחץ את ידי, הניח לי לנשק על לחיו, הציע סיגריית כאמל בלי פילטר, והיפנה לעברי את אזנו השמאלית שמתוכה ביצבץ מגבר האזנה. "אני מוכן", אמר, והקשיב בתשומת לב רבה ובהבעה של ריכוז מושלם לשאלות ששאלתי ולהערות הארוכות שהוסיף מלוהו בקול רם.

"הסופר שואף לרתק"

דיברנו על הדמויות הספרותיות שהתנגסו בספרו "הקן הלילי", על ספריו האחרים, על סרטים ומחזות הנושאים את שמו, ועל ההתרגשות האותנטית בו בשעת כתיבה "שהיא השפה האמיתית". וגם על כך, שב־סופו של דבר "התרגשות הקורא היא הקובעת, ואת תשומת הלב הזו שואף הסופר לרתק".

עוזרי מחפוז אמרו לי שתשובותיו המהירות, הקצרות והכמעט לאקוניות "הן טבע שני", אך במהלך השיחה, שבה הרגנו מתחום הספרות ומהמרחב האדיר של ספריו, ועברנו לבעיות שעה ולשאלות של יומיום בחוויה המצרית, השיב תוך שיעול מעשנים קצר ויבש, בהתלהבות, על הדברים הקרובים ללבו. "בימינו אנו עוברים תקופה עדינה ושבירית", אמר,

"ימים, שבהם לכל אחד חובה להביע את דעתו, לא להסתפק בנהרדים. האומה חייבת לצאת לאור ולעורר מחשבה אצל אחרים. זהו המעגל המצרי".

מחפוז יושב בכורסה, שקוע קמעה, אך דרוך לקפיץ, רגליו הדקות אסופות אל חיקו, ברכיו מתהדקות זו לזו בתנוחה של ריסון עצמי, אצבעותיו הנרות השמוטות שלובות בכוח וב־ [illegible]

לשלום בנפש סוערת.

מהרחוב הסמוך עולה הנחם התמידי של לב קהיר, המולת אדם ורכב ובעלי חי, רבבות מנועים ומי־ליוני נהמות, ורגלים מרשרשות והצופרים מיללים. כל זאת מתחת לענן של אבק שמכסה תמיד. "אני שומע את מצרים", אמר לי האיש הכמעט־חרש הזה. "אני אוהב אותה, חי אותה, כי היא ועמה הם חיי". דיברנו על העם האהוב שלו, על הגנן, על ה"בואאב" שומר הסף, על נהג המונית הפלח, עשירי שדרות הנילוס המתבטלים במרפסות, על הנשים המפטפטות היושבות במרקליני העושר של שכבת העילית, על ספרי הבהר, הבנ־לנים וקשי היום, הפקידים והשוטרים, הזיילים, התלמידים באי השוק, והסטודנטים. "אלה הם הנותנים לי עוד סבלנות להמתין ועוד כוח להמשיך". דיברנו גם על השלום, "שאותו צריך לשמור ולספר", העמים המדוכאים, השחורים של דרום־אפריקה, והפלסטינאים והישראלים. "לפלסטינאים הוא אומר: "המשיכו את המאבק עד לשלום הצודק", ולישראלים הוא אומר: "אל תשכחו את עקרונות המוסר העתיק והנעלה שלכם."

לאחר שהשתדל ביכר לחזור לנושאים הקרובים ללבו, לגיבוריו, לסיפורים הקבועים שהוא מפרסם ב"אל־אהרם", העיתון המשמש לו אכסניה, סיפורים, המתפרסמים בימים אלה ולפי דבריו הם "תרגום עצמי של מצרים".

"א.ב. יהושע חשוב ומרתק"

עסקנו גם בעבודה הנדירה מבונה של סופר מצליח המועסק בזמנו, התורם דרך קבע לעמודיו. "הוא לא כמו סופרים אמריקאים החיים בנתק מהעם", אמר לי בהתלהבות מזכירו, ואילו מחפוז, אגב שאיפת עשן קצרות בנעט ותנום תנועל מאחורי משקפי השמש הכהות, שאינן מסגירות את עיניו ואת העומק האמיתי של נפשו, הסביר לי "שעיתון הוא כלי ביטוי המגיע אל רובדי אוכלוסייה ומבטא את העם".

דיברנו אפילו על ספרות עברית שבה הוא מתמצא, ועל א.ב. יהושע "שהוא סופר מרתק וחשוב". נגענו בנושאים מצריים המבצריותו הנלהבת של מחפוז, על חלומו לכתוב ולספר עוד סיפור, והתחבנו בלחיצת יד, בחיוך, הבבריזה או שתיים ופספוט על הא ועל דא. מזכירו הנאמן הביא לחדר כרזה צבעונית, הנושאת את דיוקנו של מחפוז ואת ציורי הכריכות של ספריו הרבים. קיבלתי עותק למזכרת, ומחפוז חתם בחפוץ לב הקדיש, "ליורם היקר".

הבטחתי לשוב ולבקרו "כשיעבור הרעש, כשהמהומה תשקע, והאור המסנוור יפנה למקום אחר", כדבריו. נפרדתי גם מעוזריו האדיבים והטרודים, ויצאתי אל הרחוב הסואן והנרעש.

ליד הכנסייה הגרמנית־לותרנית של קהיר, ששער הברזל השחור שלה פונה אל רחוב אל־גאלה, ישב ספר־רחוב וגילח את ראשו של נער זהו בגלבייה חומה. אינג בצרים מלא תמרים שחורות ולחות כשל ומער־לתוך האבק העבה המכסה את המדרכה. מכונית אסירים כחולה ומרופטת חלפה לידנו ברעש מנוע ועשן דיזל שחור מילא את הרחוב. ידיעות אסירים אלמונים מבצבצות מתוך החלון הצר של "הזינזנה", שלוחות אל הרחוב המתעלם.

עזרתי לזקן לאסוף את תמריו. "ראיתי את נגיב מחפוז", אמרתי לו, והאיש מלמל משהו חסר פשר. ליד מוכר הפונה לרחוב שאלתי מבנאי קשיש שישב על כיסא שבור ולגם כוס תה אם הוא שמע על מחפוז. "העין המצרית" אמר לי בביטחון. הלכתי במורד הרחוב, צועד לעבר גשר הנילוס ומחמת "קורניש אל־ניל" ומסביב המון אדם. בכל עבר ראיתי את גיבוריו של מחפוז, את מצרים שלו גועשת ותוססת מסביב כמו נשפכת אל הנילוס האין סופי. צמחת קהיר וריח האבק הדרוך שלה כמו נעלמו לרגע, הרחוב והמהומה נראו פתאום וביניים, מובנים ויפים. "הספרים שלי הם אותה, הם מצרים והעם הוא הנותן לי את הכוח", הידהדו באוזני דבריו של הסופר.

מתפללים להחלמתו של הירוהיטו. האיפוק מתרגם להצטמקות חופש הביטוי
תצלום: אי־פי

טאבו הכריזנטמה הקיסרית בטוקיו

מאת פיליפ פונס

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הכל עצר מלכת. לקראת מותו של הירוהיטו חייבים באיפוק. העיתונות גוזרה על עצמה שתיקה ובכלכלה מתקרב "מיתון קיסרי"

טוקיו

מלת המפתח היא ג'ישוקו (איפוק). אם על פני השטח לא השתנה דבר בפעילות הקדחתנית של המעצמה הכלכלית השנייה בעולם, עדיין רובצת בכל זאת על החיים ביפאן מעין משכבתא מסוידה המתרגמת לאי נוחות גוברת והולכת. יפאן היה במעין מצב היפנוטי שבו יראת הכבוד כלפי קיסר גוסס היא טאבו מהולם. אחד המיכרים של חיים דמוקרטיים — חופש הביטוי — הוכנס, כנראה, לסוגריים.

אווירה מעיקה זו מורגשת אולי עוד יותר במחוזות, מאשר בטוקיו, הבירה הבינלאומית. "לנוכח הנסיבות" — זו היא הנוסחה המקובלת המוסרית, שכן אין להזכיר את האירוע עצמו אלא במילים עקיפות — מלים אלו גולות להודעות המבטלות את כל האירועים הכרוכים באווירת חג.

נראה, שאפילו הפעילות הכלכלית מתחילה להיחנק מכך, במידה כזו, עד כי מכוני מחקר מסויימים מדברים על "מיתון קיסרי", היכול בהחלט להשפיע על הגידול הכלכלי בשליש האחרון של השנה. מדינה המגדירה עצמה חילונית ודמוקרטית על פי החוקה חיה על פי קצב הדופק של קיסר, שאמצעי התקשורת מפרסמים כמה פעמים ביום הדעות על מצב בריאותו. היעדר כל דיון, הגינוה המדומה, המרגיעה והוסוסת של כל העיתונות (להוציא את אקהאתה, ביטאון המפלגה הקומוניסטית) ברגע שנוגעים הדברים בקיסר, יוצרת אי נוחות הולכת וגדלה הבולטת בקרב עיתונאים ואינטלקטואלים.

אם בתחילת מחלתו של הירוהיטו, האירועים והתחרות בין העיתונים כחשו עמם את אמצעי התקשורת שהרגיבו בנורץ על המתרחש, הרי שיומנ־הכריזנטמה" מיהר לרדת. מזה שלושה שבועות משתיק "קשר שתיקה" כמעט לחלוטין את הדעות הקוראות תגר על עצם קיומה של הקיסרות. עיתונאים רבים מודעים ובאותה פרטי מתלוננים על הצנזורה העצמית של העורכים. "אנחנו נמצאים במעצר־נפשי", אמר לנו כותב מאמרי מערכת. "אין שום טעם להציע מאמר, לא של ביקורת, אלא פשוט מאמר המרהר בקול רם על הקיסר. הוא לא יתקבל".

השבועונים או הירחונים מפרסמים בדוולר ודוזמר מאמרים העוסקים בנושא הקיסר. רק פילוסוף כמו אוסאמו קונו מותח ביקורת על יראת הכבוד כלפיו. אינטלקטואלים בכללותם שותקים על שתיקה מרוזה, רובם — להוציא את אלו הנוהגים להרגיש את שיעור קומתו התרבותית ואת מנגו הטוב של הירוהיטו — מסרבים להתראיין. כאשר הם מסכימים, הם מביעים מרירות ותסכול, אבל באותה נשימה הם מבקשים להישאר בעילום שם. מה מקור של אותו איפוק איש לא הוציא עוד בנושא. האם לפולחן הקיסר ביפאן החוקה והעשירה יש עדיין בסוף מאה זו כושר חיות?

"קונפורמיזם דביק"

ביפאן, כבמקומות אחרים, נמנעים ממתיחת ביקורת על אדם קרוב למותו. אבל איפוק זה שביפאן גם יש לו שורשים בהיסטוריה, אינו מסביר את הכל. במישור הפוליטי הוא מתרגם להצטמקות חופש הביטוי, ומבחינה זו הוא סימפטום לתרגומה של דמוקרטיה ביפאן לשפת המעשה. האינטלקטואלים לכודים במה שאחד מהם מכנה "קונפורמיזם דביק". למותר ליכם כיום יש סיבות היסטוריות.

בעוד שבאירופה קיימת מסורת ארוכה של מעורבות פוליטית מצד אינטלקטואלים, ביפאן מעורבות האינטלקטואלים במעצר בפוליטיקה היא נחלת התקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה בלבד. בעבר, אינטלקטואלים, שחשו עצמם מחוצים בפני עצמה שיצאה למלחמות התפשטות באסיה, הגיעו למסקנה (מלבד המרכסיסטים שבהם שיצאו למאבק), כי אין להם שום תפקיד במדינה, ומצאו מקלט בהסתגרות ומה שראו כאינדיווידואליזם. למחרת המלחמה השתבדו האינטלקטואלים מחופש הביטוי ורצו לא רק למצוא תואם בין יצירתם וענייני השעה, אלא גם לפצות באמצעות מעורבות פוליטית על מחדלי האף פשעי העבר שלהם.

הם הקימו מה שמכנה ההיסטוריון מאסאו מארויאמה "קהילה של חרטה ותשובה". אבל עם שובו של הקונפורמיזם על כיתוני הגידול הכלכלי, וחולה הבריה שולכה והתגבשות, שמירתה להתעייף מנוחות קודמות המרבינים על עבר מלא אשמה, בניסיבה אישית, האינטלקטואלים חזרו לקונבייהום. כיום, באווירה הדוניסטית של יפאן עשירה, האינטלקטואל הנתבע לראות עצמו כאדם בעל סימני שאלה, יכול להיראות כבטל זה. אם הוא נחשב "אקוה" (מרום), אין לקולו משקל מעבר לחוגים המחשבים מתקדמים. אם אינו מקטלג או שהוא מצטמצם רק בפעילותו המקצועית, או הוא נהפך ל"בונקאג'ין". הוא כותב בעיתונים ומופיע בטלוויזיה, אך אם הוא רוצה לשמור על הקהל שלו, עליו לשחק את משחק הקונפורמיזם בצורתו הבוטה ביותר, "לא לעשות גלים במים שקטים".

הימין בזה הירתעה

כולם זוכרים את אנשי הימין הקיצוני שב־1980 הרגו את המשרתת ופצעו קשה את אשתו של מנהל כתב העת שוקורן, שהיה "אשם" בפירסום נובלה מאת שיצ'ירו פוקאזאווה, שנחשבה כחסרת יראת כבוד לקיסר. הימין הקיצוני, שהוא מיעוט קטן בעולם הפוליטי, מהווה, עם זאת, "כוח הרתעה" ביפאן המודרנית. רשתות הטלוויזיה הפרטיות והעיתונים היומיים הגדולים היודעים על אינה צר מרוזה פרוסה הלוחם שלהם.

התחרות אינה ממלאת כאן תפקיד, כיוון שכל מערכות העיתונים מיטיבות לדעת, שאף מתחרה לא יפר את טאבו הכריזנטמה (הכריזנטמה היא סמל המשפחה הקיסרית), אומר כותב מאמרי מערכת. "האינרציה של כל אחד מהם מבוססת את השני. אבל הם שוכחים שלפני 50 שנה הסמו את פיות העיתונות בשם המערכת הקיסרית שנחשבה מאבה. ברור, שגם היום אמצעי התקשורת אינם חופשים, כאשר הם עוסקים בקיסר ביפאן. בסוף עידן הירוהיטו, מה שמכונה "דעת הקהל" אינו אלא "דעה שלטת". יש המקוים, כי לאחר פטירת הקיסר, יוחדו אמצעי התקשורת לתפקידם לשקף מיגוון דעות. אבל 72 שעות, התוכניות שמתכננת הרשת הלאומית אנ־הייקה ל"יום האפס", וכי 59 השעות שהוכנו על ידי הטלוויזיות הפרטיות לקראת מות הקיסר, כמו גם עשרות ומאות העמודים שיקדישו העיתונים לאירוע, אינם הבטחה טובה לבאות.

פליטים וייטנאמיים מאחורי סורגים בהונג־קונג. על הדברות חלודות ובמחנות מעצר
תצלום: אי־פי

אין להם מה לחפש בהונג־קונג

מאת סם סייברט ורובינה גיב

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

הונג־קונג

"קצין קטמן, אבותנו לא ללכת להונג־קונג. הונג־קונג פליטים בבית סוהר. הונג־קונג קשורים ידיים. בבקשה אבותנו ללכת פיליפינים... אבותנו צועקים קטמן קצין, בבקשה". הם מסרו את הודעתם, משורבטת באנגלית עילגת, לרב־החובל של אניית־מבולות שהצילה אותם בלב ים. הם עזבו את בתיהם בוייטנאם וסיכנו את חייהם בניסיון להגיע לחוף מבטחים. הם כבר ידעו שאין להם מה לחפש בהונג־קונג. אבל ל־32 אנשי־הסירות המתונגנים לא היתה ברירה — לפני שבועיים הביאו אותם למשטרת־הנמל הבריטית. פליטים וייטנאמים הנגיעים להונג־קונג יכולים לצפות לתקופת המתנה ללא הגבלת זמן עד שיוחזרו גורלם ויימסר להם אם הם יכולים להישאר או שיגורשו בתוך "מהגרים בלתי־לגאליים". עד החולטה שלוות אותם הממשלה בהונג־קונג למחנות־מעצר, שנוצאים יכולים רק לעודד בהם את הרצון לחזור הביתה.

"פריניות הייאוש", כפי שמכנה אותה ממשלת המושבה, נבנסה לתוקפה ביוני. במצב שבו קלטות מדינות המערב פליטים במספר קטן והולך, החמה הונג־קונג באנשי־סירות חדשים. הממשלה החליטה לקרוע לגורים את מוצלת קבלת־הפנים. מעתה ואילך, הבריזה, יצטרכו הפליטים להוכיח שהם היו קורבנות רדיפה דתית, פוליטית או גזעית, או שיגורשו מהמדינה. אנשי־הסירות המשיכו בכל זאת לבוא — קרוב לעשרת אלפים מאז פורסם האיום.

מחנות הפליטים צפופים כעת יותר מאי־פעם בעבר. המתיחות בין עצירים לשומריהם גוברת וקבוצות־סיוע בינלאומיות הוקיעו את השלטונות בהונג־קונג על טיפולם במצב.

במחנה זה ליג צ'או, המלא עד אפס מקום, הגיעו זעמם ותסכולם של הפליטים לנקודת רתיחה ערב אחד בקיץ האחרון, עם בואם של 648 איש נוספים. הם צעקו, שברו חלונות והשליכו אשפה על השומרים. לאחר זמן מה שככה המהומה, אך היא התחדשה בבוקר למחרת. מחלקת בתי הסוהר שיגרה תגבורת של 150 איש. על־פי ממצאי הנציב העליון לענייני פליטים של האו"ם, הצעידו השומרים 500 מהעצירים לחצר, בגרו 100 "עושי צרות" והיכו אותם. תחילה הכחישו זאת השלטונות, אך לפני שבועיים אישר צוות שמנה בידי הממשלה את הממצאים. "יש מתח וסכסוכים רבים", מודה קצין לא אחד. "זה מה שקורה כשאנשים מאבדים תקווה".

פליטים חדשים רק יחריפו את המצב, ולפיכך מנסה הממשלה לחסום את הגינה. לבקשת הבריטים, הודתה סקינג לגבול־היבשתי הדרומיים שלה להפסיק לספק מזון ומים לפליטים וייטנאמים העוברים בתם. באוגוסט, בראשונה מאז סוף מלחמת וייטנאם, נפגשו פקידים מהונג־קונג עם נציגי ממשלת וייטנאם כדי לדון באפשרויות, האנשי הוקיעה נאשאת לסייע ורץ לכלכלתה הנוחה, פירסמה ברבים את מדיניותה הקשוחה של הונג־קונג. ופתחה במסע מעצרים בקרב אנשי עסקים מקומיים המתמחים בהברחת פליטים. ורם הפליטים החל להיחלש. כמה מאלה שבאו באחרונה כבר נואשו והסכימו לחזור הביתה.

בפגישה בלונדון, לפני שבועיים, עם נציגים של שלטונות האנוי, העבירו פקידים מהונג־קונג 300 בקשות חזרה הביתה. האנוי אמנם שכל מי שישוב מרצון יתקבל בברכה, ומבטיחה כי לא יוטלו כל עונשים מעבר למה שהיא מכנה בזיפה "סמלית" — כל עוד החוזרים אינם נחשבים למתנגדי המשטר. (פליטים בהונג־קונג אומרים כי הם מפקפקים בהבטחות האנוי). פקידים בהונג־קונג ובלונדון הסכימו לסייע במימון החזרתם של הפליטים ויספקו סיוע הכולל כלי עבודה ובגדים. אבל שיגורם הביתה של 300 אנשי־סירות אינו מקל את בעייתה של הונג־קונג. "הפתרון האידיאלי היה אם כולם היו פונים בבקשה לחזור הביתה", אמר בהונג־קונג המזכיר לענייני ביטחון ג'פרי בארנס, "אך זה אינו סביר".

בינתיים חייבת המושבה לאכסן את המחזרים הלא רצויים במקום כלשהו. הזבהות חלודות ליד הנמלים הועדו כדיור זמני לחלק מהפליטים. אבל בעיות בריאות וחשש מסערות־טייפון שמו קץ לניסיון זה. מחנה פליטים אחד דוקק מתושביו כדי לקלוט אחרים. 4,000 העצירים הקודמים נשלחו לבית־חרושת ריק, הידוע בשם סאן ייק, שם חולקו לקבוצות של 700. כל קבוצה מתגוררת בקומה אחת ללא מחיצות, בתנאים כמפירים, והאנשים ישנים על דרגשים בני שלוש קומות. ממשלת הונג־קונג הבטיחה להעבירם למקום אחר, אך לפי שעה נשארו רובם בסאן ייק. הם אף רואים עצמם בנימול. פליטים אלה הגיעו להונג־קונג לפני שעת־האפס של ה־16 ביוני ולפיכך אפשר כי באחד הימים ישוחררו, יורשו להישאר במקום ולחפש עבודה.

"מאוד עצוב כאן", אומר לא תואן הונג בן ה־30, "אבל התקווה שלי עוד נשארה". הוא הגיע להונג־קונג בסוף השנה שעברה בסירת־עץ רעועה. מחיר הנסיעה עלה פי שלושה על הכנסתו השנתית של וייטנאמי ממוצע. מאז הוא עצוב, אך אולי יום אחד ישוחרר וימצא בית חדש. "כולם כאן חיים על תקווה", הוא אומר.

תשוקה זה לא הכל

מאת דניאל גולמן

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

מחקרים שנעשו באחרונה גילו כי הורמון המין טסטוסטרון הוא שיקוי אהבה של ממש. בשיעורים גבוהים הוא מגרה ומעורר את התשוקה המינית בקרב גברים ואולי גם בקרב נשים. אך לשיעור הטסטוסטרון יש השפעה מועטה על הביצוע המיני, קובעים החוקרים, שכן קיים הבדל רב בין הכימיה של התשוקה לבין הכימיה של האקט המיני עצמו.

ממצאים אלה הם חלק מסדרה של גילויים שהתפרסמו באחרונה. מזה עשרות שנים חוקרים מדענים את הפסיכולוגיה והאנטומיה של הגירוי וההתעוררות המיניים, אך רק בשנים האחרונות התמקד המחקר בתשוקה עצמה. המחקרים, שנועדו לסייע לטיפול ביחידים ובזוגות הסובלים מהיעדר דחפים ארוטיים, מתמקדים בכימיה הביולוגית והרגשית של התשוקה.

"תשוקה מינית היא חלק מורכב באופן יוצא מן הכלל של החיים, וקיים טווח הבדלים אדיר", אומר הרולד ליף, פרופסור לפסיכיאטריה באוניברסיטת פנסילווניה, הנחשב לחלוץ באיתור בעיות של תשוקה ובטיפול בהן.

המחקר מתמקד בשתי תופעות: אנשים אינם חשים בדרך כלל רוצף מיני אם בגלל אי־איזון הורמונלי או מסיבות פסיכולוגיות. הדגש כאן הוא על פעולות הגומלין הפסיכולוגיות והרגשיות בין בני־זוג, העלולות להרוס את התשוקה אצל אנשים שבמצבים אחרים היו יכולים לחוש דחפים מיניים חזקים.

מה מרבה את היצר

"תשוקה והתעוררות מינית הם שני תהליכים שונים לגמרי, וכל אחד מהם נתון להשפעת גורמים שונים", אומרת גייל בק, פסיכולוגית באוניברסיטת יוסטון. מחקר שערכו באחרונה 289 תראפיסטים העלה שהתלונה הנפוצה ביותר של בני זוג — 31% מהפניות של זוגות לתראפיה מינית — היא פער בין רצונם של שני בני־הזוג ביחסי מין. התלונה השנייה הנפוצה ביותר (28%) היא של אנשים המודאגים מתשוקה מינית מעטה מדי או רבה מדי.

מחקר בקרב גברים שסבלו מרמות תשוקה נמוכות בגלל בלוטות מין עצלות הראה כי מינונים של טסטוסטרון העלו את תדירות הפנטזיות המיניות שלהם והחזירו להם את התשוקה המינית. אך לטסטוסטרון לא היתה שום השפעה על מנגנון הגירוי המיני, כמו הזקפה, למשל, כאשר התבוננו המטופלים בקלטות וידיאו ארוטיות או דמיינו לעצמם. בגלל מחקר זה ואחרים, בעלי תוצאות דומות, הגיעו מדענים למסקנה כי הטסטוסטרון מוסף את התשוקה המינית.

קיימת פחות הסכמה בשאלת היחס שבין הורמון זה לתשוקה בקרב נשים. מחקרים שערכו ד"ר ליף ואחרים העלו כי אצל נשים רבות מגיעה התשוקה המינית לשיאה בשלב האמצעי של תקופת המחזור, כאשר שיעורי הטסטוסטרון מגיעים לשיאם. אך ממצאים אלה לא הושגו במחקרים של חוקרים אחרים.

כל בני־זוג שרבו איפעם, או שעברו משבר, יודעים כי החיים הרגשיים מעצבים את חיי המין. מחקרים מנסים לקשר עתה ביתר דיוק בין הרגשות להשפעותיהן. הסיבה הנפוצה ביותר לרמת תשוקה נמוכה, אומרים מטפלים, היא סכסוך בין בני־הזוג. מחקר מעבודה העלה כי ברומה לדיכאון, יש לזעם השפעה הרסנית במיוחד על תשוקה מינית. חששות יכולים לעתים להצית את התשוקה, אך הן מפריעות לאקט המיני עצמו.

בקרב גברים התשוקה פגיעה יותר לכעס, בעוד הגירוי המיני פגיע יותר לרגשות של חשש ודאגה — כך מצאה החוקרת בק במחקר שעליו דווח בכנס של התאחדות הפסיכולוגית האמריקאית. "אדם המטורד מחששות יכול להרגיש תשוקה מינית אבל עלול להתקשות להגיע להתעוררות מינית או להישאר במצב זה", היא אומרת. "יחסי מין פגיעים למחשבות מלשות ומדאיגות, מכיוון שבמידה רבה הם עניין של מיומנות. לעומת זאת, התשוקה חשופה יותר לכעס, מכיוון שהיא פועלת במידה רבה כמו רגש".

השאלה מהו שיעור התשוקה הנחשב ל"נמוך מדי" או ל"גבוה מדי" היא כמובן יחסית. אך כדי לקבל תמונה כללית של טווח התשוקה הרגיל בקרב זוגות נשואים, ערכו ג'וזף לופיקולו, פסיכולוג באוניברסיטת מיסורי, וגלי פרידמן, מטפל מין מאוניברסיטת סטוני ברוק בניו־יורק, מחקר בקרב 93 זוגות שגילם הממוצע היה 34 ושהיו נשואים תשע שנים בממוצע. הגברים הביעו בדרך כלל רצון רב יותר ליחסי מין מנשותיהם. יותר מ־12% מהגברים אמרו כי הם מעדיפים יחסי מין יותר מפעם ביום, בהשוואה ל־3% מהנשים. לעומת זאת, כ־4% מהגברים ו־10% מהנשים אמרו כי הם רוצים יחסי מין רק פעם בשבוע. ההעדפה הנפוצה ביותר היתה יחסי מין שלוש או ארבע פעמים בשבוע. 50% מהנשים ו־42% מהגברים הביעו העדפה זו.

אך המציאות מנוגדת אחרי התשוקה. רק 2% מהגברים ו־1% מהנשים אמרו, כי הם אכן מקיימים יחסי מין יותר מפעם ביום; 12% מהגברים והנשים כאחד אמרו כי שיעור יחסי המין שלהם הוא פעם בשבועיים או פעם בחודש. 3% מהגברים, אך לא נשים, אמרו כי הם מקיימים יחסי מין פחות מפעם בחודש.

הבנק הבינלאומי הראשון

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וחברות בנות שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 30.9.1988 באלפי ש"ח (לא מבוקר)(*)

	31.12.87 (מבוקר)	30.9.88	30.6.88
מזומנים ופקדונות בבנק ישראל	866,850	713,923	732,870
פקדונות בבנקים	234,939	233,051	165,795
ניירות ערך	559,145	572,426	595,175
הלוואות לממשלה	1,019,616	847,618	864,444
הלוואות לציבור	3,015,323	3,146,985	3,098,358
בניינים וציוד	131,736	120,280	122,686
נכסים אחרים	43,609	30,942	34,574
סך הכל נכסים	5,871,218	5,665,225	5,613,902
פקדונות הציבור	3,787,509	3,624,082	3,648,449
פקדונות מבנקים	283,673	252,956	139,839
פקדונות למתן הלוואות	1,268,045	1,241,503	1,278,649
אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה	113,348	108,566	106,168
התחייבויות אחרות	36,830	26,367	36,423
סך הכל התחייבויות	5,489,405	5,253,474	5,209,528
זכויות בעלי מניות חיצוניים	11,655	12,776	12,452
הון עצמי	370,158	398,975	391,922
סך הכל התחייבויות והון עצמי	5,871,218	5,665,225	5,613,902

תמצית דו"ח רווח והפסד מאוחד לרבעון שהסתיים ביום 30.9.1988 באלפי ש"ח (לא מבוקר)(*)

	3 חודשים שהסתיימו ב־30 בספטמבר 1988	1987	9 חודשים שהסתיימו ב־30 בספטמבר 1988	1987
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	21,438	27,042	81,215	92,301
הפרשה למסים	(12,972)	(16,215)	(44,643)	(53,254)
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	8,466	10,827	36,572	39,047
חלקם של בעלי מניות חיצוניים	(323)	(464)	(1,120)	(1,268)
רווח נקי לתקופה מפעולות רגילות	8,143	10,363	35,452	37,779
הקטנת העלות המותאמת של בניינים שיועדו למכירה	—	—	(1,268)	—
רווח נקי לתקופה	8,143	10,363	34,184	37,779

דו"ח מאוחד על השינויים בהון בקרנות ובעודפים לרבעון שהסתיים ביום 30.9.1988 באלפי ש"ח (לא מבוקר) (*)

	3 חודשים 1988 הון וקרנות הון	3 חודשים 1988 עודפים	3 חודשים 1987 הון וקרנות הון	3 חודשים 1987 עודפים	9 חודשים 1988 הון וקרנות הון	9 חודשים 1988 עודפים	9 חודשים 1987 הון וקרנות הון	9 חודשים 1987 עודפים
יתרה לתחילת התקופה	171,336	220,586	171,336	181,143	171,336	198,822	171,336	156,967
רווח בתקופה	—	8,143	—	10,363	—	34,184	—	37,779
דיבידנד ששולם (ברוטו)	—	—	—	—	—	—	—	(5,301)
הפרשים מתרגום דו"חות כספיים של שלוחות בחו"ל	—	(1,090)	—	(479)	—	(5,367)	—	1,582
יתרה לסוף התקופה(**)	171,336	227,639	171,336	191,027	171,336	227,639	171,336	191,027

(*) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד ספטמבר 1988.
(**) עודפים לסוף התקופה הינם לאחר ניכוי הפרשים מתרגום דו"חות כספיים של שלוחות בחו"ל בסך 6,856 אלפי ש"ח (30.9.87 - סך 3,437 אלפי ש"ח).

הדו"חות הכספיים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות לפיהם נערכו הדו"חות הכספיים השנתיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 1987.

תל־אביב, 30 באוקטובר 1988

هكذا من الاصل

مكتز من الاهل

כלכלה ועסקים

הפחתת המכסים על ייצוא הפרחים לאירופה תיכנס לתוקפה כבר מחר

תתבטא בהנחה מכסית של 7.5% • החל מה־1 בינואר 89' תעמוד ההנחה על 10%

מאת אבי גנאור

הפחתת המכסים על ייצוא הפרחים הישראלי לשוק המשותף תיכנס לתוקפה כבר ב־1 בנובמבר ותתבטא בהנחה מכסית של 7.5%, על הייצוא לאירופה.

החל מה־1 בינואר 89' ייהנו מגדלי הפרחים מהפחתת מכסים של 10%, שתתבטא בתוספת הכנסה של למעלה מ־10 מיליון דולר לעונה. הפחתת מכסים זו היא פועל יוצא מאישור הפרוטוקולים על ידי מועצת השוק האירופי מתחילת החודש.

שלמה תירוש, מנהל אגף הפרחים באגרקסקו, מדגיש כי, עיקר הרווח יבוא על ביטוין בתוספת במס"ח שייכנס לקופת המדינה ובהשוואת כושר התחרות של יצואני הפרחים הישראליים לזה של הספרדים. הפחתת המכסים הגידול הצפוי בהכנסה הדולרית לענף הפרחים, תביא גם להגדלת הסכומים הנכנסים לענף מביטוח השער.

העונה החל יצוא הפרחים ברגל ימין, ונקבע אספקה של תוצרת הגדולה בהרבה מבעבר. בוורדים, למשל, נרשמה כבר עתה עלייה משמעותית.

קרהכל, מעריך תירוש, כי אם ישראל תשווק העונה במחירים הדומים לאלה של העונה שעברה, ושערי המטבעות יישארו באותו היחס, אז ייצוא הפרחים יסתכם ב־130 מיליון דולר.

טבע תפטר עובדים נוספים בחברת הבת מיגדה ברחובות

לאחר סיבוב הפיטורים הראשון נותרו בחברה 260 עובדים, 100 ברחובות ו־160 בקרית־שמונה

מאת מיכל רוזה

חברת טבע מתכוונת לבצע פיטורים נוספים בחברת הבת מיגדה, לאחר שכבר פוטרו כ־90 עובדים בחברה זו.

חברת מיגדה פועלת כיום בשני אתרים בקרית־שמונה וברחובות. עיקר הייצור של החברה הוא בתחום ערכות עידוי ויראליה ומוצרים מתכלים אחרים. לאחר תהליך הפיטורים הראשון נותרו בחברה 260 עובדים, מהם 100 ברחובות ו־160 בקרית שמונה. הכוונה היא להביא לצמצום נוסף של כוח אדם במפעל ברחובות ולהעביר חלק מעובדים בו למפעל מעבדות טרבינול באשדוד. מפעל זה נרכש על ידי טבע בתחילת 1988, והוא עוסק בתחום דומה לזה של מיגדה.

מחזור המכירות של מיגדה עומד על כ־8 מיליון דולר לשנה, מתוכו לייצוא בעיקר לשוק האמריקאי. בשנת 1987 הפסידה החברה כמה מאות אלפי דולרים, ועל פי התחזיות היא תסיים גם את השנה הנוכחית בהפסדים.

בטבע צופים, כי בעקבות הצמצום בכוח אדם וביצוע פעולות התייעלות החברה, תגיע לאיזון בשנת 1989.

שני פיקדונות שקליים חדשים בבנק הפועלים

מאת כתבי "הארץ"

בנק הפועלים מפעיל שני פיקדונות חדשים בשקלים, על רקע אי הוודאות הקיימת לגבי ההתפתחויות הצפויות בחודשים הקרובים.

פיקדון אחד בשם "רווח רב שבועי" מאפשר להפקיד כספים לתקופה המסתיימת בסוף ינואר 1989 בריבית מובטחת של 14% בשנה. המפקיד יוכל למשוך את כספי אחת לשבוע במהלך התקופה, בלי לפגוע בריבית שיקבל.

פיקדון אחר בשם "בריבית רוחית" מאפשר להפקיד לתקופה של 3 חודשים ולהנות מריבית משתנה, המבוססת על ריבית הפריים, או מריבית קבועה, על פי הגבוה ביניהם.

הריבית במסלול המשתנה תהיה בשיעור של הריבית הבסיסית בתוספת 2% לשנה, כיום 15.8%. הריבית הקבועה תהיה בשיעור של 14.5%.

בית המשפט / צבי הראל

מואשם בסחיטה מיהלומן

נגד יובל רוזן (24) מרמת השרון הוגש לפני עשרה ימים כתב אישום שבו הוא מואשם בעבירה של סחיטה באיומים מהיהלומן וילי (זאב) גרליצבר, המתגורר בהרצליה־פיתוח.

התובעת עו"ד מרים רוזנטל טוענת, כי בין השנים 1972 ל־1983 היה גולדצבר (המתלונן בפרשה) שותף בעסקי היהלומים הן בבלגיה והן בישראל עם אברהם מניס המתגורר בבלגיה. בשנת 1983, נאמר בכתב האישום, פורקה בישראל השותפות בין שני היהלומנים ומניס נשאר חייב למתלונן שלושה מיליוני דולר.

לטענת התובעת, קשר הנאשם קשר עם אחיו, אשר דורון, לסחוט כספים מהמתלונן ולאחר שנמצאו ליד פתח ביתו של המתלונן שני רימונים, אמר למתלונן כי "המלחמה תימשך".

עורך־דין מואשם בגניבת כספי לקוח

עו"ד גדעון רגב (53) מרמת־גן מואשם בבית משפט השלום בתל־אביב בגניבת כספי לקוח. בכתב האישום שהגישה התובעת נגד הנאשם לפני שבוע טוענת עו"ד אורנה כרמי, כי ב־11.11.86 השעה הנאשם מחברותו בלשכת עורכי הדין לתקופה של חמש שנים. שבועות אחדים לאחר השעייתו, נאמר בכתב האישום, גבה הנאשם מלקוח שכר טרחה בסך של 481 ש"ח בעבור טיפול בגביית שיקים ללא כיסוי, ולא הודיע ללקוח על השעייתו.

עוד נטען בכתב האישום, כי הנאשם גבה למען הלקוח 1800 ש"ח, שילשל לכיסו 1000 ש"ח ואילו ללקוח אמר כי גבה רק חלק מהסכום. לבד מעבירה של גניבה בידי מורשה, מואשם הנאשם בעבירה של התחזות לעורך־דין.

בעקבות הדחת מנהל הסניף הראשי של בנק מימון וסחר:

מבקר מיוחד סוקר מחדש את כל חשבונות לקוחות "מימון וסחר"

משה פרנקל הודח לאחר שהנהלת הבנק הגיעה למסקנה כי שיקוליו העסקיים במתן אשראי בסך 1.25 מיליון שקל לחברת "ענבל" היו מוטעים

מאת יהודה שרוני

מבקר מיוחד מטעם בנק מימון וסחר בודק בימים אלה את כל חשבונות לקוחות הבנק, על מנת לוודא שאין חריגות באשראי ושמצבת הביטחונות שלהם תואמת את היקף האשראי שלקחו מהבנק. מינוי המבקר המיוחד הוא אחד הצעדים הראשונים מפרשת הדחתו של משה פרנקל, מנהל הסניף הראשי של הבנק.

פרנקל הודח לאחר שהנהלת הבנק הגיעה למסקנה כי שיקוליו העסקיים במתן אשראי בסך 1.25 מיליון שקל לחברת "ענבל", היו מוטעים, וכי נשקי סיכוי סביר כי לפחות חלק מחוב זה לא יוחזר.

"ענבל" מנוהלת בידי איש העסקים מיכאל שחרור, שביקש את האשראי כדי להפיק חברות הרבה מיוחדות לתיירים בישראל. המצב הקשה בענף התיירות פגע קשות ב"ענבל", והעמיד בסימן־שאלה את הסיכויים לגבות את החוב. הנהלת בנק מימון וסחר אינה מתכוונת לפי שעה לממש בנכסים "לענבל", על מנת להגדיל את הסיכויים לגבות את החוב, מונה בימים אלה כלכלן מיוחד, שתפקידו לפקח מקרוב על הנעשה בחברה זו.

הצוות המצומצם של דירקטוריון בנק המזרחי (החברה האם של מימון וסחר) התכנס ביום ו' האחרון וקיבל דיווח מיוחד על הפרשה החדשה. אנשי הדירקטוריון הוכו בתדהמה נוכח ההסתבכות החדשה הזו.

"רמינגטון" גברה על "מפרו" בגרמניה

הכישלון המשפטי התקבל ב"מפרו" בזעזוע

מאת אבי גנאור

בית המשפט לפטנטים בדיסלדורף (מערב גרמניה) הודיע ביום ה' על פסיקתו המקבלת את עירעורה של חברת "רמינגטון". הפסיקה מבטלת את האיסור שהוצא לבקשת "מפרו" ישראל על הפצת "ליידי רמינגטון" במערב גרמניה.

"ליידי רמינגטון" הוא מכשיר להסרת שיער מהרגליים שהומצא בישראל ומשווק ומיוצר על ידי "רמינגטון" בארה"ב. מכשיר זה מתחרה ב"אפי ליידי" מתוצרת "מפרו" (לשעבר "סופט אבן איזי").

מאז יצאה "ליידי רמינגטון" לשוק האירופי מתנהל מאבק משפטי מר בין "מפרו" ל"רמינגטון", כאשר "מפרו" הוציאה צווי מניעה לאיסור הפצת המכשיר המתחרה בטענה שהוא מפר את הפטנט.

המכשיר להסרת השיער של "רמינגטון" אושר כפטנט בישראל ובארה"ב. בשלב זה נאסרה הפצתו בגרמניה, דנמרק, הולנד ואנגליה, אך הפסיקה מיום חמישי מהווה שינוי משמעותי מבחינתה של "רמינגטון".

עד היום שווקה "רמינגטון" כמיליון מכשירי "ליידי רמינגטון", כ־300,000 מהם בארה"ב. לקראת חג המולד צופים מגוליה לגידול במכירות ולשיווק בקצב של כ־200,000 מכשירים לחודש (בארה"ב בלבד).

הכישלון המשפטי בגרמניה התקבל ב"מפרו" בזעזוע וייתכן שבקרוב, בעקבות הפסיקה החדשה, יגיעו "רמינגטון" ו"מפרו" להסדר שיותלק ביניהם את השוק העולמי ויביא את הסכסוך המשפטי לסופו.

החשש מפיחות קרוב הביא להתעוררות בשוק הנדל"ן

עסקי נדל"ן / אריה לביא

החשש מפיחות לאחר הבחירות הביא להתעוררות מסויימת בשוק הנדל"ן. בקרב פעילי שוק זה יש חילוקי דעות לגבי מימדי ההתעוררות, כאשר גורמים מסויימים מעריכים, שהביקוש לנכסים גדל מאוד, בעוד שאחרים סבורים, שיש, אומנם, התעוררות מסויימת, אך היא בהיקף מוגבל.

אחד הגורמים העיקריים להתעוררות בשוק הנדל"ן הוא פדיון המניות הבנקאיות שבהסדר. בעלי מניות רבים החליטו להשקיע את כספי הפדיון בנכסי נדל"ן. מדובר בעיקר בהשקעות בסכומים קטנים יחסית של של 200–250 אלף דולר, כאשר רבים מאלה מנצלים כספים אחרים שיש להם, ומצרפים לכך את הסכומים שיקבלו מהפדיון לצורך רכישת נכסים לא גדולים, בדרך כלל דירות, אך גם חנויות ולעתים אף שותפות במבני תעשיה.

מנכ"ל חברת אפריקה ישראל, שלמה גרופמן, מוסר שבשבועות האחרונים יש ביקוש מוגבר לדירות, בעיקר ברמת אביב, אך גם בחיפה ובאשדוד. גם מחברת שיכון עובדים מגיעים דיווחים על מכירות גדולות מהרגיל. חברת "צמחא" מכרה החודש 7 דירות באלפי־מנשה לאחר שלא מכרה באתר זה, כבר מספר חודשים.

להלן שתי דוגמאות על שני נכסים בנתניה, שמצביעים על הביקוש הער שיש כעת לנכסים. בעלי דירה בת 3 חדרים בנתניה פרסמו מודעה על מכירת הדירה, המטוקמת, אומנם, ברחוב מרכזי בעיר, וביקשו למכור אותה ב־80 אלף דולר. לנוכח הביקוש הרב העלו את המחיר, ובסופו של דבר מכרו את הדירה בכ־95 אלף דולר.

במקרה אחר פורסמה מודעה למכירת חנות, גם כן בנתניה. עבור החנות ביקשו מחיר של 100 אלף דולר, אך בעקבות לחץ של מגלי עניין בחנות העלו את המחיר בתמורה עד שסיכמו על מכירתה בכ־120 אלף דולר.

1000 דולר שכ"ד לדירת 5 בנווה אביבים

בחודשים האחרונים הורגשה התייצבות מסויימת במחירי השכירות של דירות, אך זו גרמה רק לכך שהמחירים נותרו יציבים, בלא ששכר הדירה ירד, לפחות לא במונחים נומינליים. בימים אלה נערך חוזה להשכרת דירה בת 5 חדרים ברחוב רב אשי בנווה אביבים, השוכרים נדרשו לשלם 1000 דולר לחודש.

המיגרש של אריגי פיק קורץ למשקיעים

המיגרש, עליו שוכן מפעל אריגי פיק, הנמצא בידי כונס נכסים, קורץ למשקיעים, המגלים עניין בקניית החברה המנוהלת כעת על ידי רו"ח אהרן זהר, שמונה לבקשת בנק המזרחי.

המיגרש, ברחוב השומר בבני ברק, הינו בשטח של 13 דונם, וניתן כיום להקים עליו מבנה תעשייה. סבורים, שקיים סיכוי לקבל היתר בעתיד לבנות במקום פרוייקט למגורים. ה...

מרכז מיסחרי בצפון תל אביב

הקבלן שלום בלושטיין מקים יחד עם הקבלן יצחק רוזנברג מרכז מסחרי קטן ביציאה הצפונית מתל אביב בין שד' רוקח לרחוב ענגון. המרכז יהיה בשטח של 1850 מ"ר כולל קומת מרתף. המיגרש ניבנה על קרקע שנרכשה מחברת "66 קבלנים", שנוסדה על ידי ותיקי קבלני תל אביב.

בימים אלה מתנהל מו"מ עם רשת בענף האירוח, השוקלת להקים במקום מרכז מוללות.

ברנוביץ' יבנה שני מגדלי מגורים בנווה אמירים

חברת הבנייה א.ב. ברנוביץ' הגיעה להסכם עם חברת נווה, מקבוצת החברה לנכסים ולבניין, לפיו תבנה שני מיגדלי מגורים, כל אחד בן 18 קומות בשכונת נווה אמירים בהרצליה. בשלב הראשון יבנה מיגדל אחד. עד כה הוקמו בנווה אמירים בניינים נמוכים יותר, והיזמים אומרים שהמיגדלים שיוקמו יהיו הגבוהים ביותר בשרון.

מחירי הדירות יהיו החל מ־107 אלף דולר לדירת 4 חדרים ו־149 אלף דולר לדירת 5 חדרים.

פינת המס / נחום פרידקס, רואה חשבון

השינויים הצפויים בניהול ספרים בינואר 1989

באחד בינואר 1989 ייכנסו לתוקפם תיקונים שונים להוראות ניהול ספרים לצרכי מס. הוראות אלה, המשותפות למס הכנסה ומס ערך מוסף, מתעדכנות מדי שנה לקראת תחילתה של שנת מס חדשה.

חלקם של התיקונים מתייחס לעדכון סכומים קבועים המופיעים בהוראות ששינויים מתבקש עקב האינפלציה. בעדכון, הנערך באוקטובר מדי שנה, לוקחים בחשבון גם את עליית המדד הצפויה עד סוף שנת המס. הסכומים המתוקנים מעוגלים, ועיגולם המצטבר כלפי מטה במשך שנים רבות גרם לשינויים מהותיים בהוראות ניהול ספרים, החלים על קבוצות נישומים שונים.

במקרים רבים נדרשים עסקים שונים לנהל כיום ספרים לפי הוראות שחלו בעבר רק על עסקים הגדולים מהם. התקנות כוללות כידוע "תוספת" שונות החלות על סוגי נישומים שונים. רוב "התוספת" מתחלקות לסעיפי משנה בהתאם לגודלו של העסק. גודל זה נקבע לפי קריטריונים שונים, שהעיקריים בהם הם מספר המועסקים והיקף המחזור (כולל מע"מ) בשנה שקדמה, או שנה אחרת, אם המחזור שנקבע לגביה בשומה גבוה יותר יוסית). עד השנה לא היו הוראות בדבר סיווג עסקים חדשים לפי מחזורים.

בתיקון להוראות צויין, שאם לא היה מחזור עסקאות בשנה שקדמה, יקבע הסיווג עם פי אומדן המחזור לשנה השוטפת. סכומים אחרים שעודכנו מתייחסים לסכום המירבי של מכירה במזומן, שאין לגביה חובה לציין שם ומען של הקונה בקבלה ובחשבונות המס. הסכום יגדל מ־600 ל־700 ש"ח. הפטור מרישום פרטים מזהים של הלקוח לגבי מכירה קמעונאית על ידי יצרן או סיטונאי, או על ידי חקלאי, יעודכן אף הוא ל־700 ש"ח לכל מכירה.

תיקון מסוג אחר קובע הוראות מיוחדות לרישום הפדיון ממכירות, או ממתן שירות באמצעות מכונות אוטומטיות המופעלות על ידי הכנסת מטבע לתוכן.

מכונות מסוג זה נפוצות מאוד בעולם, והתפשטו בישראל החלה באחור רב בגלל האינפלציה. ההוראות קובעות, שאם מכונה כזאת, מצויידת במונה לספירת המטבעות, או הפעולות, ניתן יהיה לרשום את הפדיון במרכזו בקבלה שתערך בזמן הורקת המכונה. זאת בתנאי, שהמונה לא ניתן לאיפוס ולשינוי, ושהקופה תיפתח לפחות פעם בחודש. הוראה זו תיכנס לתוקף רק ב־1.1.90. יתר השינויים תוקפם כאמור מ־1.1.89.

חידוש נוסף קובע, שאם בתלוש הקופה הרושמת מופיע פירוט המובין שנמכרו (סוג וכמות), יחשב התלוש כחשבונית, ולא יהיה עוד צורך להוציא חשבונית ידנית בנוסף לתלוש. עד עכשיו היתה חובה כזאת לגבי כל מכירה שסכומה עלה על 600 ש"ח.

נקבעו הקלות בדבר חובת שמירת המסמכים הרישומים החשבונאיים. ההקלה מתייחסת לתיעוד שצולם במיקרופיש, או מיקרופילים בתנאים מסוימים, המפורטים בתקנות. שמירת הצלום יכולה לבוא במקרה כזה במקום שמירת התיעוד המקורי.

בנציבות מס הכנסה דנים גם בהוראות מיוחדות בכל הקשור לניהול ספרים באמצעות מחשב. אך הדברים טרם גובשו סופית והתקנות בעניין זה יפורסמו בנפרד ובמועד מאוחר יותר.

העורך: נחמיה שטרסלר

עדי רוזה לשרותך
"אוצר המפעיל"
תוכנה לענפי חברות
(למחשבי I.B.M התואמים)
לפרטים לפנות
שרותי המפעיל 02-811555

פרסום
פון
735588/9

חובות כור לבנקים – 1.257 מיליארד דולר

זה הנתון המדויק לסוף יוני 88'

מאת אריה לביא

קונצרן כור חייב למערכת הבנקאות בישראל ולבנקים בחו"ל 1.257 מיליארד דולר, מתוך נתונים מעודכנים של הקונצרן לסוף יוני 1988.

69% מהחוב, בסך כולל של 862 מיליון דולר, הם לבנקים הישראליים. היתרה, בסך 395 מיליון דולר, היא לבנקים בחו"ל, לרבות איגרות חוב בסכום של 105 מיליון דולר.

להלן החלוקה המפורטת של החוב למערכת הבנקאות הישראלית: 548 מיליון דולר לקבוצת בנק הפועלים, 147 מיליון דולר לבל"ל, 48 מיליון דולר לדיסקונט, 48 מיליון דולר לבנק מזרחי, 27 מיליון דולר לבנק הבינלאומי ו־44 מיליון לשאר הבנקים, בעיקר לבנק לפיתוח התעשייה.

יצוין שמרבית החוב לבנק לפיתוח התעשייה היא של חברות־בנות מקבוצת כור, כמו נשר וטלרד, ורק מקצתו של החברה־האם, כור תעשיות.

מכירות "נשר" גדלו

כוח האדם צומצם ב־2.3%

מאת מיכל רוזה

היקף המכירות של חברת נשר, המצויה בבעלות כלל וכור בחלקים שווים, גדל ב־9 החודשים הראשונים של 1988 ב־2%. על פי התחזיות יגיעו המכירות בכל השנה ל־135 מיליון דולר, לעומת 128 מיליון דולר בשנת 1987.

על פי הסיכומים שנערכו בחברה, הסתכמו מכירות המלט בתפזורת ובשקים בחודשים ינואר־ספטמבר ב־1.8 מיליון טון, מזה נמכרו בשקים 710 אלף טון, לעומת 732 אלף טון בשקים שנמכרו בתקופה המקבילה אשתקד.

מאז תחילת השנה צימצמה החברה את כוח האדם שלה ב־2.3%, וכיום מועסקים בכל היחידות, כולל המרכז, נשר סחר והמיכל הפרויקטים 783 עובדים.

נשר מבקשת מזה כמה חודשים לאשר לה העלאת מחירים. לחברה אושרה בתחילת השנה העלאה של 8%, אולם, לדברי ההנהלה, העלאה זו כללה גרירת התייקרויות משנת 1987, בשיעור של 5%. העלאת המחירים שהחברה תובעת עתה מתייחסת לחודשים מאי־אוגוסט של השנה הנוכחית.

הנתונים שהצטברו עד כה לגבי חודש אוקטובר מצביעים על גידול במכירות, אולם בחברה לא רואים בגידול זה התפתחות מיוחדת לגבי ענף הבנייה, שכן גם בשנים קודמות הצטיין חודש זה בגידול מסויים, המוסבר על רקע מאמצים בענף לסיים שלבי בנייה מסוימים לפני עונת הגשמים.

בנק עליה לאומי בע"מ

מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ

תמצית מאזן ליום 30 בספטמבר 1988

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד ספטמבר 1988
(באלפי שקלים חדשים)

	30.9.88 (בלתי מבוקר)	30.6.88 (בלתי מבוקר)	31.12.87 (מבוקר)
מזומנים בקופה ופקדונות			
בבנקים מרכזיים	17,668	19,413	24,807
פקדונות בבנקים	4,515	5,339	4,607
ניירות ערך	17,372	18,993	19,343
הלוואות לממשלה	23,753	23,361	23,986
הלוואות לציבור	63,958	61,504	52,400
בניינים וציוד	3,567	3,608	4,349
נכסים אחרים	1,555	1,595	1,924
	132,388	133,813	131,416
פקדונות הציבור	92,837	94,687	98,535
פקדונות מבנקים	15,999	15,891	9,336
פקדונות למתן הלוואות	5,039	5,034	5,374
התחייבויות אחרות	932	788	1,865
סך כל ההתחייבויות	114,807	116,400	115,110
הון עצמי	17,581	17,413	16,306
	132,388	133,813	131,416

תמצית דו"ח רווח והפסד

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 1988 (בלתי מבוקר)

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד ספטמבר 1988
(באלפי שקלים חדשים)

	לשלושה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר 1988	1987	לתשעה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר 1988	1987
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	870	1,775	3,293	4,551
הפרשה למסים על הרווח מפעולות	(762)	(1,093)	(2,131)	(2,815)
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	108	682	1,162	1,736
רווח נטו, מפעולות בלתי רגילות	60	–	113	–
רווח נקי	168	682	1,275	1736

דו"ח על השינויים בהון העצמי

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 1988 (בלתי מבוקר)

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד ספטמבר 1988
(באלפי שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר

	1988 הון מניות	1988 עודפים (הפסדים)	1987 הון מניות	1987 עודפים (הפסדים)
יתרה לתחילת התקופה	35,241	(17,828)	35,241	(19,879)
רווח נקי לתקופה		168		682
יתרה לסוף התקופה	35,241	(17,660)	35,241	(19,197)

לתשעה חודשים שנסתיימו ב־30 בספטמבר

	1988 הון מניות	1988 עודפים (הפסדים)	1987 הון מניות	1987 עודפים (הפסדים)
יתרה לתחילת התקופה	35,241	(18,935)	35,241	(20,933)
רווח נקי לתקופה		1,275		1,736
יתרה לסוף התקופה	35,241	(17,660)	35,241	(19,197)

דו"חות הביניים ליום 30 בספטמבר 1988 ולתשעת החודשים שנסתיימו באותו תאריך נערכו בעקיבות על פי כללי החשבונאות שהוחלו בדו"חות המבוקרים לשנת 1987.

בנק עליה־לאומי בע"מ

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

30.10.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.57	1.64	1.5950	1.6150	1.57	1.64	1.5950	1.6150	1.57	1.64	1.5946	1.6146	1.6049	–0.0001
1 לישי"ש	2.76	2.89	2.8152	2.8505	2.76	2.90	2.8145	2.8496	2.77	2.90	2.8191	2.8546	2.8343	0.0111
1 מארק גרמני	0.88	0.92	0.8976	0.9088	0.88	0.92	0.8966	0.9078	0.88	0.92	0.8968	0.9081	0.9017	–0.0027
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2623	0.2656	0.25	0.27	0.2628	0.2661	0.25	0.27	0.2622	0.2655	0.2643	–0.0005
1 גולדן הולנדי	0.78	0.82	0.7951	0.8051	0.78	0.82	0.7955	0.8055	0.78	0.82	0.7939	0.8038	0.8000	–0.0021
1 פרנק שוויצרי	1.05	1.09	1.0649	1.0782	1.04	1.09	1.0639	1.0771	1.04	1.09	1.0616	1.0749	1.0703	–0.0011
1 כתר שוודי	0.25	0.27	0.2582	0.2614	0.25	0.27	0.2580	0.2612	0.25	0.27	0.2580	0.2612	0.2595	–
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2405	0.2435	0.24	0.25	0.2404	0.2434	0.23	0.25	0.2403	0.2433	0.2420	–0.0002
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2324	0.2354	0.23	0.24	0.2324	0.2353	0.23	0.24	0.2327	0.2356	0.2339	–0.0005
1 מרק פיני	0.37	0.39	0.3780	0.3827	0.37	0.39	0.3780	0.3827	0.37	0.39	0.3776	0.3824	0.3804	0.0002
1 דולר קנדי	1.31	1.36	1.3270	1.3436	1.31	1.37	1.3287	1.3452	1.30	1.37	1.3315	1.3483	1.3354	–0.0036
1 דולר אוסטרלי	1.25	1.38	1.3095	1.3259	1.26	1.36	1.3067	1.3231	1.27	1.36	1.3075	1.3239	1.3191	–0.0046
1 ראנד דרא"פ	0.42	0.50	0.6435	0.6516	0.39	0.53	0.6435	0.6515	0.41	0.57	0.6437	0.6518	0.6475	–0.0041
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4278	0.4332	–	–	0.4274	0.4327	0.41	0.44	0.4274	0.4328	0.4302	–0.0011
10 שילינג אוסטריים	1.26	1.31	1.2747	1.2907	1.25	1.31	1.2725	1.2883	1.26	1.32	1.2756	1.2916	1.2826	–0.0030
1000 לירטות איטלקיות	1.18	1.25	1.2056	1.2207	1.18	1.26	1.2047	1.2197	1.19	1.27	1.2047	1.2199	1.2117	–0.0011
100 ינים יפאניים	1.25	1.30	1.2661	1.2849	1.24	1.30	1.2659	1.2817	1.24	1.30	1.2675	1.2834	1.2732	–0.0043

יש לך מטען מיוחד? לצוות אל על מטענים ציוד מקצועי המותאם לכל סוגי המטען.

ELAL אל על

לא מניות ולא מזומנים

השקעות בנדל"ן.

למכירה (השכרה) מבני תעשיה ומגרשים לתעשיה מסחר ומגורים
(מ־300.000$ ועד 20 מיליון $)

גזור ושמור 03-5793266

משטרת ישראל מרחב חיפה

בתאריך 15.11.88 תתקיים
מכירה פומבית של רכוש ללא תובעים
ע"י מרחב חיפה
הרכוש שיימכר: אופניים, רדיו לרכב, דברי לבוש ועוד.
המכירה תיערך בחצר ת. זבולון בק. חיים כשהמשטרה
אינה אחראית על טיב הנמכר.
המכירה תחל בשעה 09.00 בבוקר

אנגלו־סכסון
מחלקה מסחרית
מציעה להשכרה
בהרצליה פיתוח

* 800 מ"ר מפואר ביותר, כולל ריהוט $12 למ"ר (שכ"ד צמוד לדולר)
* 470 מ"ר מסחרי, יפה, $9 למ"ר
* 400 מ"ר יפה, ומיידי $9 למ"ר
ניתן לאחד את כל השטחים
קיימת אפשרות להשכרת
שטחים קטנים יותר

בבלעדיות: אנגלוסכסון ת"א
03-286181

אנגלו־סכסון זה נכס בשבילך.

יותר מכירות
פחות ריצות!
מדריך העסקים דן&ברדסטריט 1989 יוצא לאור
קח עותק – ותגדיל את עסקיך!
מזמינים עכשיו
בטל: 03-5103355
דן אנד ברדסטריט אינטרנשיונל

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

עליות למרות השביתה

שבוע המסחר בבורסה נפתח במגמה של עליות שערים חדות לאורך כל ענפי המסחר. כך התבדו חששות הסוחרים ששביתת הבנקים הגדולים תגרום להאטה בפעילות, ואולי לירידות שערים. אחד מסוחרי הבורסה אמר: "הודות לשביתה לא היה מי שיפריע לעליות השערים. נקווה שהבנקים ישבתו עוד כמה ימים..."

את הביקושים הזרימו בעיקר מנהלי תיקים הפועלים באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה" החברה המרכזית לניירות-ערך, וכן באמצעות בנק כללי. אחד הגופים המוסדיים שהזרים ביקושים הוא קופת הגמל של בנק הפועלים.

בבורסה גורסים כי העליות נובעות מהערכה שלאחר הבחירות צפויים צעדים כלכליים, ואולי גם פיחות, וכמו תמיד, הבורסה מקדימה ומתאימה את רמת השערים בהתאם. עוד סבורים כי רמת הנזילות הגבוהה בשוק ההון והעדר אפיקי השקעה אטרקטיביים, מביאים בהכרח חלק מעודפי הנזילות לשוק המניות.

מחזור המסחר במושפעות ירד אתמול, כצפוי, לשפל הימים האחרונים, והסתכם ב-4.7 מיליון שקל.

	מדד	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	103.20	+1.03
כללי ללא בנקים	82.05	+1.77
מדד משתנים	84.11	+0.87
מדד אג"ח כללי	118.43	+0.22
אג"ח צמוד מדד	118.72	+0.25
אג"ח צמוד מט"ח	118.39	-0.06

ביקוש חריג לבל"ל סטוק

למניות הסטוק של בנק לאומי, הנפרעות ב-1989 וב-1991, נרשמו אתמול ביקושים חריגים, ואלה הוסקו בעלייה יזמאנית. מחזור המסחר היה מצומצם מאוד, והסתכם ב-2.4 מיליון שקל.

כלל מצפקים יבול

הצלחה יוצאת דופן, כך הגדירו אתמול את הצלחת גיוס ההון של חברת כלנים, שבאמצעות החתם כלל-מצפקים הצליחה לגייס 7 מיליון שקל. לניירות הערך שבסבילת ההנפקה (אופציות ואג"ח להמרה) נרשם ביקוש כולל של 175 מיליון שקל, וכל אחד מהמזמינים קיבל 4.5% מהזמנתו. כתבי האופציה של כלנים, שכבר נסחרים בבורסה, ירדו אתמול ב-510%. הירידה הזאת מוסברת במכירות "שורט" של אלה שהזמינו את ההנפקה, וביקשו לנצל את פער המחירים כדי לגרוף רווחים מידיים.

אלרון, פטרוכימיים והאלקטרוניקה

מניות אלרון, המפעלים הפטרוכימיים וכלל תעשיות אלקטרוניקה, ממשיכות לרכז ביקושים יוצאי-דופן, וזאת בניגוד למגמות שוק המניות. בכל אחת ממניות אלה מוכרות סיבות שונות ומשונות לעליות. התנהגותה של מניית הפטרוכימיים חריגה במיוחד. ביקושים גדולים יחסית נרשמו אתמול גם למניות הכשרת הישוב ואלביט. עליות של 10% היו במניות בנק כרמל, התכוף פריקלאס (פעילות חריגה בימים האחרונים), וכן בכתבי האופציה של גרשון וכלל תעשיות.

מכירות גדולות במק"מ

הבנקים הזרימו אתמול היצעים גדולים ביותר לקרנות המלוות קצרי המועד, זאת כדי להצטייד ביתרות לקראת הנזילות לשביתה הארוכה שלא היתה. היקף הפעילות במלוות תפח עקב כך לכדי 37.3 מיליון שקל. בשוק איגרות החוב נרשמה מגמה מעורבת, עם היקף פעילות נמוך.

הודעות בורסה

● הבינלאומי סיים את תשעת החודשים הראשונים של 1988 ברווח של 34.2 מיליון שקל, לעומת רווח של 37.8 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

● אמיש סיימה את המחצית הראשונה של 1988 ברווח של 883 אלף שקל, לעומת רווח של 3.68 מיליון שקל בשנה שהסתיימה בדצמבר 1988.

● ביקוב סיימה את המחצית הראשונה של 1988 בהפסד של 165 אלף שקל, לעומת רווח של 75 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● ביטוח משנה סיימה את המחצית הראשונה של 1988 ברווח של 102 אלף שקל, לעומת רווח של 224 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● פריטאורים הוליסה לבדוק הצעה לגיוס 20 מיליון דולר בדרך של אג"ח, או בדרך של הלוואה ל-10 שנים, לשם החזרת הלוואות במטבע הבריכה.

תשואה שנתית באחוזים

	פדיון 1989 תשואה הולית	פדיון 1989 תשואה מחירית	פדיון 1991 תשואה הולית	פדיון 1991 תשואה מחירית
בל"ל 0.1	-0.84	-6.07	+5.31	-1.03
הפועלים ש	-0.39	-5.66	+5.35	-0.99
אי.די.בי. רג	-0.29	-5.56	+5.50	-0.86
דיסקונט א	+0.09	-5.20	+5.51	-0.84
המזרחי ש	-0.37	-5.64	+5.34	-1.00

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
1118	2	99.92	16.20
1128	9	99.63	16.25
1138	16	99.34	16.35
1148	23	99.05	16.40
1158	30	98.77	16.25
1218	37	98.48	16.30
1228	44	98.19	16.35
1238	51	97.90	16.40
1248	58	97.63	16.30
119	65	97.34	16.35
129	72	97.07	16.30
139	79	96.75	16.50
149	86	96.47	16.50
219	93	96.18	16.50
229	100	95.90	16.50
239	107	95.67	16.30
249	114	95.39	16.50
319	121	95.06	16.50
329	128	94.81	16.50
339	135	94.51	16.50
349	142	94.15	16.75
359	149	93.87	16.75
419	156	93.53	16.95
429	163	93.13	17.20
439	170	92.86	17.25
449	177	92.42	17.55

האזינו הלילה בחצות בשידור חוזר
איתן דנציג
מראיין ב"קול השלום" את
ניסים זווילי
יו"ר מטה ההסברה במערך.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
אג	5614.65	5573.95	86.37	1.57
אבטחה	370.49	368.69	3.61	0.99
אגוז	300.40	298.25	0.41	0.14
אגם	115.58	114.77	0.11	0.10
אדיר	2001.58	1986.99	8.27	0.42
אדום	150.33	149.27	2.09	1.42
אופיר	182.99	181.72	0.28	0.15
אור	457.90	454.20	2.30	0.51
אוריון	126.80	125.83	0.31	0.25
אורליה	328.37	325.93	0.97	0.30
אורן	908.93	902.24	3.65	0.41
איל	6068.24	5949.54	39.58	0.67
אירים	6008.33	5921.18	-7.85	-0.13
איתן	879.23	872.35	2.31	0.27
אלון	713.99	708.28	0.88	0.12
אלונה	716.50	710.23	2.45	0.35
אנליסט	108.85	106.25	0.88	0.84
אג"ח	115.38	113.70	-0.29	-0.25
מניות	99.96	97.51	1.64	1.71
אנמוד	99.54	98.52	1.61	1.66
ארז	199.49	198.05	3.22	1.65
אש	140.21	137.11	3.02	2.25
אשל	195.22	193.83	0.29	0.15
אתגר	86.18	85.45	1.29	1.53
אתרוג	289.96	287.86	0.64	0.22
ברולה	145.35	141.43	1.84	1.29
ברוש	566.41	562.29	4.99	0.90
ברק	487.88	484.08	4.09	0.85
ברקת	359.40	357.65	0.86	0.24
בריש	1675.95	1664.36	5.36	0.32
בעש	126.44	125.51	0.34	0.27
גורן	509.94	505.56	2.90	0.58
גיא	116.40	115.54	0.35	0.30
גיל	3340.23	3316.15	24.14	0.73
גלית	728.88	723.54	0.73	0.10
דוכבן	375.31	372.55	3.28	0.89
דוכיפת	545.40	540.56	5.03	0.94
דולב	280.01	277.74	0.41	0.15
דורון	162.48	159.46	0.79	0.50
דותן	310.82	305.02	1.33	0.44

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
דליה	629.38	617.96	2.60	0.42
דרור	337.37	331.24	2.76	0.84
דקל	356.99	354.41	5.29	1.52
הדס	424.30	421.35	2.56	0.61
הילה	453.14	451.04	0.69	0.15
הדר	618.96	607.85	2.11	0.35
זהבית	2040.19	2000.19	-0.84	-0.04
זוהר	123.06	122.14	0.36	0.30
זיו	152.32	151.18	0.34	0.23
זינוק	105.95	103.71	0.97	0.94
זיק	82.65	80.68	0.87	1.09
זמיר	424.19	420.52	6.76	1.63
חדות	190.24	188.93	0.55	0.29
חליפין	161.64	161.22	0.22	0.14
חלמיש	230.59	229.53	0.68	0.30
חן	168.38	167.96	0.09	0.05
חמן	129.84	128.65	0.45	0.35
טל	6876.48	6792.62	16.71	0.25
יובל	520.44	515.95	2.44	0.48
יהלום	166.12	165.03	1.81	1.11
יסודות	376.81	373.09	4.46	1.21
יערה	509.86	506.52	0.91	0.18
כוכב	291.80	289.25	4.29	1.51
כחל	136.80	135.88	0.60	0.44
כלנית	686.04	673.63	2.96	0.44
כספית	301.94	300.56	0.74	0.25
כרמל	132.84	130.78	1.03	0.79
כתר	1279.80	1261.09	8.48	0.68
לחם	5087.19	5049.88	23.03	0.46
למשקיע	139.76	138.00	0.08	0.06
לפיד	301.21	295.33	2.81	0.96
לב	2168.37	2151.15	6.20	0.29
לשם	440.29	438.32	1.17	0.27
מבחר	1555.56	1544.78	5.12	0.33
מבטח	4505.51	4474.48	17.65	0.40
מגן	299.18	297.08	0.32	0.28
מגוון	4165.62	4136.35	33.50	0.82
מור	1640.03	1628.71	29.55	1.85
מורן	919.12	912.34	11.76	1.31
מטח	27291.27	26880.22	152.38	0.57
מימד	1176.63	1168.36	3.75	0.32
מנוף	4931.18	4897.14	66.73	1.38
מעין	801.33	795.74	3.45	0.44
מקשה	441.70	439.66	1.32	0.30
מכלול	93.40	92.75	1.41	1.54
מרווח	142.12	141.59	0.39	0.28
מרום	1539.36	1528.61	7.00	0.46

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים
נחה	163.56	162.34	0.72	0.45
נטיף	277.30	276.13	4.88	1.80
נמל	459.08	452.13	6.47	1.45
נילי	130.91	129.94	2.16	1.69
נסיך	671.64	658.90	5.41	0.83
סגולה	150.55	149.47	-0.07	-0.05
סלע	430.18	428.19	0.60	0.14
סנונית	608.95	604.78	1.54	0.26
סער	394.60	391.20	5.72	1.48
ספיר	182.37	182.36	0.47	0.26
עדיף	375.10	371.94	4.54	1.24
עידית	797.24	793.46	8.25	1.05
עידן	561.02	552.76	2.28	0.41
עופר	120.86	119.82	0.35	0.29
עוז	2317.88	2300.73	8.65	0.38
עמרני	574.75	569.63	1.59	0.28
פרמון	125.56	124.68	0.16	0.13
פיא	1677.80	1665.84	13.52	0.82
פגר	566.61	562.69	1.15	0.20
פנינה	509.52	505.03	2.86	0.57
פק	140.84	140.84	0.22	0.16
צביר	1277.63	1267.64	2.26	0.18
צמיחה	552.53	544.47	3.52	0.65
צמרת	162.93	161.78	-0.49	-0.30
צרית	114.60	113.01	0.31	0.28
קלע	175.83	175.39	0.89	0.51
קשת	118.09	117.26	0.12	0.10
רונית	17628.96	17476.35	147.13	0.85
רימון	152.23	151.95	0.42	0.28
רקפת	977.18	961.55	6.42	0.67
רשף	470.19	466.48	1.88	0.40
שגיא	521.14	516.63	2.18	0.42
שחם	391.14	389.02	0.38	0.10
שקד	107.97	107.02	0.32	0.30
שירה	478.68	475.90	4.95	1.05
שמיר	464.01	460.75	0.72	0.16
שנהב	675.27	670.37	12.00	1.82
שקל	720.75	715.80	12.63	1.80
שקף	199.07	197.64	0.29	0.15
תאנה	256.20	254.35	2.12	0.84
תדהר	545.74	544.38	5.49	1.02
תירוש	626.47	621.94	2.63	0.42
תמרה	112.80	111.91	0.13	0.12
תמר	291.32	289.35	0.57	0.20
תפוז	226.34	224.75	0.58	0.26
תרשיש	122.70	121.85	0.30	0.25
תשרי	600.72	595.71	3.92	0.66

שערי איגרות החוב

4.25% צמוד

סדרה	שער	שינוי באח'
4101	466	--
4102	184.3	+0.2
4103	177.3	+0.2
4104	172	+0.2
4301	172	+0.2
4302	164.4	+0.5
4303	163.6	+0.4
4304	165.7	+0.6
4105	146.1	-0.4
4106	142.6	-0.5
4107	138.6	-0.5
4108	140.1	-0.5
4109	135	+0.2
4110	188.7	+0.2
4281	166.9	+0.2
4204	156	+0.1
4205	153.4	+0.2
4206	149.9	+0.5
4207	149.7	+0.3
4208	147.9	+0.3
4209	145	+0.5
4210	141.4	+0.1
4211	137.5	+0.1
4212	137.4	-0.3
4213	134.5	-0.3

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	50020	-468
3602	46135	-428
3603	42982	-421
3604	39074	+266
3605	35733	+251
3606	34359	+247
3607	31955	+338
3608	30292	+331
3609	28980	+326
3610	25900	-125
3611	25858	-134
3612	24568	-126
3613	22674	+27
3614	21794	+26
3615	20163	+24
3616	18967	-135
3617	17340	-184
3618	16787	-129
3619	15529	-172
3620	14690	-167
3621	13970	-168
3622	12576	+97
3623	11822	+98
3624	11143	+90
3625	10186	+18
3626	9275	-156
3627	8678	-86
3628	8041	+55
3629	7459	-113
3630	7232	+9
3631	6658	-20
3632	6252	+40
3633	5879	-41
3634	5192	+6
3635	4985	+6
3636	4749	+6
3637	4463	+5
3638	4137	-8
3639	3790	-8
3640	3156	+4
3641	2738	+3
3642	2379	+77
3643	2362	+68
3644	1933	+2
3645	1745	+2

גליל 4.25%

סדרה	שער	שינוי
3701	1467	+28
3702	1116	+1
3703	1088	+29.9
3704	844.5	+34.1
3751	461.4	-11
3752	185.1	+4.7
3753	177.8	+4.5
3901	172	+2.9
3902	164	+2.6
3903	163	+2.6
3904	144.9	+2.8
3754	162.1	-0.4
3755	156.4	-0.4
3756	151.1	-0.4
3757	148.4	-0.4
3758	147.5	+1.6
3759	147.2	+1.6
3760	145.8	+1.6
3761	142.3	+1.6
3762	138.7	+1.4
3763	134.6	+1.4
3764	135.3	+0.2
3765	132.2	+0.2
3766	138.5	+0.2
3791	133.5	+0.3
3792	134.9	+0.4
3826	160.3	-0.4
3827	157.5	-0.4
3828	152.2	-0.4
3829	149.4	-0.5
3830	147.3	+0.6
3831	147	+0.6
3832	145.1	+0.5
3833	142.1	+0.5
3834	138.6	+0.4

4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)

סדרה	שער	שינוי
3537	140000	--
3538	139200	--
3539	139400	-800
3540	139900	--
3541	134600	--
3542	133425	--
3543	128500	--
3544	128587	-800
3545	124900	-800
3546	126700	+300
3547	126400	+300
3548	126099	--
3549	119600	+300
3550	120400	+300
3551	120400	+300
3552	110000	-600
3553	109700	+300
3554	111900	+1700
3555	110600	+300
3556	105300	+300
3557	105900	+300
3558	105400	+300
3559	101300	--
3560	95700	+300
3561	95200	--
3571	95100	--
3572	96400	+300
3573	95450	+300
3574	88350	+300
3575	87300	-500
3576	87800	-700
3577	88000	--
3578	81500	--
3579	81000	--
3580	75400	--
3581	68800	--
3582	67400	--
3583	62300	--
3584	59200	--
3585	57000	--
3586	50950	--
3587	51100	--
3588	51000	--
3589	46600	--
3590	46051	+51
3591	46700	--
3592	47060	--
3593	47896	--
3594	44710	--
3595	45600	--

5% מלווה פיתוח (ברירה במילה)

סדרה	שער	שינוי
2024	137300	--
2025	188900	--
2026	135600	+2000
2027	133200	--
2028	137196	--
2029	126599	--
2030	132664	--
2031	128750	--
2032	138101	--
2033	129737	-4015
2034	138735	--
2035	114441	+3335
2036	118004	--
2037	111416	--
2038	108974	--
2039	114634	--
2040	112292	--
2041	96403	--
2051	98368	--
2052	98506	--
2053	92452	+500
2054	89711	+2000
2055	91638	+2669
2056	92505	-2861
2057	91972	--
2058	90900	+2885
2059	82744	--
2060	89909	+2621
2061	57492	+75
2062	55540	-1718
2063	57922	--

צמודות דולר

סדרה	שער	שינוי
5 יד	86.5	+2.2

רמון

סדרה	שער	שינוי
7006	213.3	+0.7
7007	199.1	+0.2
7008	189.5	+0.3
7009	184.6	+0.8
7010	174.8	--
7011	165.5	--
7012	160	--
7013	156.6	--
7014	185.4	--
7015	113.1	--
7016	113.1	--
7017	116	--
7018	115.8	--
7019	116.5	--
7020	116.2	+0.1
7021	115.1	--
7201	116.3	--

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	16339	-484
6102	9536	+2
6103	8396	+80
6104	7915	+2
6105	7491	+2
6106	7248	+2
6107	6968	+1
6108	5010	-35
6109	4772	-34
6110	4694	-34
6111	3849	--
6112	3823	+1
6113	2575	+8
6131	1030	-9
6132	904.2	-8.6
6153	889.9	+0.1
6154	843.7	+0.1
6155	579.4	+0.1
6156	448.8	+2.8
6157	328.5	+0.1
6158	311.3	+0.1
6159	282.7	+0.1
6160	250.9	-1.9
6161	242.6	-1.8
6162	221.5	-2.1
6163	204.7	+0.1
6164	196.7	+0.2
6165	185	+1
6166	174.9	+0.1
6167	171	+0.1
6168	168.3	+0.1
6169	157.9	--
6170	154.2	--
6171	107.7	+0.1
6172	108.5	--
6001	114.8	--

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אוז	1608	--
אלתם	1241	--
אלטכם	2600	--
מוסקס	1370	-21
הנד 84	1166	-0.1
הב היש	257	+2.5
דיס הש	234.5	--
כור	136.8	-8.8
כלל	556	+8
מצמ ד	183.5	--
מצמ ב	260	--
מצמ י	295	--
רז	140.7	+2
סל בנ	192.5	--
היטש	190	--

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בלת	167.8	+0.1
דיס הש	185.1	--
כור	109.2	+5.2
כלל	220.9	-1.5
מ דיס	181	+1
מצמ מ	165.0	-1.5
מצמ מ	160	--
מצמ מ	150	+0.5
לאומי	157.4	+0.2

שערי המניות 30.10.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89
בנקים למשכנתאות
מוסדות מימון
ביטוח
מסחר
שירותים
מלונות ושירותי תיירות
מחשבים ושירותי מחשבים
נדל"ן, בינוי ופיתוח
חקלאות
מזון וטבק
טכסטיל והלבשה
מתכת ומתכתיות
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה
מוצרי בניה
כימיה, גומי ופלסטיק
עץ, נייר ודפוס
תעשיות שונות
השקעות בתעשיה
חברות השקעה
נסחרות במט"ח
חיפושי נפט
רשימה מקבילה
מסחר שרותים מלוואות מחשבים
נדל"ן בינוי חקלאות
תעשייה
השקעה
חיפושי נפט
משתנים

שף נאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
03-38 38 38

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-12
פונה לציבור הבוחרים
בבקשה להגיע לקלפיות
ללא תיקים וחבילות,
במידת האפשר

קו-אופ
קו-אופ ת"א דן השרון בע"מ
מכרז מס' 22/88
1. מכרז למכירת ציוד בדלקשר:
(פרטי המכרז)
ועדת מכרזים

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

משתיקים

במסיבת העיתונאים שמסרד המ־שפטים ערך ביום 19.10.88 בקשר לתגובתי שהגשתי לשר המשפטים בעניין רצח ישראל גולמן, התנגדו פרקליט המדינה יונה בלטמן והפרק־ליט מיכאל שקד להשתתפותי במ־סיבה – זאת למרות שהייתי מצויד בתעודה המכתב מיוחד ממערכת העיתון "הרשות" שהקצו לי את זכות להשתתף בה.

הם חששו לספר לעיתונאים בנוכ־חותי את הדברים שסיפרו בהעדרי, על־פי מה שפורסם בכלי התקשורת ומגה שסיפרו לי אחר כך עיתונאים מסויימים, סיפרו הפרקליטים לעיתו־נאים דברים שאינם נכונים כלל ועיקר. חלק מהדברים הם חצי אמת, וחלק כה טפל וכה לא רלוונטי לשאלה אם עזריה אשם או חף מפשע, שאין כל טעם להתייחס אליו.

נראה שהמטרה היתה כפולה: א) לזרות חול בעיני הציבור, תוך כוונה לחפות על הכישלון החמור של המע־רכת בפרשה כאמור זה; ב) לפגוע בתדמיתי כחוקר משטרה ותיק ומנוסה "המעז" זו הפעם השנייה להירתם למאבק נגד המערכת כולה, כדי להוכיח את חפותו של אדם שני־דון למאסר עולם, כנראה על לא עוול בכפו. עבור גורמים אלה בפרקליטות המדינה, אדם כמוני הוא "אישיות בלתי רצויה", שיש לסלקו מהדרך.

עצם הגילוי שלי, שאושר חד־משמעית על־ידי שני מומחים ידועי שם, אחד בשטח הפתולוגיה והשני בשטח הפסיכיאטריה, שאותו אדם שרצח את ישראל גולמן הוא שרצח כעבור שנתיים את דני כץ (שעל רצח זה הורשעו 5 ערבים), גורם כנראה לפרקליט המדינה דאגה. גם הגילוי הקודם שלי, שאף הוא אושר חד־משמעית על־ידי אותם מומחים – שמי שרצח את רחל הלר הוא שרצח אחר כך את עדית יעקבי, את ליאנור ברלולו, את הדר ויינר, את אורלי דובי והדס קדמי – גם גילוי זה אינו מסב נחת לגורמים מסויימים בפרקליטות המדינה.

מתבקשת כאן מסקנה עצובה וח־מורה – שאילו היו מביאים לדין את רוצחה האמיתי של רחל הלר היו נמנעים הרציחות של כל יתר הבנות האלה. ואילו היו מביאים לדין את רוצחו האמיתי של ישראל גולמן, דני כץ, ולדעתי גם רמי חבה ז"ל שנרצח לפני כשנה באלון מורה, אולי היו היום בחיים.

עזרא גולדברג
רחובות

כתר לא לו

בכתבותיו גדושות המלים על האוטונומיה ("הארץ", 21.10) עשה עקיבא אלדר שירות רע לעניין השלום כאשר הפך את חיים קוברסקי מהמפד"ל למעין עד־מדינה זכאי ומהולל, המטיל את האשמה לכישלון השיחות בנושא האוטונומיה על שותפיו מהליכוד, כאילו ידו לא היתה בכישלון.

במכתו ובהללו את קוברסקי מבתירו אלדר כמסוגל לפעול בתחום קידום השלום, שבו נכשל, ובכך הוא מעודד את המשך פעילותו בנושא שייטב אם יסלק ידיו ממנו.

אביגדור ברנוביץ
ירושלים

תקציב למימוש המצע

היה עדיף אילו תקציב הבחירות של המפלגות שנלקח מכיסו של משלם המסים ומתרומות אחרים, היה מופנה לעניינים אפקטיביים קצת יותר מאשר תשדירי השירות, שמ־מילא מתעלמים מהם.

האם לא היה כדאי למפלגות לנצל את התקציב לדברים יותר מועילים, כגון מימוש הבטחותיהם הקודמות? והאם ייאסר למפלגות תקציב כדי לנקות את הארץ מכל המודעות שני־תלו ברחובי המדינה בזמן תעמולת הבחירות, או שמא ייוותרו המודעות עד לתעמולת הבחירות הבאה?

כרמלה אופנהיימר
הרצליה

זו לא מדוזה

בעקבות הידיעה ב"הארץ" (16.10) "תעש הזרימה חומצה", ברצוני לציין כי מפעלי תעש בתוך ובקירבת אוכ־לוסיה מהווים מפגעים בטיחותיים ר־אויים. רק תמים יעלה בדעתו שב־מצב הכלכלי הקיים יועתקו המפעלים למקום המתאים להם יותר. לעומת זאת, יש לפקח על הפלטו־תיהם ואין להתיר להם להזרים כבל העולה על רוחם.

באחרונה שוב גילו פקחי רשות ש־מורות הטבע (כמדומה) שמפעל תעש בנופים הזרים חומצות לים. האמת היא שזאת הוא עושה מאז הקמתו, אלא שלמרבה הצער המודעות לדי־נים סביבתיים היתה נמוכה אצלנו עד כה. כאשר היינו נצרבים עם כניסתנו לים בבמה מחופי הרצליה, היינו מיי־חסים זאת למדוזות, גם אם לא נצפתה מדוזה כלשהי בסביבה. קרוב לוודאי שהיתה זאת החומצה. אכן צורות חי הצוננה ימי נפגעו מזיהום זה ולא ידוע אם ניתן להשיבם.

אלא שלא רק את הים מזהם המפ־על. הדבר נכון גם לגבי האוויר, שגזים רעילים נפלטים אליו עקב העבודה במפעל. גזים אלה, שהרכבם ברור לכל מי שלמד מעט כימיה בבי־ת ספר תיכון, מגיעים גם לחלקים אחרים של שכונת נופים ושוקעים בה בתנאים אטמוספריים מסוימים. ספק אם יכול מישהו להעריך את הנזק הסביבתי, ובעיקר הבריאותי, למי שנושם אוויר מזוהם זה במשך שנים. לדעתי, זו שערורייה שמתירים לתעשייה זו או אחרת לזהם כך את רשות הציבור.

א. וינצה
הרצליה

בחירות ביש"ע

שר הבינוי אומר לתושבי יש"ע: אם במשך חצי שנה תהיו ילדים טובים, או בשפתה של גולדה – תהיו נחמדים, נסדר לכם בחירות כלליות. ובכן, הם לא יהיו "ילדים טובים" ולא יהיו "נחמדים" ולא יהיו בשמחה כי תנו להחליט אם, מתי ואיך יתקיימו בחירות. ורצוי שיבין זאת.

ד"ר ר. מאיר
מוצרעלית

חצי השלם

קראתי את מאמרו של עודד ינון "חלוקת הארץ איננה פתרון" ("הארץ", 19.10), בעניין הטעמים שבגינם עקרון חלוקת הארץ אינו בר־מימוש.

סבורני כי רבים שותפים לעמדה זו – ואיני מכליל את אלה שטעמיהם אידאולוגיים, כי עם אידאולוגיה ואמונה קשה להתווכח, שהרי במקרים רבים אין הן מבוססות בהכרח על מניעים רציונליים: כוונתי לאלה שדעתם ומסקנתם בעניין מבוססת על טעמים מעשיים ולקחים היסטוריים, שאף מהווים את הבסיס למאמר הנ"ל.

אך מאמרו של ינון הוא בבחינת חצי השלם בלבד. עדיין נשאר לקבל את המבריח לאלטרנטיבות האפש־ריות לאחר שאלטרנטיבה מרכזית נפ־סלה – אלטרנטיבות בעלות סיכוי מעשי סביר באזורנו והיונקות חלק מסבירותן מלקחים היסטוריים.

הפנייה היא לכתוב, להמשיך בהצעת עקרונות לחלק השני, המתבקש כאמור, של המאמר – או לכל אחד המוכן לעשות זאת על־מנת לפתח את הרעיון לכלל שלמות.

מיכאל שטרנבך
ראשון־לציון

משחק ציני

המידע המגיע אלינו ממזרח־גרמ־ניה על נכונתה לשלם פיצויים בגובה של 100 מיליון דולר לניצולי שואה ולכונן קשרים עם ישראל, חייב להתקבל בהסתייגות על־ידי העם היהודי וממשלתו. מדינה זו, שמאז קומה מעולם לא הביעה חרטה, לא קיבלה על עצמה שום אחריות לשואה, ואף מנהלת מדיניות חוץ עוינת כלפי ישראל במשך עשרות שנים, מתפעת כיום לזכות בלגיטי־מציה מהמערב בעבור כמה עשרים.

אל לה למדינת ישראל לקחת חלק במשחקם הציני של המזרח־גרמנים. אם ברצונם להתקרב בעמדתנו אל המ־ערב, ולארצות־הברית, ולקבל יחס מועדף וסיוע כלכלי – יש לדרוש מהם להודות בחלקה של מזרח־גרמנ־יה בשואה, בהיותה חלק מגרמניה הנאצית, ולעגן כחוק את נכונותם לשלם פיצויים לניצולי השואה כפי שעשתה מערב־גרמניה.

יצחק הרצקי
ירושלים

הארץ ממליץ

החגיגה של באבט (ת"א, חיפה, ירושלים) – ארוחה צרפתית מפוארת מוגשת בכפר דייגים קטן לחוף יוט־לנד שבדנמארק, על ידי באבט (סטפן אודראן) המשרתת המסתורית של בנות הכומר. לפי סיפור של איזאק דינסן ("זכרונות מאפריקה").

קיץ אצל סבא (ת"א) – סרט עירן מטאיוואן, על שני ילדים, אח ואחות, המבלים חופשה בכפר כש־אימם עוברת ניתוח בבית החולים.

פרנטיק (ת"א, חיפה, ירושלים) – סרט מתח בבימויו של רומן פולנסקי, עוסק בהעלמה של אשת רופא המגיע לוועידה מקצועית בפאריס.

מרדף חצות (ת"א, ירושלים, חיפה) – שוטר לשעבר (רוברט דה נירו) נשכר ללכוד מעל בכספים (צ'רלס גרודין) הנרדף גם על ידי המאפיה. משחק טוב ואיזון מוצלח בין פעולה והומור.

יום שני הסוער (ת"א) – "פרט אפל" על גנגסטרים ואהבה נואשת, מתרחש בניוקאסל שבצפון אנגליה. אווירה מסוגננת. משחק טוב של סטינג והרבה ג'ז.

בצלל המלחמה ההיא (ת"א) סיפורה של אורנה בן דור־ניב המציג שני דורות על הרקע הטראומטי של השואה. דור הניצולים ובניהם – מש־פחות פוליקר וגלעד – הממשיכות לחיות את הימים הנוראים ההם במנ־גנות המוסיקה.

טאקר האיש והחלום (ת"א, ירו־שלים, חיפה) – סיפורו של מעצב מכוניות בעל חזון בארה"ב שלאחר מלחמת העולם השנייה, מסופר בתנופה ובלהט ע"י פרנסיס פורד קו־פולה ("הסנדק").

החיים הם נהר ארוך ושקט (ת"א, חיפה) – סאטירה משעשעת על הבורגנות הצרפתית. חילופי תינוקות על־ידי אחות בי"ח נקמנית מזעזעים חיי משפחה בורגנית.

הקומיסרית (ת"א) – קומיסרית מהצבא האדום נכנסת להריון מחוץ לנישואין ונאלצת להתגורר עם תינוקה בבית משפחה יהודיה בעת מלחמת האזרחים בין הלבנים לאדו־מים. היה אסור ע"י הצנזורה הרוסית בגין אהדה ליהודים.

קפה בגדד (ת"א, ירושלים, חיפה) – משל־קומדיה על אישה בוואריה שופעת המגיעה מן המרכז לפונדק אמריקאי נידח בשם "קפה בגדד" ומשנה את חייהם של יושביו. בכיכובה של מריאן זגברכט ובבימויו של פרסי אדלון.

תיאטרוני ישראל

הערב יום ב' 31.10
התיאטרון הבימה:
הנפש הטובה מסצ'ואן – 20.30
דודתו של צ'ארלי – 20.30
האלביש – הבימרתף: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
בית ברנרדה אלבה: 20.30
אנגא קודאר – אודיטוריום רוזה: 20.30
בשם – במוזיאון: 20.30

משקפי קריאה / הדה בושס

מרי סטיוארט, מגנט אפל

סטפן צווייג: מרי סטיוארט. מגרמנית: צבי ארד; זמורה ביתן; 346 עמ'

ההיכרות הכמעט ראשונה שלי עם דמויות היסטוריות דומיננטיות – דווקא של נשים – היתה באמצעות הביוגרפיות שכתב סטפן צווייג. קראתי את "מרי סטיוארט" ואת "מארי אנטואנט" בשקיקה, וגם אם מבחינה היסטורית היו בספרים עיוו־תים רציניים, דמויותיהן של שתי נשים אלו ליוו אותי עד שהגעתי אל ספרי ההיסטוריה, ולמדתי לדעת שיש להיהתן היבטים אחרים.

עם צאת התרגום המחודש של "מרי סטיוארט" הסתכנתי לקרוא בספר שנית, גם כדי לבחון מה נותר מאותם זיכרונות רחוקים. אין פלא שצווייג בחר דווקא בשתי מלכות ישנות אלה, שחייהן נסתיימו באורח טראגי. צווייג אהב נשים, והפסיכולו־גיה שלהן קסמה לו.

גישתו של צווייג בביוגרף היא ספרותית מאוד, ועבודה, כמו עבוד משוררים ומספרים, אותיים שמרי סטיוארט שימשה להם מקור־השראה, היא איננה רק דמות היסטורית, אלא דמות ספרותית־רומנטית בכבשת. "אנו נזכרים", הוא כותב, "בלירידי מקבת", ומוסיף: "רק שייקספיר ודוס־טוייבסקי יודעים ליצור מצבים כאלה, ויודע עוד רב־אמן, הנעלה על כולם: המציאות".

כמו בעל־כרחו הוא שב וחוזר להשוואה עם שייקספיר. רואה דמיון בין הטרגדיה של בתוחל (מאהבה של מרי סטיוארט ומי שרצה את בעלה) לטרגדיה של האמלט, וכותב שבהיס־טוריה ובספרות העולם עוד לא הוצגה בצורה נהדרת כזאת הפסיכו־לוגיה של הפשע ושליטתו המסתורית של הנרצח ברוצח, כפי שהוצגה בשתי הטרגדיות הסקוטיות, שהאחת נוצרה והשנייה נבדתה.

תשוקה והתמכרות

צווייג היה גבר שאהב נשים, היה גם גבר של נשים. מאחר שהי בוחנה של פרויד, הביוגרפיה שלו מדגישה במופגן את ההיבט הפסיכואנליטי־פסיכו־לוגי, ולאדרוחקא את ההיבט ההיסטו־רי־פוליטי, אם כי הוא אינו מתעלם מזה האחרון. את מרי סטיוארט הוא רואה כאישה שהאידיאל של הרנ־סאנס הצרפתי, האבירי רומנטי, מצא בה ביטוי. מעל לכל היא קוסמת לו מפני שהיא אישה של אהבה אחת, ואז כבר היא אינה שייכת לעצמה.

מרי הופכת, בפרשת אהבתה הנואשת לבתוחל – שגילה לה את נשיותה – לדמות טראגית באמת. לפנינו "טרגדיה של תשוקה", הב־מניה, לדעתו, על הראשית ביותר להיזכר בהיסטוריה. "תאוות", הוא כותב, "כמותן כמחלות. הכל נעשה בשיכרון־חושים, ואפילו נגד רצונה (של מרי). אבל שום עצה לא תגיע אליה. רק כשתתגמצה הלהבה הפני־מית בדמה היא תתעורר, אבל שרופה והרוסה. מי שעבר בחייו דרך להט כזה, שרף הלהט את חייו".

מרי סטיוארט היא דוגמה מושלמת בעיניו "לאישה שידעה לחוות את האהבה פעם אחת בלבד, אבל עד תום עצמי". התבוננה בתוקף יחיד של תשוקה. "זהו דרכה של האהבה האח־רונה, שלעולם מתאספות בה כל אפשרויותיו של אדם בעניין האהבה".

במסה זו על אהבה מנסה צווייג גם למצוא צידוקים למלכת הסקוטים, שלדעתו היתה לה יד ברצח בעלה השני, דרנלי, על רקע המחלוקת בעני־יין זה (הספרים שרצו בכך הציגו אותה אם כקדושה ואם כרוצחת). הוא מודע שגם אם ידעה שאהבתה לבתוחל היתה נפשעת וחסרת סיכוי, הרי אישה־בשעת כשותה לא היתה מסוג־לת לעמוד בפני קסמו של "גבר מושלם זה, על הקשיחות הבוטס־אליות של הגברות המגוננות". היא התמכרה לו בשלמות, גם אם בעצם אהב מעל לכל את הכוח השלטון. ואכן, אלמלא כשרון הכתיבה של צווייג והאינטליגנציה שלו, קיים דמ־יון בין תפיסתו לתפיסת הרומאן הרומאנטי.

המאבק בין שתי נשים

גם בגישתו למאבק ההיסטורי־דרמאטי שבין מרי סטיוארט לבין אליזבת מלכת אנגליה, קרובתה ואויבתה, נוקט צווייג בפרשנות שהיי תה פוסלת אותו מייד בעין הפמיניס־טיות של ימינו, ואולי לא רק בעיניהן. אני רואה בעיני רוחי כמה היסטוריונים סקפטיים המחייכים לע־צמם. צווייג אמנם מודע לכך שהיה כאן מאבק־איתנים בין שתי השקפות עולם ושתי דתות, האם מרי ראתה את "העולם הגווע של ימי הביניים, אלי־זבת ראתה את העולם המתהווה החדש". אבל הוא מבכר להתרכז בקונפליקט הפנימי בין שתי נשים, "מאבק תחבולות החוזר את הבנות הגבריות. משחק בוגדני, בלתי־הוגן. פרק בוגרני לאי־שר מתוך מקיאוולי, מרגש מבחינה פסיכולוגית, ומסליד מבחינה מוסרית".

צווייג. הפמיניסטיות היו מטלות את הפרשנות שלו

"הדיקרב בין שתי נשים בו אין עוד מקום למשאומתן. אם כי, הוא מודה, שתי "נשים בלתי־רגילות שתיכנה ביניהן מושלם. אליזבת כמדינאית אינה מצויה בתחום הרומאנטי, ואינה מסוגלת להתמכרות שלמה. ומרי כולה אישה, והתפרצות התשוקות בחייה נובעות מנשיותה". מה גם שב־פוליטיקה, לדעתו, "נשים נוהגות ליישב ניגודים ברשעות אישית, ובדרך מקטורת וקטנונית".

אין ספק שצווייג, כמו ביוגרפים אחרים, התאהב במרי סטיוארט במה־לכה של הכתיבה, והרכו והאיתנו נשי־תבשו עליה. הוא הרי מתאר אותה גם "כמגנט אפל – מושכת את כל הגברים בסביבתה אל מסלול שכולו אסון..." גורלה קבע שעליה להיות דמות ייצוגית – מלכה, ולעולם לא תורשה להיות אישה שאוהבת, קלילה ורוחשת אמון. משום כך, גם אם הוא משתדל לבחון את הסיטואציה בעינ־יים של היסטוריון לא משוחד, הוא מפחית בערכה של אליזבת, מגמד את מרותה לעומת זו של מרי. אפילו הוא מגדיר אותה בלית־ברירה כאוירה בבשת אירופה, שליטה אמיתית, שיכלה לסבול ולהרשות הכל, מלבד הטלת ספק בזכותה לשלוט.

... של הליכה חסרת סיכוי לקראת האב־דון".

צווייג גם יודע, שמרי לא היתה רק כדור־משחק בידי משאלות זרות, מפני שהיא הרי גם הכריזה מלחמה על אליזבת, ועוד מתוך הגינוק. המאבק עם אליזבת, שנואת נפשה, לא היה רק בגלל מדיניות לעוצמת רגשות, אלא מאבק "של אמונה מול אמונה, הצפון נגד הדרום. ומרי האמינה שבנעיצת פגיון בלבה של אליזבת, עשוי לשחרר את העולם מכפירה". כך גם הופכת מרי משבויה בידיה של אליזבת לנאשמת. כך היא מגיעה עד לגרדום.

"העולם, צווייג ממשיך לטעון שה־מוסר והפוליטיקה – דרכיהם נפרדות, ובמבוכה מוסרית, הריגתה של מרי סטיוארט, הוא מעשה שאין לו כפרה. הוא משאיר אותנו עם נחמה אחרונה, בנה של מרי הוא ג'יימס הראשון, אשר על ראשו אוחדו שני הכתרים – של אנגליה וסקוטלנד. הקיץ הקץ על המאבק העמומל של משפחות ושושי־לות, והגיעה שעתו של בית סטיוארט בהיסטוריה של אנגליה.

"האגדה החדשה היא אמנם למשורר", כותב צווייג. גם הוא מש־תייך לאותם משוררים נאמנים עד המוות, שליוו את חייה ומותה ושרו עליה. אבל מבחינה היסטורית אין ספק מי האישה הדומינאנטית. אלי־זבת ניצחה סופית, גם לפי צווייג. היא שינתה את פניה של אנגליה, ועם מותה של מרי סטיוארט גברה אנגליה על הגדולה בסכנותיה. ההיסטוריה, רוצה, עברה על פניה היפות של מרי סטיוארט, והשאירה אותה רק למ־שוררים.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד לשעות 7 בבוקר בתחנות מד"א של 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 5793333
הרצליה 052־541333
נתניה 823333
רחובות 08־451333
בת ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
הקריות 04־763333
מוקד מידע רפואי קופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' – 20.00–8.00
בימי ו' – 15.00–8.00
טלפונים: 03־433388
שר"ן – שירות רפואי נייד
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531 מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898 מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
שר"ם – שירות רפואי לקופ"ח
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19: טל' 03־7549111 "שקפ" קוד מנוי 222
שר"ת – שירות רפואי לחולים בימי חול בשעות 24–19, בימי שישי 14־24, בשבת 24־08 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף מכבי שער 3 (ליד המשביר) טלפון 294869, 03–285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 יום ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
ירושלים בי"ח הדסה ע"כ 22–16
קשב לבית –
שרות מטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052–548575
איתורית 7549111־1988
מד"א – עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 03־261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־335316
באר־שבע 057־418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04־988410
כפר־סבא 052־913999
מרכז רפואי באר יעקב 08־223066
מרכז סיוע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 224819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למבוגרי לחץ מטעם "מגמלה"
א' ד' ה' 11.00־13.00
ב' ג' ד' 16.00־18.00
טל' 220031
רח' מאגר 13 תל־אביב
ער בזר – צוות קשב לילד ולהורים תל אביב – לילד 226027 24 ש' ביממה. להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00 222732. ירושלים 240358
חיפה טנזריה – 229488
הגליל המערבי 04־922222
קו אליי – ההסתדרות לסעד הילד
עזרה נפגעי אלימות כלפי ילדים 261070 א'־ה' 16.00־20.00
זוגות לשירות עם – חברה עירונית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות טל' 03־5461727/8
שה"ל – שירותי היגיה משפחתי 330848
ויצו – 24 שעות קו עזרה לנשים מוכות טל' 03־5461133, 03־550506
הוועד למלחמה באיידס – הסברה וסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון:
03־290101, 03־203121, עד מתוח בכל יום ב' 19.30־23.00, ת.ד. 33607 ת"א
תורנות טלפונית במלחמה – ת"א 611801, 246363, 239952
דהמן ירושלים 226335
דהמן חיפה 645334
האגודה לזכויות האזרח בישראל 108 5619563

תורנות בתי־חולים

תל אביב תקוה – (ילדים, פנימית, כירורגית)
ירושלים – בקור חולים (ילדים)
הדסה ע"כ (פנימית, כירורגית, אורתופדית, א.א.ג.)
משגב לדך (נשים)
שערי צדק (עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל אביב – דיזנגוף דיזנגוף 132 223890
קופ"ח כללית אבנשטרט 7 252383
ירושלים – מרפאת העמה המ"ג 28 523191
חיפה – יבנה אבן סינא 7 672288
חולון – אהרון הופיין 52 889153
בת ים – גבי בתים הנביאים 3 5515671
רמת גן ובני ברק – המכן ביאליק 30 723674
נתניה – פרות מ"ת 76 940967
פתח תקוה – כפר גנים לוחמי הגטאות 6 9227416
הקריות – ביאליק שד' ירושלים 15 קרית ביאליק 721720
הדרה – קופ"ח כללית הנשיא 336884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי – ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות – אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' 16.00־19.00 רמב"ם 9 5101511/2 חיפה: ימים א' ד' 16.00־19.00 רח' הנשרים 14 טל' 381520

מרכזי מידע – אגד

02–304304 03–432777 04–549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

חינוכית
08.00 עד כאן
08.05 שעת כושר
08.15 תולדות הישוב ארץ מולדת
08.40 כלי מרות. ל"פ
09.00 אנגלית ה'
09.20 אנגלית ד'
10.30 רגע עם דודלי. זה עם זה
11.00 ערבית מדברת
11.15 אנגלית ו'
11.30 חשבון מפשט ד'.
12.00 אנגלית ח'
13.00 תלמוד שניים אחרון
13.25 גאוגראפיה ל"פ
13.45 צרפתית
14.00 עד כאן
14.05 תיבה 2. סדרה
14.30 בארץ הקטקטים
14.55 קשר משפחתי
15.45 דיגת השמש. דמעות הירח. סדרת תעודה
16.40 שביל במצבע שביל בבר
17.00 ערב חדש

כללית
17.30 הבובטקה. סדרה בהמשכים
17.55 הדור אחרון. סרט
18.25 מבזק של מקום
18.35 ספורט. ארועי ספורט
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 משפחתי חיות אחרות
20.33 משהו מהמחוזים
20.50 סרט הדרכה של ועדת הבחירות המרכזית
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 דברי יו"ר ועדת הבחירות
21.40 המופע של גארי שנ־דלינג. סדרה קומית
22.10 זה הזמן. תכנית אירוח
23.08 ראמפול. סדרת דראמה
23.50 פסוק של יום וחדשות

ערוץ 2
18.35 ה"יורוזמיקס"
19.36 "דבע לשני..". הדרכה בנושא האיידס. סרט
19.40 מגילי בכל. קומדיה
20.08 ג'ורד טול
21.10 ד"ש עם קליפ
21.35 זוגות ושודדים. דראמה

ירדן ערוץ 6
17.45 הרפתקות
18.35 רחוב קסם
19.30 חדשות בעברית
19.45 לקט שירים
20.00 חדשות בערבית 20.30 •
מעגלים נסגרים
21.10 אריב בשער. (סדרה)
22.00 חדשות באנגלית
22.20 מחזה השבוע

לבנון ערוץ 12
12.30 חיים אחרים. (סדרה)
13.00 מועדון 700
13.30 התעמלות
14.00 האוזר הולליני. (סדרה)
14.30 פרפר־בוק. (מצויר)
15.00 שוכני הסלעים
15.30 הנמר הכילארדר
17.00 הבורדה. (סדרה ערבית)
17.30 לורן ושידלי
18.00 חדשות בערבית
18.30 חדשות באנגלית
19.00 מאגנום. (סדרה בלשית)
20.00 בייסבול
22.00 מועדון 700
22.30 חיים אחרים. (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה
07.07 בהאזנה נינוחה
09.00 שעה עם יוצר
12.57 מינת השיר
13.00 קלאסיקל
14.06 מן הפרטיה
15.00 אנתולוגיה
16.00 באולמי הקונצרטים בעולם
18.00 מחוזי יצירות
20.05 בבימינדוק
20.27 מינת השיר
20.30 הקונצרט הקאמרי
22.00 מוסיקה ויזה
23.00 קלאסיקל

רשת א'
16.05 בן הארץ (שידור שני)
17.05 צבעי הקשת
18.06 מבות ערב. הזר דתי ומסורת
19.00 שירותים לעולים
22.05 לכל אדם כוכב

רשת ב'
18.06 שעה המשית
19.00 הבוקר הזה
19.45 שירים עבריים
20.05 שירים וסלים
21.00 מהדורת החדשות
21.30 שירים וסלים. המשך

רשת ג'
18.06 היה היו, עם קובי בושטי
20.05 קו ההתחלה. תקליטי שירים
21.05 קצת אחרת. עם אורלי מורג
23.05 הלילה הוא שירים
00.05 הלילה הוא שירים
23.05 קפר ראשי. הרדיו בהתעוררות
02.00 לא רוצים לישון
05.00 צלילי בוקר. שירים

גלי צה"ל 1
19.05 עשיים מדינה
20.05 משדר יעקב גלעד
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרבע ועל הביטאן
23.05 עשרים הרבע היה שירה
23.55 מי מנותר מרומקוטיה

גלי צה"ל 2
19.05 יומנים מוסיקה
20.05 צעד ותצי
22.05 המסכת עשר
23.05 קול הגלאי הזה

גל"צ 3
18.05 מליצה אישית
18.45 משור שלמה
00.05 ציפורי לילה

שידור קבוע

רשת א'
06.16 האור עינינו. שירים במכבה ההדר
06.30 סיכום השבוע היומית
06.35 דף נגוא יומי
06.50 פרקי הזמן
07.30 ישן בעינך. שירים ישנים
08.05 הבה
09.05 שלוחה
10.05 מבני בוקר
11.05 יזקריפוק. שירים עבריים
12.05 משרד ימודיבור
14.06 מראש נעשי. מאמץ לילדים
15.30 האגי ניבוסיסה המפנה

רשת ב'
06.06 השבט בבוקרוקון בהזרות יום ו'

רשת ג'
06.05 בוקרה לאשר. תקיקים ופובים
07.05 שיר בבוקר בבוקר. שירים עבריים
09.05 "מה כבר השע"ץ
10.05 הבוקר שכנים עם שקיה אקשר
11.05 מלאכי הזקה "על הפי"
12.05 "אהבה ימעומה" עם יוסי סאם
13.05 רק בימי חול עם מטים פרי
14.06 "לי הלך" שיר בבוכה עם הדיל

גלי צה"ל
06.05 הבוקר הזה (עוזן ביום ד')
06.05 סף לשלום סוון ביום ו'
09.05 בוקר בית
10.05 כל צבעי הרשת
12.05 אלדראלף בביתי
13.05 בטני חות הרשת הסמכת
14.06 בכרטסת. הזר המזור
15.05 שירים השמים
16.05 תנגות הארץ
17.05 ובני הפוס
17.55 קראו ספר. קריאים מתליסים
06.30 אוניברסיטה משודרת
07.07 שבע אמש שקע
08.00 בוקר טוב ישראל
10.00 אקטר אליוהו עם קולות
09.05 אלוהוטקו עם אלי ישראל
10.05 "עצר", שירים עבריים
10.55 מי משור מרוקטיה עם דני השב כגל
11.05 נכון לעכשיו. עם יוסי רשף
12.05 "ין מה מי" עם יוסף
14.05 "מניטה יד פיוזי"
15.05 "שירים להגי" עם ארון של
"אל תגע ללב" פיגה יומית שקינינה
16.05 מחולות לב ארבע אחר הצהרים
16.45 שירים עבריים
16.45 בנסן מילולי מיגנו של אבשלום קור
15.05 'נייש חייש המחייש'
16.05 עם יגאל רביד

קולנוע

תל־אביב
אורלי – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.45, 9.15
אלנבי – המעקלים 7.15, 9.30
אסתר – ביג 5.00, 7.30, 9.50
בית לסין – לול 11.15
בן יהודה – פרנטיק 5.00, 7.15, 9.30
גורדון – החגיגה של באבט 5.00, 7.30, 9.45
גת – בוקר טוב ויאטנם 5.00, 7.20, 9.45
דקל – ביג 7.10, 9.35
דיזנגוף 1 – קפה בגדד 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 – פקר בלו 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
דיזנגוף 3 – כפר קטן שלי 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.50
הקלנוע – בית צבוי אמריקה – ממריקנים מרילנה 4.15, 7.00, 9.30, שבלול 9.30
חן־אביב – מגלה את אמריקה 7.30, 9.30 סקס 12.00
חדר – אקשן בקטן 5.00, 7.15, 9.30
מוקס – משורים תרעשת 10.00
חן 1 – מת לחיות 2.30, 5.00, 7.20, 9.50
חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.40, 9.50
חן 3 – ללא מעצורים 5.00, 7.30, 9.50
חן 4 – בעל בהשאלה 11רב"צ 7.30, 9.50
חן 5 – לסביר באהבה 11רב"צ 7.30, 9.50
לימור – צבעים 5.00, 7.15, 9.30
לב 1 – החיים הם נהר ארוך ושקט 10-8-5-2
לב 2 – יום שני הסוער 10-8-5-2
לב 3 – בצלל המלחמה ההיא 10-8-5-2
לב 4 – המסיבה הקטנה 10-8-5-2
מוזיאון ת"א – קיץ אצל סבא 4.30, 7.15, 9.30
מקסים – מגלמה בלי בושה 5.00, 7.30, 9.30
סינמטק ישראלי – שאלה של זמן 7.00, שירים אישיים 9.30
מילת 1 – מעיה צבורה 5.00, 7.15, 9.40
מילת 2 – מגלה את אמריקה 4.45, 7.00, 9.50
מילת 3 – שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30
סאפיר – צל הגוש 5.00, 7.30, 9.30
פריז – לילדי אה"ב 12–2–4, 7.15, 9.30, מסרלון על הגשר 11.30 בלילה
צפון המחוזות – טאקר האיש והחלום 4.30–7.00, 9.50
שחקי – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
תמר – עינים שוחרות 7.15, 9.40
תכלת – הקומיסרית 5.00, 7.30, 9.45
תל־אביב – מרוץ ברחובות 5.00, 7.15, 9.30

נתניה
אסתר – טרוד ברחובות 5.00, 7.15, 9.30
מגדיר – בוקר טוב ויאטנם 5.00, 7.15, 9.30
שרון – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.15
דור – החיים הם נהר ארוך ושקט 7.15, 9.30

פתח תקוה
היכל 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2 – טרוד ברחובות 5.00, 7.15, 9.40
היכל 3 – תנייד מבוקש 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים
אדיסון – מת לחיות 4.30, 6.45, 9.00
אורגיל – בוקר טוב ויאטנם 4.30–7, 9.15
איפוטריה 1 – החגיגה של באבט 5.00, 7.15, 9.30
איפוטריה 2 – בעניין המתנבר 5.00, 7.15, 9.30
אורנן – ביג 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון – משהו שונה לגמרי 6.00, משה פראי 7.45, הנוסים בלוו 9.30 הצגות
מבור – מרדף חצות 4.35, 6.45, 9.00
מישאל – פולטרגייסט 7.00, 9.00
סינמטק 1 – משחקים אסורים 7.00, מלך הקומדיה 9.30
סינמטק 2 – קומקוש פרימר 7.00, קיסר קטן 9.00
שרון – אקשן בקטן 4.30, 7.00, 9.00
סמדר – אהבנו כל כך 7.00, 9.15
רון – ביג 4.30, 7.00, 9.00
ת. ירושלים – קפה בגדד 7.00, 9.30 טאקר האיש והחלום 7.00, 9.30

באר־שבע
חן – פרנטיק 7.15, 9.30
היכל התרבות – חופשה בכפר 9.30

הרצליה
דוד – מגלה את אמריקה 5.00, 7.15, 9.30
חן אהבה – מילאנת 7.00, 9.30
דוכל – מעריבה צבורה 7.15, 9.30
דוכאל – אהבנו כל כך 7.00, 9.30
תפארת – ביג 7.15, 9.15

רמת גן גבעתיים
אואזיס – מת לחיות 5.00, 7.15, 9.45
אורדע – מרדף חצות 7.00, 9.30
דוד – טרוד ברחובות 5.00, 7.15, 9.30
לילי – החגיגה של באבט 7.30, 9.30
שמש – מאמן 7.00, 9.30
רב־חן 1 – בוקר טוב ויאטנם 5.00, 7.20, 9.50
רב־חן 2 – פרנטיק 5.00, 7.20, 9.50
רב־חן 3 – בעל בהשאלה 5.00, 7.30, 9.50
רב־חן 4 – המסיבה הקטנה 5.00, 7.30, 9.50

כפר סבא
חן – פרנטיק 7.00, 9.15
קפל – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15

חדרה
חדרה – תנייד מבוקש 7.00, 9.15
זמן – מגלמה בלי בושה 7.00, 9.15

בית שאן
אולם ספורט – מגלמה בלי בושה 7.15, 9.15

ראשל"צ
רון 1 – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
רון 2 – ביג 5.00, 7.15, 9.30
רון 3 – שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30

עפולה
היכל התרבות – הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 6.00, 9.15
כוכבי – מגלה את אמריקה 9.00

טבריה
יד שמונה – ביג 7.00, 9.15

חיפה
אורה – אקשן בקטן 4.30, 7.00, 9.15
אורלי – כפר קטן שלי 7.00, 9.15
רב אור 1 – פרנטיק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 2 – שם המשחק 4.15, 6.45, 9.15
רב אור 3 – העולם על פי גארפ 4.15, 6.45, 9.15
רב־חן 1 – בוקר טוב ויאטנם 4.15, 6.45, 9.15
רב חן 2 – ביג 4.30, 7.00, 9.15
רון – ביג 4.30, 7.00, 9.15
סינמטק – בעל זבוב 8.00, הרייך 10.00
שמר – מת לחיות 4.15, 6.45, 9.15
רון – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.15
שמש – החגיגה של באבט 7.00, 9.00
קין אחר הצהריים – בעניין המתנבר 4.30, 7.00, 9.15
מינמה – קפה בגדד – מגלה את אמריקה 5.15, לילדי אה"ב 7.15, 9.30
עתמון 1 – טרוד ברחובות 4.30, 7.00, 9.15
עתמון 2 – קפה בגדד 4.30, 7.00, 9.15
עתמון 3 – טאקר האיש והחלום 4.30, 7.00, 9.15

קריות (חיפה)
אורות – מרדף חצות 6.45, 9.15
בית העם – אקשן בקטן 7.00, 9.15
היכל – הגבר של הזכה שלי 9.15
כוכב – פרנטיק 7.00, 9.15
כוכב – עינים שוחרות 6.45, 9.15
סביר – ביג 7.00, 9.15
כנעת – מגלה את אמריקה 7.15, 9.15
בית העם – אהבנו כל כך 7.15, 9.15
תהילה – פרנטיק 7.15, 9.15
רון – המופע הגדול 4.30, מגלה את אמריקה 7.15, 9.15

אשקלון
אסתר – שם המשחק 4.30, 7.30, 9.30

נהריה
רון – חופשה בכפר 7–9

חולון
סינמה קרית שרת – ביקי בלב הפרא 4.00
מגדל – מת לחיות 7.15, 9.40
ריגה – פרנטיק 7.15, 9.30
סביר – מרדף חצות 4.30, 7.00, 9.30
אירמון – צבעים 7.15, 9.30

רחובות
בית העם – אהבנו כל כך 7.15, 9.15
דוד – מת לחיות 7.00, 9.15
רון – פרנטיק 7.15, 9.15

צפת
בית אולמן – מגלה את אמריקה 7.00, 9.15

בת־ים
אורדים – הברך של אבוה 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות – טרוד ברחובות 7.15, 9.30

עכו
ארמונאריום – מגלה את אמריקה 7.00, 4.00

רמת השרון
כוכב – קרוקודיל דנדי 7.15, פרוחים בעליה 9.35 הגג

שימו לב: ביום הבחירות - קווים אחרים ושעות אחרות

שימו לב לשינויים שיחולו בקווי "דן" ביום הבחירות, יום ב' 1.11.88.

קווים שלא יפעלו

קווים בתל־אביב־יפו: 6, 7, 12, 15, 22, 28, 29, 33, 41.

קווים בינעירוניים בגוש דן (המגיעים לבתים, חולון, הרצליה, גבעתיים, קריית אונו, רמת גן ופתח תקוה): 3, א3, 8, א36, א43, 45, 49, 50, 53, 62, א68, 70, 71, 91.

קו פנימי בבני ברק: 1 ב"ב.
קו פנימי בפתח תקוה: א72.
קווים ליהודה ושומרון: א86, 121.

קווים שהפעלתם תתאחר

החל משעה 5.30 בבוקר: 18
החל משעה 6.00: 1, 2, 4, 5, 16, 24, 25, 26, 30, 31, 34, 36, 40, 43, 46, 48, 51, 54, 55, 60, 61, 63, 66, 67, 68, 90.
החל משעה 6.30: 9, 10, 11, 14, 17, 19, 20, 23, 35, 42.
החל משעה 7.30: 2 בני־ברק, 21, 27, 32, 34, 44, 47, 154, 56, 57, 64, 65, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 84, 86, 87, 88, 89.
החל משעה 8.00: 81, א83, 161.

סיום השרות

בבל הקווים - כרגיל.

המרכז הזואולוגי תל־אביב רמת־גן בע"מ

בואו לראות את החיות בהופעה חיה.

הספארי של תל־אביב - רמת־גן

יהיה פתוח לקהל הרחב

מחר, יום הבחירות, 1.11.88 בין השעות 15.00-9.00

בואו להפגש עם החיות

ג'ף ברידג'ס

בסרטו של פרנסיס פורד קופולה ("הסנדק") ג'ורג' לוקאס

טאקר האיש והחלום

"**** שיר הלל לחלום ההצלחה... משחק נפלא של ג'ף ברידג'ס... גבוה מהחיים" (ידיעות אחרונות) ● הארץ ממליץ ● קול ישראל ממליץ ● 9 בסולם איציק בן נר (גל"צ)

שבוע 3 | צפון 4.30-7-9.30 ת"א | "תאטרון" 7-9.30 רים | "אורה" חיפה